

IZAYA OMU BIBLIYA Y'AMASHI N'AMAYAHUDI

ISA - - DRC MASHI HEBREW BIBLE and MASHI GREEK

Iz

IZAYA

IZAYA YESHAYAHU והישי

IZAYA YESHAYAHU והישי

1

EBITATU BY'ABALÊBI

Enshokolezi

Oluderho «mulêbi» luli luderho lwa cihabraniya. Lwanahugûlwa ntya: «Ohamagîrwe na Nnâmahanga» kandi erhi «Oyâlîza Akanwa ka Nnâmahanga». Abalêbi bayishi oku bali nka kanwa ka Nnâmahanga. Co cirhuma barhangira ngasi mango kuhanûla n'ezî nderho: «Ntyo kwo Nyakasane adesire» erhi «Akanwa ka Nnâmahanga aka» na ntyo na ntyo.

Bitabu bini biderhwa bya «Balêbi Bakulu: Yeshayahu, Yeremiya, Ezekiyeli na Daniyeli. Hali na bindi bitabu ikumi na bibirhi biderhwa bya «Balêbi Basungunu» bulya biba byofôfi.

Enyigîrizo z'abalêbi zaliyêrekîre bwenêne abantu b'amango gâbo. Kanji kanji abalêbi bakag'ilêba ebyayîsh'ibâ. Nyamuzinda ayîshi ebyayîsh'ibâ byôshi. Nyamuzinda analengereza entumwa yâge emanye ebyayîsh'ibâ byôshi. Abalêbi badesire binwa binji biyêrekîre Masiha n'ebiyêrekîre amango mazinda. Rhwe rhukola rhulama ago mango amalêbi gayunjulire, rhwanahash'imanya bwinjinjà ago malêbi kulusha abalêbi bâgo.

Erhi rhwankakengêra ebi rhwadesire oku bulêbi byôshi, rhwanayumva oku Ebibliya yaderha mpu Mûsa ye mulêbi murhanzi na mukulu kulusha abandi bôshi. Abandi balêbi b'enyuma bali baganda ba Mûsa, nka Yozwê, Debora, Samwel n'abandi n'abandi. Hali abalêbi barhayandikaga citabu, hali n'abalêbi bayandisire. Omulêbi Amosi alamaga omu mwâka gwa 750 embere ly'okuburhwa kwa Kristu. Abalêbi bakulu babirhi bahanûlaga olubaga lwa Israheli embere lululizibwe e Babiloni, bwo Yesha'yahu na Yeremiya. Ago mango gonênê, Hozeya, Mikeyo, Nahumu, Sofoniya na Hahakuki nabo bajâbayigîriza. Omulêbi mukulu w'amango gw'okululizibwa ye irûngu. Abalêbi bakozire enyuma ly'okurhenga e Babiloni bwo Hageyo na Zakariya. Malakiya, Abudiya, Yoweli, Yôna na Daniyeli nabo bakulikira.

Abalêbi bakag'isêgereza bwenêne kuli ebi binwa binene bisharhu: okuyêmêra Nyamuzinda muguma yêne, akalamo nkana kashingânîne n'idini ly'emurhima, Masiya. Daniyeli abwîne okuyîsha kwa «Mwene-Omuntu» oku bitû by'emalunga. Mwene-Omuntu âyîsh' ihâbwa okurhegeka amashanja gôshi n' obwâmi bwâge bwayôr'haho ensîku n'amango. Endagâno Mpyâhya eyêrekeza ebyo binwa by'abalêbi byôshi kuli Yezu Kristu.

IZAYA Yeshayahu והישי

Enshokolezi

Yeshayahu ahamagalwa na Nyamuzinda omu kâ-Nyamuzinda k'e Yeruzalemu omu mwâka gwa 740 embere ly'okuburhwa kwa Yezu Kristu, mpu amanyîse oku Israheli na Yuda bayîsh'ihanwa erhi

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

kurhashimba amarhegeko ga Nyamuzinda kurhuma.

Yeshayahu ajira ogwomukolo Nyamuzinda amuhâga myâka makumi ani. Ago mango obwâmi bwa Asuru bwali buzibu bwenêne. Abâmi b'eburhambi bacihiro haguma mpu Iyo balwisa Asuru. Yeshayahu arhola omuhigo gw' okurhabâla anabwira abo bami mpu balangâlire Nyamuzinda yêne. Izaya amanyisa omwanzi gw'okuburhwa kwa Emanûweli, Mucunguzi w'igulu (c. 6-12).

Yeshayahu ye mulêbi mukulu bwenêne kulusha abandî balêbi bôshi. Ayigiriza oku Nyamuzinda ali mwimâna. Bulya Israheli arhayêmêraga Nyamuzinda, âyish'itwirwa olubanja n'okuherêrekezebwa. Cikwône abâyish'isigala bâyish'igalukira Nyamuzinda n'okucungulwa (4, 3).

Omulêbi Yeshayahu ali murhegesi mukulu w'ishanja lyâge na ntyo bantu banji bamukulikira ciru omu myâka yakulikiraga. Abo bemêzi bayûshûla emyandiko yâge. Ntyo ecigabi ca kabirhi (c. 40-55) cayandikagwa n'omulêbi walondaga Yeshayahu amango Babeli alibahebire omu bujâ. Oyomulêbi ayâlîza oku ecihugo bayûbakamwo hano barhenga omu bujâ cîri hôfi, n'oku Yeruzalemu âyûbakwa buhyâhya. Eco citabu ciderhwa «citabu c'okurhulirira kwa Israheli.

Ecigabi ca kasharhu (c. 55-66) ciyûshûla eca kabirhi, bene Israheli bamayûs'igaluka e Yeruzalemu. Cikwône babona oku barhebirwe, bulya barhayûbakaga akâ-Nyamuzinda n'ecishagala erhi Basamariya barhuma. Omulêbi ababwira mpu kuli kwa bulagirire bagalukire Nyamuzinda omu lugendo lwâbo. Amango-nyisa irenge Iya Nyamuzinda amango gw'okulinda Omucunguzi.

EBIRIMWO

1. *Ecigabi c'omulêbi Yeshayahu: cigabi 1-39*
2. *Okurhulirira kwa Israheli: cigabi 40-55*
3. *Abalêbi bamanyisa oku Israheli ayish'iyagaluka: cigabi 56-66 .*

I. Yuda ahêkwa lubanja

Izîno ly'ecitabu

¹ Obulêbi Yeshayahu, mwene Amotsi abonaga, buyêrekîre Yuda na Yeruzalemu, oku ngoma ya Ūziyahu, na Yotami, na Ahazi, na Hizekiyahu⁹, bami ba Yuda.

Olubaga lurhasîma

² Mwe malunga, muyumve, nâwe we igulu, orhege amarhiwiri, bulya Nyakasane odesire, erhi: «Nalîsize abâna nanabâlera, ci bôhe bangomera. ³ Enkafu enamanye nnayo, n'endogomi enamanye eciranga ca nnawâbo; Israheli yêhe arhajira bumanye, olubaga lwâni lurhayumva. ⁴ Yajewe! ishanja linya-byâha, olubaga luyunjwîre mabî, iburha Iya banyankola-maligo, abâna b'emihira! Bajahisire Nyakasane, bagayaguza Omwimâna w'Israheli; bamuhindamulira omugongo. ⁵ Ngahi mwankacishûrhirwa, mwe bantahwa-bugoma? Irhwe lyôshi liri lilwâla, n'omurhima gwôshi gwarhozire. ⁶ Kurhangirira oku nshando z'amagulu kuhika oku irhwe, ntâ cirumbu cigumagumâ: ci bironda byône n'ebibande n'ebihulu byadwa masira, birhasâg'ijakwo bufumu, erhi kurhubwa, erhi kuhirwakwo amavurha. ⁷ Ecihugo cinyu cikola bwerûle, ebishagala binyu byadûlisirwe muliro, abanya-mahanga balîre amashwa ginyu erhi munadwîrhe mwasinza: abanya-mahanga bagayoniremwo, bagasiga bwâmwa. ⁸ Mwâlî wa Siyoni^h asigîre yêne nka cifumba omu lukoma lw'emizâbîbu, nka higombe omu ishwa ly'emirhandagule, nka cishagala cigorhe. ⁹ Acibiga Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe arhali arhulekîre amahûnga g'emisigala, rhwankabîre aka Sodomo rhunashushe Gomora.

⁹**1.1** Aga mazîno g'Abayahudi, ecigreki n'enfarasê n'ecilatini byagayegwire n'enshoko yago, cihebraniya, ci rhwacisêza oku gayegeza hôfi n'oku bagaderha omu cihebrahiya. munkwa oku "Abadâhwa baburhwa b'e Bukavu" na C.D.P.C.L. bo barhuhaga binji omu kuhindula Bibliya omu mashi, rhulole *Ebibliya Ntagatifu*, Verbum Bible, Kinshasa 1992. Osiyayi ye Ūziyahu; Ahaz ye Akazi; Hizekiyahu ye Hezekiyahu

^h**1.8** Mwâlî wa Siyoni, kwo kuderha Yeruzalemu.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Obulyâlya

¹⁰ Yumvi akanwa ka Nyakasane, wâni baluzi b'e Sodomomurhege okurhwîri, muyumve irhegeko lya Nyamuzinda wîrhu, mwe lubaga lw'e Gomora. ¹¹ «Bici gwankwânana omwandu gw'enterekêro zinyu?» Nyakasane okudesire. «Ntamire n'embâgwa z'enganda-buzi n'amashushi g'amanina; omukò gw'empanzi n'ogw'abâna-buzi n'ogw'ebihebe, ntagukwirirwa! ¹² Nka muyishir'ibona obusù bwâni, ndi ommubwîra mpu mulabarhe omu byôgo byâni? ¹³ Muleke okukalêrha entûlo za busha! Omugî gw'enshangî ntacigubonakwo! Emyêzi mihyâhya, esabato n'endêko zinyu, obubî n'ensiku nkulu, ntabikwirirwal ¹⁴ Emyêzi yinyu mihyâhya n'ensiku nkulu zinyu, ntabibâkwo: byantamize, ntakanacibirembere. ¹⁵ Mukalambûla amaboko, nnambwikire obusù bwâni ndek'ibona; ciru mwankayushûla emisengero, niono ntayiyumvîrhiza: bulya amaboko ginyu gayunjwîre mukò. ¹⁶ Mucishuke, mucicêse! Murhenze obubî bw'ebijiro binyu omu masù gânî! Muleke okukakola amabî; ¹⁷ muyige okukûjira aminja! Mulongereze obushinganyanya, mufungire odwi-rhe walibuzibwa! Muhalire enfûzi, mufungire omukana! ¹⁸ Muyishe ruhjê kadali, kwo Nyakasane adesire. Ebyâha binyu bikaba bidu-kwîre nka mwambalo gwa kaduku, byahinduka byêru nka lubula; bikaba bidukulîze nka mugôla, byayeruha nka bôya bwêru! ¹⁹ Mukayêmêra okubâ bumvi, mwalya oku minjà g'ecihugo. ²⁰ Ci mukalahira, mukaba cikanyi-cirhagomba, mwahungumuka n-engôrho, bulya kanwa ka Nyakasane kakudesire.

Yeruzalemu acêsibwa

²¹ Kurhigi cahindusire nka mukazi wa cishungu¹, cîrya cishagala cemêzi? Cali ciyunjwîre burhimanya, muli co mwo obushinganyanya bwahandaga, lero buno cikola ca bisi ba bantu! ²² Ensaranga zâwe zahindusire mazi ga cûma, irivayi lyâwe likola nshanjire ya mîshi. ²³ Abaluzi bâwe babire bagoma na bira b'ebishambo bôshi bôshi babire banyakushundira omu nshoho zâbo na banyakulomokera empembo. Enfûzi barhayiha lubanja n'endûlû y'omukana barhayirhega kurhwîri. ²⁴ Co cirhumire, Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe, Nyamwegemerwa w'Israheli okudesire: Neci: nacihôla oku bashombanyi bâni, nageza olwihôlo omu bânzi bâni! ²⁵ Nâkulambûlirakwo okuboko kwâni, nâkushukula weshi, nkurhenzekwo izinga lyâwe lyôshi. ²⁶ Abacîranuzi bawe nâshub'ibahindula nk'oku banayôrhaga burhanzi, n'abahanûzi bâwe nka kulya bali mîra. Enyuma z'aho bâkakuderha «Cishagala ca bushinganyanya», «lugo lwa bemêzi». ²⁷ Siyoni ayôkolwa n'obwîrhonzi, n'abantu bâge bacîyunjuzize bayôkolwa n'obushinganyanya. ²⁸ Ci abagoma n'abanya-byâha, haguma bahungumukira! Abagomera Nyakasane bagukumuka.

Emirhi y'amahêro

²⁹ Neci, enshonyi zâmmubumba kuli erya mirhi yinyu y'amahêromulimbira, mwâgwârhwâ n'eza mêmê kuli glyâ masâne rnucikubagira. ³⁰ Bulya kwo mwabâ ak'eyo mirhi y'amahêro amango ehungumusire ebibabi, erhi nk'obusâne amango buyumusire buzira mîshi. ³¹ Omuntu muzibu alembaguka nka bwâso n'omukolo gwâge gubê nka nkunyekunye: byombi byasingônokera haguma, na ntâye wâzimya omuliro.

Jesaja/Isaiah 1

¹ חֲזֹן יִשְׁעִיָּהוּ בֶן-אֲמֹזַן אֲשֶׁר חָזָה עַל-יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם בִּימֵי עֲזִיָּהוּ יוֹתָם אָחִז יְחִזְקִיָּהוּ מְלָכֵי יְהוּדָה: ² שָׁמְעוּ שְׁמִים וְהֶאֱזִינִי אָרֶץ כִּי יְהוָה דִּבֶּר בְּגִיִם גְּדֹלָתִי וְרוֹמְמָתִי וְהֵם פָּשְׁעוּ בִּי: ³ יָדַעַתְּ שׁוֹל קִנְיֹה וְחֲמֹר אָבוֹס בְּעֲלִי יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנֵן: ⁴ הֲוִי | גֹּזֵי חֲטָא עִם כְּבֹד עֹן זָרַע מְרֻעִים בְּגִים מְשַׁחֲתִים עֲזְבוּ אֶת-יְהוָה

¹21 Ahâla hône ho Yesha'yahu ashushanyize Israheli nka mukazi wa cishungu. Yêhe Hozeya arhahusagya kuderha ntyo (lolâ Hoz 1, 2; 2, 7; 3, 3...). Yeremiya na irûngu bacikudesire.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

נֶאֱצָו אֶת־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נָזְרוּ אַחֲזֹר: ⁵עַל מָה תָּכֹן עוֹד תוֹסִיפוּ סֵרָה כָּל־רֹאשׁ לַחֲלִי וְכָל־לֵב דָּוִי: ⁶מִכְּפִרְיָהּ וְעִדְרֹאשׁ אֵין־בּוֹ מָתֵם פָּצַע וְחִבּוּרָה וּמִכָּה טְרִיָּה לֹא־זָרוּ וְלֹא חָפְשׁוּ וְלֹא רָכְכָה בְּשִׁמּוֹ: ⁷אֲרָצְכֶם שְׁמָמָה עָרֵיכֶם שְׂרָפוֹת אֲשׁ אֲדַמְתֶּכֶם לְנִגְדְּכֶם זָרִים אֲכָלִים אֹתָהּ וּשְׁמָמָה כְּמִהֲפַכֶת זָרִים: ⁸וְנוֹתְרָה בַת־צִיּוֹן בְּסִכָּה בְּכָרֶם כְּמִלּוֹנָה בְּמִקְשָׁה כְּעִיר נִצּוּרָה: ⁹לֹאִי יִהְיֶה צְבָאוֹת הוֹתִיר לָנוּ שָׂרִיד כְּמַעַט כְּסֹדֶם הָיִינוּ לַעֲמֻרָה דְּמִינוּ:

ס

¹⁰שָׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה קְצִינֵי סֹדֶם הֶאֱזִינוּ תוֹרַת אֱלֹהֵינוּ עִם עַמְרָה: ¹¹לָמָּה־לִּי רַב־זִבְחִיכֶם יֹאמֶר יְהוָה שְׁבַעֲתִי עֲלוֹת אֵילִים וְחֵלֶב מְרִיאִים וְדָם פָּרִים וּכְבָּשִׁים וְעֵתוּדִים לֹא חֲפָצְתִּי: ¹²כִּי תִבְאוּ לִרְאוֹת פָּנַי מִי־בִקֶּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם רָמַס חֲצִירִי: ¹³לֹא תוֹסִיפוּ הִבִּיא מִנְחַת־שָׁוָא קִטְרֶת תוֹעֵבָה הִיא לִי חֹדֶשׁ וּשְׁבַת קִרְא מִקְרָא לֹא־אוּכַל אֲנִי וְעַצְרָה: ¹⁴חֲדָשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנֵאָה נִפְשִׁי הִיוּ עָלַי לְטָרַח גְּלִיאִתִּי נִשָּׂא: ¹⁵וּבִפְרָשְׁכֶם כְּפִיכֶם אֲעָלִים עֵינַי מִכֶּם גַּם כִּי־תִרְבּוּ תִפְלָה אֵינֶנִּי שִׁמְעֵי דִיכֶם דְּמִים מְלֹאוּ: ¹⁶רַחֲצוּ הַזְּכוֹ הַסִּירוּ רָע מֵעַלְלֵיכֶם מִגֵּד עֵינַי חֲדָלוּ הָרַע: ¹⁷לְמַדּוּ הֵיטֵב דְּרָשׁוּ מִשְׁפָּט אֲשֶׁרוֹ חֲמוֹץ שִׁפְטוֹ יָתוֹם רִיבּוֹ אֲלַמְנָה: ס

¹⁸לְכוּ־נָא וְנוֹכַחַה יֹאמֶר יְהוָה אִם־יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשִׁלְג יִלְבִּינוּ אִם־יֵאָדִימוּ כַתּוּלַע כְּצֶמֶר יִהְיוּ: ¹⁹אִם־תֵּאָבּוּ וּשְׁמַעְתֶּם טוֹב הָאָרֶץ תֵּאָכֵל: ²⁰אִם־תִּמְאָנוּ וּמְרִיתֶם תִּרְבַּ תֵּאָכֵלוּ כִּי פִי יְהוָה דְּבַר: ס

²¹אֵיכָה הִיְתָה לְזוֹנָה קְרִיָּה נֶאֱמָנָה מְלֹאֲתִי מִשְׁפָּט צָדֵק יֵלֶן בָּהּ וְעֵתָה מְרַצְחִים: ²²כְּסִפְּךָ הִיָּה לְסִיגִים סְבָאָד מְהוּל בְּמִים: ²³שָׂרִיד סוּרְרִים וְחִבְרִי גִנְבִים כֹּלֹ אֶתָּה שֹׁחַד וְרֹדֶף שְׁלֹמָנִים יָתוֹם לֹא יִשְׁפָּטוּ וְרִיב אֲלַמְנָה לֹא־יָבוֹא אֲלֵיהֶם: פ

²⁴לָכֵן נֹאֵם הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל הוּא אֲנַתֶּם מִצָּרִי וְאֲנַקְמָה מֵאוֹיְבֵי: ²⁵וְאֲשִׁיבָה יָדִי עָלֶיךָ וְאֶצְרֶךָ כְּבַר סִיגֶיךָ וְאֶסְרֶה כָּל־בְּדִילֶיךָ: ²⁶וְאֲשִׁיבָה שִׁפְטֶיךָ כְּבִרְאשֻׁנָּה וְיַעֲצִיד כְּבַתְחִלָּה אַחֲרֵי־כֵן יִקְרָא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קְרִיָּה נֶאֱמָנָה: ²⁷צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדֶּה וּשְׁבִיָּה בְּצִדְקָה: ²⁸וְשֹׁכֵר פְּשָׁעִים וְחֲטָאִים יִחַדּוּ וְעֲזָבִי יְהוָה יָכֹלוּ: ²⁹כִּי יִבְשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חֲמַדְתֶּם וְתִחַפְּרוּ מֵהִגְנוֹת אֲשֶׁר בְּתִרְתֶּם: ³⁰כִּי תִהְיוּ כְּאֵלָה נִבְלָת עֵלָה וְכִגְנָה אֲשֶׁר־מִים אֵין לָהּ: ³¹וְהִיָּה הַחֶסֶן לְנִעֲרַת וּפְעֵלֹ לְנִיצוֹץ וּבְעֵרוֹ שְׁנִיָּהֶם יִחַדּוּ וְאֵין מְכַבֶּה: ס

2

Yeruzalemu, ishubûkiro ly'amashanja

¹ Obulêbi Yesha'yahu, mwene Amotsi abonaga, buyêrekîre Yuda na Yeruzalcemu. ² Kwânacibe, omu nsiku zayisha, entondo y'akâ-Nyamuzinda yâhirwa enyanya y'ezindi ntondo, erhaluke orhurhondo rhwôshi. Amashanja gôshi gayish'ikâshûbûkira emunda eri. ³ Mashanja manji gayish'ilongôlerayo, gaderhe, mpu: «Yîshi rhusôkere ebwa ntondo ya Nyakasane, ebwa nyumpa ya Nyamuzinda wa Yakôbo. Arhuyigîriza enjira zage, nîrhu rhushimhe enjira zage!» Bulya e Siyoni yo irhegeko lirhenga, n'e Yeruzalemu yo erhenga akanwa ka Nyakasane. ⁴ Abà mucîranuzi w'amashanja, anabè mutwî w'emmanja w'amashanja manji. Engôrho zâbo bâzitulemwô enfuka, n'amatumu gâbo bâgatulamwô emigushu. Ntâ ishanja lyânacimôlere elyâbo engôrho, na ntâbo bâcîcîyigîrize okulwa amatumu. ⁵ Bene Yakôbo. yîshi, rhulambagire omu bulangashane bwa Nyakasane!

Olusiku lwa Nyakasane

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

⁶ Neci, wàlekerîre olubaga lwâwe, enyumpa ya Yakôbo, bulya bakola bayunjulamwo abashonga ak'ab'ebuzûk'izûba n'abakurungu aka emwa Abafilistini, banakola bayinjibana n'abâna b'amashanja g'ihanga. ⁷ Ecihugo ciyunjwîre marhale n'amasholo: obuhirhi bwâco burhacigwêrhi lugero! Ecihugo ciyunjwîre biterusi: engâlê¹ zâco zirhankaciganjwa! ⁸ Ecihugo ciyunjwîre nshusho za banyamuzinda b'obwîhambe: bakola ba-fukamira ebyajiragwa n'enfune zâbo, eby'eminwe yâbo yakolaga. ⁹ Eco co carhumaga iburha ly'Adamu lyafunyâla n'abantu bahwêra oku idaho: nâwe orhabâbaliraga! ¹⁰ Yongoberera omu lwâla. ocifulike omu katulo, oyâke obukunizi bwa Nyakasane n'omulazo gw'irenge lyâgel¹¹ Amasû g'abacibonyi gayubûbya, obucibone bw'abantu bwâbona eza mêmê; Nyakasane yêne waj'irenge olwo lusiku. ¹² Neci, lwâyisha olusiku^k Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe agombya nga-si yeshi ocibona n'ocihira enyanya, amufunyâze; ¹³ agomhya emirhi y'e Libano yôshi, elya elihûsire kuhika oku nkuba karhî, n'emirhi y'e Bashani yôshi; ¹⁴ agombya entondo elihûsire yôshi n'orhurhondo rhulîrî rhwôshi; ¹⁵ agombya ngasi munâra muliri na ngasi lugurhu luzibuzibu; ¹⁶ agombya amârho g'e Tarsi gôshi na ngasi nkuge za citwîro cidârhi. ¹⁷ Obucibone bw'iburha ly'Adamu bwagomba, n'abantu bafôkanana bafunyâla; Nyakasane yêne waj'irenge olwo lusiku. ¹⁸ Ci enshusho za banyamuzinda b'obwîhambe zahirigirha zôshi. ¹⁹ Bayongoberera omu nkunda z'enyâla n'omu idaho, mpu bayâke obukunizi bwa Nyakasane n'omulazo gw'irenge lyâge, amango anayimuke mpu ageze igulu mw'omusisi. ²⁰ Olwo lusiku, abantu banarhôle enshusho z'arnarhale n'amasholo za ba-Nyamuzinda bâbo b'obwîhambe, zirya bone batulaga mpu bakâz'iziha-ramya, bâzikwêbe amalindye na bakubukubu, ²¹ bâcîjire omu nkunda z'enyâla n'omu myongobana y'amabuye erhi bwôba bwa Nyakasane n'obw'omulazo gw'irenge lyâge burhuma, amango anayimuke mpu ageze igulu mw'omusisi. ²² Kuziga muleke okucikubagira omuntu, oyîsa omûka emazûlu: kalamo kaci agwêrhage?

Jesaja/Isaiah 2

¹ הַדְבַּר אֲשֶׁר חָזָה יִשְׁעִיהוּ בֶן-אֲמֹן עַל-יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם: ² יְהִיָּה | בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נִכּוֹן יְהִיָּה הָר בֵּית-יְהוָה בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשְׂא מִגְבְּעוֹת וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל-הַגּוֹיִם: ³ וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ | וְנִעְלָה אֶל-הַר-יְהוָה אֶל-בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וִירָנֹו מִדְרָכָיו וְנִלְכָּה בְּאַרְחֻתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדְבַר-יְהוָה מִירוּשָׁלַם: ⁴ וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכָתְתוּ חֲרֻבוֹתָם לְאַתֵּים וְחִנִּיתוּתֵיהֶם לְמִזְמֹרוֹת לֹא-יִשָּׂא גּוֹי אֶל-גּוֹי חֶרֶב וְלֹא-יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה: פ

⁵ בֵּית יַעֲקֹב לָכוּ וְנִלְכָּה בְּאֹר יְהוָה: ⁶ כִּי נִטְשֶׁתָּה עַמּוֹךְ בֵּית יַעֲקֹב כִּי מָלְאוּ מִקְדָּם וְעַנְגִּים כְּפִלְשֶׁתִים וּבִילְדֵי נָכְרִים יִשְׁפִּיקוּ: ⁷ וְתִמְלֹא אֶרֶצוֹ בְּסֶף וְזָהָב וְאִין קֶצֶה לְאַחֲרָתוֹ וְתִמְלֹא אֶרֶצוֹ אֶלִילִים לְמַעֲשֵׂה יָדָיו יִשְׁתַּחֲוּוּ לְאַשֶׁר עָשׂוּ אֲצַבְעֵתָיו: ⁹ וַיִּשַׁח אָדָם וַיִּשְׁפֹּל-אִישׁ וְאֶל-תִּשְׁאָה לָהֶם: ¹⁰ בּוֹא בָצוֹר וְהִטְמֵן בְּעַפְרָן מִפְּנֵי פֶחַד יְהוָה וּמִהֲדָר גָּאֻנוֹ: ¹¹ עֲיֵי גְבָהוֹת אָדָם שָׁפֹל וְשַׁח רוּם אֲנָשִׁים וְנִשְׁגָּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: ס

¹² כִּי יִזֹּם לַיהוָה צְבָאוֹת עַל כָּל-גֹּאֲהָ וְרָם וְעַל כָּל-נִשְׂא וְשָׁפֹל: ¹³ וְעַל כָּל-אֲרָצֵי הַלְבָּנוֹן הָרָמִים וְהַנִּשְׁאִים וְעַל כָּל-אֲלוֹנֵי הַבָּשָׁן: ¹⁴ וְעַל כָּל-הָהָרִים הָרָמִים וְעַל כָּל-הַגְּבְעוֹת הַנִּשְׂאֹת: ¹⁵ וְעַל כָּל-מִגְדָּל גְּבָהָ וְעַל כָּל-חוֹמָה בְּצוּרָה: ¹⁶ וְעַל כָּל-אֲנִיּוֹת תְּרִשָּׁיִשׁ וְעַל כָּל-שְׂכִיּוֹת הַחֲמָדָה: ¹⁷ וְשַׁח גְּבָהוֹת הָאָדָם וְשָׁפֹל רוּם אֲנָשִׁים וְנִשְׁגָּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: ¹⁸ וְהָאֲלִילִים כָּלִיל יִחְלָף: ¹⁹ וּבָאוּ בַּמַּעֲרֹת צָרִים וּבַמַּחֲלוֹת עַפְרָן מִפְּנֵי פֶחַד יְהוָה וּמִהֲדָר

¹2.7 Ezo ngâlê ziri za kurhabâla. Omu kulâba amango ecihugo câli ciyôlolosire kuli mwâmi: Yerobwâmi (2 8am 14. 25: 2 Nga 26. 7; 27. 3). Obunji bw'engâlê buyêrekîne oku banacikubagira emisî yâbo, obwemêre babuheba enyuma. Omu nsiku zâyisha. Nyamubâho alonzize aherêrekeze engâlê n'ebiterusi (Rhulole muli Yoz 3,1; Am 2, 15; 4, 10; Hoz 14, 4).

^k2.12 Olusiku lwa Nyakasane: olole Am 5. 18; Iz 13, 9; Eze 7. 10; Sof 1, 15.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

גִּאוּנוֹ בְּקוֹמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ: ²⁰בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁלַיֵךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילֵי כֶסֶף וְאֶת אֱלִילֵי זָהָב וְאִשֶּׁר עָשׂוּ-לוֹ
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַחֹפֶר פָּרוֹת וְלַעֲטִלָּפִים: ²¹לְבוֹא בְּנִקְרוֹת הָאָרִים וּבְסַעֲפֵי הַסְּלָעִים מִפְּנֵי פֶחַד יְהוָה וּמִהֲדַר גִּאוּנוֹ
בְּקוֹמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ: ²²חֲדָלוּ לָכֶם מִן-הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בָאִפּוֹ כִּי-בִמָּה נִחְשָׁב הוּא: פ

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

Ishabâbè e Yeruzalemu

¹ Ala oku Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe akola anyaga Yeruzalemu na Yuda ngasi nsimikiro na ngasi burhabâle bwa mugati n'obw'amîshi. ² entwâli n'omulwî, omutwî w'emmanja n'omulêbi, omushonga n'omugula, ³ omukulu w'abasirika makumi arhanu n'omurhonyi, omuhanûzi, omusho-nga n'omufumu. ⁴ Nabahâ abâna barhò babè bo babarhambula n'ebirhaba bibè byo bibarhegeka. ⁵ Olubaga lukola lwakalyâna, ngasi muntu owâbo, ngasi muguma omulu-ngu wâge; omwâna murhò akâlimbira omushosi, n'omugalugalu akâlimbira omuluzi. ⁶ Omuntu anarhulube mwene wâbo, omu nyumpa y'îshe, amubwîre, erhi: «We gwêrhe ecishûli, oyishe, obè murhambo wîrhu, orhegeke ebira bigûkà!» ⁷ Olwo lusiku, owâbo naye anashuze, aderhe, erhi: «Ntaba mufumu; aha mwâni harhayimbwa kalyo erhi cishûli; murhanjiraga murhambo w'olubaga!» ⁸ Neci, Yeruzalemu adwîrhe adungubêja na Yuda ahindagîre, bulya ebinwa byâbo n'ebijiro byâbo birhayêrekiri Nyakasane, kuhika bagomera obusû bw'irenge lyâge. ⁹ Okulola kwâbo kwône kunabashobeke; aka Sodomo, bône banaje bayi-mba obubî bwâbo, babule oku bankabufulika. Bali bahanya, bulya bonene bacilerhera amahanya! ¹⁰ Mubwîre omushinganyanya oku ali muny'iragi; bulya ayîsh'ilya omukolo gw'ebijiro byâge! ¹¹ Buhanya bwâge omuntu mubî, nyankola-maligo; bulya anagalulirwe nk'oku ebijiro by'amaboko gâge bikwânîne! ¹² Wâni lubaga lwâni! Mwâna wa cirhaba okola olurhambula; bakazi bakola balurhegeka! Wâni lubaga lwâni! Abarhegesi bâwe bo badwîrhe bakuhabula n'oku-vonyola enjira zâwe! ¹³ Nyakasane ayimanzire mpu aje lubanja, ayimanzire mpu atwîre embaga oluhanja. ¹⁴ Nyakasane akola aja lubanja bôshi n'abagula n'abarhambo b'olubaga lwâge: «Mwe mwasherezize olukoma lw'emizâbîbu: ebi mwanyagaga omukenyi, omu nyumpa zinyu biri. ¹⁵ Carhuma mudwîrhe mwandibuziza olubaga n'okulabarhanya abakenyi?» Kwo adesire ntyo Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe.

Abakazi b'e Yeruzalemu

¹⁶ Nyakasane adesire, erhi: Kulya kubâ abâna-nyere b'e Siyoni badwîrhe bacîbona, bajâ bagenda bakuba igosi n'amasû g'obushumya, bajâ bagendera oku mano enyanya banajegeza amashondo gabali emagulu, ¹⁷ Nyakasane akola ahira ebibungu omu marhwe g'abâna-nyere b'e Siyoni anabamôme emikungu. ¹⁸ Olwo lusiku Nyakasane abanyaga ebibalimbamwo: orhugondo rhwabo rhw'amagulu, ensanamu z'izûba n'ez'omwêzi, ¹⁹ orhugondo rhw'omu marhwîri, emilinga n'engole, ²⁰ ebimane, enyerere, emikaba, amahongo n'enshanga, ²¹ orhugondo rhw'omu minwe n'orh'oku mazûlu, ²² emyambalo y'olusiku lukulu n'ebihundikirwa, ebitambara by'ebirhugo n'enshoho z'okufumbarhwa, ²³ ebilolero, emyambalo yalangashana, ensirha n'eshela. ²⁴ Ahâli h'omugavu, byâbâ bibolereza; ahâli h'omukaba, lwâba lukoba; ahâli h'emvîri mpunge, lyâba irhwe lihalanguzè; ahâli h'akanzu, bwâba busunzu; ahâli h'obwinjà, yâba myokêro.

Abakana b'e Yeruzalemu

²⁵ Abalume bâwe bayîrhwa n'engôrho n'entwâli zâwe zahwêra omu bîrha. ²⁶ Emihango yâwe yalaka enalakûle, na hano okola oli omu mirhânjo, ovondame omu katulo.

Jesaja/Isaiah 3

כִּי הִנֵּה הָאָדָוֶן יְהוָה צְבָאוֹת מְסִיר מִירוּשָׁלַם וּמִיְהוּדָה מִשֶּׁעַן וּמִשְׁעָנָה כָּל מִשְׁעַן-לָחֶם וְכָל מִשְׁעַן-מַיִם: גָּבוֹר
וְאִישׁ מִלְחָמָה שׁוֹפֵט וְנָבִיא וְקָסָם וְזִקְן: שְׂרָחֲמַשִּׁים וְנִשְׂוֹא פָּגִים וְיוֹעֵץ וְחֶכֶם חֲרָשִׁים וְנָבוֹן לֶחֶשׁ: וְנִתְּתִי

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

נָעָרִים שָׂרִיָּהֶם וְתַעֲלוּלִים יִמְשְׁלוּ-בָם: ⁵וַיִּגְשׁ הָעָם אִישׁ בְּאִישׁ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִרְהֹבוּ הַנֶּעֱר בְּזִמּוֹן וְהַנִּקְלָה בְּנִכְבָּד: ⁶כִּי־יִתְפַּשׂ אִישׁ בְּאֶחָיו בֵּית אָבִיו שְׁמֵלָה לָכֶּה קָצִין תִּהְיֶה־לָּנוּ וְהַמְכַשְׁלָה הַזֹּאת תַּחַת יָדְךָ: ⁷יִשָּׂא בָיוֹם הַהוּא | לֵאמֹר לֹא־אֶהְיָ חֹבֶשׁ וּבִבִּיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין שְׁמֵלָה לֹא תְשִׁימֵנִי קָצִין עָם: ⁸כִּי כְשָׁלָה יְרוּשָׁלַם וַיהוָה נָפַל כִּי־לִשְׁוֹנָם וּמַעֲלִיָּהֶם אֶל־יְהוָה לְמִרוֹת עָנִי כְבוֹדוֹ: ⁹הַפֶּכֶת פְּנִיָּהֶם עָנְתָה בָם וְחִטָּאתָם כְּסֹדֶם הִגִּידוּ לֹא כִחַדּוּ אֹזִי לְנַפְשָׁם כִּי־גָמְלוּ לָהֶם רָעָה: ¹⁰אָמְרוּ צָדִיק כִּי־טוֹב כִּי־פָרִי מַעֲלִיָּהֶם יֵאָבְלוּ: ¹¹אֹזִי לְרָשָׁע רָע כִּי־גָמול יָדָיו יַעֲשֶׂה לוֹ: ¹²עָמַל נִגְשָׁיו מַעֲוֹלָל וְנָשִׁים מְשֻׁלוּ בּוֹ עָמַל מְאֻשָּׁרִיד מִתְנַעֲמִים וְדָרָד אֶרְחָתִיד בִּלְעֹ: ¹³נָצַב לָרִיב יְהוָה וְעָמַד לִדִּין עַמָּים: ¹⁴יְהוָה בְּמִשְׁפָּט יָבֹוא עַם־זִקְנֵי עָמוֹ וְשָׂרָיו וְאַתָּם בְּעֶרְתָם הַפָּרֶם גִּזְלוֹת הָעָנִי בְּבִתְיָכֶם: ¹⁵מִלְכֶם תִּדְכָּאוּ עַמִּי וּפְנֵי עַנְיִים תִּטְחֲנוּ גְאִם־אֲדָנִי יְהוָה צָבָאוֹת: ¹⁶וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָבְהוּ בְּנוֹת צִיּוֹן וְתִלְכְּנָה נְטוּת גִּזְוֹן וּמִשְׁקָרוֹת עֵינַיִם הִלּוּד וְטָפַף תִּלְכְּנָה וּבְרָגְלֵיהֶם תַּעֲבֹסְנָה: ¹⁷וְשִׁפַּח אֲדָנִי קֹדֶקֶד בְּנוֹת צִיּוֹן וַיהוָה פָּתְחָן יַעֲרָה: ¹⁸בָּיוֹם הַהוּא יִסִּיר אֲדָנִי אֶת תַּפְאֲרַת הָעֶכְסִים וְהַשְׁבִּיכִים וְהַשְׁהֲרִינִים: ¹⁹הַנְּטִיפּוֹת וְהַשִּׁירוֹת וְהַרְעִלוֹת: ²⁰הַפְּאָרִים וְהַצִּעְדוֹת וְהַקְשָׁרִים וּבִתֵּי הַנֶּפֶשׁ וְהַלְחָשִׁים: ²¹הַטְּבָעוֹת וְנִזְמֵי הָאָף: ²²הַמְחַלְצוֹת וְהַמַּעֲטָפוֹת וְהַמְטַפְחוֹת וְהַחֲרִיטִים: ²³וְהַגְלִינִים וְהַסְדִּינִים וְהַצְנִיפּוֹת וְהַרְדִּידִים: ²⁴וְהָיָה תַּחַת בָּשֶׁם מִקַּח יְהוָה וְתַחַת חֲגוּרָה נִקְפָה וְתַחַת מַעֲשֶׂה מִקְשָׁה קִרְחָה וְתַחַת פְּתִיגִל מַחְגֶּרֶת שֶׁקַּח כִּי־תַחַת יָפִי: ²⁵מִתִּיד בַּחֲרֵב יִפְּלוּ וּגְבוּרָתָךְ בַּמִּלְחָמָה: ²⁶וְאָנּוּ וְאָבְלוּ פְתִיחָהּ וְנִקְתָהּ לְאַרְץ תִּשָּׁב:

4

¹ Olwo lusiku, bakazi nda barhuluba mulume muguma¹, bamubwîre, mpu: «Rhwakâlya ebiryo bîrhu rhunayambale emyambalo yîrhu, casinga orhuyêmêrere okuheka izîno lyâwe; orhukûle enshonyi!»

Siyoni alaganyibwa Omucunguzi

² Olwo lusiku, emburho Nyakasane amêza yâba bukuze n'irenge, n'emyâka yayêra omu cihugo yâba mulimbo na bulangashane bw'amahûnga gasigîre omu Israheli. ³ Okubundi amahûnga g'omu Siyoni n'emisigala y'omu Yeruzalemu bâderhwa «batagatîfu», balya bôshi bali bandike omu citabu c'obuzîne omu Yeruzalemu. ⁴ Mango Nyakasane âba amarhenza izinga ly'abâna-nyere b'e Siyoni n'okushuka omukò gwabulagîrwe omu Yeruzalemu n'omûka g'obucîrânuzi bwâge n'omûka gw'engulumira y'omuliro gwâge, ⁵ Nyamuzinda ahira oku ntongo ya Siyoni na kuli ngasi bôshi bâkubugânana ecitû mûshi, n'omugî gwalangashana nka muliro budufu; bulya irenge lya Nyakasane lyâbwîkîra byôshi; ⁶ na mûshi endâro yakâjira ecihôho amango g'akalengerêrê, mwo bânakaz'ikayâkîra ecihûsi n'enkuba.

Jesaja/Isaiah 4

¹4.1 Bakazi nda oku mulume muguma, bulya balume banji bafâ n'ebîrha na banji bajâ ornu mpamikwa. Bene Israheli babona oku ntâko bankacibona iburha. Hano abwo bakazi babona ntyo, bâlonza mulume muguma akâbakûla enshonyi.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

וַיַּחֲזִיקוּ שִׁבְעַת נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לֹחֲמֵנוּ נֹאכָל וְשׂמֵלֵתֵנוּ נִלְבָּשׁ רַק יִקְרָא שְׁמֶךָ עָלֵינוּ אֲסֹף

חֲרַפְתָּנוּ: ס

בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה צֶמַח יְהוָה לְצַבִּי וּלְכָבוֹד וּפְרִי הָאָרֶץ לְגִאֲזוֹן וּלְתַפְאֶרֶת לְפָלִיטַת יִשְׂרָאֵל: וַיְהִיָּה | הַנְּשֹׂאֵר
בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֹאמֶר לוֹ כָּל־הַכְּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלַם: אֵם | רַחֵץ אֲדָנִי אֶת צֵאת בְּנוֹת־צִיּוֹן
וְאֶת־דְּמֵי יְרוּשָׁלַם יִדְּיָח מִקִּרְבָּהּ בְּרוּחַ מְשֻׁפָּט וּבְרוּחַ בָּעֵר: וַיִּבְרָא יְהוָה עַל־כָּל־מְכוֹן הַר־צִיּוֹן וְעַל־מִקְרָאָהּ עֲנִן
| יוֹמָם וְעֶשֶׂן וְנֶגְהָ אֵשׁ לְהַבִּהּ לִלְלָה כִּי עַל־כָּל־כָּבוֹד חֲפָה: וַיִּסְכֶּה תְהִיָּה לְצִל־יוֹמָם מִחֶרֶב וּלְמַחֲסֶה וּלְמִסְתָּוֶר

מִזֶּרֶם וּמִמְּוֶר: פ

5

Olwimbo lw'olukoma lw'emizâbîbu

¹ Nkola nayimbira omwîra wâni olwimbo, lwo lwimbo omuzigirwa wâni ayimbiraga olukoma lwâge lw'emizâbîbu. Omuzigirwa wâni ali agwêrhe olukoma lwâge lw'emizâbîbu oku mwandagalo gw'entondo eyêra bwenêne. ² Aguhînga, ashandâza amabuye, arhwêramwo emizâbîbu midukula. Ayûbakamwo omutungo, ahumbamwo n'olwîna lw'omukenzi. Alangâlira mpu olukoma lwâge lwayânawo emizâbîbu minjà, ci lwôhe ; lwayâna emizâbîbu mibi. ³ Mwe mubà muno Yeruzalemu, ninyu bantu ba Yuda, muntwîrage nâni olubanja, nie rhwe n'olukoma lwâni lw'emizâbîbu. ⁴ Bici nal'inkwânîne okujirira olukoma lwâni lw'emizâbîbu, nabula n'okulujirirabyo? Carhumaga nnangalira nti lwanyanira emizâbîbu mi-nja, lwôhe lwabul'iyâna emizâbîbu mibi? ⁵ Niehe nkolaga nammubwîra kurhi najirira olukoma lwâni: nalukûlakwo olugurhu, lusigale bwerûle, nashâba ecôgo câlwo, lulabarhwe n'abâgera. ⁶ Nalujira bigûkà, lurhacife lwâkolwîrwe erhi kushogolerwa; emisihe n'emishûgi yâkaz'ilumeramwo; narhegeka ebitù irhondo birhacihîra bikaluniêsakwo enkuba.» ⁷ Neci! olukoma lw'emizâbîbu lwa Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe, yo nyumpa y'Israheli; nabo abantu ba Yuda, yo mburho arhonyagya. Abalingakwo obushinganyanya, ci bôhe babà banyankola-maligo; abalonzakwo oburhondekezi, ci zâba ndûlù.

Amahanya

⁸ Buhanya bwâbo abakâja bayûshûla enyumpa oku yindi banajà bananika ishwa olu lindi! Buzinda erhi barhôzire hôshi hôshi, erhi bône bakola bali omu cihugo. ⁹ Nayumvîrhe Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe acîgasha, erhi: «Mbo fâ ecihango câni, nyumpa mwandu zirhashâbûka, ezo ndâro nyinjina na nnênênè zirhasigala bigûkà! ¹⁰ Bulya enshumba y'olukoma lw'emizâbîbu yakaz'ikandwamwo mirengo makumi abirhi yône ya mamvu; na hakajira owarhwêra ntanda igana za mburho, arhasarûle ezirhali ntanda ikumi zône.» ¹¹ Buhanya bwâbo balya bakaz'ija bazukira oku mamvu makândirire, balinde bahika budufu bagalikwo banakola balimwo orukara! ¹² Ennanga, enzenze, engoma n'orhurhera, n'endalwe, byône balegerera; ci ebijiro bya Nyakasane barhabikwîrîrwa, barhanabona emikolo y'enfune zâge. ¹³ Co cirhumire olubaga lwâni lukola lwahêkwa bujà, kulya kubà barhatwâga ihuzihuzi, abaluzi bâlwo bâhwa n'ishali n'orhutu rhw'abantu rhuhungumuke n'enyôrha! ¹⁴ Co cirhumire wakuzimu ayâshama, ayâshamize akanwa karhalusa oluge-ro; abaluzi n'olubaga bakwebwamwo haguma n'ecihôgêro câbo n'amango-sâmo gâbo. ¹⁵ Abantu bayûnama, balume obudaka; bene-Adamu bafunyâla, n'amasû g'abacîbonyi gakomakomya. ¹⁶ Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe ajîrenge omu bucîrânuzi bwâge; Nyamubâho mwimâna ayêrekana obwimâna bwâge omu bushinganyanya bwâge. ¹⁷ Abâna-buzi bayâbukira omu bigûkà nka kulya biyâbukira ebulambo, n'abanahene bâkakereramwo

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

akahasi. ¹⁸ Buhanya bwâbo abayisha bakulula obubî n'emigozi y'obulyâlya n'ecâha nka kula bakulula engâlê. ¹⁹ Bo balya bakaz'iderha, mpu: «K'arhajiraga duba! K'ebi ajira arhabijiraga nîrhu rhukabona! Guyishage gunayunjule gulya muhigo gw'Omugatifu w'Israheli, nîrhu rhumanye!» ²⁰ Buhanya bwâbo abadwîrhe baderha ehinja mpu hibî n'ehibî mpu hyo hinjà! Banabul'icikebwa ehiri hyêru mpu hyo hiru n'ehîru mpu hyo hyêru. Ehinunu banahihindule mpu hyo hyalula n'ehyalula mpu hyo hinunu. ²¹ Buhanya bwâbo abacîbona mpu bali barhimanya n'okucîkunga banyabukengêre! ²² Buhanya bwâbo entwâli omu kunywa n'abalenga omu kukanda amamvu makali! ²³ Bayêza nyankola-maligo nka amabahongera n'omwêru-kwêru bamuyîme olubanja! ²⁴ Neci, nka kula engulumira y'omuliro efonfomera ebijangala, nka kula ehyâsi hyumu hihirigirha omu ngulumira y'omuliro, ntyo kwo emizi yâbo yâba bibolereza n'obwâso bwâbo buhinduke katulo, kulya kubâ bânénaguzize irhegeko lya Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe banagayaguza omwimâna w'Israheli.

Oburhè bwa Nyakasane

²⁵ Okwo kwarhuma oburhè bwa Nyakasane buyâkira olubaga lwâge, âlulengereza okuboko ânaluhimbaguliza; entondo zâgeramwo omusisi n'emirhumba y'abantu yalambama omu njira nka camvu. Ci okôla kurharhuma oburhè bwâge bwarhûla n'okuboko kwâge kurhayôrha kulambûle.

Nyakasane arhumira olubaga lwâge ababisha

²⁶ Akola akema ishanja^m ly'ihanga, âliyâkuza kurhenga aha kafende-fende k'igulu. Ly'eryo liyiruka, liyishire buhena. ²⁷ Lirhalimwomurhamâ erhi owadungubêja; ntâye wahungahunga na ntâye ogwêrhwe n'iro; ntâye omukaba gufundusire omu cibunu na ntâye omugozi gw'enkwêrho gushwekusire. ²⁸ Emyampi yalyo eri migoye n'emiherho yalyo eri mifôle; ensenyi z'ebiterusi byâlyo ziri nzibuzibu nka nshagabuye, n'emizizi y'engâlê zâlyo yayisha yahûma nka mpûsi ya kalemêra. ²⁹ Omulûmbo gwâlyo guli nka gwa ntale; lyayisha lyalumba nka micûka ya ntale; lidwîrhe lyalumba lyanacirhunika oku nsimba yalyo, liyigendane na ntâye wâderhe mpu ayilîkûza. ³⁰ Olwo lusiku lyâlûmbira olubaga nka kulya enyanja enalumba. Banasinze ecihugo, babone ekola ndunduli na mirhanyo, n'obulangashane erhi bwahwerîre omu bitû.

Jesaja/Isaiah 5

1 אֲשִׁירָה נָא לִידִידִי שִׁירַת דָּוִד לְכַרְמִי כָּרֵם הָיָה לִידִידִי בְּקֶרֶן בֶּן-שֹׁמֶן: 2 וַיַּעֲזֹקְהוּ וַיִּסְקְלֵהוּ וַיִּטְעֵהוּ שָׂרֵק וַיְבִן מְגֹדֶל בְּתוֹכֹוּ וְגַם-יָקֵב חֶצֶב בּוֹ וַיִּקְוֵה לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאֲשֵׁים: 3 וַעֲתָה יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ יְהוּדָה שְׁפָטוּ-נָא בִּינִי וּבִין בְּרָקִי: 4 מֵה־לַּעֲשׂוֹת עוֹד לְכַרְמִי וְלֹא עָשִׂיתִי בּוֹ מְדוּעַ קִנִּיתִי לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאֲשֵׁים: 5 וַעֲתָה אוֹדִיעָה-נָא אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר-אֲנִי עֹשֶׂה לְכַרְמִי הַסֵּר מִשׁוֹכְתָו וְהָיָה לְבֹעֵר פֶּרֶץ גְּדֹרֹו וְהָיָה לְמֶרְקָס: 6 וְאֲשִׁיתְהוּ בְּתָה לֹא יִזְמַר וְלֹא יַעֲדֹר וְעָלָה שְׁמִיר וְשִׁית וְעַל הָעֵבִים אֲצִנֶּה מִהַמְטִיר עָלָיו מָטָר: 7 כִּי כָרֵם יְהוָה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאִישׁ יְהוּדָה נָטַע שְׁעִשׂוּעִי וַיִּקְוֵה לְמִשְׁפָּט וְהִנֵּה מִשְׁפָּח לַצִּדִּיקָה וְהִנֵּה צַעֲקָה: 8 הֲוִי מִגִּיעִי בֵּית בְּבִית שְׂדֵה בְשָׂדֶה יִקְרִיבוּ עַד אֶפֶס מְקוֹם וְהוֹשִׁבְתֶּם לְבַדְכֶם בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: 9 בְּאֲזָנֵי יְהוָה צְבָאוֹת אִם-לֹא בְּתִים רַבִּים לְשִׁמָּה יִהְיוּ גְדֹלִים וְטוֹבִים מֵאֵין יוֹשֵׁב: 10 כִּי עָשִׂיתָ צְמִידֵי-כָרֵם יַעֲשׂוּ בֵּת אַחַת וְזָרַע חֶמֶר יַעֲשֶׂה אִיפָּה: פ

^m5.26 Ishanja l'ihanga: Kwo kuderha bantu b'e Asuru. Nnâmahanga amabakema mpu bayishe bahane Abayahudi. Lolà muli Yoz 1, 7-9; 10, 23.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹¹ הָיוּ מִשְׁפִּימֵי בִבְקָר שֶׁכָּר יִרְדְּפוּ מֵאַחֲרֵי בִנְשָׁף יָיִן יִדְלִיקֵם: ¹² וְהָיָה כְּלוֹר וְנִבֵּל תָּף וְחִלְלִי וַיֵּיזֶן מִשְׁתִּיהֶם וְאֵת פֶּטֶל יְהוָה לֹא יִבִּיטוּ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו לֹא רָאוּ: ¹³ לָכֵן גָּלָה עָמִי מִבְּלִי־דַעַת וּכְבוֹדוֹ מִתִּי רָעַב וְהִמּוֹנוֹ צָחָה צָמָא: ¹⁴ לָכֵן הִרְחִיבָה שְׂאוֹל נַפְשָׁהּ וּפַעֲרָה פִּיהָ לְבִלִּי־חֶק וַיִּרְדַּ הַדְּרָה וְהִמּוֹנָהּ וּשְׂאוֹנָהּ וְעָלָזָהּ: ¹⁵ וַיִּשָּׁח אָדָם וַיִּשְׁפַּל־אִישׁ וְעֵינָי גְּבָהִים תִּשְׁפֹּלְנָה: ¹⁶ וַיִּגְבַּהּ יְהוָה צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדּוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה: ¹⁷ וַיִּרְעוּ כְּבָשִׂים כְּדַבְרָם וְחִרְבוֹת מַחִים גָּרִים יֵאָכְלוּ: ¹⁸ הָיוּ מִשְׁכֵּי הָעֶזְרָא בְּחִבְלֵי הַשּׁוֹא וּכְעֻבוֹת הָעֲגֻלָּה חֲטָאָה: ¹⁹ הָאֲמָרִים יִמְהָר | יַחֲשִׂיחַ מַעֲשָׂהוּ לְמַעַן נִרְיָא וְתִקְרַב וְתִבּוֹאָה עֲצַת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְנִדְעָה: ס
²⁰ הָיוּ הָאֲמָרִים לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רַע שְׁמַיִם חָשֵׁד לְאוֹר וְאוֹר לְחָשֵׁד שְׁמַיִם מֵר לְמַתּוֹק וּמַתּוֹק לְמֵר: ס
²¹ הָיוּ חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם וְנִגְדַּ פְּנִיָּהֶם נִבְגִּים: ²² הָיוּ גְבוּרִים לְשִׁתּוֹת יָיִן וְאִנְשֵׁי־חֵיל לְמִסְדָּ שֶׁכָּר: ²³ מַצְדִּיקֵי רִשְׁעַ עָקֵב שֶׁחַד וְצִדְקַת צַדִּיקִים יִסִּירוּ מִמֶּנּוּ: ס
²⁴ לָכֵן כְּאֶבֶל קֵשׁ לְשׁוֹן אִשׁ וְחִשָּׁשׁ לְהִבָּה יִרְפָּה שְׂרָשָׁם כַּמֶּק יִהְיֶה וּפְרָחָם כְּאֶבֶק יַעֲלֶה כִּי מֵאֲסוֹ אֵת תּוֹרַת יְהוָה צְבָאוֹת וְאֵת אִמְרַת קְדוֹשׁ־יִשְׂרָאֵל נֶאֱצַו: ²⁵ עַל־כֵּן חָרָה אֶף־יְהוָה בְּעַמּוֹ וַיִּט יָדוֹ עָלָיו וַיִּכְהוּ וַיִּרְגְּזוּ הַהָרִים וְתֵהִי גְבֻלָּתָם כְּסוּחָה בְּקֶרֶב חוּצוֹת בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב אָפוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה: ²⁶ וַנִּשְׁאַנֶּס לְגוֹיִם מִרְחוֹק וְשִׁרְק לֹא מִקְצֶה הָאָרֶץ וְהִנֵּה מִהֲרָה קֵל יָבוֹא: ²⁷ אִין־עֵינָךְ וְאִין־כּוֹשֵׁל בּוֹ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן וְלֹא נִפְתַּח אָזְנוֹ תִּלְצִיו וְלֹא נִתַּק שְׂרוֹד נַעֲלִיו: ²⁸ אֲשֶׁר חָצִיו שְׁנוֹנִים וְכָל־קִשְׁתָּתָיו דְּרָכוֹת פְּרָסוֹת סוֹסִיו כַּצֵּר נַחֲשָׁבוּ וְגִלְגָּלִיו כְּסוּפָה: ²⁹ שְׂאָגָה לֹא כְּלָבִיא וּשְׂאֵג כְּכַפִּירִים וַיִּנְהֵם וַיִּאֲחֲזוּ טָרֶף וַיִּפְלִיט וְאִין מַצִּיל: ³⁰ וַיִּנְהֵם עָלָיו בְּיוֹם הַהוּא כְּנִהֲמַת־יָם וְנִבֵּט לְאָרֶץ וְהִנֵּה־חָשֵׁד צָר וְאוֹר חָשֵׁד בְּעֵרִיפִיָּה: פ

6

Yeshayahu ahamagalwa

¹ Omwâka mwâmi Ūziyahu afâgamwo, nanacibona Nyakasane erhi atamîre oku ntebe yâge ndîri y'obwâmi, n'erhi ecikwi c'omwambalo gwâge cibumbire akâ-Nyamuzinda. ² Baserafi bali bayimanzire aha nyanya zâge, na ngasi muguma ali agwêrhe byubi ndarhu: bibirhi bya kucîbwîka obusû, bibirhi bya kucîbwîka amagulu na bibirhi bya kubalala. ³ Erhi banadwîrhe bayakûzanya, mpu: «Mwimâna, Mwimâna, Mwimâna, Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe! Igulu lyôshi liyunjwîre irenge lyâge.» ⁴ Ebiriba by'omuhango byadirhimana erhi kushakanya kw'eryo izû kurhuma, n'akâ-Nyamuzinda kôshi kayunjula mugî. ⁵ Nanaciderha obwo, nti: «Namajâkwo obuhanya! Lêro namahera! Bulya ndi muntu wa kanwa kazi-nzire, olubaga mbâmwo luli lwa kanwa kazinzire, n'amasû gâni ganabul'isinzakwo Mwâmi Nyamuzinda w'Emirhwe!» ⁶ Okuhandi muguma wa muli balya Baserafi ayisha abalalira emunda ndi, erhi afumbasire isese adahulaga n'orhugondôzo oku muliro g'oku luhêro. ⁷ Ampuma oku kanwa anambwîra, erhi: «Obu ehi hyamakuhiha oku kanwa, obubî bwâwe bwamarhenga n'ecâha câwe camakûlwa.» ⁸ Okubundi nanaciyumva izû lya Nyakasane lyaderha, erhi: «Ndi narhuma? Ndi warhugendera?» Nanacishuza, nti: «Nie ono, ontume!» ⁹ Ambwîra, erhi: «Genda, oj'ibwîra olu lubaga, erhi: Mwakaz'iyumvîrhiza, murhânayumve; mwakaz'ilolêreza, murhânabone. ¹⁰ Ozidohye omurhima gw'olu lubaga, obafûnike amarhwîri onabazibye amasû, lyo barhabone n'amasû gâbo, banalek'iyumva n'amarhwîri gâbo, lyo n'omurhima gwâbo guruhacîrhegêreze, lyo barhahinduke binjâ, lyo ntanabafumya!» ¹¹ Nanaciderha, nti: «Kuhika mangaci, Yâgirwa?» Anshuza, erhi: «Kuhika engo ziyôrhe bwâmwa, zibule abazibêramwo; kuhika enyumpa ziyôrhe bûmu, buzira mûntu; kuhika

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

amashwa gahinduke bwerûle bw'irûngu. ¹² Nyakasane alufiriza abantu kuli, ecihugo cisigale bwerûle cinahâmbe. ¹³ N'erhi hankasigala cihimbi ciguma ca kali ikumi, nabo bânahungumuka! Ci nka kula omutudu n'omuhumbahumha bikatûbwa, ecigundu cinasigale, ntyo kwo ecigundu câyîsh'ibâ mburho ntagatifu.»

Jesaja/Isaiah 6

¹בִּשְׁנַת־מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲזִיָּהוּ וַאֲרָאָה אֶת־אֲדֹנָי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא רָם וְנֹשָׂא וְשׁוּלָיו מְלֵאִים אֶת־הַיְכָל׃ ²שָׁרְפִים עֹמְדִים | מִמַּעַל לֹא שָׁשׁ כְּנָפִים שָׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד בְּשָׂתִים | יְכִסֶּה פָנָיו וּבְשָׂתִים יְכִסֶּה רַגְלָיו וּבְשָׂתִים יְעוֹפֵף׃ ³וַקְרָא זֶה אֶל־זֶה וַאֲמַר קְדוֹשׁ | קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ ⁴וַיִּנְעֻזוּ אַמּוֹת הַסָּפִים מִקּוֹל הַקּוֹרָא וְהַבִּית יִמְלֵא עָשָׁן׃ ⁵וַאֲמַר אוֹיְלִי כִי־נִדְמִיתִי כִי אִישׁ טְמֵא־שִׁפְתִּים אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם־טְמֵא שִׁפְתִּים אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת־הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת רָאוּ עֵינַי׃ ⁶וַיַּעַף אֵלַי אֶחָד מִן־הַשָּׂרְפִים וּבִידּוֹ רָצָה בְּמִלְקָתִים לִקַּח מִעַל הַמִּזְבֵּחַ׃ ⁷וַיִּגַע עַל־פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָגַע זֶה עַל־שִׁפְתֶיךָ וְסָר עוֹנֶךָ וְחֹטְאֶתְךָ תִּכַּפֵּר׃ ⁸וַאֲשַׁמֵּעַ אֶת־קוֹל אֲדֹנָי אֲמַר אֶת־מִי אֲשַׁלַּח וּמִי יֵלֶךְ־לִנּוּ וַאֲמַר הִנֵּנִי שְׁלַחְנִי׃ ⁹וַיֹּאמֶר לֵךְ וַאֲמַרְתָּ לָּעָם הַזֶּה שְׁמַעוּ שְׁמַעוּ וְאַל־תִּבְיִנוּ וְרָאוּ וְרָאוּ וְאַל־תִּדְעוּ׃ ¹⁰הַשִּׁמְלִי לִבְהָעָם הַזֶּה וְאַזְנוֹי הִכָּבֵד וְעֵינָיו הִשַּׁע פְּרִירָאָה בְּעֵינָיו וּבְאַזְנוֹי יִשְׁמַע וּלְבָבוֹ יִבִּין וְשָׁב וּרְפָא לוֹ׃ ¹¹וַאֲמַר עַד־מָתִי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד אֲשֶׁר אֶס־שָׂאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וּבְתִים מֵאֵין אָדָם וְהִאֲדָמָה תִּשָּׂאָה שְׁמָמָה׃ ¹²וְרַחֵק יְהוָה אֶת־הָאָדָם וּרְבֵה הַעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ ¹³וַיְעוֹד בָּהּ עֲשִׂרָּה וְשָׁבָה וְהִיתָה לְבָעַר כָּאֵלֶּה וְכֵאלֹזִין אֲשֶׁר בְּשִׁלְכָת מִצִּבְתָּ בָּם זֶרַע קֹדֶשׁ מִצִּבְתָּה׃ פ

7

Yeshayahu emwa mwâmi Ahazi

¹ Oku ngoma ya Ahazi, mwene Yotami, mwene Ūziyahu, mwâmi w'e Yudeya, Rasoni, mwâmi w'e Aramu, bo na Pekahi, mwene Ramalyahu, mwâmi w'Israheli, banayisha barhabâlîre Yeruzalemu mpu bamulwîse, ci bayabirwa. ² Omwanzi gwanacihika oku bwâmi bwa Daudi, mpu: «Aramu ahika omu cihugo c'Efrayimu.» Omurhima gwa mwâmi n'omurhima gw'olubaga gwarhondêra gwadûrha omu nda nka kula emirhi endundagana emuzirhu n'empûsi. ³ Nyakasane anacibwîra Yeshayahu, erhi: «Yimuka, ojê emunda Ahazi ali, mwe na mugala wâwe Sheyari-Yashubu, aha buzinda bw'omugezi gw'eciyanja ciri enyanya, oku njira ejire ornu ishwa lya Cimeshûla. ⁴ Omubwîre, erhi: «Omanyè warhemuka, orhayôbohaga, orharhâga omurhima erhi orhwo rhuhibi rhubiri rhw'enshâli rhudwîrhe rhwatumbûka mugi rhurhuma n'obwôba bw'okuyufûka kwa Rasoni, na Aramu, na mwene Ramalyahu. ⁵ Kulya kubà Aramu, bona Efrayimu na mwene Ramalyahu bahizire okukuheza, mpu: ⁶ «Rhurhêre Yuda, rhumurhemule, rhumugwârhe rhunamuyîmikemwo mwene Tabeli», ⁷ Nyakasane Nvumuzinda adesire, erhi: «Okwôla kurhashîkane, okwôla kurhâbe ⁸ Bulya irhwe lya Aramu, ye Damasko, n'irhwe lya Damasko, ye Rasoni. Hacisigîre myâka makumi gali ndarhu n'irhanu yône, omu Efrayimu murhâcibe lubaga. ⁹ Irhwe lya Efrayimu, ye Samâriya, n'irhwe lya Samâriya, ye mwene Remalyahu. Mukaba murhasêziri omu buyêmêre, ntâ nsimiko mwankabona!»

Ecimanyîso ca Emanûweli

¹⁰ Nyakasane ashub'ibwîra Ahazi, erhi: ¹¹ «Hûna Nyakasane Nyamuzinda wâwe ecimanyîso c'omu kuzimu erhi c'oku nkuba emalunga.» ¹² Ahazi anacishuza, erhi: «Ntahûne bici, ntarhangula Nyakasane.» ¹³ Lero Yeshayahu amubwîra, erhi: «Yumvagyi, wâni bene Daudi! Ka mubwînage oku okurhamya abantu kuli kunyi, obûla mwalonza okurhamya Nnawîrhu Nyamuzinda? ¹⁴ Nyakasane yêne

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

akolaga ammuha ecimanyisoⁿ. Alagico: Omwana-nyere mubikira amaba izimi, amaburha omugala, amanamuyirika izino Iya Emanuweli. ¹⁵ Ayish'ikalya amarha n'obuci, kuhika amanye okulahira ehibi n'okucishoga ehinja. ¹⁶ Ci embere nyamwana amanye okulahira ehibi n'okucishoga ehinja, eco cihugo c'abola bami bombi badwirhe bakujugumya, casigala biguka. ¹⁷ Nyakasane akulerhera, we n'olubaga lwawe n'omulala gwa sho, ensiku zirhasag'ibonekana bundi kurhenga Efrayimu aciberula kuli Yuda (mwami w'e Asiriya).»

Okumanyisa oku haba ecirhero

¹⁸ Olwo lusiku Nyakasane ayakuza ensusi ziri ebuzinda bw'enyishi z'e Misiiri n'enjuci ziri omu cihugo c'e Asiriya. ¹⁹ Zayisha, zije zagwa zoshi-zoshi omu nyishi z'oku manga n'omu myo-ngobana y'amabuye, omu ngasi ishaka n'omu ngasi bulambo bwa kahasi. ²⁰ Olwo lusiku, n'olugembe agend'irhiza ishiriza ly'Olwishi, ye mwami w'e Asiriya, Nyakasane amoma irhwe n'obwoya buli oku magulu, ciru n'obwana. ²¹ Olwo lusiku, ngasi muntu ashweka ndaku nguma na mpene ibirhi. ²² Na kulya kubà amarha gayish'iluga, bakalya amashanza. Ngasi boshi banasigale omu cihugo, bakalya amashanza n'obuci. ²³ Olwo lusiku, ngasi ishwa lyalimwo magulu cihumbi ca mizabubu gankafa ecihumbi c'ensaranga, lyahinduka marhadu na mishugi. ²⁴ Bakaz'ijamwo n'emyampi n'emihherho, bulya ecihugo coshi cashuba marhadu na mishugi. ²⁵ Entondo bakag'ihingamwo n'enfuka zone, ntaye wacigerereze mpu azigeramwo erhi kuyoboha amarhadu n'emishugi kurhuma: zashuba magisha ga nkafu na lwabuko lwa bibuzi.

Jesaja/Isaiah 7

¹ Ubi biyimi achu byonjira by'enyishi z'e Misiiri n'enjuci ziri omu cihugo c'e Asiriya. ² Zayisha, zije zagwa zoshi-zoshi omu nyishi z'oku manga n'omu myo-ngobana y'amabuye, omu ngasi ishaka n'omu ngasi bulambo bwa kahasi. ³ Olwo lusiku, n'olugembe agend'irhiza ishiriza ly'Olwishi, ye mwami w'e Asiriya, Nyakasane amoma irhwe n'obwoya buli oku magulu, ciru n'obwana. ⁴ Olwo lusiku, ngasi muntu ashweka ndaku nguma na mpene ibirhi. ⁵ Na kulya kubà amarha gayish'iluga, bakalya amashanza. Ngasi boshi banasigale omu cihugo, bakalya amashanza n'obuci. ⁶ Olwo lusiku, ngasi ishwa lyalimwo magulu cihumbi ca mizabubu gankafa ecihumbi c'ensaranga, lyahinduka marhadu na mishugi. ⁷ Bakaz'ijamwo n'emyampi n'emihherho, bulya ecihugo coshi cashuba marhadu na mishugi. ⁸ Entondo bakag'ihingamwo n'enfuka zone, ntaye wacigerereze mpu azigeramwo erhi kuyoboha amarhadu n'emishugi kurhuma: zashuba magisha ga nkafu na lwabuko lwa bibuzi.

ⁿ7.14 Obwo bwo bulëbi bukulu buyërekire Omucunguzi Mwami Yezu. Emanuweli kwo kude-rha: Nyamuzinda-haguma-nirhu.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

18 וְהָיָה | בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׂרָק יְהוָה לְזָבוּב אֲשֶׁר בִּקְצֵה יְאֵרִי מִצְרַיִם וּלְדַבּוּרָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר׃ 19 וּבָאוּ וַנִּחַו כֻּלָּם בַּנְּחָלִי הַבְּתוֹת וּבְנִקְיֵי הַסְּלָעִים וּבְכָל הַנְּעֻצִּים וּבְכָל הַנְּהַלְלִים׃ 20 בַּיּוֹם הַהוּא יִגְלַח אֲדָנִי בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה בְּעֶבְרִי נֶהָל בְּמִלֵּךְ אֲשׁוּר אֶת־הָרֹאשׁ וְשֹׁעַר הָרְגָלִים וְגַם אֶת־הַזֶּקֶן תִּסְפֶּה׃ ס

21 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יַחֲיֶה־אִישׁ עִגְלַת בָּקָר וּשְׂתִי־צֹאן׃ 22 וְהָיָה מֶרֶב עֲשׂוֹת חֶלֶב יֵאָכֵל חֶמְאָה כִּי־חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֵאָכֵל כָּל־הַנּוֹתָר בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ 23 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה כָל־מְקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה־שֵׁם אֵלָיו גֶּפֶן בְּאֵלָיו כֶּסֶף לְשֹׁמֵר וְלִשְׂיֵית יִהְיֶה׃ 24 בַּחֲצִים וּבִקְשֵׁת יָבוֹא שָׂמָּה כִּי־שֹׁמֵר וְשִׂית תִּהְיֶה כָל־הָאָרֶץ׃ 25 וְכָל הַהָרִים אֲשֶׁר בַּמִּעֵד יַעֲדֻן לֹא־תָבוֹא שָׂמָּה יִרְאֵת שֹׁמֵר וְשִׂית וְהָיָה לְמַשְׁלַח שׁוֹר וּלְמֶרְמָס שֶׁה׃ פ

8

Okuburhwa kwa Maher-Shalal-Hash-Baz

¹ Nyakasane anacimbwîra, erhi: Orhôle olupaho lunênênè, oyandikekwo na kala kalâmu abantu bakolêsa, erhi: Maher-Shalal-Hash-Baz. ² Nanaciyanka bahamîrizi babirhi bankacîkubagirwa, bo Uriya, mudâhwa, na Zakariya, mwene Yeberekiya. ³ Okubundi nanaciyegera omulêbi-kazi. Arhôla izîmi, aburha omwâna-rhabana. Nyakasane anacimbwîra, erhi: «Omuyîrike izîno^o Iya Maher-Shalal-Hash-Baz. ⁴ Bulya embere oyo mwâna amanye okudada, mpu «larha», erhi «nyâma», babà erhi bahesire obugale bw'e Damasko n'eminyago y'e Samâriya embere z'omwâmi w'e Asîriya.

Silowè na Efrata

⁵ Nyakasane ashub'imbwîra, erhi: ⁶ «Obu olu lubaga lwagayire amîshi ga Silowè, agahulula bunyi-bunyi, lwabul'ikadirhimana embere za Rasoni na mwene Ramalyahu. ⁷ omanyâge oku akola abarhulirakwo amîshi g'Olwîshi, mîshi ga muhûsi munene na manji bwenêne, ye mwâmi w'e Asîriya n'irenge lyâge lyôshi. Lwayisha lwagera oku mibunda yalo yôshi, luyunjulire kuhika oku bikunguzo byâlo byôshi. ⁸ Lwacihandalika-handalika, lwàjà cingana omu Iya Yuda, lwabirira, lwagera omu kagarhî, kuhika omu igosi, na mw'okwo kujà lwashanjûla emyaro yalwo, lulinde luyunjuza ecihugo câwe côshi, wâni Emanûweli! ⁹ Mumanye, mwe mhaga mweshi, munajugumane! Murhege amarhwîri, mwe bihugo b'ihanga mweshi! Muyambale emirasano yinyu, munajugumane! Muyambale emirasano yinyu, munajugumane! ¹⁰ Muhige emihigo: yafananda; muderhe akanwa: karhâgwarhe, bulya «Nyamuzinda ali haguma nîrhu.»

Obugo bwa Yeshayahu

¹¹ Neci, ntyâla kwo Nyakasane ambwîzire erhi angwarhira oku kuboko, a-ntonda mpu ntashimbaga amajira g'olu lubaga, erhi: ¹² «Murhaderhaga «bugoma» ngasi kôshi olula lubaga luderha «bugoma»; murhayôbohaga ebi badwîrhe bayôboha, murhajugumanaga. ¹³ Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe, ye mukwânîne okuderha mutagatifu, yêne mukwânîne okurhînya. ¹⁴ Ye wâbà luhêro, ibuye ly'okusarhaza na lwâla lw'okuhirimya enyumpa ibirhi z'Israheli; âba mugozi na murhego oku bantu b'e Yeruzalemu. ¹⁵ Banji bâsârhalâ, bâhirima banavunike, bâgwa omu murhego banagwaârhe. ¹⁶ Obwo buhamîrizi obuhamike, ezo nyigîrizo ozihirekwo eciziriko omu murhima gw'abashimbulizi bâni.» ¹⁷ Ncîkubagire Nyakasane ofulisire bene Yakôbo obusù bwâge, ye nangalîre. ¹⁸ Niono n'abâna Nyakasane ampâga, rhuli bimanyîso na birhangâzo omu Israheli, byarhenga emwa Nyakasane

^o8.3 Nyakasane akahâna izîno erhi hali ecirhumire. Abâna bakag'iyîrikwa omu kushimba nk'oku babusirwe erhi omu kushimba oku Nyamuzinda âmurheganyize (Murh 30, 6...).

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Nyamuzinda w'Emirhwe ojira endâro yâge oku ntondo ya Siyoni. ¹⁹ Neci, bammubwîra, mpu: «Muj'idôsa abazimu n'abashonga bakaz'ihwehwerheza n'okushungûrha. K'olubaga lurhakwânîni ludôse banyamuzinda bâlwo n'okurhûla olw'abazîne emw'abafû?» ²⁰ Ako kanwa bakaderha mpu bayigîrize banahamîrize, ci barhakâbona buce!

Abarhakabona buce

²¹ Bâgeragera omu cihugo, bagogomirwe, n'enda yayekemba; na hano ishali libà lyamabaluma bwenêne, bakunira, barhondêre okuhehêrera mwâmi wâbo na Nyamuzinda wâbo. Bâgalamira emalunga; ²² kandi bashub'ilola oku idaho: barhabona erhali mirhanyo n'omwizimya, endûnduli y'okujugumya n'obudufu burhagwêrhi hya bulangashane ciru n'ehisungunu. ²³ Ka gurhali mwizimya guciri omu cihugo cirimwo emirhanyo?

Omuluzi w'omurhûla

Omu nsiku ntanzi, Nyakasane abonêsize ecihugo ca Zabuloni n'eca Nefutali enshonyi ; omu nsiku zâyisha, âkuza enjira y'oku nyanja, ishiriza lya Yordani, n'ecihugo c'olubaga.

Jesaja/Isaiah 8

¹ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קַח-לְךָ גִּלְיוֹן גָּדוֹל וּכְתֹב עָלָיו בְּחֶרֶט אֲנֹשׁ לְמַהֵר שָׁלַל חֹשׁ בּוֹ: ² וְאַעֲדָה לִי עֲדִים נְאֻמִּים
 אֶת אוֹרֵיהֶם הַכֹּהֵן וְאֶת-זִכְרֵיהֶם בֶּן יִבְרָכְיָהוּ: ³ וְאַקְרַב אֶל-הַנְּבִיאָה וְתַהַר וְתִלְדַּבֵּן בֶּן וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קְרֹא שְׁמוֹ
 מַהֵר שָׁלַל חֹשׁ בּוֹ: ⁴ כִּי בְטָרִם יֵדַע הַנָּעַר קְרֹא אָבִי וְאִמִּי יִשָּׂא | אֶת-חֵיל דְּמָשֶׁק וְאֶת שָׁלַל שְׁמָרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ
 אֲשׁוּר: ס
⁵ וַיִּסֹּף יְהוָה דְּבַר אֵלַי עוֹד לֵאמֹר: ⁶ יֵעַן כִּי מָאֵס הָעָם הַזֶּה אֶת מִי הַשְׁלָחַת הַהֲלָכִים לֵאט וּמִשׁוֹשׁ אֶת-רִצְוֹן
 וּבִן-רַמְלֵיהֶם: ⁷ וְלֹכֵן הִנֵּה אֲדִנִּי מַעֲלָה עֲלֵיהֶם אֶת-מִי הַנֶּהָר הַעֲצוּמִים וְהַרְבִּים אֶת-מֶלֶךְ אֲשׁוּר וְאֶת-כָּל-כְּבוֹדוֹ
 וְעֵלָה עַל-כָּל-אֲפִיקָיו וְהִלָּךְ עַל-כָּל-גְּדוֹתָיו: ⁸ וְחִלָּף בִּיהוּדָה שָׁטָן וְעָבַר עַד-צֹאֵר יִגְיַע וְהָיָה מִטּוֹת כְּנַפְיוֹ מִלֵּא
 רַחֲב-אַרְצָךְ עֲמָנוּ אֵל: ס
⁹ רָעוּ עַמִּים וְחָתוּ וְהָאֲזִינוּ כָּל מְרַחֲקֵי-אָרֶץ הַתְּאֲזִרוּ וְחָתוּ הַתְּאֲזִרוּ וְחָתוּ: ¹⁰ עֲצֹנוּ עֲצָה וְתַפֵּר דְּבָרוֹ דְּבָר וְלֹא
 יָקוּם כִּי עֲמָנוּ אֵל: ס
¹¹ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי כַּחֲזָקַת הַיָּד וְיִסְרִנִּי מַלְכֶת בְּדָרָךְ הָעַם-הַזֶּה לֵאמֹר: ¹² לֹא-תֵאמְרוּן קֹשֶׁר לְכָל
 אֲשֶׁר-יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קֹשֶׁר וְאֶת-מִוְרָאוֹ לֹא-תִירָאוּ וְלֹא תַעֲרִיצוּ: ¹³ אֶת-יְהוָה צְבָאוֹת אֲתוֹ תַקְדִּישׁוּ וְהוּא
 מִוְרָאֲכֶם וְהוּא מַעֲרָצְכֶם: ¹⁴ וְהָיָה לְמִקְדָּשׁ וּלְאֶבֶן גִּגַּף וּלְצֹוֹר מְכֻשׁוֹל לְשֹׁנֵי בְתֵי יִשְׂרָאֵל לִפְח וּלְמוֹקֵשׁ לְיוֹשְׁבֵי
 יְרוּשָׁלַם: ¹⁵ וְכִשְׁלוּ בָם רַבִּים וְנִפְּלוּ וְנִשְׁפְּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכְּדוּ: ס
¹⁶ צוֹר תַּעֲוֹדָה חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמְדֵי: ¹⁷ וְחִכִּיתִי לִיהוָה הַמַּסְתִּיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב וְקוֹיִתִּי-לוֹ: ¹⁸ הִנֵּה אֲנֹכִי
 וְהִילָדִים אֲשֶׁר נִתְּנִי לִי יְהוָה לְאֵתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל מֵעַם יְהוָה צְבָאוֹת הַשֹּׁכֵן בְּהָר צִיּוֹן: ס
¹⁹ וְכִי-יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דְּרָשׁוּ אֶל-הָאֲבוֹת וְאֶל-הַיִּדְעָנִים הַמְּצַפְצָפִים וְהַמְּהַגִּים הַלּוֹא-עַם אֶל-אֱלֹהֵיו יִדְרֹשׁ בְּעַד
 הַחַיִּים אֶל-הַמֵּתִים: ²⁰ לְתוֹרָה וּלְתַעֲוָדָה אִם-לֹא יֹאמְרוּ בְּדַבַּר הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין-לוֹ שָׁחַר: ²¹ וְעָבַר בָּהּ נִקְשָׁה וְרָעַב
 וְהָיָה כִּי-יִרְעַב וְהִתְקַצֵּף וְקָלַל בְּמִלְכוֹ וּבְאֱלֹהֵיו וּפָגַה לְמַעַלָּה: ²² וְאֶל-אָרֶץ יִבִּיט וְהִנֵּה צָרָה וְחִשְׁכָּה מְעוֹף צוֹקָה

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

וַאֲפֵלָה מִנֶּדַח: 23 כִּי לֹא מוֹעֵף לֹאֲשֶׁר מוֹצֵק לֹה כְּעַת הָרֵאשׁוֹן הָקָל אֶרְצָה וְבָלוּ וְאֶרְצָה נִפְתָּלִי וְהֶאֱחָרוֹן הַכְּבֵדִיד
דָּרָךְ הֵים עֶבֶר הִירְדֵן גָּלִיל הַגּוֹיִם:

9

¹ Olubaga lwàishaga lwagenda omu mwizimya, lwàbwîne obumoleke bu-nene; nabo abàli omu cihugo c'emphehema^p, obulangashane bwàbamole-kire. ² Waluzize olubaga, wayûshûla amasîma galwo bacîshingira embere zâwe nka kula bacîshinga abadwîrhe basârûla, nka kula bacîshinga abadwîrhe bagaba eby'obuhagwè. ³ Bulya omuzigo gwali gubagogomire, omurhamba gwabali aha lurhugo, akarhi k'owakag'ibalibuza, wabivungunyula nka lulya lusiku lwa Ma-diyani. ⁴ Bulya ngasi nkweîrho z'abarhabâzi zilabarha ecihugo n'ebishûli byâbo biyunjwîre mukò byôshi, byâkwebwa omu muliro, bisingônoke. ⁵ Bulya neci omwâna arhuburhîrwe, omwâna-rhabana arhuhîrwe; oburhegesibumuli ebirhugo; izîno bamuyîrisire mpu ye: «Muhanûzi w'okurhangâza, Ntwâli ya Nyamuzinda, Mubusi w'ensiku n'amango, Muluzi w'omurhûla!» ⁶ Oburhegesi bwâge bwagandâza n'omurhûla guruhakaciyrha oku ntebe y'obwâmi bwa Daudi n'omu bwâmi bwâge. Obwâmi bwâge bwayîmangira bunasimikire oku bushinganyanya n'obwimâna kurhenga bunôla kuhika ensiku n'amango. Buzigire bwa Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe bwâkola ebyôla.

Obuhane bwa Efrayimu

⁷ Nyakasane arhumire Yakôbo akanwa, karhinda kuli Israheli. ⁸ Olubaga lwôshi lwâkamanya, bene Efrayimu na ngasi bayûbaka omu Samâriya, bakag'ikaderha omu bucibone bwâbo n'omu murhima gwâbo gubangalire, mpu: ⁹ «Amadafali gahongosire, rhukolaga rhwayûbaka n'amabuye marhendêze; emitudu yatûbirwe, rhukola rhwayihingûla n'emirhi mizibuzibu!» ¹⁰ Ci Nyakasane amabarhulirakwo abaluzi ba Rasoni, amarhwâlihya aba-shombanyi bâbo: ¹¹ Ebuzûk'izûba, Aramu; ebuzikiro, Abafilistini: bamafômera Israheli, babumba amarhama. Ci okwôla kurharhume oburhè bwâge bwâtûka n'okuboko kwâge kurhayôrha kulambûle. ¹² Ci kwônene olubaga lurhagalukaga emwa olyâla walushurhaga, lurhashibiriraga Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe. ¹³ Okwo kwarhuma Nyakasane atwa Israheli irhwe n'omucira, ecigundu n'amashami omu lusiku luguma. ¹⁴ Omugula n'omurhambo, bo irhwe; n'omulêbi oj'ayigîriza ebyo'obunywesi, gwomucira. ¹⁵ Ebirongôzi by'olu lubaga baluhabwîre, na banyakulongozibwa nabo baâshimba enjira mbî. ¹⁶ Co cirhumire Nyakasane arhacibabalire emisole yâbu, arhacife enfûzi zâbo n'abakana bâbo lukogo; bulya bôshi bôshi bali bagoma na banyankola-maligo, na ntâ kanwa karhaciderha mabî. Ci okwôla kurharhume oburhè bwâge bwatûka n'okuboko kwâge kurhayôrhe kulambûle. ¹⁷ Neci, obubî kwo buyôca nka muliro, bunafômere emishûgi n'amakereêrhe, bunayôkêre amashaka g'omu muzirhu, busôkeze n'ebitû by'omugî emalunga. ¹⁸ Ecihugo camahya mabîra erhi bukunizi bwa Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe burhuma, n'olubaga lwo lukola nshâli z'omuliro. Ntâye wacifa mwene wâbo lukogo. ¹⁹ Bâtûre ecihimbi c'ebwa kuboko kulyo, ishali lirhahwe; bâjabwîre ecindi cihimbi ebwa kulembe, barhayigurhe. Ngasi muguma adwîrhe afôrha omunyafu gw'okuboko kw'omulungu wâge. ²⁰ Menashè adwîrhe alya Efrayimu, naye Efrayimu adwîrhe alya Menashè; bombi bamarhêra Yuda. Ci okwôla kurharhume oburhè bwâge bwatûka n'okuboko kwâge kurhayôrhe kulambûle.

Jesaja/Isaiah 9

הָעָם הַהִלְכִים בַּחֲשָׁךְ רָאוּ אֹרְךָ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ צִלְמוֹת אֹר נִגַּה עָלֵיהֶם: 2 הָרִבִּית הַגּוֹי לֹא הִגְדִּילָהּ הַשְׁמִיחָה
שְׁמָחוּ לְפָנַי כְּשִׁמְחַת בְּקִצִּיר כְּאֶשֶׁר יִגְלוּ בְּחִלְקֵם שָׁלָל: 3 כִּי | אֶת־עַל סָבְלוֹ וְאֵת מָטָה שְׁכֻמוֹ שֶׁבֶט הַנִּגָּשׁ בּוֹ

^p9.1 9, 1: Okuhika kwa Kristu e Galileya kwayunjuliza obwo bulêbi (Mt 4, 13-16).

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

החתת כיום מדין: ⁴כי כל-סאון סאן ברעש ושמלה מגוללה בדמים והיתה לשרפה מאכלת אש: ⁵כי-ילד ילד-לנו בן נתן-לנו ותהי המשרה על-שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אביעד שר-שלום: ⁶למרבזה המשרה ולשלום אין-קץ על-כפא דוד ועל-ממלכתו להכין אתה ולסעדה במשפט ובצדקה מעתה ועד-עולם קנאת יהוה צבאות תעשה-זאת: ס

⁷דבר שלח אדני ביעקב ונפל בישראל: ⁸וידעו העם כלו אפרים ויושב שמרון בגאווה ובגדל לבב לאמר: ⁹לבנים נפלו וגזית נבנה שקמים גדעו וארזים נחליף: ¹⁰וישגב יהוה את-צרי רצין עליו ואת-איביו יסכסד: ¹¹אזרם מקדם ופולשתיים מאחור ויאכלו את-ישראל בכל-פה בכל-זאת לא-שב אפו ועוד ידו נטויה: ¹²והעם לא-שב עד-המכהו ואת-יהוה צבאות לא דרשו: ס

¹³ויכרת יהוה מישראל ראש וזנב כפה ואגמון יום אחד: ¹⁴זקן ונשוא-פנים הוא הראש ונביא מורה-שקר הוא הזנב: ¹⁵ויהיו מאשרי העם-הזה מתעים ומאשריו מבלעים: ¹⁶על-כן על-בחוריו לא-ישמח | אדני ואת-יתמיו ואת-אלמנותיו לא ירחם כי כלו חנף ומרע וכל-פה דבר נבלה בכל-זאת לא-שב אפו ועוד ידו נטויה: ¹⁷כי-בערה כאש רשעה שמיר ושיית תאכל ותצת בסבכי היער ויתאבכו גאות עשן: ¹⁸בעברת יהוה צבאות נעתם ארץ ויהי העם כמאכלת אש איש אל-אחיו לא יחמלו: ¹⁹ויגזר על-ימין ורעב ויאכל על-שמאול ולא שבעו איש בשר-זרעו יאכלו: ²⁰מנשה את-אפרים ואפרים את-מנשה יחדו המה על-יהודה בכל-זאת לא-שב אפו ועוד ידו נטויה: ס

10

¹Buhanya bwâbo abajira amarhegeko g'obubî, na nka bayandika, bayandike ebinwa by'okurhindibuzabâbo. ²Balya bayîma abanyinyi obucîranuzi n'okunyaga abakenyi b'omu lubaga lwâni olubanja, na ntyo balibuze abakana^q n'okunyagûza enfûzi! ³Lero bici mwanajire olusiku lw'obuhane, amango obuhanya bwarhenga erhali hôfi bwâmmurhindakwo? Emwa ndi mwâyâkire lyo mubona oburhabâle? Ngahi mwabîke obuhirhi bwinyu? ⁴Ntâ kundi kucimmusigalîre okurhali kugonya irhwe nka bigorogo nîsi erhi okurhibukira oku idaho omu kagarhî k'emifû. Ci okwôla kurharhume oburhè bwâge bwatwîka n'okuboko kwâge kurhayôrha kulambuûe.

Obubanya bw'Asîriya.

⁵Buhanya bwâge Asîriya, ye karhi kw'obukunizi bwâni, ye buhiri bw'olwihôlo lwâni! ⁶Ye ntumire nti agend'ihana olubaga lw'endyâlya, ye ntegesire nti aj'ilwîsa olubaga ludwîrhe lwasholoshonza obukunizi bwâni, lyo alunyaga analunyagûse, alulabarhe nka bijondo by'omu njira. ⁷Ci yêhe arhayumvagya ntyo arhanarhimanyagya ntyo omu murhima gwâge, bulya omu murhima gwâge ali alonzize okumalîra n'okuhe-rêrekeza omwandu gw'amashanja. ⁸Kali kwo akaz'iderha, mpu: «Ka abarhambo bâni bôshi barhali bâmi? ⁹Kalno, ka arhali aka Kûrikemishi? Hamati, ka arhali aka Arapadi? Samâriya, ka arhali aka Damasko? ¹⁰kulya okuboko kwâni kwarhibukiraga oku mâmi gaharâmya banyamuzinda bw'obwîhambe, agagwêrhe enshusho zilushire ez'e Ye-ruzalemu n'e Samâriya obunji; ¹¹kulya nakoleraga Samâriya na banyamuzinda bâge bw'obwîhambe, ka ntakukolere

^q10.2 Kulibuzabâbo abakana n'okunyagûza enfuzi: kwo kuderha kubazimba.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Yeruzalemu n'enshusho zâge?»¹² Ci hano Nyakasane aba amayûsa omukolo gwâge gwôshi oku ntondo y'e Siyoni n'omu Yeruzalemu, Iyo ayîsh'ihana omulà gw'omurhima guyunjwîre bucîbone gw'omwâmi w'e Asîriya n'obugayanyi bw'amasû gâge garhahimwa okulimbirana.¹³ Bulya âdesire, erhi: «Misî ya kuboko kwâni yampaga n'oburhimanya bwâni, bulya ndi murhimanya! Natwîre oku bihugo by'amashanja, nahagula embîko zâbo, na nka ntwâli y'okunali, narhenzize abâmi oku ntebe zâbo.¹⁴ Nka kula bagwarhira akanyunyi omu lwogo, enfune zâni zanyazire obuhirhi bw'amashanja, na nka kula barhologola amaji majandike, nashamasire igulu lyôshi. Ntâ cubi cahinyize, ntâ mulomo gwabumbirwe mpu gwavigîra.»¹⁵ Ka embasha enalimbire oyifumbasire? Ka olukero lwankaderha mpu lulushire odwîrhe walukolêsa? Ka akarhi kankahash'ihugunya owakalengeza, nîsi erhi obuhiri buhash'ihinya olurhali lushâli?¹⁶ Okwola kwo kurhumire Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe arhumira abo bayunjwîre mashushi obuhorho, irenge lyâge lyayâsa amakala, ebè ngulumira ya muliro.¹⁷ Obulangashane bw'Israheli bwahinduka muliro, n'Omugatîfu wâge ahinduka ngulumira yagulumiza enamalîre emishûgi yâge n'amakerêrhe gâge omu lusiku luguma.¹⁸ Obwinjà bw'omuzirhu gwâge n'obw'obusâne bwâge bw'emirehe abusingônola lwôshi lwôshi; bwashusha n'omulwâla wayumûka.¹⁹ Emisigala y'emirhi y'omu muzirhu gwâge yabâ minyi bwenêne, ciru n'omwâna anahash'iyiganja.

Amâhunga gasigala

²⁰ Olwo lusiku, amahûnga g'Israheli ab'omu nyumpa ya Yakôbo hafume olufu, baleka okukâyegemera olya okabashûrha; ci bakola bakâyegemera okunali Nyakasane, Mwimâna w'Israheli.²¹ Amâhunga ganagaluke, amâhunga g'omu nyumpa ya Yakôbo gânagalukire Nyamuzinda Ciri-misî.²² Neci, ciru olubaga lwâwe lucibâga lunji nka mushenyi gw'omu nyanja, wâni Israheli, mâhunga gâgaluka. Okuherêrekera kwalalîrwe, obushinganyanya bwâshimba enjira yabwo.²³ Bulya okwôla kuherêrekera kurhegesirwe, Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe ayunjuza akanwa kâge omu cihugo côshi.

Obukunda Lulema

²⁴ Co cirhumire Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe kwo amaderha ntya: «We lubaga lwâni lubà omu Siyoni, orhayôbohaga Asîriya! Adwîrheakushûrha akarhi, adwîrhe akurhimba obuhiri nka kulya kw'Abanya-Mîsiri.²⁵ Bulya hindi hitya hyône oburhè bwayûrha, ohukunizi bwâni bwâbamalîra.»²⁶ Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe azunguziza Asîriya kw'akarhi, nka kulya ashûrhaga Madiyani aha lwâla Iwa Horebu; nka kulya akoleraga abanya Mîsiri, kwo alengeza akarhi kâge oku nyanja.²⁷ Olwo lusiku, omuzigo gw'Asîriya gwakurhenga aha lurhugo, n'omurhamba gwâge gwakurhenga omu igosi, n'ahâli h'omurhamba, bukola bwaba buhirhi.
Omushomhanyi ahika hôfi²⁸ Y'oyo wahika aha Ayati, y'oyo wagera e Migroni; amasiga emizigo yâge e Mikimasi.²⁹ Bamayikira omugezi, mpu: «Aha Geba ho rhwahanda!» Rama amageramw'omusisi; Gibeya, cishagala ca Saulo, amakul'idârhi.³⁰ Obande endûlû, Bat-Galimu! Nâwe Layisha, orhege okurhwîri! Yajewe, Anatoti!³¹ Mademena anacîyâkîre, nabo abantu b'e Gebimu bacîfulisire.³² Ene Iyo nêne ayimanga aha Nobu, azunguze okuboko kwâge ebw'entondo ya mwâli wa Siyoni, hyo hirhondo hya Yeruzalemu.³³ Ala oku Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe akola atwa amashami n'embasha: amalîri gamatûbwa, n'agalîhûsire gâmalambikwa oku idaho.³⁴ Amashaka g'omu muzirhu gamakondwa n'omugushu, naye Libano amahôngoka n'irenge lyâge lyôshi.

Jesaja/Isaiah 10

הוֹי הַחֲקִיקִים חֲקִיקֵי־אֵן וּמַכְתָּבִים עֹמֵל כְּתָבוֹ: 2 לְהַטּוֹת מִדִּין דְּלִים וּלְגַלֵּל מִשְׁפָּט עֲנִי לְהִיּוֹת אֲלֻמָּנוֹת
שְׁלָלִים וְאֶת־יְתוּמִים יָבוֹ: 3 וּמֵה־תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם פְּקֻדָּה וּלְשׂוֹאָה מִמֶּרְחָק תָּבוֹא עַל־מִי תִּגְזֹר וְאֵנָּה תַעֲזֹבוּ
כְּבוֹדְכֶם: 4 בְּלִתִּי כָרַע תַּחַת אֲסִיר וְתַחַת הָרוּגִים יִפְּלוּ בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב אִפּוֹ וְעוֹד יָדוּ נְטוּיָה: 5

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

הוֹי אֲשׁוּר שֶׁבֶט אֲפִי וּמִטָּה־הוּא בִידֶם זַעֲמִי: ⁶בְּגוֹי חֲנָה אֲשֶׁלְחָנוּ וְעַל־עַם עֲבָרְתִי אֲצַנְנוּ לְשָׁלֹל שָׁלֹל וְלָבוֹז בְּזוֹ וּלְשִׁימוֹ מִרְמָס כְּחֶמֶר חוּצוֹת: ⁷וְהוּא לֹא־כֵן יִדְמָה וּלְבָבוֹ לֹא־כֵן יַחֲשֹב כִּי לְהַשְׁמִיד בְּלִבָּבוֹ וּלְהַכְרִית גּוֹיִם לֹא מָעֻט: ⁸כִּי יֹאמֶר הֲלֹא שָׂרִי יַחֲדוּ מְלָכִים: ⁹הֲלֹא כְכַרְכְּמִישׁ כָּלְנוּ אִם־לֹא כְאַרְפַּל חֲמַת אִם־לֹא כְדַמְשֶׁק שִׁמְרוֹן: ¹⁰כַּאֲשֶׁר מִצָּאָה יָדִי לְמַמְלַכַת הָאֲלִיל וּפְסִילֵיהֶם מִירוּשָׁלַם וּמִשְׁמֶרוֹן: ¹¹הֲלֹא כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשִׁמְרוֹן וּלְאֵלֵיָּהּ כֵּן אֶעֱשֶׂה לִירוּשָׁלַם וּלְעַצְבֶּיהָ: ס

¹²וְהָיָה כִּי־יִבְצֹעַ אֲדֹנִי אֶת־כָּל־מַעֲשָׂהוּ בְּהָר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם אֶפְקֹד עַל־פְּרִי־גִדְלִי לִבָּב מִלֶּךְ־אֲשׁוּר וְעַל־תַּפְאֶרֶת רוּם עֵינָיו: ¹³כִּי אָמַר בְּכַח יָדִי עָשִׂיתִי וּבְחִכְמָתִי כִּי נִבְנוֹתִי וְאֶסִּיר | גְּבוּלוֹת עַמִּים וְעִתִּידֵיהֶם שׁוֹשִׁיתִי וְאוֹרִיד כְּאֹבִיר יוֹשְׁבֵים: ¹⁴וְתִמְצָא כֶּהֵן | יָדִי לְחִיל הָעַמִּים וְכִאֲסָה בִיצִים עֲזָבוֹת כָּל־הָאָרֶץ אֲנִי אֶסְפְּתִי וְלֹא הָיָה נֶגֶד כֶּהֵן וּפִצָּה פֶה וּמִצַּפָּצַף: ¹⁵הִיתָפֹאֵר הַגִּרְזֹן עַל הַחֹצֵב בּוֹ אִם־יִתְגַּדֵּל הַמִּשׁוֹר עַל־מִנְיָפוֹ כִּהְגִּיף שֶׁבֶט וְאֶת־מְרִימָיו כְּהָרִים מִטָּה לֹא־עָץ: ¹⁶לָכֵן יִשְׁלַח הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת בְּמִשְׁמָנוֹ רוּחַ וְתַחַת כְּבֹדוֹ יִקְדּוּ יָקֹד כִּיקוֹד אֲשׁ: ¹⁷וְהָיָה אֹר־יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ וּקְדוּשׁוֹ לְלִהָבָה וּבְעֵרָה וְאֹכְלָה שִׁיתוֹ וּשְׁמִירוֹ בַּיּוֹם אֶחָד: ¹⁸וּכְבוֹד יַעֲרֹ וְכִרְמָלוֹ מִנֶּפֶשׁ וְעַד־בָּשָׂר יִכְלָה וְהָיָה כְּמֶסֶס נֶסֶס: ¹⁹וְשָׂאָר עֵץ יַעֲרֹ מִסֶּפֶר יְהוָה וְנִגַּע יִכְתֹּבֵם: פ

²⁰וְהָיָה | בַּיּוֹם הַהוּא לֹא־יוֹסִיף עוֹד שָׂאָר יִשְׂרָאֵל וּפְלִיטַת בֵּית־יַעֲקֹב לְהִשָּׁעַן עַל־מִכְּהוֹ וְנִשְׁעֵן עַל־יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּאַמְתּוֹ: ²¹שָׂאָר יִשׁוּב שָׂאָר יַעֲקֹב אֶל־אֵל גְּבוּר: ²²כִּי אִם־יְהוָה עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם שָׂאָר יִשׁוּב בּוֹ כְּלִיזֹן חֲרוּץ שׁוֹטֵף צִדְקָה: ²³כִּי כָלָה וְנִחְרָצָה אֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת עֲשֶׂה בְּקֶרֶב כָּל־הָאָרֶץ: ס

²⁴לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי־תִירָא עַמִּי יִשְׂרָאֵל מֵאֲשׁוּר בְּשֶׁבֶט יִפְכָּה וּמִטָּהוּ יִשְׁאֵל־עָלָיו בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם: ²⁵כִּי־עוֹד מָעֻט מִזֶּמֶר וּכְלָה זַעַם וְאֲפִי עַל־תִּבְלִיתָם: ²⁶וְעוֹרֵר עָלָיו יְהוָה צְבָאוֹת שׁוֹט כְּמַכַת מִדֵּין בְּצוּר עוֹרֵב וּמִטָּהוּ עַל־הַיָּם וְנִשְׁאָז בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם: ²⁷וְהָיָה | בַּיּוֹם הַהוּא יִסּוֹר סִבְלֹ מֵעַל שְׁכֻמָּךְ וְעָלוּ מֵעַל צִוְּאֶרְךָ וְחָבַל עַל מַפְנֵי־שִׁמּוֹן: ²⁸בָּא עַל־עֵיֶת עֲבָר בְּמִגְרוֹן לְמַכְמֵשׁ יִפְקִיד כְּלָיו: ²⁹עֲבָרוּ מִעֲבָרָה גָּבַע מְלֹז לָנוּ חֲרָדָה הֲרָמָה גִּבְעַת שְׂאוֹל נִסָּה: ³⁰צִהְלִי קוֹלְךָ בַּת־גִּלְיָם הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה עֲנִיָּה עֲנֹתוֹת: ³¹נִדְּדָה מִדְּמִנָּה יִשְׁבִּי הַגִּבִּים הַעִיזוּ: ³²עוֹד הַיּוֹם בְּנָב לְעֹמֵד יִנְפֹף יָדוֹ הֵר בֵּית־צִיּוֹן גִּבְעַת יְרוּשָׁלַם: ס

³³הִנֵּה הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת מִסְעָף פֶּאֶרָה בְּמַעֲרָצָה וְרִמִּי הַקּוֹמָה גְּדוּלָּה וְהַגְּבָהִים יִשְׁפְּלוּ: ³⁴וְנִקְףָּ סִבְכֵי הַיַּעַר בְּבִרְזֵל וְהִלְבִּנּוֹן בְּאֲדִיר יְפוֹל: ס

11

Omwâmi w'omurhûla

¹ Ihaji Iyarhenga oku cikundukundu ca Yese¹, ishami limerêra Iyamera oku mizi yâge, ² Omûka gwa Nyakasane gwamudêkererakwo: mûka gw'oburhimanya n'obukengêre, mûka gw'ihano n'emisî, mûka gw'obumanye n'okurhînya Nyakasane; ³ gwamulangûla okukarhînya Nyakasane. Arhakatwa olubanja omu kukulikira ebi amasû gadwîrhe gabona, arhanakacîranula omu kushimba ebi amarhwîri gadwîrhe gayumva. ⁴ Akâtîwîra abazamba olubanja okushingânîne, anakacîranulira abantu banyinyi b'omu

¹11.1 Kurhondêrera kw'olu lukere lwa burhanzi kuhika lwa kali mwenda, bishambîrwe biyerekîre obulêbi bw'Omucunguzi.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujiye rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

cihugo okukwânîne. Anyulika igulu n'omunyuli gw'akanwa kâge, anarhingamire ngasi nyankola-maligo n'omûka gw'ekanwa kâge. ⁵ Obushinganyanya gwo gwâba mukaba gwâge, n'okuli gubè mwirhero gwâge. ⁶ Nyamugunga ayâbukira haguma n'omwâna-buzi, n'engwi elâle aha burhambi bw'omwâna-hene. Akanina, omwâna w'entale n'embogo, byakaja busò baguma^s, n'omwâna murhò abiyâbule. ⁷ Enkafu n'engoromora byakâkerera haguma, n'amanina gâbo galâle haguma: entale yâkakera akahasi nka nkafu. ⁸ Ecirhaba cakârhabîra oku mwina gwa cibugusha, n'omwâna murhò alikire okuboko omu mwina gw'empiri. ⁹ Ntâ bubî na ntâ buligo bwacikolwe oku ntando yâni ntagatîfu yôshi, bulya ecihugo cayunjula bumanye bwa Nyakasane, nka kula omuhengere gw'enyanja guyunjulira mîshi.

Okuyâgaluka kw'abacisigire

¹⁰ Mw'olwo lusiku, ecikundukundu ca Yese cayâlagala, cibè cêrekanè c'embaga; amashanja gacilongeza aha nshi n'aha nyanya, n'endâro yaco yayunjul'irenge. ¹¹ Mw'olwo lusiku, Nyakasane ayash'ilambula okuboko, mpu lyo alikuza abasigire bw'omu lubaga lwâge; balya bâge bacisigire omu Asîriya n'omu Mîsiri, omu Patrosi n'omu Kushi n'omu Elamu, omu Sinazi n'omu Hamati n'omu birhwa by'enyanja, ¹² Ayimangiza amashanja ecimanyîso; ashûbûza abalulize bw'omu Israheli, anashûbûze bene Yuda bashandabîne omu mpande ini z'igulu. ¹³ Lero obumvu bwa Efrayimu bwanahirigirha obwo, n'abashombanyi ba Yuda bahungumuke. Efrayimu arhakacîbikira Yuda bumvu na Yu-da arhakacishomba Efrayimu. ¹⁴ Barhibukirakwo Abafilistini olunda lw'ebuzikiro bw'izûba, haguma bagend'ihagula amashanja g'ebushoshokero. Bâgwârha Edomu na Mowabu, na bene Amoni babashiga. ¹⁵ Nyakasane ayumya enshumo z'e Mîsiri, alambûlire okuboko kwâge oku lwîshi, analurhunike n'omuhûsi gw'omûka gwâge. Alugabanya- mwo migezi nda, lyo bahash'ikaluyikira buzira kuhogol'enkwêrho. ¹⁶ Hânabe omulimbwa gw'abasigire b'omu lubaga lwâge, balya bâbe baciri omu Asîriya, nka kulya byabâga erhi Israheli arhenga e Mîsiri.

Jesaja/Isaiah 11

¹ וַיֵּצֵא חֹטֵר מִגִּזְעַי יְשִׁי וְנָצַר מִשְׁרָשָׁיו יִפְרָה: ² וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה וְבִינָה רוּחַ חֲכָמָה וְבִינָה רוּחַ עֲצָה וְגִבּוֹרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאָת יְהוָה: ³ וְהִרְיָחוּ בִּירְאָת יְהוָה וְלֹא-לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא-לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יִוְכִיחַ: ⁴ וְשָׁפֵט בְּצִדְקָה דְּלִים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעֵנְוֵי-אָרֶץ וְהָכֵה-אֶרֶץ בְּשִׁבְט פִּזּוֹ וּבְרוּחַ שְׁפָתָיו יָמִית רָשָׁע: ⁵ וְהָיָה צִדֵּק אֲזוֹר מִתְּנוּי וְהֶאֱמִינָה אֲזוֹר חֲלָצִיו: ⁶ וְגַר זֶאֱב עַם-כֶּבֶשׂ וְנָמֵר עַם-גָּדִי יִרְבֶּץ וְעֹגֵל וּכְפִיר וּמְרִיא יַחְדּוֹ וְנֶעֱר קֶטֶן נֶהָג בָּם: ⁷ וּפְרָה וְדֹב תִּרְעִינָה יַחְדּוֹ יִרְבְּצוּ יְלִדֶיהֶן וְאַרְיֵה כְּבָקָר יֹאכְל־תֵּבָן: ⁸ וְשִׁעְשַׁע יוֹנֵק עַל-חֹר פֶּתֶן וְעַל מְאוֹרֶת צִפְעוֹנִי גְמוֹל יָדוֹ הָדָה: ⁹ לֹא-יִרְעוּ וְלֹא-יִשְׁחִיתוּ בְּכֹל-הָיָר קִדְשִׁי כִּי-מִלֵּאָה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת-יְהוָה כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים: פ

¹⁰ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא שָׂרֵשׁ יְשִׁי אֲשֶׁר עֵמֶד לָנֶס עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ וְהִיתָה מְנַחְתּוֹ כְּבוֹד: פ
¹¹ וְהָיָה | בַּיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף אֲדֹנִי | שְׁנִית יָדוֹ לִקְנוֹת אֶת-שָׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׁאַר מֵאֲשׁוֹר וּמִמְצָרִים וּמִפְתָּרוֹס וּמִכּוּשׁ וּמִעִילָם וּמִשְׁנַעַל וּמִחֲמַת וּמֵאֵי הַיָּם: ¹² וְנִשְׂא גֵס לְגוֹיִם וְאַסְף גְּדִחִי יִשְׂרָאֵל וְנִפְצוֹת יְהוּדָה יִקְבֹּץ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ: ¹³ וְסָרָה קִנְאָת אֲפֹרִים וְצָרְרִי יְהוּדָה יִכְרֹתוּ אֲפֹרִים לֹא-יִקְנֹא אֶת-יְהוּדָה וְיְהוּדָה לֹא-יִצָּר אֶת-אֲפֹרִים: ¹⁴ וְעָפּוּ בְּכֹתֶף פְּלִשְׁתִּים יָמָה יַחְדּוֹ יִבְזוּ אֶת-בְּנֵי-יִקְדָם אֲדוֹם וּמוֹאָב מִשְׁלֹחַ יָדָם וּבְנֵי עַמּוֹן

^{11.6} Ezo nyiganyo zihugwire oku omu nsiku z'obucunguzi, rhwashub'iyishilama n'omurhûla nka kulya byâli omu ishwa ly'amasîma.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

מִשְׁמַעְתָּם: ¹⁵וְהַחֲרִים יְהוָה אֶת לִשׁוֹן יִם-מִצְרַיִם וְהִגְיֵף יָדוֹ עַל-הַנָּהָר בְּעַיִם רוּחוֹ וְהִפָּהוּ לְשַׁבְעָה נַחְלִים וְהִדְרִיךְ בְּנַעְלָיִם: ¹⁶וְהִיתָה מְסֻלָּה לְשָׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאָר מֵאֲשׁוֹר כַּאֲשֶׁר הָיְתָה לְיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם עָלְתוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

12

Olulanga lw'okuvug'omunkwa

¹ Mw'olwôla lusiku wanâderhe, erhi: «Namakukuza, Nyakasane! Wali onkunirire, ci obukunizi bwâwe bwârholwîre, wanantulirîze.

² Nyamuzinda ye bucire bwâni: Ye ncîkubagîre, ntâco nacyôboha; bulya Nyakasane yo misî yâni lwo na lwimbo lwâni, ye bucire bwâni.

³ Mwanadôme amîshi n'omwîshingo aha maliba g'obucire.»

⁴ Mw'olwôla lusiku mwanâderhe, erhi «Mukuze Nyakasane, mushenge izîno lyâge; mumanyîse emikolo yâge omu mashanja; muhamagaze oku izîno lyâge liri likulu bwenêne!

⁵ Muyimbire Nyakasane, bulya ajizire ebirhangâzo bimanyîkîne omu igulu lyôshi.

⁶ Mucîshinge, mubande orhubûli, mwe mubà omu Siyoni, bulya Omwimâna w'Israheli ajir'irenge ekarhî kinyu.

Jesaja/Isaiah 12

¹וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא אֲדֹכֵךְ יְהוָה כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשָׁב אֶפְדָּךְ וְתַנְחִמְנִי: ²הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֲבָטַח וְלֹא אֶפְחַד כִּי-עוֹיֵץ

וְזִמְרַת יְהוָה וִיהִי-לִי לְיִשׁוּעָה: ³וּשְׂאֲבָתָם-מִיָּם בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעַיְנִי הִישׁוּעָה: ⁴וְאָמַרְתָּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה

קִרְאוּ בְשִׁמּוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילָתוֹ הַזֵּכִירוּ כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ: ⁵וְזָמְרוּ יְהוָה כִּי גָאוֹת עָשָׂה מִיַּדְעַת זֹאת

בְּכָל-הָאָרֶץ: ⁶צַהֲלִי וְרַנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי-גָדוֹל בְּקִרְבֶּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: פ

13

Obulêbi buyêrekîre Babiloni

¹ Obulêbi buyêrekîre Babiloni Yeshayahu, mwene Amotsi abonaga. ² Muyimanz'ecimanyîso oku ntondo erhalikwo hyâsi, muhamagaz'emu-nda bali; mubakeme n'okuboko, bayîshe, bagerere omu mihango y'abaluzi. ³ Niene ntegesire balya banterekîrwe; nie nnampamagîre entwâli zâni omu bukunizi bwâni, bo balwî bâni b'enkwîra. ⁴ Muyumve ecihôgêro cinene oku ntondo: cîri nka ca lubaga mwandu! Muyumve ecihôgêro c'amâmi n'amashanja gashûbûzinye: Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe oyo waj'agera ekarhî k'ebigâmba by'abalwî bâge. ⁵ Barhenga omu cihugo c'ihanga n'ebuzinda bw'emalunga, Nyakasane n'emirasano akolêsa omu bukunizi bwâge, mpu aherêrekeze igulu lyôshi. ⁶ Muband'endûlû, bulya olusiku lwa Nyakasane luli hôfi, luyîshire nka kaheza k'Ogala-byôshi. ⁷ Co cirhumire ngasi maboko gârha enjingo na ngasi bantu batwîka omurhima. ⁸ Barhunzirwe n'obwôba, badwîrhe bageramwo ogwa nyugunyû banalîbwa n'amalumwa; badwîrhe baciluma olulimi n'okuyumva emikero ak'omukazi oli buburha; badwîrhe balolanakwo banarhangire; amalanga gâbo gadukulîze nka muliro. ⁹ Olusiku lwa Nyakasane lw'olwo luyîruka, lusiku ludârhi, luyunjwîre bukunizi n'oburhê n'obukali; lwahindula igulu lishube irûngu lunaherêrekeze abanyabyâha. ¹⁰ Neci, enyenyêzi

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

z'oku nkuba n'ebirundo byâzo zahusa okulangashana; izûba lyashuba mwizimya aha kuzûka kwâlyo, n'omwêzi gwaleka okukamoleka. ¹¹ Nahanira igulu obubî bwâlyo na banyankola-maligo mbahanire obugoma bwâbo; nayûsa obucibone bwa bacikanyî-cirhagomba, na- mperêrekeze omulimbo gw'abâmi balibuza abashi bâbo. ¹² Abantu banyihuka kulusha amasholo garhalimwomuvange, na bene Adamu banyihuka kulusha amasholo g'e Ofiri. ¹³ Neci, amalunga gadundagana, igulu lijugume omu makondo gâlyo, erhi bukunizi bwa Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe burhuma, olusiku omutula gwâge mudârhi gwabasha. ¹⁴ Nka kashafu kayâka omuhivi, nka bibuzi birhagwêrhi cayâbula. ngasi muguma ashubira emwa bene wâbo, ngasi muntu ayâkira ornu cihugo câbo. ¹⁵ Ngasi abanabugânwe batumirhwa, n'abanagwârhwê bahirima oku bwôji bw'engôrho. ¹⁶ Abâna bâbo b'ebirhaba bahinagirwa omu masû gâbo, enyumpa zâbo zahagulwa, na bakâbo bakolerwe ebikongo. ¹⁷ Ala oku nâbasunikakwo Abamedi, abarhalonza nsaranga barhana-shîbirira masholo. ¹⁸ Emiherho yamalîra abâna bâbo b'emisole, barhayumva bwonjo oku mburho y'omu nda, barhafa abâna barhò lukogo. ¹⁹ Babiloni, irenge ly'amâmi, mulimbo gw'Abakaldeyi, kw'aba nka kulya Sodomu na Gomora bâbâga, erhi Nyamuzinda âbaherêrekeza. ²⁰ Arhakaciyyûbakwamwo bundi, ntâ muntu wacigwîkemwo endâro ku-rhcnga iburha kuhika oku lindi. Omuharâbu arhakacigwîkamwo ecihando câge, n'abangere barhakacilâzamwo amasò gâbo. ²¹ Nsimba z'omu irûngu zo zâyîsh'icibêreramwo, ebirifufu byayunjula omu nyumpa zâbo, zashuba nyôgo za nyunda, n'ebihebe byâkâsâmiramwo. ²² Banyamugunga bayîsh'ikâyanira omu ndâro zâbo na banyambwe omu ntûmba zâbo. Amango gâge gali hôfi n'ensiku zâge zirhacilegame.

Jesaja/Isaiah 13

1 מִשָּׂא בָבֶל אֲשֶׁר חָזָה יִשְׁעֶיהָ בֶּן־אֲמוֹץ: 2 עַל הַר־נִשְׁפָּה שְׂאוֹנִים הָרִימוּ קוֹל לְהַם הַנִּיפּוֹ יָד וַיָּבֹאוּ פְתָחִי נְדִיבִים: 3 אֲנִי צִוִּיתִי לְמַקְדָּשִׁי גַם קִרְאֹתִי גְבוּרִי לְאַפִּי עַל־יָדַי גְּאוֹתִי: 4 קוֹל הַמֶּזֶן בְּהָרִים דְּמוֹת עֶסֶר־בָּ קוֹל שְׂאוֹן מַמְלָכוֹת גּוֹיִם נִאֲסָפִים יְהוָה צְבָאוֹת מִפְקֹד צָבָא מִלְחָמָה: 5 בָּאִים מֵאֶרֶץ מֶרְחָק מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם יְהוָה וְכָל־זַעֲמֹו לְחַבֵּל כָּל־הָאָרֶץ: 6 הִלִּילוּ כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה כֶּשֶׁד מִשְׁדֵּי יְבוֹא: 7 עַל־כֵּן כָּל־יָדַיִם תִּרְפִּינָה וְכָל־לֵבב אֲנֹשׁ יִמָּס: 8 וְנִבְהָלוּ | צִירִים וְחִבְלִים יִאֲחִזּוּן כִּי־לִדְהָ יִחִלּוּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וְתִמְהוּוּ פָנָי לְהִבִּים פְּנֵיהֶם: 9 הִנֵּה יוֹם־יְהוָה בָּא אֲכֹזְרִי וְעִבְרָה וְחָרוֹן אַף לְשׁוֹם הָאָרֶץ לְשִׁמָּה וְחִטָּאֶיהָ יִשְׁמִד מִמֶּנָּה: 10 כִּי־כֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכִסְיָלֵיהֶם לֹא יִהְיוּ אוֹרָם חֹשֶׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בְּצִאתוֹ וַיֵּרַח לֹא־יִגִּיהָ אוֹרוֹ: 11 וּפְקֻדָּתִי עַל־תִּבְלִי רָעָה וְעַל־רָשָׁעִים עֹנֵם וְהַשְׁבִּתִּי גְאוֹן זָדִים וְגִבּוֹת עֲרִיצִים אֲשַׁפֵּל: 12 אוֹקִיר אֲנֹשׁ מִפּוֹ וְאֶדָם מִכֶּתֶם אוֹפִיר: 13 עַל־כֵּן שָׁמַיִם אֲרָגִז וְתִרְעַשׂ הָאָרֶץ מִמְּקוֹמָהּ בְּעִבְרַת יְהוָה צְבָאוֹת וּבְיוֹם חָרוֹן אַפּוֹ: 14 וְהָיָה כַּצֵּבִי מִדָּח וּכְצֶאֱן וְאִין מִקְבֵּץ אִישׁ אֶל־עַמּוֹ יִפְּלוּ וְאִישׁ אֶל־אֲרָצוֹ יִנוּסוּ: 15 כָּל־הַנִּמְצָא יִדָּקֵר וְכָל־הַנִּסְפָּה יִפּוֹל בְּחָרָב: 16 וְעַל־לִיָּהֶם יִרְשָׁשׁוּ לְעִינֵיהֶם יִשָּׁסוּ בְּתִיָּהֶם וְנִשְׁיָהֶם תִּשְׁגְּלָנָה: 17 הַנְּגִי מַעִיר עַל־יָהֶם אֶת־מִדֵּי אֲשֶׁר־כָּסָף לֹא יִחֲשְׁבוּ וְזָהָב לֹא יִחְפְּצוּ־בּוֹ: 18 וּקִשְׁתוֹת נַעֲרִים תִּרְשָׁנָה וּפְרִי־בֶטֶן לֹא יִרְחֲמוּ עַל־בָּנִים לֹא־תִחֹס עֵינָם: 19 וְהָיְתָה בָבֶל צְבִי מַמְלָכוֹת תִּפְאָרֶת גְּאוֹן כֶּשֶׁדִּים כְּמַהֲפַכַת אֱלֹהִים אֶת־סֶדֶם וְאֶת־עַמֶּרָה: 20 לֹא־תִשָּׁב לְנֶצַח וְלֹא תִשָּׁן עַד־דָּוָר וְדָוָר וְלֹא־יִהְיֶה שָׁם עָרְבִי וְרַעִים לֹא־יִרְבְּצוּ שָׁם: 21 וְרִבְצוֹ־שָׁם צִיִּים וּמִלָּאֹו בְּתִיָּהֶם אֲחִים וּשְׁכֵנֹו שָׁם בָּנוֹת יַעֲנָה וּשְׁעִירִים יִרְקְדוּ־שָׁם: 22 וְעִנָּה אִיִּים בְּאַלְמְנוֹתָיו וְתָנִים בְּהִיכְלֵי עֲנָג וְקָרוֹב לְבֹאָ עֲתָה וַיָּמִיָּה לֹא יִמָּשְׁכוּ:

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Okugaluka kw'abalulize

¹ Neci, Nyakasane âbabalira Yakôbo ânashub'icîshoga Israheli; âshub'ibadekereza omu cihugo câbo. Abantu b'embuga bacîgusha haguma nabo banalungane n'enyumpa ya Yakôbo. ² Embaga zayîsh'ibarhôla, zibahêke emwâbo; enyumpa y'Israheli yâbarhambula omu cihugo ca Nyakasane, ebajire bajà, abalume n'abakazi. Abakâg'ibakolêsa nka bigorogo, bâbajira bigorogo, banarhambule abâli babarhambwire.

Okufà kw'omwâmi w'e Babiloni

³ Olusiku Nyakasane akugalulira omuluhûko enyuma ly'amalumwa n'amalibuko n'obuja budârhi wâlimwo, ⁴ wâyimbîsa olu lwimbo lw'okutwa omwâmi w'e Babiloni akanego, erhi: «Kurhigi amayûrha olya wâjaga alibuzanya? Kurhigi bwamayûrha obucîbone bwâge? ⁵ Nyakasane avunyangwire omunyûli gwa banyankola-maligo n'akarhi k'abarhegesi, ⁶ balya bâkâg'ihimbaguliza embaga burhahusa omu bukunizi bunene, bâkarhambula amashanja n'omujina n'okugalibuza burhagoheka. ⁷ Igulu lyôshi lyamarhamûka lyanarhûlûla; lidwîrhe lyayimba nyimbo z'enshagali. ⁸ Ciru n'ensidano n'emirhi y'e Libano nayo eri omu mwishingo erhi we orhumire, mpu: «Kurhenga okumbire lugali, kakonda-mirhi arhacisôkera enôla munda al'irhutwa! ⁹ Idako, wakuzimu adwîrhe acîshinga erhi we orhuma, mpu akuyankirire. Akol'azûsa ebizunguzungu we orhumire, ngasi bâli bakulire abâbo en'igulu; âyimusa oku ntebe zâbo abâmi b'amashanja bôshi. ¹⁰ Bôshi babumbûl'akanwa, bakubwîre, mpu: «Yoo! Ka nâwe wâmajo-njolekana akirhu, onakola orhushushire! ¹¹ Irengi lyâwe lyayandagalîre ekuzimu haguma n'omulya gw'ennanga zâwe. Emivunyu yo ekola ncingo ogwishirekwo, n'obulyôka bwo bukola bushiro bukubwisire! ¹² Kurhi wahonyirage emalunga, wâni nyenyêzi cilangashana, mugala w'omucêracêra? Kurhi wahenganukirage oku idaho, wâni lugalika mashanja? ¹³ K'arhali w'olya wakâg'icidesa emurhima, erhi: «Nkola nasôka mpiki emalunga, entebe yâni nagend'iyigwîka enyanya ly'enyenyêzi za Nyamuzinda. Naj'ibwârhalâ oku ntongo y'endêko, emunda mwênê ahekera! ¹⁴ Nasôkera enyanya ly'ebitû, nyumânane n'Ow'Enyanya!» ¹⁵ Ci omu kuzimu mwo wabungulukîre, kuhika aha nteberhebe y'omwîna. ¹⁶ Ngasi bâkubona, badwîrhe bakusinja, bakulolêreze, mpu: «Kali olya muntu wakazâg'ijugumya igulu oyu, olya wakazâg'ihirimi'amâmi? ¹⁷ Ahindwîre igulu bwerûlê, ashâba ebishagala, arhanazigaga bayigulira ababohe empamikwa! ¹⁸ Abâmi bôshi b'amashanja kuluhûka bâluhûkira bôshi n'irengi ngasi muguma omu nshinda zâbo. ¹⁹ Ci wêhb bakukabulire buzira cûsho nk'ishami libozire, omu kagarhî k'abalindamboho bâyirhagwa n'engôrho bânakabulirwa oku mabuye g'enshinda, nka mufu gudwîrhe gwalabarhwa, ²⁰ Ci wêhe orhababugâne omu nshinda, bulyala washerêzize ecihugo câwe, wamalîra olubaga lwâwel Ntâ mango iburha lya banyankola-maligo lyanâciderhwe. ²¹ Murheganyize abagala aha babanigûliza erhi bubî bwîshe burhuma, lyo balek'iyimuka mpu bayîme omu igulu banabumbe ecihugo ngo!» ²² Nabayimukira, kwo adesire Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe, mperêrekeze izîno lya Babiloni na ngasi ebi asigaline byôshi, nahana n'iburha, kwo Nyakasane adesire. ²³ Namuhindula acîbere ishubbûkiro lya bishegeshe anashube luziba; namuhyajira na kaheza w'ecihyajiro, kwo adesire Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe.»

Obulêbi buyêrekîre Asîriya

²⁴ Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe acîgashire, aderha. erhi: «Neci, oku nahigaga kwo byanaha, oku nâlaliraga kwo nânajira. ²⁵ Navungunyula Asîriya muno cihugo câni. namurhindagirira oku ntongo zâni. Omushigo gwâge gukola gwayûrha n'omuzigo gwâge gukola gwabarhenga aha lurhugo.» ²⁶ Ogwo gwomuhigo nâhigîre igulu lyôshi, okwo kwo kuhoko nâlambulîre oku mashanja gôshi. ²⁷ Nka Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe amarhôla omuhigo, ndi wa- nkacimurhanga? Nk'amalambûla

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

okuboko, ndi wankacikugalula?

Nâwe Filistiya, oband'endûlù!

²⁸ Obula bulêbi buli bwa gulya mwâka mwâmi Ahazi afâgamwo: ²⁹ «Mumanye mwankacishinga mweshi, wâni Bafilistini, mpu akarhi kakâg'imushûrha kavunisire, bulya omu cisiki c'enjoka mwârhangâ empiri, n'omw'iji lyâyomurhenge enkuba-joka yajà yabalala nka kanyunyi. ³⁰ Abagalugalu balya bayîgurhe, n'abakenyi baluhûka n'omurhûla, ci iburha lyâwe nalihungumula n'ishali, na ngasi abasigala, nabaniguûza. ³¹ Obande endûlù, wâni muhango, obande akahababo, wâni lugo! Ogeremw'omusisi weshi weshi, wâni Filistiya! Bulya olunda lw'e mwênè erhenzire omugî, n'abarhabâzi barhalimwo osigir'enyuma.» ³² Kurhigi bashuza entumwa z'olwo lubaga? Oku Nyakasane ye wayûbakaga Siyoni, mwo abakenyi b'omu luhaga lwâge bakâyakira.

Jesaja/Isaiah 14

1 בִּלְיָרְחִים יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל וְהִנֵּחַם עַל־אֲדָמָתָם וְנָלוּהָ הָגָר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל־בֵּית יַעֲקֹב: 2 וּלְקָחוּם עַמִּים וְהִבְיָאוּם אֶל־מְקוֹמָם וְהִתְנַחְלוּם בֵּית־יִשְׂרָאֵל עַל אֲדָמַת יְהוָה לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְהָיוּ שְׂבִים לְשִׁבְיָהֶם וְרָדוּ בְּגִשְׁיָהֶם: ס

3 וְהָיָה בְיוֹם הַנִּיחַ יְהוָה לֹךְ מֵעֶצְבֶּךָ וּמִרְגָּזְךָ וּמִזֶּה־הַעֲבָדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עֲבַדְתָּ: 4 וְנָשְׂאתָ הַמָּשָׁל הַזֶּה עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל וְאָמַרְתָּ אִיד שָׁבַת נָגַשׁ שְׁבָתָה מִדְּהָבָה: 5 שֹׁבֵר יְהוָה מִטָּה רָשָׁעִים שֹׁבֵט מִשְׁלִים: 6 מִכָּה עַמִּים בַּעֲבָרָה מִכַּת בִּלְתִּי סָרָה רָדָה בְּאֶף גּוֹלִים מִרְדֶּף בְּלִי חֲשׂוֹךְ: 7 גָּחָה שְׁקֻטָּה כָּל־הָאָרֶץ פָּצְחוּ רִנָּה: 8 גַּם־בְּרוּשִׁים שָׁמְחוּ לֹךְ אֲרִצִּי לְבָנוֹן מֵאֵז שִׁכְבַּת לֹא־יַעֲלֶה הַכֶּרֶת עָלֵינוּ: 9 שְׂאוֹל מִתַּחַת רִגְזָה לֹךְ לִקְרֹאת בּוֹאֵךְ עוֹרֵר לֹךְ רְפָאִים כָּל־עֲתוּדֵי אָרֶץ הַקִּים מִכִּסְאוֹתָם כָּל מַלְכֵי גּוֹיִם: 10 כָּל־שָׂם יַעֲנֶנּוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיךָ גַּם־אַתָּה חֲלִיתָ כְּמוֹנוּ אֲלֵינוּ נִמְשָׁלְתָּ: 11 הוֹרֵד שְׂאוֹל גְּאוֹנֶךָ הַמִּית נְבִלֶיךָ תַּחְתִּיךָ יַעַץ רַמָּה וּמִכְסִּיךָ תוֹלַעַה: 12 אִיד נִפְלֹת מִשְׁמִים הִילָל בּוֹן־שָׁחַר נִגְדַעְתָּ לְאָרֶץ חוֹלֵשׁ עַל־גּוֹיִם: 13 וְאַתָּה אָמַרְתָּ בִּלְבָבְךָ הַשָּׁמַיִם אֵעֲלֶה מִמֶּעַל לְכוֹכְבֵי־אֵל אֲרִים כִּסְאִי וְאֶשֶׁב בְּהֶרֶמוֹעַד בִּירְכָתִי צִפּוֹן: 14 אֵעֲלֶה עַל־בְּמִתִּי עַב אֲדַמָּה לְעֵלְיוֹן: 15 אִיד אֶל־שְׂאוֹל תוֹרֵד אֶל־יֶרְכַת־יְבוֹר: 16 רֹאִיךָ אֵלֶיךָ יִשְׁגִּיחוּ אֵלֶיךָ יִתְבּוֹנְנוּ הַזֶּה הָאִישׁ מִרְגִּזֵּי הָאָרֶץ מִרְעִישׁ מִמְּלָכוֹת: 17 שֵׁם תִּבָּל כַּמִּדְבָּר וְעָרָיו הָרָס אֲסִירָיו לֹא־פָתַח בֵּיתָה: 18 כָּל־מַלְכֵי גּוֹיִם כָּל־שָׂם שִׁכְבוּ בְּכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ: 19 וְאַתָּה הִשְׁלַכְתָּ מִקְבְּרֶךָ כְּנָצֵר נִתְעָב לְבוֹשׁ הָרָגִים מִטְעָנִי חָרַב יוֹרְדִי אֶל־אֲבִנֵי־יְבוֹר כְּפָגֵר מוֹבֵס: 20 לֹא־תַחַד אָתָם בִּקְבוּרָה כִּי־אֲרָצְךָ שַׁחַת עִמָּךְ הָרָגְתָּ לֹא־יִקְרָא לְעוֹלָם זֶרַע מִרְעִים: 21 הִכִּינוּ לְבָנָיו מִטְבַּח בַּעוֹן אֲבוֹתָם בִּלְיָקְמוֹ וַיִּרְשׁוּ אָרֶץ וּמָלְאוּ פְגִי־תִבָּל עָרִים: 22 וְקִמַּמְתִּי עֲלֵיהֶם נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת וְהִכַּרְתִּי לְכָל־שָׂם וְשִׁאֵר וְנִין וְנֹכַד נָאִם־יְהוָה: 23 וְשִׁמַּתִּיהָ לְמוֹרֶשׁ קֶפֶד וְאֲגַמִּי־מִים וְטֹאטֹאטִיהָ בְּמִטְאֵטֹא הַשָּׂמִיד נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת: פ 24 נִשְׁבַּע יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר אִם־לֹא כֹאֲשֶׁר דָּמִיתִי כֵן הִיתָה וְכֹאֲשֶׁר יַעֲצָתִי הִיא תִּקּוּם: 25 לְשֹׁבֵר אֲשׁוּר בְּאֲרָצִי וְעַל־הָרֵי אֲבוּסָנּוּ וְסָר מֵעֲלֵיהֶם עָלּוּ וְסִבְּלוּ מֵעַל שִׁכְמוֹ יְסוּר: 26 זֹאת הָעֵצָה הִיעוּצָה עַל־כָּל־הָאָרֶץ וְזֹאת הַיָּד הַנְּטוּיָה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם: 27 כִּי־יְהוָה צְבָאוֹת יַעַץ וְיָרַר וְיָדוּ הַנְּטוּיָה וְיָמִי יִשִּׁיבֶנָּה: פ

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujiye rhuwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

בְּשֵׁנֶת־מֹות הַמֶּלֶךְ אַחֲזָה הָיָה הַמֶּשֶׁא הַזֶּה: ²⁹אֶל־תִּשְׁמָחִי פִלְשֶׁת בְּלֶךְ כִּי נִשְׁבֵּר שִׁבְט מִבֶּדֶךְ כִּי־מִשְׁרֵשׁ נִחְשׁ יֵצֵא צֶפַע וּפְרִיז שְׂרָף מְעוֹפֵף: ³⁰וְרָעוּ בְכוֹרֵי דָלִים וְאֶבְיוֹנִים לִבְטַח יִרְבְּצוּ וְהַמְתִּי בָרָעַב שְׂרֵשֶׁךְ וּשְׂאֲרֵיתֶךְ יִהְיֶה: ³¹הַיִּלְיָלִי שֶׁעַל זַעֲקֵי־עִיר נִמּוּג פִּלְשֶׁת בְּלֶךְ כִּי מִצָּפוֹן עָשָׂן בָּא וְאֵין בּוֹדֵד בְּמוֹעֲדָיו: ³²וּמִה־יַּעֲנָה מִלֵּאכֵי־גֹי כִּי יִהְיֶה יֹסֵד צִיּוֹן וְבָהּ יִחְסֹו עַנְיֵי עַמּוֹ: ס

15

Obuhanya bwa Mowabu

¹ Obulêbi buyêrekîre Mowabu. «Neci, obudufu anyagagwamwo. Ar-Mowabu aherêrekera. Neci, obudufu anyagagwamwo, Kir-Mowabu aherêrekera. ² Bakola basôkera ebwa mahêro e Diboni mpu bagend'ilakirayo. E Nebo n'e Madaba, Mowabu ali omu mulenge: amarhwe gôshi gali makungûle, n'amânwa gôshi gali mamôme. ³ Abagera omu njira, masunzu bayambirhe; oku burhungiri bw'enyumpa n'omungo, bôshi badwîrhe babanda endûlù banadubula emirenge. ⁴ Heshiboni na Eleyâle badwîrhe bayâma; izû lyâbo lidwîrhe lyayumvikana kuhika e Yahasi. Co cirhumire abalwî b'e Mowabu badwîrhe babanda orhubababo; yeshi yeshi anajongonosire. ⁵ Omurhima gwâni gudwîrhe gwalakira Mowabu: abantu bâge bâbo bajâ bayâka kuhika e Sowari n'Egalati-Shelishiya! Omurhezi gwa Luhiti badwîrhe bagusôka erhi banajâ balaka; omu njira y'e Horo-Nayimi bayisha babanda endûlù! ⁶ Amîshi ga Nimurimu gâganyire; olubala lwâyumire, akahasi kahirigi-rhe, harhaciyimbwa hyâsi hibishi! ⁷ Okwo kwarhuma ebirugu byâli bicisigîre, ebi bâli bacijire babîka, bayiîkirana ishiriza ly'omugezi gw'Emirhanda. ⁸ Neci, akahababo kâbo kalumîre hôshi omu cihugo ca Mowabu, enduûu zâbo zahisire cingana e Egalayimu, zayumvikîne cingana e Bari-Elimu. ⁹ Amîshi ga Dimoni gakola gayunjwîre mukò! Ci nacishulira Dimoni obundi buhanya: entale zâciguga oku bafumire olufu lw'e Mowabu, na kuli balya bâba bacisigire omu cihugo!»

Jesaja/Isaiah 15

¹ מֶשֶׁא מוֹאָב כִּי בְלִיל שִׁדָּד עָר מוֹאָב נִדְמָה כִּי בְלִיל שִׁדָּד קִיר־מוֹאָב נִדְמָה: ² עָלָה הַבֵּית וְדִיכָן הַבְּמֹות לִבְכִּי עַל־נִבְּוָו וְעַל מִידְבָּא מוֹאָב יִלְיָל בְּכַל־רֹאשֵׁיו קִרְחָה כָּל־זֶקֶן גְּרוּעָה: ³ בַּחוּצָתָיו חָגְרוּ שָׁק עַל גִּגּוֹתֶיהָ וּבְרַחֲבֹתֶיהָ כָּלָה יִלְיָל יָד בִּבְכִי: ⁴ וְתִזְעַק חֲשָׁבוֹן וְאֶלְעָלָה עַד־יֵהָץ נִשְׁמַע קוֹלָם עַל־כֵּן חֲלָצִי מוֹאָב יִרְעוּ נַפְשׁוֹ יִרְעָה לוֹ: ⁵ לִבִּי לְמוֹאָב יִזְעַק בְּרִיחָה עַד־צָעַר עֲגָלַת שְׁלִשְׁיָהּ כִּי | מַעְלָה הַלּוֹחִית בְּבָכִי יַעֲלֶה־בּוֹ כִּי דָרָד חוֹרָנִים זַעֲקַת־שִׁבְרָ יַעֲעֵרוּ: ⁶ כִּי־יָמִי נִמְרִים מִשְׁמֹות יֵהְיוּ כִּי־יִבֶּשׁ חֲצִיר כָּלָה דָּשָׁא יִרְק לֹא הִיָּה: ⁷ עַל־כֵּן יִתְרָה עֲשֶׂה וּפְקֻדָּתָם עַל נַחַל הָעַרְבִים יִשְׁאוּם: ⁸ כִּי־הִקִּיפָה הַזַּעֲקָה אֶת־גִּבּוֹל מוֹאָב עַד־אֲגָלִים יִלְלָתָהּ וּבְאֵר אֵילִים יִלְלָתָהּ: ⁹ כִּי מִי דִימוֹן מְלָאוּ דָם כִּי־אֲשִׁית עַל־דִּימוֹן נֹסֶפֶת לִפְלִיטַת מוֹאָב אֲרִיָּה וְלִשְׂאֲרֵית אֲדָמָה:

16

Mowabu ahûna Yeruzalemu oburhabâle

¹ Kurhenga e Sela, omu irûngu, kuhika oku ntondo y'omwâna-nyere Siyoni, murhumire mwâmi w'ecihugo omwâna-buzi. ² Nka binyunyi byaja byayâka, nka byananyunyi bishabîrwe olôgo, ntyo kwo bali abâna-nyere b'e Mowabu aha mazîko ga Amoni! ³ Badwîrhe baderha, mpu: «Mujè ihano, murhôle

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

omuhigo! Mûshi kalengerêre, ecihôho câwe ocihindule mwizimya gwa budufu; ofulike ababunga, omanyane wankafulûla abayisha bayâka! ⁴ Ababunga b'e Mowabu oyêmêre babere aha mwâwe; obê lwâkiro lwâbo embere za kashâba! Neci, kashâba ahirigisire, ishabâbe lyâhwîre, na kaheza arhaciri omu cihugo! ⁵ Entebe y'obwâmi yâsimikira oku lukogo; n'omu cihando ca Daudi, omucîranuzi mwîkubagirwa w'okulongereza obushinganyanya n'eby'okuli, abwârhalâ kuli eyo ntebe.» ⁶ Rhwayumvîrhe emyanzi y'obucîbone bwa Mowabu, mpu arhahimwa kucîbona; rhwayumva emyanzi y'omuhimbo gwâge, n'obucîbone bwâge, n'omumino gwâge, n'ey'obucîtîme bwâge.

Endûlû ya Mowabu

⁷ Co cirhumire abantu b'e Mowabu badwîrhe balakira Mowabu; bôshi bôshi badwîrhe babanda endûlû. Emigati y'emizâbîbu y'e Kir-Harê-seti yo badwîrhe balakira banazanyirwe! ⁸ Neci, enkoma z'emizâbîbu y'e Heshiboni zayumusire, n'olukoma lw'e- mizâbîbu y'e Sibima, eyi irivayi lyâyo lyakazâg'ijimbîsa abarhegesi b'amashanja, kwo na kwo. Yakazâg'ilanda kuhika e Yazeri, ehabukire omu irûngu, n'amashami gâyo galande, garhaluke enyanja. ⁹ Co cirhumire ndwîrhe nalakira olukoma lw'emizâbîbu y'e Sibima rhwe n'abantu b'e Yazeri. Nakudômerera n'emirenge, wâni Heshiboni, na nâwe Eleyali, bulya akahababo^t kayumvikine omu busarûle bwâwe n'omu myâka yâwe. ¹⁰ Omwîshingo n'enshagali byâhirigisire omu mashwa, n'omu nkorna z'emizâbîbu murhaciyumvikana nyimbo nîsi erhi izû ly'enshagali. Abakânzi barhacikandira irivayi omu mikenzi; izû ly'enshagali lirhaciyumvikana. ¹¹ Co cirhumire âmalâ gâni gadwîrhe gadogoma nka lulanga erhi Mowabu orhuma, n'omurhima gwâni gudwîrhe gwahumagirira Kir-Harêseti. ¹² Bayîsh'ibona Mowabu aj'ayahagira, âsôkera oku ntondo, âgend'ishengera omu luhêro lwâge; ci arhamira busha.» ¹³ Ako ko kanwa Nyakasane aderhaga kuli Mowabu kurhenga mîra. ¹⁴ Ci na bunoôa Nyakasane adesire, erhi: «Enyuma lya myâka isharhu, nka kula baganja emyâka y'omulimya, irenge lya Mowabu lyalabarhwa, ciru akaba abantu bâge bali mwandu. Asigalana amahunga garhankagerwa bici.»

Jesaja/Isaiah 16

1 שְׁלֹחֵיכֶם מִשְׁלֵאֲרָץ מִסְלַע מִדְבָּרָה אֶל־הָרַב בְּתַצִּיזָן: 2 וְהָיָה כְעוֹף־נֹדָד קִן מִשְׁלַח תְּהִינָה בְּנוֹת מוֹאָב מַעֲבֹרֹת לְאֶרְצָן: 3 הִבִּיאוּ עֵצָה עָשׂוּ פְלִילָה שִׁיתִי כְלִיל צֶלֶךְ בְּתוֹךְ צִהֲרִים סִתְרִי נְדָחִים נָדָד אֶל־תִּגְלִי: 4 וְגֹרֹר בֶּן־נְדָחִי מוֹאָב הָיוּ־סֹתֵר לָמוֹ מִפְּנֵי שׂוֹדָד בֵּי־אַפָּס הַמֶּלֶךְ כִּלָּה שׂוֹד תָּמוּ רַמְסֵי מִן־הָאָרֶץ: 5 וְהוּכַן בְּחֹסֶד כֶּסֶף וַיֵּשֶׁב עָלָיו בְּאַמֶּת בְּאֶהֱל דָּוִד שֹׁפֵט וְדָרַשׁ מִשְׁפָּט וּמִהָרַץ צֶדֶק: 6 שְׂמַעְנוּ גְּאוּן־מוֹאָב גָּא מֵאֵד גְּאוּתוֹ וּגְאוּנוֹ וְעִבְרָתוֹ לֹא־כֵן בְּדָוִד: 7

7 לָכֵן יִילִל מוֹאָב לְמוֹאָב כִּלָּה יִילִל לְאַשִׁישֵׁי קִיר־חֲרָשֶׁת תִּהְיוּ אֲדָנָכֶם: 8 כִּי שְׂדֵמוֹת חֲשֹׁבֹן אִמְלָל גִּפְּן שִׁבְמָה בְּעָלֵי גוֹיִם הִלְמוּ שְׂרוּקֶיהָ עַד־יַעְזֹר נִגְעוּ תָּעוּ מִדְבָּר שְׁלֹחוֹתֶיהָ נָטְשׂוּ עֲבְרוּ יָם: 9 עַל־כֵּן אֲבָכָה בִּבְכִי יַעְזֹר גִּפְּן שִׁבְמָה אֲרִיזֹךְ דִּמְעָתִי חֲשֹׁבֹן וְאֶלְעָלָה כִּי עַל־קִיעֶךָ וְעַל־קִצְרֶךָ הֵיכָד נָפַל: 10 וְנִצָּאֶסְף שְׁמָחָה וְגִיל מִן־הַכְּרָמִל וּבִכְרָמִים לֹא־יִרְגֵּן לֹא יִרְעַע יוֹן בִּיקְבִּים לֹא־יִדְרֹךְ הַדְרֹךְ הֵיכָד הַשִּׁבְתִּי: 11 עַל־כֵּן מַעֵי לְמוֹאָב כִּכְנוֹר יִהְיוּ וְקִרְבֵּי לְקִיר חֲרָשׁ: 12 וְהָיָה כִּי־נִרְאָה כִּי־נִלְאָה מוֹאָב עַל־הַבְּמָה וּבָא אֶל־מִקְדָּשׁוֹ לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא

^{16.9} Kahababo ka bushagaluke k'abasârûla emizâbîbu.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

יוכל: 13 זה הדבר אשר דבר יהוה אל-מואב מאז: 14 ועתה דבר יהוה לאמר בשלש שנים כשני שזיר ונקלה
כבוד מואב בכל ההמון הרב ושאר מעט מזער לוא כביר: ס

17

Obulêbi buyêrekîre Damasko n'Israheli

¹ Obulêbi buyêrekîre Damasko. Ala oku Damasko lurhaciri lugo, cikola cirundu ca bijonjolekeza.
² Engo zâge zajandisirwe, zikola zicibêra lwâbuko lwa masô; gakâz'ishiramamwo harhanajire owagahugûga. ³ Ntâ nyumpa nzibuzibu ziciri omu Efrayimu, na ntâ bwâmi buciri omu Damasko. Irengel'abasigala omu Asîriya lyâgererwa oku irenge lya bene Israheli. Kwo adesire ntyo Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe. ⁴ Olwo lusiku, irenge lya Yakôbo lyâfananda, n'amashushi g'oku mubiri gwâge gayûmirira. ⁵ Kwo byâyîsh'ibâ nka kula abasârûzi basârûla emburho, nka kula amango-boko gâbo gasârûla emihuli. Kwo byâbe nka kula bahumbûza emihuli omu lubanda lwa Refayimi. ⁶ Harhacibonekane ebirhali bisigaliza by'okurhumbûla, nka kula banahungumula amalehe g'omuzêti: malehe abirhi erhi asharhu oku irhwêrhwe, ani erhi arhanu omu mashami g'omulehe. Kwo adesire ntyo Nyakasane Nyamuzinda w'Israheli. ⁷ Olwo lusiku, omuntu ahindulira Lulema wâge obusû, n'amasû gâge gakasinza Omwimâna w'Israheli. ⁸ Arhakacyêrekeza amasû ebwa mpêro, eyo mikolo yâjiragwa n'eminwe yâge: emitungo y'amahêro n'orhujo rhw'okuyôkera enshangi. ⁹ Olwo lusiku, engo akâg'icifulikamwo zashuba bigûkâ, nka kulya engo z'Abamoriti n'Abahiviti zâbâga embere za bene Israheli. Ntyo obuhanya bwanaja oku bundi. ¹⁰ Kulya kubâ wâyibagire Nyamuzinda Muciza wâwe, orhanayîbukaga Kabuye, lwâkiro lwâwe, okolaga odwîrhe warhwera emirhi y'amasîma n'okuhinga emburho z'ihanga. ¹¹ Olusiku warhweraga, onameze, na sêzi buca, wânabona emburho yâwe ekola yayâsa; ci emyâka wâsârûlaga yâhirigirha olusiku lw'obuhanya, n'obwo buhanya burhankahash'ibukwa. ¹² Yajewe! Kavango ka mbaga mwandu! Kavango kali nka mulaba gwahûsa omu nyanja! Kavango ka mashanja, kali nka mukungulo gw'omwandu gw'amîshi. ¹³ Akavango k'amashanja kali nka mukungulo gw'omwandu gw'amîshi, ci Nyakasane amagakankamira: gamayâkira kuli, gamayehûlwa nka kula ehyâsi hy'omu ntondo hiyehûlwa n'empûsi, nka kula kalemêra w'omutulo ayehûlwa n'empûsi ya kadaga. ¹⁴ Bijingo, erhi mirhanyo; embere bucâmule, erhi ntâco cicihali! Eco co cigabi ca balya bayîsh'ikârhusokôla, ogwo gwo mwânya gwa balya bayîsh'ikârhuagula.

Jesaja/Isaiah 17

1 מִשָּׁא דְּמִשְׁק הַנָּה דְּמִשְׁק מוֹסֵר מַעֲרִי וְהִיתָה מְעִי מַפְלָה: 2 עֲזֹבוֹת עָרֵי עֲרַעֲר לְעִדְרִים תְּהִינָה וְרִבְצוּ וְאִין מַחֲרִיד: 3 וְנִשְׁבַּת מִבְּצָר מֵאֲפֻרִים וּמִמְלָכָה מִדְּמִשְׁק וּשְׁאָר אֲרָם כְּכַבֹּד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נֶאֱם יְהוָה צְבָאוֹת: ס
4 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִדָּל כְּבוֹד יַעֲקֹב וּמִשְׁמֶן בְּשָׂרוֹ יִרְוֶה: 5 וְהָיָה כְּאִסְף קֶצֶיר קִמָּה וְזִרְעוּ שְׂבָלִים יִקְצֹר וְהָיָה כְּמִלְקֹט שְׂבָלִים בְּעֵמֶק רְפָאִים: 6 וְנִשְׁאָרְבוּ עוֹלֵלֹת כְּנָקָה זֵית שְׁנִים שְׁלֹשָׁה גִּרְגָּרִים בְּרֹאשׁ אֲמִיר אֲרֻבָּעָה חֲמִשָּׁה בִּסְעָפֶיהָ פְּרִיָּה נֶאֱם־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: ס
7 בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁעָה הָאָדָם עַל־עֲשָׂהוּ וְעֵינָיו אֶל־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּרְאֶינָה: 8 וְלֹא יִשְׁעָה אֶל־הַמִּזְבְּחוֹת מַעֲשֵׂה יָדָיו וְאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲצַבְעֹתָיו לֹא יִרְאֶה וְהָאֲשֵׁרִים וְהַחֲמֻנִים: 9 בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ | עָרֵי מַעֲזוֹ כְּעֹזְבֹת הַחֶרֶשׁ וְהָאֲמִיר אֲשֶׁר עֲזָבוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיתָה שְׂמָמָה: 10 כִּי שָׁכַחְתָּ אֱלֹהֵי יִשְׂעָד וְצוּר מַעֲזָד לֹא זָכַרְתָּ עַל־כֵּן תִּטְעֵל נִטְעֵי נַעֲמָנִים וְזִמְרַת זֶר תִּזְרַעְנָו: 11 בַּיּוֹם נִטְעָד תִּשְׁגֹּשְׁגִי וּבִבְקָר זֶרְעָד תִּפְרִיחִי גֵד קֶצֶיר בַּיּוֹם נִחְלָה וּכְאֵב אָנוּשׁ: ס

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ff/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

12 הוּי הַמֶּזֶן עַמִּים רַבִּים כַּהֲמוֹת יָמִים יִהְיֶיז וּשְׂאוֹן לְאֲמִים כְּשְׂאוֹן מִים כְּבִירִים יִשְׁאוּ: 13 לְאֲמִים כְּשְׂאוֹן מִים רַבִּים יִשְׁאוּ וְגַם בּוֹ וְגַם מִמָּרְחָק וְרֹדֶף כְּמֶזֶן הָרִים לְפָנֵי-רוּחַ וּכְגֹלְגֹל לְפָנֵי סוּפָה: 14 לָעֵת עָרֵב וְהָנָה בִּלְהָה בְּטָרֶם בָּקָר אֵינָנו זֶה תִּלָּק שׁוֹסֵינוּ וְגֹרֵל לְבִזְיוֹנוֹ: ס

18

Obulêbi buyêrekîre Kushi

¹ Yajewe! Eci cihugo cakubakubwamwo ebyûbi^u, ishiriza ly'enyîshi z'e Kushi! ² We kârhuma abajà-bugo bagera omu nyanja, mpu bagende omu maârho g'enfinjo omu mîshi! Kanyîrizi, mwe bajà-bugo babidu, emwa liry'ishanja ly'abantu balî-balî bagwêrhe omubiri gwalangashana, liry'ishanja lirhinywa enomunda n'ihanga, liry'ishanja lya ba-ntagagajwa na lya bahula-mbaga, omu cihugo cirhulukanyîrwe n'enyîshi^v. ³ Mw'oyo mweshi, mwe muli hanôla igulu, mwe muyûbaka eno igulu, amango bayîmanza ecimanyîso oku ntondo, musinze, irhondo izû ly'omushekera likashakânya, munayumvîrhize! ⁴ Bulyala ntya kwo Nyakasane ambwîzire, erhi: «Kurhenga aha ndi, nakâlâba burhadûndagana, nk'idûrhu likali omu bulangashane, nka citù, c'olumè omu idûrhu amango basârûla. ⁵ Neci, embere basârûle, gala mango amashami gaba gâmayâsa, amango obwâso bukola buhindusire bihadu, banaje barhema amashami gayunjwîre malehe n'omugushu, barhôle ebidurhu, bakabulire amâsi. ⁶ Ebyo byôshi byalekerwa enkongôro z'omu ntondo n'ensimba z'erubala. Aho ho enkongôro zakâshubukira amango g'ecanda n'ensimba z'erubala zôshi amango g'empondo. ⁷ Muli agôla mango, bâlerhera Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe entûlo zarhenga emwa liry'ishanja ly'abantu balî-balî bagwêrhe omubiri gwalangashana, liry'ishanja lirhinywa enomunda n'ihanga, liry'islrnnja lya bantagagajwa na lya bakahula-mbaga, omu cihugo cirhulukanyirwe n'enyîshi. Ezo ntûlo bazihêka omu ndâro y'izîno lya Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe, oku ntondo ya Siyoni.

Jesaja/Isaiah 18

1 הוּי אֶרֶץ צִלְצֵל כְּנַפִּים אֲשֶׁר מַעֲבֵר לְנַהֲרֵי-כוֹשׁ: 2 הַשִּׁלַח בָּיָם צִיִּים וּבְכִלֵי-גִמְאָ עַל-פְּנֵי-מִים לָכֵן | מְלֶאכִים קָלִים אֶל-גֹּי מְמַשֵּׁד וּמוֹרָט אֶל-עַם נוֹרָא מִן-הוּא וְהִלָּאָה גֹי קוֹרְקוּ וּמְבוֹסָה אֲשֶׁר-בִּזְאוּ נַהֲרִים אֶרְצוֹ: 3 כָּל-יִשְׁבֵּי תֵבֶל וְשֹׁכְנֵי אֶרֶץ כְּנַשְׂא־נָגַס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקַע שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: ס
4 בִּלְכֵּה אָמַר יְהוָה אֵלֵי אֲשִׁקּוּטָה וְאַבִּיטָה בְּמִכּוֹנִי כַּחַם צַח עַל־אֹר כְּעַב טַל בְּחֶם קִצִּיר: 5 כִּי-לִפְנֵי קִצִּיר כְּתִם-פָּרַח וּבִסֵּר גִּמְלַי יִהְיֶה נֹצֵה וְכִרְתַּת הַזִּלְזִלִּים בְּמִזְמוֹרוֹת וְאֶת-הַנְּטִישׁוֹת הַסִּיר הַתָּז: 6 יַעֲזֹבוּ יַחֲדוֹ לַעֲיֵט הָרִים וּלְבִהֶמַת הָאֶרֶץ וְקֶץ עָלָיו הָעֵיט וְכָל-בִּהֶמַת הָאֶרֶץ עָלָיו תִּחַרֶּף: 7 בָּעֵת הַהִיא יִוְבַלְשִׁי לִיהוָה צְבָאוֹת עִם מְמַשֵּׁד וּמוֹרָט וּמַעֲם נוֹרָא מִן-הוּא וְהִלָּאָה גֹי | קוֹרְקוּ וּמְבוֹסָה אֲשֶׁר בִּזְאוּ נַהֲרִים אֶרְצוֹ אֶל-מְקוֹם שֵׁם-יְהוָה צְבָאוֹת הִרְצִינוּ: ס

19

Obulêbi buyêrekîre Mîsiri

¹ Obulêbi buyêrekîre Mîsiri. Ala oku Nyakasane amashonera oku citù cibidu, amaj'e Mîsiri.

^u18.1 Omu cihugo c'e Mîsiri n'e Kushi mwàli migù minji.

^v18.2 Yeshayahu abwîzire abarhambo b'e Mîsiri baleke okukaz'ikoza abantu, mpu barhabalire Asuru; cikwône bagaluke emwâbo e Mîsiri.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Banyamuzinda b'obwîhambe b'e Mîsiri bamadûndagana embere zâge, n'Abanya-Mîsiri omurhima gwamabarhoga omu nda. ² Nkola nakoza Abanya-Mîsiri bone na nnène; bâlwisanya bone na nnène: ngasi muntu alwîsa mwene wâbo, ngasi muntu âlwîsa omulungu wâge, ecishagala câlwîsa ecâbo cishagala, n'obwâmi bulwise obwâbo bwâmi. ³ Omûka gwa Mîsiri gwamurhengamwo, n'emihigo yâge nayitulutu-mbya. Bâgwira okudôsa banyamuzinda b'obwîhambe, n'abazimu. n'emyômoka n'abashonga. ⁴ Nalikirira Mîsiri omu maboko g'omurhegesi mudârhi, n'omwâmi muminya ayîma muli bo. Kwo adesire ntyo Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe. ⁵ Amîshi gâhirigirha omu nyanja, olwîshi lwâgana lunayumuke. ⁶ Emibunda yakaz'ibaya, amîshi g'omu nyîshi z'e Mîsiri gajâ gahonga n'okuyuma amasheke n'amashâsha gayumûka. ⁷ Amalambo gali eburhambi bwa Nili n'agali hala Nili acilohera omu nyanja, na ngasi ebi Nili amêza byôshi byâyumûka, bihekwe n'empûsi binahirigirhe. ⁸ Abashâna balaka banalakûle; ngasi bakweba olulobo omu Nili bajâ bôshi omu mishîbo; na balya bôshi bakaz'ilambulira orhweshe rhwâbo omu mîshi, bazânwa. ⁹ Ngasi bakâg'ihinga ecitâni bātutulumba; abakazi bakûg'izâbûla ecitâni n'abalume bakâg'ichunga, batulûla n'entânya. ¹⁰ Abalusi b'emyenda bâgogomerwa, ngasi bôshi bakûla omushego omu mukolo gwâbo batwîka omurhima. ¹¹ Neci, kwo binali, abaluzi b'e Sowâni bacibêra bingolongolo! Abagula b'omu bahanuzi ba Faraoni badwîrhe basinga ihano ly'obuhwinja. Kurhigi mwankahash'ibwîra Faraoni, mpu: «Ndi mugala w'abagula, nkomokâ y'oku bâmi ba mîra? » ¹² Ngahi baligi abagula bâwe? Lero bakubwîrizagye banakumanyîse mi-gâbo mici Nyakasane Nyamuzinda w'emirhwe ahigire aba-nya-Mîsiri. ¹³ Abaluzi b'e Sowâni bashubire bingolongolo; abaluzi b'e Nofu badwîrhe bacirheba bone; nabo abarhambo b'ebishagala byâge badwîrhe bahabula Mîsiri. ¹⁴ Nyakasane anabahiziremwo omurhima gw'ecizungu; badwîrhe bahabula Mîsiri omu bijiro byâge byôshi, nka kula omulalwe aja adandabagana emunda aja ashalira. ¹⁵ N'omu Mîsiri murhacijirika mukolo, oli ogu irhwe lyankajira, oli ogu omucira gwankajira, oli ogu ecigundu nîsi erhi ogu amashushi gankajira.

Okucîyûnjuza kw'Abanya-Mîsiri

¹⁶ Mw'olwôla lusiku, Abanya-Mîsiri babâ nka kula abakazi bayôrha: bâjuguma banarhemuke n'obwôba babona Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe abadundira okuboko^w. ¹⁷ Ecihugo ca Yuda cashuba côba kuli Mîsiri: ngasi mango ânayumve baciderha, ânageremwo omusisi akengêra omuhigo Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe amuhigiraga. ¹⁸ Mw'olwo lusiku, omu cihugo c'e Mîsiri mwâbe bishagala birhanu byakaderha olulimi lw'e Kanani binakacîgashira Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe. Ciguma ca muli byo caderhwa «Cishagala c'Izûba». ¹⁹ Mw'olwôla lusiku, omu kagarhî k'ecihugo c'e Mîsiri mwâba oluheêro lurherekîrwe Nyakasane, na hôfi h'olubibi bagwîka ibuye ly'okuyîbuka Nyakasane. ²⁰ Caba cimanyîso ca kuhamîriza Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe omu cihugo c'e Mîsiri. Amango balakira Nyakasane mpu abarhabâle oku babisha babalibûza, âbarhumira Omucunguzi wabacinga anabalîkûze. ²¹ Olwo lusiku Nyakasane acimanyîsa oku Banya-Mîsiri, nabo Abanya-Mîsiri bamanya Nyakasane; bâkâmulerhera enterekêro n'entûlo; bâkâjirira Nyakasane ebiragâne banabiyûkirize. ²² Nyakasane âshûrha Abanya-Mîsiri; âshûrha anafumye; bâgaluka emunda Nyakasane ali, naye âbayumvîrhiza anabafumye. ²³ Olwo lusiku, haba omulimbwa gwarhenga e Mîsiri guje e Asîriya; ab'e Asîriya bakâj'e Mîsiri n'Abanya-Mîsiri baj'e Asîriya, n'Abanya-Mîsiri bâkaz'irhumikira Asîriya; gwâba mugisho omu kagarhî k'igulu. ²⁴ Olwo lusiku, Israheli aba w'omu basharhu bôshi na Mîsiri n'Asîriya; gwâba mugisho omu kagarhî k'igulu. ²⁵ Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe ânabagishe aderhe, erhi: «Agishwe Mîsiri, lubaga lwâni, n'Asîriya, mukolo gw'amaboko gâni, n'Israheli, cigabi câni c'omwîmo».

Jesaja/Isaiah 19

^w19.16 Emyanzi y'obucunguzi eyigirizibwe oku bantu bôshi, ci arhali ya bene Israheli bône. (Lolâ muli Iz 40-45; Yer 44, 1).

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

1 מִשָּׂא מִצָּרִים הִנֵּה יְהוָה רֹכֵב עַל־עָב קַל וּבָא מִצָּרִים וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצָּרִים מִפָּנָיו וּלְבַב מִצָּרִים יִמָּס בְּקִרְבּוֹ: 2 וְסִכְסְכֹתֵי מִצָּרִים בְּמִצָּרִים וְנִלְחֲמוּ אִישׁ־בְּאָחִיו וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ עֵיר בְּעֵיר מִמְלָכָה בְּמִמְלָכָה: 3 וְנִבְקְהוּ רוּח־מִצָּרִים בְּקִרְבּוֹ וַעֲצָתוֹ אֲבִלַע וְדִרְשׁוּ אֶל־הָאֱלִילִים וְאֶל־הָאֲבֹת וְאֶל־הַיִּדְעָנִים: 4 וְסִכְכֹּתֵי אֶת־מִצָּרִים בֵּיד אֲדָנִים קִשָּׁה וּמִלֶּדַע עַל יְמִשְׁלָבָם נֶאֱם הָאֲדֹנָן יְהוָה צְבָאוֹת: 5 וְנִשְׁתַּוְּמִים מֵהֵם וְנִהָר יִחַרֵּב וַיִּבֶשׁ: 6 וְהָאֲזֻנִּיחוֹ נִהְרֹת דָּלְלוּ וַחֲרָבוּ יֹאֲרִי מִצֹּר קִנָּה וְסוּף קָמְלוּ: 7 עֲרוֹת עַל־יֹאזֵר עַל־פִּי יֹאזֵר וְכָל מִזְרַע יֹאזֵר יִיבֶשׁ גֹּדֶף וְאִיגָנוּ: 8 וְאָנֹן הַדִּיגִים וְאֲבָלוֹ כָּל־מִשְׁלִיכֵי בִיֹּאזֵר חֲכָה וּפְרָשֵׁי מִכְמֶרֶת עַל־פְּנֵי־מִים אֲמָלְלוּ: 9 וּבָשׁוּ עֲבָדֵי פִשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת וְאֲרָגִים חוּרִי: 10 וְהָיוּ שְׂתֵתִיָּה מְדַכְּאִים כָּל־עָשִׂי שֹׂכֵר אֲגַמִּי־נֶפֶשׁ: 11 אֲדִי־אֱוִלִים שָׂרִי צֶעַן חֲכָמִי יַעֲצִי פִרְעֹה עֲצָה נִבְעֶרָה אֵיד תֹּאמְרוּ אֶל־פִּרְעֹה בְּן־חֲכָמִים אֲנִי בְּן־מַלְכֵי־קָדְשׁ: 12 אִים אֶפּוֹא חֲכָמִיד וַיִּגִּדּוּ גֹא לָד וַיִּדְעוּ מִה־יַּעַץ יְהוָה צְבָאוֹת עַל־מִצָּרִים: 13 וְנֹאֲלוּ שָׂרִי צֶעַן נִשְׂאוּ שָׂרִי גֹף הִתְעוּ אֶת־מִצָּרִים פִּנְתִּי שְׂבִטִיָּה: 14 יְהוָה מְסֹד בְּקִרְבָּה רוּחַ עֹנֵעִים וְהִתְעוּ אֶת־מִצָּרִים בְּכָל־מַעֲשֵׂהוּ כִּהִתְעוֹת שְׂכוֹר בְּקִיָּאוֹ: 15 וְלֹא־יִהְיֶה לְמִצָּרִים מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רֹאשׁ וְזָנָב כִּפָּה וְאֲגָמוֹן: ס

16 בָּיֹם הַהוּא יִהְיֶה מִצָּרִים כְּנָשִׁים וַחֲרָד | וּפְחָד מִפְּנֵי תְנוּפֹת יַד־יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־הוּא מִנִּיף עָלָיו: 17 וְהִיְתָה אֲדָמַת יְהוּדָה לְמִצָּרִים לְחֹגָא כֹּל־אֲשֶׁר יִזְכִּיר אֶתָּה אֱלֹוּי וּפְחָד מִפְּנֵי עֲצַת יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־הוּא יוֹעֵץ עָלָיו: ס

18 בָּיֹם הַהוּא יִהְיֶה חֲמֹשׁ עָרִים בְּאַרְץ מִצָּרִים מִדְּבָרוֹת שְׁפֹת כְּנָעַן וְנִשְׁבָּעוֹת לִיהוָה צְבָאוֹת עֵיר הַהֶרֶס יֹאמְרוּ לְאַחַת: ס

19 בָּיֹם הַהוּא יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לִיהוָה בְּתוֹךְ אֲרֶץ מִצָּרִים וּמִצָּבָה אֶצֶל־גְּבוּלָה לִיהוָה: 20 וְהָיָה לְאוֹת וּלְעֵד לִיהוָה צְבָאוֹת בְּאַרְץ מִצָּרִים כִּי־יִצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה מִפְּנֵי לְחָצִים וַיִּשְׁלַח לָהֶם מוֹשִׁיעַ וְרַב וְהִצִּילָם: 21 וְנִדְעַע יְהוָה לְמִצָּרִים וַיִּדְעוּ מִצָּרִים אֶת־יְהוָה בָּיֹם הַהוּא וַעֲבָדוּ וַיִּבַּח וּמִנְחָה וַיִּנְדְּרוּ־נִדֵּר לִיהוָה וּשְׁלָמוֹ: 22 וַיִּגַּף יְהוָה אֶת־מִצָּרִים נִגְף וּרְפּוֹא וְשָׁבוּ עַד־יְהוָה וַנִּעֲתֶר לָהֶם וּרְפָאָם: 23 בָּיֹם הַהוּא תִהְיֶה מְסָלָה מִמִּצָּרִים אֲשׁוּרָה וּבֹא־אֲשׁוּר בְּמִצָּרִים וּמִצָּרִים בֹּאֲשׁוּר וַעֲבָדוּ מִצָּרִים אֶת־אֲשׁוּר: ס

24 בָּיֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיָּה לְמִצָּרִים וּלְאֲשׁוּר בְּרָכָה בְּקִרְבֵּי הָאָרֶץ: 25 אֲשֶׁר בִּרְכוּ יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר בְּרוּךְ עַמִּי מִצָּרִים וּמַעֲשֵׂה יְדֵי אֲשׁוּר וְנִחַלְתִּי יִשְׂרָאֵל: ס

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

Mísiri ahimwa n'Asîriya

¹ Omwâka omukulu w'abasirika ahikaga aha Ashidodi arhumirwe na Saragoni, mwâmi w'e Asîriya, anacigorha olwo lugo analugwârha. ² Mw'ago mango, Nyakasane anaciderhera omu kanwa ka Yeshayahu, mwene Amo-tsi, erhi: «Genda, ofundûle oyo sunzu okuli ecibunu, ohogole n'ekwerho zikuli emagulu.» Anacikujira: akâj'agenda bushugunu na buzira nkwêrho. ³ Okuhandi Nyakasane anaciderha, erhi: «Nka kulyâla omurhumisi wâni Yeshayahu ajag'agenda bushugunu na buzira nkwêrho myâka isharhu, mpu abè cimanyîso na bulêbi kuli Mísiri na Kushi, ⁴ ntyo kw'ornwâmi w'e Asîriya âyîsh'ihêka ebigorogo by'e Mísiri n'empira z'e Kushi, emisole n'abashosi, bushugunu, buzira nkwêrho n'amahiji mabwikûle: zibenshonyi za Mísiri! ⁵ Bazânwa n'enshonyi zibabumbe erhi Kushi bakazâg'icikubagira orhuma na Mísiri wakazâg'ibalimbîsa. ⁶ Olwo lusiku, abantu babà luno lunda lw'emashinji bânaderhe, mpu: «Alaga oku bâbire balyâla rhwakag'icikubagira, balyâla rhwakâg'ilonza okuyakira emwâbo nti barhurhabâle banarhulîkûze oku mwâmi w'e Asîriya! Lero ngahi rhwacig'ilongeza obucire?»

Jesaja/Isaiah 20

בְּשָׁנָה בָּא תִּרְתֵּן אֲשֶׁדּוּדָה בְּשִׁלְחֵךְ אֶתְּ סַרְגֵּן מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּלָּחֶם בְּאַשְׁדּוּד וַיִּלְכְּדָהּ: ² בָּעֵת הַהִיא דָּבַר יְהוָה בְּיַד יִשְׁעִיָּהוּ בֶן-אֲמֹזַי לֵאמֹר לֵךְ וּפְתַחְתָּ הַשֵּׁק מֵעַל מִתְּנִידְךָ וְנִעְלַךְ תַּחֲלָץ מֵעַל רִגְלֶיךָ וַיַּעַשׂ כֹּן הַלֵּךְ עָרוֹם וַיְחַף: ³ וַיֹּאמֶר יְהוָה בְּאֶשֶׁר הָלַךְ עֲבָדֵי יִשְׁעִיָּהוּ עָרוֹם וַיְחַף שְׁלֹשׁ שָׁנִים אֹת וּמוֹפֶת עַל-מִצְרַיִם וְעַל-כּוּשׁ: ⁴ כֵּן יִהְיֶה מֶלֶךְ-אַשּׁוּר אֶת-שְׂבִי מִצְרַיִם וְאֶת-גָּלוּת כּוּשׁ נְעָרִים וְזָקְנִים עָרוֹם וַיְחַף וַיְחַשְׁפֵּי שֵׁת עֶרְוַת מִצְרַיִם: ⁵ וְנִחְתּוּ וּבָשׁוּ מְכּוּשׁ מִבְּטָם וּמִן-מִצְרַיִם תִּפְאַרְתָּם: ⁶ וְאָמַר יֵשֶׁב הָאֵץ הַזֶּה בְּיֹם הַהוּא הִנֵּה-כֹה מִבְּטָנוּ אֲשֶׁר-נִסְנוּ שָׁם לְעִזְיָה לְהַנְצִיל מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאִיד נִמְלֹט אֲנַחְנוּ: ס

Okuhongoka kwa Babiloni

¹ Obulêbi buyêrekîre irûngu liri ebwa nyanja. Nka kula empûsi ya kalemêra ehûkiza omu Nêgebu, kwo bârhenga ebw'irûngu, omu cihugo c'ecôbâ. ² Ali nyamanja w'obulêbi nafululirwe: «Omulenzi adwîrhe aja alenganya n'omuhaguzi adwîrhe ahagula. Cirhunikage, wâni Elamu! Ogorhage, wâni Mêdi!» Nâhulisa ngasi mirenge. ³ Okwo kwo kurhumire ensiko zâni zidwîrhe zadirhimana, ngwêrhwe n'emikero nka mukazi waling'iburha. Amalumwa garhankacinzigir'okuyumva n'obwôba burhankaci-nzigir'okubona. ⁴ Omurhima gwâni gwâkangusire, ecôbâ canshamwire. Ecajingwe nakag'icîfinja nti cinderhere ehibohôlolo, campindukîre côba. ⁵ Barheganyize ecîbo, balambulirekwo emyenda; bakola badwîrhe balya bananywa. «Yimuki, mwe barhambo b'abasirika! rheganyi empenzi zinyu!» ⁶ Bulyala kwo Nyakasane ambwizire ntya, erhi: «Kanya, orhume omuntu wajâ bulâbi! Ebi akabona, abimanyîse! ⁷ Akalangîra ebiterusi, n'abashona oku biterusi babiri babiri, n'abandi bashonyire oku ndogomi, abandi oku ngamiya, anabè masû, alabe bwinjinjà». ⁸ Omulêbi anacyama. erhi: «Yâgirwa, ndegerera omûshi gwôshi ndi ebulâbi, n'obudufu bwôshi erhi nyimanzire burhahinga ndi ebulâbi! ⁹ Ci yamashusha engabo y'abasirika bashonyire oku biterusi, bibiri bibiri!» Ashubiza, aderha, erhi: «Ahongosire, ahongosire, olya Babiloni! Enshusho za banyamuzinda bâge b'obwîhambe zo ezo buvunguvungu oku idaho!» ¹⁰ We nahuzire nka kula banahula engano omu cibuga, oku namanyîsîbwe na Nyakasane w'Emirhwe, Nyamuzinda w'Israheli, kwo nkubwizire.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Obulêbi buyêrekîre Edomu

¹¹ Obulêbi buyêrekîre Duma. Kurhenga Seyiri badwîrhe banyakûza, mpu: «Wâni mulanzi. ngahi obudufu bwahika? Wâni mulanzi, ngahi obudufu bwahika?» ¹² Naye omulanzi ashûza, erhi: «Obuce buyîruka, na kandi obudufu. Mukalonza okudôsa, mudôse, mushib'igaluka!»

Obulêbi buyêrekîre Arabiya

¹³ Obulêbi omu Arabiya. Omu mashaka, omu Arabiya mwo mwalâla, mwe mizinzi y'Abadedani. ¹⁴ Abagwêrhwe n'enyôrha, mubahêkere amîshi! Mwe bantu b'e Tema, abajà bayâka, mubahêkere ebiryo! ¹⁵ Bulya bajà bayâka engôrho, engôrho nyomole, n'omuherhomufôle; bajà bayâka obukali bw'ebîrhà. ¹⁶ Neci, ntyâla kwo Nyakasane ambwîzire, erhi: «Hacisigîre mwâka mu guma, lusiku oku lundi, irenge Iya Kedari lihîrigirhe lyôshi lyôshi. ¹⁷ Na muli gulya mwandu gw'entwâli z'abalwî b'emîherho b'e Kedari, mâhunga gône gâsigala, bulya Nyakasane Nyamuzinda w'Israheli okudesire».

Jesaja/Isaiah 21

1 מִשָּׂא מַדְבָּרִים כְּסוּפֹת בְּנֶגֶב לַחֲלֹף מִמַּדְבָּר בָּא מֵאַרְץ נֹרָאָה: 2 חֲזוֹת קֶשֶׁה הִגְדֹּלְי הַבּוֹגֵד | בּוֹגֵד וְהַשּׁוֹדֵד | שׁוֹדֵד עָלַי עֵלֶם צוּרִי מִדֵּי כָל־אַנְחָתָה הַשְּׁבַתִּי: 3 עַל־כֵּן מִלֵּאֵו מִתְּנִי חֲלָלָה צִירִים אַחֲזוּנִי כְּצִירֵי יוֹלָדָה נַעֲוִיתִי מִשְׁמַע נִבְהַלְתִּי מֵרָאוֹת: 4 תַּעֲנֶה לִּבִּי פִלְצוֹת בַּעֲתָתִנִּי אֵת נִשְׁף חֲשִׁלִּי שֶׁם לִי לַחֲרָדָה: 5 עֲרֹךְ הַשְּׁלַחֵן צִפָּה הַצִּפֹּת אֲכֹל שָׂתָה קוֹמוּ הַשָּׂרִים מִשְׁחוּ מִגֵּן: פ
6 כִּי כֹה אָמַר אֱלֹהֵי אֲדָנִי לֵךְ הַעֲמֵד הַמִּצְפָּה אֲשֶׁר יֵרָאֶה יַעֲד: 7 וְרָאֵה רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים רֶכֶב חֲמֹר רֶכֶב גָּמַל וְהַקְשִׁיב קֹשֶׁב רֶב־קֹשֶׁב: 8 וַיִּקְרָא אֲרִיָּה עַל־מִצְפָּה | אֲדָנִי אֲנֹכִי עֹמֵד תִּמְדִּל יוֹמָם וְעַל־מִשְׁמַרְתִּי אֲנֹכִי נֹצֵב כָּל־הַלֵּילוֹת: 9 וְהִנֵּה־נָּה בָּא רֶכֶב אִישׁ צֶמֶד פָּרָשִׁים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר נִפְלָה נִפְלָה בָּבֶל וְכָל־פְּסִילֵי אֱלֹהֶיהָ שֶׁבַר לְאַרְץ: 10 מִדְּשֵׁתִי וּבִדְגָרִנִּי אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִגְדֵּתִי לָכֶם: ס
11 מִשָּׂא דוֹמָה אֵלַי קָרָא מִשְׁעִיר שִׁמְרֵל מֵהַמִּלְיָלָה שִׁמְרֵל מֵהַמִּלְיָל: 12 אָמַר שִׁמְרֵל אֵתָּה בֹקֵר וְגַם־לֵילָה אִם־תִּבְעִיֹן בְּעִיֹ שָׁבוּ אֲתִיו: ס
13 מִשָּׂא בַעֲרֵב בַּעֲרֵב בַּעֲרֵב תִּלְיֵנו אֲרָחוֹת דִּדְנִים: 14 לִקְרֹאת צֶמָא הֲתִיו מֵיָם יִשְׁבִּי אֶרֶץ תִּימָא בְּלַחְמֹו קִדְמֹו נִדָּד: 15 כִּי־מִפְּנֵי חֲרָבוֹת נִדְּדוּ מִפְּנֵי | חֲרָב נְטוּשָׁה וּמִפְּנֵי קֶשֶׁת דְּרוֹכָהּ וּמִפְּנֵי כֶּבֶד מִלְחָמָה: ס
16 כִּי־כֹה אָמַר אֲדָנִי אֵלַי בְּעוֹד שָׁנָה פְּשָׁנִי שְׂכִיר וְכֹלָה כָּל־כְּבוֹד קָדֵר: 17 וְשָׂאֵר מִסִּפְר־קֶשֶׁת גִּבּוֹרִי בְּגִי־קָדֵר יִמְעוּטוּ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל דִּבֶּר: ס

22

Yeruzalemu arhondwa

¹ Obulêbi buyêrekîre «Olubanda lw'Okubonekerwa»^x. Cirhumire mwasôkera mweshi oku nyumpa, ² wâni lugo lushâmîra bwenêne, lugo lwa kadugundu, lugo lwa masîma? Emifû yâwe erhali ngôrho yayiyisire, arhali oku ntambala yafirîre. ³ Abarhambo b'abasirika bâwe bacyâkire bôshi caligumiza, bagwârhwâ n'abafôla emiherho; abantu bâwe bôshi bâbagwarhîre mpira haguma bâli bakola mpu bayâkira kulî. ⁴ Co carhumaga nderha, nti: «Murhandolagakwo, muleke ndake ndakûle!

^x22.1 Yeshayahu àshambîre ebi binwa erhi Hezekiyahu amayusihima abanya Asuru, mwâka gwa 701 e-mbere z'okuburhwa kwa Yezu.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Murhacirhamagya mpu mwantûliriza kw'obu buhanya bwarhogire mwâli w'olubaga lwâni». ⁵ Bulya luli lusiku lwa cōba, lwa kurhindibuka n'okubonêsibwa eza mêmè, lusiku lurhumirwe na Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe. Omu Lubanda lw'Okubonekerwa, enkûta zahongosire banakola badwîrhe balongeza oburhabâle ebwa ntando. ⁶ Elamu amacîbambîza emyampi, n'abantu bashonyire oku ngâlè n'oku biterusi, naye Kiri amaharhamwo empenzi, ⁷ Orhubanda rhwâwe rhulushire orhundi obwinjà rhuyunjwîre ngâlè, nabo banakushona oku biterusi bakuhandîre aha lusò. ⁸ Na ntyôla Yuda arhacigwrhi cafungira^y. Olwo lusiku, wâyêrekeza amasû ebwa nnundo y'emirasano mibike omu nyumpa y'omu mizirhu! ⁹ N'emirhule eri omu lugo lwa Daudi, mwabwîne oku eri minji! Mwacihakire amîshi omu ciyanja cîri ah'idako. ¹⁰ Mwaganjire enyumpa ziri omu Yeruzalemu, mwanahongola enyumpa mpu lyo muzibuhya enkûta. ¹¹ Mwanaciyûbaka ecibîkiro ekarhî k'enkûta zombi, mpu lyo mushâhulizamwo amîshi g'eciyanja ca mîa. Ci murhaciderhaga mpu mwayêrekeza amasû emw'olya okola ebyo byôshi, olya wabirheganyagya kurhenga mîra, murhamubonaga. ¹² Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe ali ammulalisire olwo lusiku mpu mulake munabande endûlû, mukungûlwe irhwe munayambalc sunzu. ¹³ Ci gwâba mwishingo n'obushagaluke: okubâga enkafu, okuniga ebibuzi. okulya enyama n'okunywa amamvu, mpu: «Rhulye rhunanywe, bulya irhondo rhwacifira!» ¹⁴ Nyamuzinda w'Emirhwe anacifululira aka kanwa, ambwîra, erhi: «Eco câha cirhakababaliirwa kuhika okufâ kwinyu», kwo adesire Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe.

Obulâhi buyêrekîre Shebena

¹⁵ Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe anacimbwîra, erhi: «Kanya. oje emunda Shebena ali, ye murhindisi w'ecôgo ca mwâmi omubwîre, erhi: ¹⁶ «Mwânya mucî ojira hanôla na ndi wakuhâga akashambala, obûla wacîhumbiraho enshinda», obûla wayigôya burherema, n'obûla wacîrhendêzeza icumbi omu lwâla? ¹⁷ Ala oku Nyakasane akola akundundaganya, akukwêbe kulî, wâni sho! anakurhulube bwinjinjà, ¹⁸ akuzingezinge anakuhirike oje wahrenanguka nk'ibâle lyahonera omu bulamho bugali-gali. Yo wafira eyomunda, we n'engâle olimbira, we okâhemula ccôgo ca nnahamwinyu! ¹⁹ Nâkunyaga ecikono câwe, nnankurhenze aha mwâwe. ²⁰ Na muli olwo lusiku lwonênè, nâhamagala omurhumisi wâni Eliyakimu, mwene Hilikiyahu. ²¹ Nâmuyambika ecishûli câwe, mmukenyeze olunigi lwâwe, nnamuhè obuhasha bwâwe, abè y'îshe w'abantu b'omu Yeruzalemu n'ab'omu nyumpa ya Yuda, ²² Namuhira olwîgulo lw'enyumpa ya Daudi aha lurhugo, akaz'ihamûla, na ntâye wacihamike, akazihamika, na ntâye wacihamûle. ²³ Namugwîka nka lubambo omu budaka buzihu, abè ntebe y'irenge omu nyumpa y'îshe. ²⁴ Ye irenge ly'enyumpa y'îshe lyôshi lyâmananakwo, ababusi n'abâna, n'orhulugu rhutya-rhutya, kurhenga orhubebe kuhika oku rhubindi rhwa ngasi lubero. ²⁵ Muli olwôla lusiku, kanwa ka Nyamuzinda w'Emirhwe, lulya lubambo lugwîke omu budaka buzibu lwamanyuka, lushuguke lunarhoge, na gulya muzigo gwakag'imananakwo, gwarhihuka, bulya kwo Nyakasane adesire ntyo.

Jesaja/Isaiah 22

1 מִשָּׂא גֵּיָא חֲזִיּוֹן מֵה־לֵּךְ אֲפֹא כִּי־עֲלִית בֶּלֶךְ לַגָּזוֹת׃ 2 תִּשְׁאוֹת׃ 3 מִלֵּאָה עִיר הַמִּזְיָה קְרִיָה עֲלִיָּזָה חֲלָלִיד׃ 4 לֹא חֲלָלִי־חֶרֶב וְלֹא מִתִּי מִלְחָמָה׃ 5 אֶסְרוּ כָּל־נִמְצָאֵיךְ אֶסְרוּ יַחְדּוֹ מִרְחֹק בְּרָחוֹ׃ 6 עַל־כֵּן אֲמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי אֲמַרְר בְּבִכִּי אֶל־תֹּאצִּצוּ לִנְחֲמָנִי עַל־שֹׂד בֵּת־עַמִּי׃ 7 כִּי יוֹם מְהוּמָה וּמְבוֹסָה וּמְבוֹכָה לְאֹדְנִי יְהוָה צְבָאוֹת בִּגְיָא חֲזִיּוֹן מִקְרָקֶר קֶר וְשׁוֹעַ אֶל־הֶהָר׃ 8 וְעִילָם נִשָּׂא אֲשֶׁפָּה בְּרֶכֶב אָדָם פְּרָשִׁים וְקִיר עָרָה מִגֵּן׃ 9 וַיְהִי מִבְּחַר־עַמְּקִיד מִלֹּא רֶכֶב וְהַפְּרָשִׁים שֶׁתּוֹ הַשְּׁעָרָה׃ 10 וַיִּגָּל אֶת מִסְּדֵי יְהוּדָה וַתִּבְטַל

^{22.8} Mwakengire oku cibikira amîshi muhako, ci, mwayibagira okuhûna oburhabâle emwa Nyamuzinda.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

בַּיּוֹם הַהוּא אֶל-נֹשֶׁק בֵּית הַיַּעַר: וְאֵת בְּקִיעֵי עִיר-דָּוִד רָאִיתָם כִּי־רָבוּ וַתִּקְבְּצוּ אֶת־מִי הַבְּרָכָה הַתַּחֲתוֹנָה: ¹⁰וְאֶת־בְּתֵי יְרוּשָׁלַם סָפַרְתָם וַתִּתְּצוּ הַבָּתִּים לְבַצֵּר הַחוּמָה: ¹¹וּמִקְוֵה | עֲשִׂיתָם בֵּין הַחֲמֹתִים לְמִי הַבְּרָכָה הַיִּשְׁנָה וְלֹא הַבְּטַתְם אֶל־עֲשִׂיָּה וַיִּצְרָה מֶרְחֹק לֹא רָאִיתָם: ¹²וַיִּקְרָא אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי וּלְמִסְפָּד וּלְקִרְחָה וּלְחֹגֶר שֶׁק: ¹³וְהִנֵּה | שִׁשּׁוֹן וְשִׁמְחָה הָרָג | בָּקָר וְשִׁחַט צֹאן אָכַל בָּשָׂר וְשִׁתּוֹת יַיִן אָכּוֹל וְשִׁתּוֹ כִּי מָחָר נָמוּת: ¹⁴וְנִגְלָה בְּאָזְנִי יְהוִה צְבָאוֹת אִם־יִכְפַּר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד־תָּמֹתוֹן אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת: פ

¹⁵כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת לְדָבָא אֶל־הַסֶּכֶן הַזֶּה עַל־שִׁבְנָא אֲשֶׁר עַל־הַבֵּית: ¹⁶מִה־לֶּךָ פֹּה וּמִי לֶךָ פֹּה כִּי־חֲצַבְתָּ לֶךָ פֹּה קֶבֶר חֲצָבִי מְרוֹם קִבְּרוּ חֻקֵּי בִּסְלַע מִשְׁכָּן לֹ: ¹⁷הִנֵּה יְהוִה מְטִלְטֵלְךָ טִלְטֵלָה גָבֵר וְעֵטָךְ עֹטָה: ¹⁸צָנוֹף יִצְנַפְךָ צִנְפָּה כִּדּוֹר אֶל־אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שָׁמָּה תָמוּת וְשָׁמָּה מִרְכָּבוֹת כְּבוֹדְךָ קִלּוֹן בֵּית אֲדֹנָי: ¹⁹וְהִדְפַּתִּיךָ מִמַּצְבֶּךָ וּמִמַּעַמְדְךָ יִהְיֶה־רֹסֶד: ²⁰וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וּקְרָאתִי לְעַבְדִּי לְאֱלִיָּקִים בֶּן־חִלְקִיָּהוּ: ²¹וְהִלְבַּשְׁתִּיו כְּתֹנֶתָךְ וְאַבְגָּטְךָ אֲחֻזְקָנוּ וּמִמְשַׁלְתְּךָ אֶתָּן בִּידּוֹ וְהָיָה לְאֹב לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַם וּלְבֵית יְהוּדָה: ²²וְנִתְּתִי מִפְתָּח בֵּית־דָּוִד עַל־שַׁכְמּוֹ וּפֶתַח וְאֵין סֹגֵר וְאֵין פֶּתַח: ²³וְתִקְעֲתִיו יָתֵד בְּמָקוֹם נֶאֱמַן וְהָיָה לְכֶסֶף כְּבוֹד לְבֵית אָבִיו: ²⁴וְתִלּוּ עָלָיו כָּל | כְּבוֹד בֵּית־אָבִיו הַצְּאֲצָאִים וְהַצְּפֻעוֹת כָּל כְּלִי הַקֶּטָן מִכְּלֵי הָאֲגָנוֹת וְעַד כָּל־כְּלֵי הַנְּבִלִים: ²⁵בַּיּוֹם הַהוּא נֶאֱם יְהוִה צְבָאוֹת תָּמוּשׁ הֵיטֵד הַתְּקִיעָה בְּמָקוֹם נֶאֱמַן וְנִגְדַּעְהָ וְנִפְלָה וְנִכְרַת הַמִּשְׁאָ אֲשֶׁר־עָלֶיהָ כִּי יְהוִה דִּבֶּר: ס

23

Obulêbi buyêrekîre Tiri

¹Obulêbi buycrckire Tiri. Mwe mârho g'e Tarsisi muhubulize mwayaâma, bulya olwâkiro lwinyu lwashabirwe: ntà nyumpa ecisigîre! Erhi barhenga e Kitimi lyo bàyumvîrhe ogwôla mwanzi. ²Murhungwe n'obwôba, mwe muyûbaka eburhamhi bw'enyanya mwe barhimbûzi b'e Sidoni, mwe abajà-bugo binyu bakâyikira enyanja! ³Emburho z'e Nili n'emyâka y'eburhambi bw'Olwîshi bakazâg'igereza omu nyanja ngali, bwo bwâli buhirhi bwâge! ye wali cibuye c'amashanja. ⁴Enshonyi zikubumbe, wâni Sidoni, lugerêro lw'oku nyanja! Bulya enyanja yamaderha, mpu: «Ntafumbaga izîmi. ntaburhaga, ntanalerağa bâna-rhahana erhi bâna-nyere!» ⁵Olusiku ogwo mwanzi gwâmanyibwa omu Mîsiri, bâgeramwo omusisi bayumva ebyabîre e Tiri. ⁶Muyikirire e Tarsisi, mujê mwayâma, mwe muyûbaka oku burhambi bw'enyanya. ⁷Ka co cishagala cinyu mwakâg'ilimbira eco, cirya cishagala càsingagwa kurhenga mîra-mîra; cirya cishagala cakag'ihika omu bihugo by'ekuli cagend'iyûbakayo? ⁸Ndi warholaga muhigo gwa bene ogwôla kuli Tiri wakâg'igaba amashungwê g'abâmi, n'abarhimbûzi bâge bali baluzi n'abaguzi bâge bali bantu ba lukengwa hano igulu? ⁹Nyamuzinda w'Emirhwe ye warhólaga ogwomuhigo, mpu afunyâze obucîbone bwa ngasi balya bôshi balonza okukuzibwa, anarhôhye ngasi bakulu b'eno igulu. ¹⁰Ohingâge ecihugo câwe, nk'oku bajira oku burhambi bwa Nili, wâni munyere w'e Tarsisi, bulya ntà izîko licihalî! ¹¹Nyakasane alambûlire okuboko kwâge oku nyanja, ajugumya amâmi. Arhegesire mpu amâkiro g'omu Kanani gahongolwê. ¹²Anaciderha, erhi: «Orhakaciderha mpu wacîbona, bulya washerire, wâni munyere w'e Sidoni! Yimuka, oyîkirire e Kitimi! Ci ciru n'eyomunda ntà buholo wâbuganayo!» ¹³Loli ecihugo c'Abanya-Kaldeya: olwo lubaga lurhacihabâ. Asîriya alujizire ishubbûkiro lya misimbi; bali erhi bàgwîsiremwo emitungo, banayûbakamwo enyumpa nzibu-zibu, ci abihindwire cisinga ca bujonjolekeza. ¹⁴Mubande endûlù,

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

mwe mârho g'e Tarsisi, bulya olwâkiro lwinyu lwahongosire! ¹⁵ Okuhandi obwo Tiri âyôrha ayibagirwe myâka makumi gali nda, mango gali nka kalamo k'omwâmi. Enyuma y'eyôla myâka makumi gali nda Tiri âhinduka lwimbo lw'omukazi w'ecishungu: ¹⁶ «Rhôla olulanga, ozunguluke olugo, wâni mukazi w'ecishungu mwibagire! Ozihe bwinjinjà, oyimbe onayimbize, Iyo bashub'ikuyîbuka!» ¹⁷ Okuhandi, enyuma za myâka makumi gali nda, Nyakasane âyîsh'i-rhangula Tiri, naye anashub'ikâkamarha oluhembo lwâge, anashub'ikahusha n'amâmi gôshi g'omu bihugo biba en'igulu. ¹⁸ Ci obunguke bwâge n'oluhembo lwâge byakayîsh'irherekêrwa Nyakasane: birhakalundikwa birhakanabikwa muhako, ci obuyunguke bwâge bwakûhûbwa halya bayôrha baha emalanga ga Nyakasane, Iyo babona eci balya bayigurhe n'emyambalo y'obulimbi.

Jesaja/Isaiah 23

1 מִשָּׂא עָר הִילִילוּ | אֲנִיּוֹת תְּרִישִׁי כִּי־שָׁדַד מִבֵּית מִבּוֹא מֵאֶרֶץ כְּתִים נִגְלָה־לָמוֹ: 2 דָּמוֹ יִשְׁבִּי אִי סָחַר צִידוֹן
עֵבֶר יָם מְלֹאֹד: 3 וּבָבֶלִים רַבִּים זָרַע שֹׁחַר קָצִיר יֹאזֵר תְּבוּאָתָהּ וְתָהִי סָחַר גּוֹיִם: 4 בּוֹשִׁי צִידוֹן כִּי־אָמַר יָם מְעוֹז
הֵים לֹא־מָר לֹא־תִלְתִּי וְלֹא־יִלְדֹתִי וְלֹא גִדְלֹתִי בַחֲוָרִים רֹמַמְתִּי בַתּוֹלוֹת: 5 כְּאֶשֶׁר־שָׁמַע לְמַצָּרִים יַחֲלוּ כְשָׁמַע
צָר: 6 עֲבָרוּ תְרִישִׁיָה הִילִילוּ יִשְׁבִּי אִי: 7 הִזָּאת לָכֶם עֲלִיזָה מִימִי־קֶדֶם קִדְמָתָהּ יִבְלוּהָ רִגְלֶיהָ מִרְחוֹק לָגוֹר: 8 מִי
יַעַן זֹאת עַל־צָר הַמַּעֲטִירָה אֲשֶׁר סָחְרֶיהָ שָׂרִים כְּנַעֲנִיָה נִכְבְּדֵי־אֶרֶץ: 9 יְהוָה צְבָאוֹת יַעֲצֶה לְחַלֵּל גִּזְאוֹן כָּל־צִבִּי
לְהַקֵּל כָּל־נִכְבְּדֵי־אֶרֶץ: 10 עֲבָרִי אֶרֶצְךָ כִּי־אֵר בַּת־תְּרִישִׁי אֵין מִזֵּחַ עוֹד: 11 יָדוֹ נָטָה עַל־הֵים הִרְגִּיז מִמְלָכוֹת
יְהוָה צוּה אֶל־כְּנָעַן לְשָׂמֵד מַעֲזִינֶיהָ: 12 וְיֹאמַר לֹא־תוֹסִיפִי עוֹד לַעֲלוֹז הַמַּעֲשָׂקָה בַתּוֹלֵת בַּת־צִידוֹן כְּתִים קוֹמִי
עֲבָרִי גַם־שָׁם לֹא־יִנּוּחַ לָךְ: 13 הֵן | אֶרֶץ כַּשְׂדִּים זֶה הָעָם לֹא הִיא אֲשׁוֹר יִסְדָּה לְצִיִּים הַקִּימוּ בַחֲנִיּוֹ עֲרָרוּ
אֶרְמֹנֹתֶיהָ שָׁמָּה לְמַפְלָה: 14 הִילִילוּ אֲנִיּוֹת תְּרִישִׁי כִּי שָׁדַד מַעֲזִכֶּן: ס
15 וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא וְנִשְׁבַּחַת צָר שְׁבָעִים שָׁנָה כִּימִי מִלֶּךְ אֶחָד מִלְּקֵץ שְׁבָעִים שָׁנָה יְהִיָּה לְצָר כְּשִׁירַת
הַזֹּנוּה: 16 קָחִי כְנֹז סָבִי עִיר זֹנוּה נִשְׁכַּחַה הִיטִיבִי נִגְלוֹ הַרְבִּי־שִׁיר לְמַעַן תִּזְכְּרִי: 17 וְהָיָה מִקֵּץ | שְׁבָעִים שָׁנָה
יִפְקֹד יְהוָה אֶת־צָר וְשָׁבָה לְאַתְנָנָה וְזִנְתָה אֶת־כָּל־מִמְלָכוֹת הָאֶרֶץ עַל־פָּנֶי הָאֲדָמָה: 18 וְהָיָה סָחְרָה וְאַתְנָנָה
קָדַשׁ לִיהוָה לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יִחַסֵּן כִּי לִישָׁבִים לִפְנֵי יְהוָה יְהִיָּה סָחְרָה לְאָכֹל לְשִׁבְעָה וְלִמְכָּסָה עֲתִיק: פ

24

Obuhane bw'igulu

¹ Ala oku Nyakasane amashereza igulu amanalishâba, amabindamya obusù bwâlyo amanashandabanya abalibâmwo. ² Oku byâbà oku mudâhwa kwo byâbà n'oku lubaga, oku byâbà kuli nnaka kwo byâbà n'oku mujà wâge, oku byâbà oku mugoli kwo byâbà n'oku mujà-kazi wâge, oku byâbà oku waguza kwo byâbà. n'oku wagula, oku byâbà oku wahoza kwo byâbà n'oku wacihoza, oku byâbà oku walibirwe omwenda, kwo byâbà n'oku wagulire. ³ Igulu lyamasherêra okurhankaderhwa, lyamahagulwa bwa nkwire; neci, Nyakasane odesire akôla kanwa. ⁴ Igulu liri omu mishîbo, lyâbengire; igulu lyâsherire, lyâshâbûsire; amalunga nago gabengire haguma n'igulu. ⁵ Igulu lyahemwirwe n'amagulu g'abalibâmwo, bulya bavunyire amarhegeko, barhajiraga ebishingânîne, banavuna endagâno y'ensiku n'amango. ⁶ Okwo kwarhuma igulu lihehêrerwa n'obuhane burhogera abalibâmwo; okwo kwarhuma abalibâmwo bahungumuka, n'abasigire gakola mâhunga gone.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Olwimbo oku cishagala cishûbusire

⁷ Amamvu g'omurhobo gali omu mishîbo, enkoma z'emizâbîbu zaganûsire, n'entwâli z'enshagali zidwîrhe zaniha. ⁸ Obushagaluke bw'abarhimba engoma bwahwîre, olubi lw'abantu bali oku nsiku nkulu lwahirigisire, n'omuhimbo gw'olulanga gwadumire. ⁹ Barhacinywa mamvu nka bayimba, amamvu gakola galulira baluganywa. ¹⁰ Lukola bijonjolekeza, lulya lugo lulimbira obusha; enyumpa zôshi ziri mpamike, zirhankacihash'ijibwâmwo. ¹¹ Abantu bakola bajâ balakira amamvu omu njira; enshagali yazimangine lwôshi; amasîma gahirigisire omu cihugo. ¹² Nyamanja wa bigûkâ yêne okola osigire omu lugo; olumvi lwâlo lwajonjolekine, lukola lubâ mulangabulê. ¹³ Neci, okwâbâ omu mashanja ga hano igulu, kwâyîsh'ibâ nka kula owaja atwa amashami g'amalehe g'omuzêti, nka kula owaja ahumbûza emizâbîbu bamayus'isârûla. ¹⁴ Ci bôhe badwîrhe bayâkûza n'izû linene, banashamambira irenge lya Nyakasane kurhenga ebuzikiro bw'izûba. ¹⁵ Badwîrhe bakuza Nyakasane ebushoshokero bw'izûba, badwîrhe bakuza izîno lya Nyakasane Nyamuzinda w'Israheli oku birhwa by'omu nyanja. ¹⁶ Kurheng'emunda igulu lihekera, rhwamayumva bayimba, mpu; «Irengi oku Mushinganyanya!»

Entambala nzinda

Ci niehe nanaciderha, nti: «Lero namahera! Lero nieshi oyu! Namajakwo obuhanya! Abalenzi balenganyize! Abalenzi badwîrhe balyâyânya!» ¹⁷ Ecôbâ, enyenga n'omurhego bidwîrhe byammulinda; mwe mubâ en'igulu! ¹⁸ Owaderhe mpu ayâka ecôbâ, arhogere omu nyenga, anagwârhe n'omurhego. Neci, emihango y'amîshi g'emalunga yamayîguka, n'ebiriba by'igulu byamajuguma. ¹⁹ Igulu lyahahanyusire, lyacibêrire bijonjolekeza; igulu lidwîrhe lyadunga, lyandungadunga. ²⁰ Igulu lidwîrhe lyadândabagana nka mulalwe, lidwîrhe lyadundagana nka cifumba. Obubî bwâlyo buligogomize; likola lyahenanguka, lirhakacizûka. ²¹ Mw'olwo lusiku, Nyakasane ahana omurhwe guli omu malunga² enyanya, na hano idako abâmi bali en'igulu. ²² Bayîsh'ishûbûzibwa omu mwîna nka bigorogo; bayîsh'ihêkwa omu mpamikwa, na hano hagera nsiku zirhali nyi, bâhâhwa obuhane bwâbo. ²³ Omwêzi gwanâtulûle n'izûba enshonyi zilibumbe, bulya Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe ye wanâyîme oku ntongo ya Siyoni n'aha Yeruzalemu; irenge lyâge lyanalangashanire embere z'abagula bâge.

Jesaja/Isaiah 24

1 הָיָה יְהוָה בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבּוֹלֵקָהּ וְעוֹנָהּ פָּנֶיהָ וְהִפִּיץ יִשְׁבִּיעָהּ: 2 וְהָיָה כָּעֵם כֻּלָּם כִּכְלֹן כְּעֶבֶד כְּאֹדָיו כְּשִׁפְחָהּ כְּגִבְרִיתָהּ כְּקוֹנָהּ כְּמוֹזֵר כְּמַלְוֶה כְּלוֹה כְּנֹשָׁה כְּאִשָּׁר נָשָׂא בּוֹ: 3 תִּבּוֹק הָאָרֶץ וְהַבּוֹז | תִּבּוֹז כִּי יְהוָה דָּבָר אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה: 4 אֲבֵלָה נִבְלָה הָאָרֶץ אֲמִלְלָה נִבְלָה תִּבְלֵ אֲמִלְלוּ מְרוֹם עַם־הָאָרֶץ: 5 וְהָאָרֶץ חֲנֹפָה תַּחַת יִשְׁבִּיעָהּ כִּי־עֲבָרוּ תוֹרַת חֻקֵּי הַפֶּרוּ בְּרִית עוֹלָם: 6 עַל־כֵּן אֵלֶּה אֲכָלָה אֶרֶץ וַיֵּאָשְׁמוּ יֹשְׁבֵי בָּהּ עַל־כֵּן חָרוּ יֹשְׁבֵי אֶרֶץ וְנִשְׁאָר אֲנוֹשׁ מִזֶּעֶר: 7 אֲבֵל תִּירוֹשׁ אֲמִלְלָה־גִּפְנוֹ נֶאֱחָחוּ כֹּל־שִׁמְחִי־לֵב: 8 שָׁבַת מְשׁוֹשׁ תִּפְסִים חֲדָל שָׂאוֹן עֲלֵי־יָדַיִם שָׁבַת מְשׁוֹשׁ כְּנֹזֶר: 9 בְּשִׁיר לֹא יִשְׁתּוּ־יַיִן יִמֵּר שֹׁכֵר לִשְׁתִּיּוֹ: 10 גִּשְׁבָּרָה קִרְיַת־הָהוּ סִגְר כֹּל־בֵּית מִבּוֹא: 11 צוֹחָה עַל־הַיִּין בַּחוּצוֹת עֲרֵבָה כֹּל־שִׁמְחָה גִּלָּה מְשׁוֹשׁ הָאָרֶץ: 12 נִשְׁאָר בְּעִיר שִׁמָּה וּשְׂאִיָּה יִכְתֹּשֶׁעֶר: 13 כִּי כֹה יְהִיָּה בְּקִרְבֵּי הָאָרֶץ בְּתוֹךְ הָעַמִּים כְּנֹקֶף זֵיט כְּעוֹלָלָת אִם־כֹּלָה בְּצִיר: 14 הִמָּה יִשְׂאוֹן קוֹלָם יִרְנּוּ בְּגִאוֹן יְהוָה צִהְלוּ מִיָּם: 15 עַל־כֵּן בְּאֵרִים כִּבְדּוֹ יְהוָה בְּאֵי הָיִם שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: ס 16 מִכְנֹף הָאָרֶץ זִמְרַת שִׁמְעֵנוּ צְבִי לַצִּדִּיק וְאִמֵּר רִי־לִי רִי־לִי אוֹי לִי בְּגִדִים בְּגָדוֹ וּבְגָדוֹ בְּגָדוֹ בְּגָדוֹ: 17 פָּחַד וּפָחַת וּפָח עֲלֵיד יוֹשֵׁב הָאָרֶץ: 18 וְהָיָה הָאֵס מְקוֹל הַפָּחַל יִפֹּל אֶל־הַפָּחַת וְהַעוֹלָה מִתּוֹךְ הַפָּחַת יִלְכָּד בַּפָּח

^{24.21} Omurhwe guli omu malunga enyanya: kwo kuderha nyenyêzi.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

כִּי־אַרְבֹּת מִמָּרוֹם נִפְתָּחוּ וַיִּרְעֲשׁוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ: 19 רָעָה הַתְּרַעָה הָאָרֶץ פֹּר הַתְּפֹרָרָה אָרֶץ מוֹט הַתְּמוּטָה אָרֶץ: 20 נָזַע תָּנוּעַ אָרֶץ כְּשָׂכֹר וְהַתְּנוּדָה כְּמִלּוֹנָה וְכָבֵד עָלֶיהָ פִּשְׁעָה וְנִפְלָה וְלֹא־תִסְיֶיף קוֹם: ס

21 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה עַל־צָבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל־מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל־הָאָדָמָה: 22 וְאַסְפּוּ אֶסְפָּה אֶסִּיר עַל־בֹּר וְסִגְרוּ עַל־מִסְגָּר וּמִרְבַּב יָמִים יִפְקְדוּ: 23 וְחִפְרָה הַלְבֵנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי־מֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת בָּהֶר צִוּן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּד זִמְנוֹ כְּבוֹד: פ

25

Olwimbo lw'okuvuga omunkwa

¹ Nyakasane, we Nyamuzinda wâni, nnonzize okuyâliza irenge lyâwe n'okukuza izîno lyâwe, bulya wayunjuzize emihigo y'okurhangâza wali olalire okujira kurhenga mîra, mihigo ekomîre enakwânîne okucikubagirwa. ² Neci, ecishagala wacihindwire cirundo ca mabuye, n'olugo luzibuzibu waluhindula nsinga ya bishahukiza. Olugerêro lw'ababisha lurhaciri lugo, lurhakanacifâ lwayûbasirwe. ³ Co cirhumire olubaga lwa baciri-misî lwayâliza irenge lyâwe, n'olugo lw'amashanja garhinywa lwakuyôboha. Bulya we lwâkiro lw'omuzamba, we nyamwegemerwa w'omukenyi omu bulagirire bwâge, we kacîkirizo k'enkuba y'ecihonzi, we cihôho c'okulanga oku idûrhu ly'izûba. Bulya omûka gw'abantu bakali kwo guli nka cihonzi c'amango g'e- mpôndo. ⁴ Nka kula idûrhu oku idaho liyumûsire, kwo kuhubya akavulindi k'ababisha; nka kula idûrhu omu cihôho c'ecitû, kwo n'ecihôgêro c'abantu bakali cizimangana.

Ishêga lirheganyizîbwe amashanja gôshi

⁶ Kuli eyira ntondo, Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe ârheganyiza amashanja gôshi ishêga ly'enyama zashushagira, ishêga ly'amamvu manunu, n'enyama zajā zajembuka omongo, n'amamvu gashongwire. ⁷ Kuli eyira ntondo, asharhula omwenda gwâli gubwisire amashanja gôshi, n'ecishiro (ecibambwa) cali cifunisire embaga zôshi. ⁸ Ahirigisa olufu ensiku n'amango, Nyakasane Nyamuzinda ahôrholâ emirenge oku ngasi busû, akûla olubaga lwâge enshonyi omu igulu lyôshi. Neci, Nyakasane yêne okudesire! ⁹ Muli olwôla lusiku banâderhe, mpu: «Ye oyo, ye Nyamuzinda wîrhu, ye rhwâli rhulangâlire oku arhuciza; ye Nyakasane rhwacîkubagiraga. Rhusime rhunacîshingire obucunguzi bwâge. ¹⁰ Okuboko kwa Nyakasane kwadêkerera kw'eyi ntondo». Mowabu yêhe alabarhirwa ahanali, nka kula banalabarhira ebyâsi omu mwîna gw'ecamvu. ¹¹ Omu kagarhî k'entondo, alambûla amaboko, nka kula owayôga agalambûla; ci obucîbone bwâge bwafunyâla, ciru amaboko gâge gankacîsêza bwenêne. ¹² Enkûta zâwe nzibuzibu azikundula, azijonjole anazihenangulire oku idaho omu katulo.

Jesaja/Isaiah 25

1 יְהוָה אֱלֹהֵי אֲתָהּ אֲרוֹמָמְךָ אוֹדָה שְׁמֶךָ כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא עֲצוֹת מִרְחוֹק אֲמוֹנָה אָמֵן: 2 כִּי שָׁמַתָּ מַעִיר לְגַל קָרְיָה בְּצוּרָה לְמַפְלָה אֲרָמוֹן זָרִים מַעִיר לְעוֹלָם לֹא יִבְנֶה: 3 עַל־כֵּן יִכְבְּדוּךָ עַם־עַז קָרִית גּוֹיִם עָרִיצִים יִירָאוּךָ: 4 כִּי־הָיִיתָ מַעֲזוֹ לְגַל מַעֲזוֹ לְאַבְיוֹן בְּצַר־לּוֹ מַחֲסֶה מִזֶּרֶם צֶל מַחֲרֵב כִּי רוּחַ עָרִיצִים כִּי־רָם קִיר: 5 כְּתָרֵב בְּצִיּוֹן שְׂאוֹן זָרִים תִּכְנִיעַ חָרֵב בְּצֶל עֵב זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה: פ

6 וְעָשָׂה יְהוָה צְבָאוֹת לְכָל־הָעַמִּים בְּהָר הַזֶּה מִשְׁתָּה שְׂמָנִים מִשְׁתָּה שְׂמָרִים שְׂמָנִים מִמְּחִים שְׂמָרִים מְזַקְקִים: 7 וּבִלְע בְּהָר הַזֶּה פְּגִי־הַלּוֹט | הַלּוֹט עַל־כָּל־הָעַמִּים וְהַמַּסְכָּה הַנְּסוּכָה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם: 8 בִּלְע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמַחָה אֲדֹנֵי יְהוָה דִּמְעָה מֵעַל כָּל־פָּנִים וְחִרְפַּת עֲמֹז יִסִּיר מֵעַל כָּל־הָאָרֶץ כִּי יְהוָה דִּבֶּר: פ

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

וְאָמַר בַּיּוֹם הַזֶּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִיְנוּ לוֹ וְיִוָּשִׁיעֵנו זֶה יְהוָה קִיְנוּ לוֹ נִגִּילָה וְנִשְׂמָחָה בִּישׁוּעָתוֹ: ¹⁰ כִּי־תִגְנוּחַ יְדִי־הוּא בְּהֶר הַזֶּה וְנִדּוֹשׁ מוֹאֵב תַּחֲתָיו כְּהִדּוֹשׁ מִתְּבֵן בְּמִי מִדְּמָנָה: ¹¹ וַיִּפְרֹשׁ יָדָיו בְּקֶרֶבּוֹ כְּאִשֶּׁר יִפְרֹשׁ הַשָּׁחָ לְשָׁחוֹת וְהִשְׁפִּיל גְּאֻתּוֹ עַם אֲרָבוֹת יִדְיוֹ: ¹² וּמִבְצָר מִשְׁגָּב חוֹמֹתָיִךְ הַשָּׁח הִשְׁפִּיל הִגִּיעַ לָאָרֶץ עַד־עַפְרָ: ס

26

Olwimbo lw'okukuza Nyakasane

¹ Muli olwôla lusiku, omu cihugo ca Yuda bayimba, mpu: «Rhugwêrhe olugo luzibuzibu! Aluzungulusize olukûta n'ecûgo mpu lyo arhufungira. ² Muhamûle enyumvi: olubaga lushinganyanya lugere, lwo lubaga lurhahemuka! ³ Buzibu olanga omurhûla, bulya we bacikubagira. ⁴ Mukâcikubagira Nyakasane ensiku zôshi, bulya Nyakasane abâ lwâla lw'ensiku n'amango. ⁵ Neci, ahenangwire abâli bayûbasire oku ntondo, n'ecishagala câli cilengerire acirhimba oku idaho, acivumvuza omu katulo. ⁶ Carhindagirwa n'amagulu, amagulu g'abagalugalu n'enshando z'abazamba». ⁷ Enjira y'omushinganyanya buba bwîrhonzi, we otwîra omushinganyanya enjira nnongêdu. ⁸ Neci, omu njira y'obucîranuzi bwâwe mwo rhwakazâg'ikulindira, Yâgirwa Nyakasane! Okuderha izîno lyâwe n'okukuyîbuka kwo omurhima gwîrhu gucîfinja. ⁹ Omurhima gwâni we gucîfinja budufu, n'omûka gundimwo we gulongereza. Bulya amango otwîra igulu emmanja, lyo abantu b'en'igulu bamanya obushinganyanya. ¹⁰ Erhi bankababalira nyankola-maligo, arhankayigîrira obushinganyanya; omu cihugo c'obwîrhonzi, yêhe anakajira ebigalugalu, arhankanabona obukulu bw'irenge lya Nyakasane. ¹¹ Yâgirwa Nyakasane, okuboko kwâwe kuli kulambûle, ci bôhe barhadwîrhi bakubona! Bacibona kurhi oyagalwa n'olu lubaga, n'enshonyi zibabumbe! Neci, omuliro gurheganyizîbwe abanzi bâwe, nabo gwâbafonfo-mera! ¹² Yâgirwa Nyakasane, we orhushobûza omurhûla, n'ebijiro bîrhu byôshi, wêne orhukolerabyo. ¹³ Yâgirwa Nyakasane, Nyamuzinda wîrhu, abandi barhegesi barhali we barhurhambwîre; ci izîno lyâwe dolodolo rhukola rhugashâniza. ¹⁴ Banyakwigendera barhakac'ishubiramw'omûka, ebizunguzungu birhakac'ifûla! Bulya wabahanyire wanabamalîra, wazâza ciru n'izîno lyâbo. ¹⁵ Wayushwîre olubaga, Yâgirwa Nyakasane! Wayushwîre olubaga, wayêrekana irenge lyâwe; watundugusire embibi z'ecihugo zôshi. ¹⁶ Yâgirwa Nyakasane. omu marhabi, bâkubirikire; erhi bagogomerwa n'obuhane bwâwe, bâgwîra bakushenga. ¹⁷ Nka kula omukazi oli izîmi, erhi amango gâge g'okuburha gahika, ayâma erhi mikero erhuma, ntyôlaa kwo nîrhu rhwâli rhuyosire embere zâwe, Yâgirwa Nyakasane! ¹⁸ Rhwâbire izîmi, rhwâyumva emikero, ci rhwâbâ nk'abamaburha empûsi! Ntâ bucire rhwalerhîre ecihugo, na ntâ bantu bahyâhya rhwâburhire igulu! ¹⁹ Abafû bâwe bâshubiramw'omûka, n'emirhumba yâbo yafûka. Zûki, muyimbe n'omwîshingo, mwe mugwishîre omu katulo! Bulya olumê lwâwe luli lume lwa bulangashane, n'igulu lyâshub'iburha balya bâli bakola bizunguzungu».

Obukunizi bwa Nyakasane

²⁰ «Kanya, lubaga lwâni. oje omu nyumpa zâwe, onaciîgalirekwo enyumvi; orhang'icîfulika kasanzi kasungunu kuhika obukunizi bugere. ²¹ Bulya, ala oku Nyakasane oyo wamahuluka omu ndâro yâge, mpu ayîsh'ihana amabî g'abantu ba hano igulu. Nalyo idaho likola lyâshala omukò lyanywire, lirhakanaciderha mpu lyafulika abantu bâlyo banizirwe.

Jesaja/Isaiah 26

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹בַּיּוֹם הַהוּא יוֹשֵׁר הַשִּׁיר־הַזֶּה בָּאָרֶץ יְהוּדָה עִיר עֶזְרָלָנוּ יְשׁוּעָה יִשִּׁית חוֹמוֹת וְחָלַל² פִּתְחוֹ שְׁעָרִים וַיָּבֹא
גּוֹי־צָדִיק שֶׁמֶר אֲמָנִים³ יַצֵּר סִמּוּךְ תֵּצֵר שְׁלוֹם | שְׁלוֹם כִּי בֶךָ בְּטוֹחַ⁴ בִּטְחוּ בִיהוָה עֲדִי־עַד כִּי בִיָּה יְהוָה צוֹר
עוֹלָמִים⁵ כִּי הִשָּׁח יִשְׁבִּי מְרוֹם קְרִיָּה נִשְׁגָּבָה יִשְׁפִּילָנָה יִשְׁפִּילָה עַד־אֶרֶץ יִגְיעָנָה עַד־עֶפְרַיִם⁶ תִּרְמַסְנָה רִגְלֵי רְגְלֵי
עֲנִי פַעַמֵּי דָלִים⁷ אֶרֶח לַצָּדִיק מִיִּשְׁרָאֵל יֵשֶׁר מַעְגָּל צָדִיק תִּפְלֹס⁸ אָף אֶרֶח מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה קוִיגוֹד לְשִׁמְךָ
וּלְזִכְרֶךָ תִּאֲוֹת־נִפְשׁ⁹ נִפְשֵׁי אוֹיְתֶיךָ בְּלִילָה אֶרְרוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ כִּי כֹאשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לְאֶרֶץ צֶדֶק לְמִדּוֹ
יִשְׁבִּי תִבֵּל¹⁰ יִחַן רָשָׁע בַּל־לִמַּד צֶדֶק בָּאָרֶץ נִכְחוֹת יַעֲלֶה וּבַל־יִרְאֶה גָאוֹת יְהוָה¹¹ ס
יְהוָה רָמָה יָדֶךָ בַּל־יִחַזְּיוּ יִחַזּוּ וַיִּבְשׁוּ קִנְאֹת־עַם אֶף־אֵשׁ צָרִיךָ תֹאכְלֵם¹² ס
יְהוָה תִּשְׁפֹּת שְׁלוֹם לָנוּ כִּי גַם כָּל־מַעֲשֵׂינוּ פָּעֲלָתָ לָנוּ¹³ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בַּעֲלוֹנוּ אֲדָנִים זִוְלָתְךָ לְבַד־בְּךָ נִזְכִּיר
שְׁמֶךָ¹⁴ מִתִּים בַּל־יִחַזּוּ רַפָּאִים בַּל־יִקְמוּ לָכֵן פִּקְדֹתַ וְתִשְׁמִידֶם וְתֹאבֵד כָּל־זִכְרֵךְ לָמוֹ¹⁵ יִסְפָּתָ לָגוֹי יְהוָה יִסְפָּתָ
לָגוֹי נִכְבְּדָתָ רַחֲמֶךָ כָּל־קְצוֹי־אֶרֶץ¹⁶ יְהוָה בָּצַר פִּקְדוֹת צָקוֹן לַחֹשׁ מוֹסְרֶךָ לָמוֹ¹⁷ כִּמּוֹ הָרָה תִּקְרִיב לִלְדֹת
תִּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבִלָּיהָ כֵּן הֵינּוּ מִפְּנֶיךָ יְהוָה¹⁸ הָרִינוּ חֲלִנּוּ כִּמּוֹ יִלְדְּנוּ רוּחַ יְשׁוּעָה בַּל־נַעֲשֶׂה אֶרֶץ וּבַל־יִפְּלוּ
יִשְׁבִּי תִבֵּל¹⁹ יִחַזּוּ מִתֶּיךָ נִבְלָתִי יְקוֹמוּן הִקְיָצוּ וְרָנְנוּ שִׁכְנֵי עִפְרַיִם כִּי טַל אֹרֶת טִלְךָ וְאֶרֶץ רַפָּאִים תִּפִּיל²⁰ ס
לָךְ עָמִי בֹא בַחֲדָרֶיךָ וְסִגְר דְּלִתֶּיךָ בַּעֲדֶךָ חֲבִי כַמַּעֲט־רִגַע עַד־יַעֲבוֹר־זַעַם²¹ כִּי־הִנֵּה יְהוָה יֵצֵא מִמְּקוֹמוֹ
לִפְקֹד עֹן יִשְׁבִּי־הָאָרֶץ עָלֶיךָ וְגִלְתָּה הָאָרֶץ אֶת־דְּמִיָּה וְלֹא־תִכְסֶּה עוֹד עַל־הַרוּגִיָּה²² ס

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹ Olwo lusiku, n'engôrho yâge nyôji, nnênênè na nzibuzibu Nyakasane âhana Leviyatani, olya wanjoka okaj'ayongobera, Leviyatani, olya wanjoka w'ebinzongo; âyîrha wankuba-joka w'omu nyanja.

Nyakasane n'olukoma lwâge lw'emizâbîbu

² Olwo lusiku, olukoma lw'emizâbîbu minunu^a, muluyimbire! ³ Niene Nyakasane, nie mulanzi walwo, nnankaludômerera ngasi mango; ndulanga mûshi na budufu lyo balek'ilushereza. ⁴ -Ntagwêrhi lugurhu. Ye ndigi wanjira nshube mishûgi na mashaka? -Nalutulira ebîrha nnaludûlike muliro. ⁵ Ci abayâkira obulanzi bwâni, bajira omurhûla nâni, bajira omurhûla nâni!

Okubabaliirwa n'okuhanwa kwa Yakôbo

⁶ Omu nsiku zâyisha, Yakôbo amerakwo emizl, Israheli ayâsa obwâso anajekwo amashami. anayunjuze igulu malehe gâge. ⁷ Ka amushusire empimbo nka kulya ashurhaga abakâg'imushûrha? Erhi nîsi amuyîrha nka kulya ayirhaga abakâg'imuyîrha? ⁸ Abahanyire erhi abakaga n'okubaluliza; abalibirhakwo n'omûka gwâge mudârhi guli nka mpûsi y'ebushoshokero bw'izûba! ⁹ Neci, ntyo kw'obubî bwa Yakôbo bwazâzibwa; obwo bwo bunguke abona omu kubabaliirwa ecâha câge: amabuye g'oluhêro lwâge gôshi agavungunyula gabè nka birabuye bya ngwa! Emitungo y'amahêro n'orhujo rhw'okuyôkera enshangi birhakacifâ byabonekîne. ¹⁰ Neci, ciryâ cishagala cizibu-zibu cirhaciyimbwâmwo muntu: cikola cicibêra bigûkâ na mushaka nk'irûngu. Mwo amanina gakola gayâbuka, mwo gakola gashiramira n'okukerera akahasi. ¹¹ Amashami nka gamayuma banagavune, abakazi banayishe, bagadûlike muliro. Kwo binali, olu lubaga lurhajira bukengêre: co cirhumire omulêmi walwo arhalufa bonjo, n'owalubambaga ârhalubabalire.

Okugaluka kwa bene-Israheli

¹² Olwo lusiku, Nyakasane ârhangira okuhûla emyâka yâge, kurhenga oku lwîshi lwa Efrata kuhika aha lushûmo lw'e Mîsiri. Ninyu mwâyîsh'ija mwarhûlagulwa muguma muguma, mwe, bene Israheli.

¹³ Olwo lusiku, omu mushekera munene, na balya bâli baherire omu cihugo c' Asîriya n'abâli bashandabîne omu cihugo c'e Mîsiri bâyîsha, bâkaz'iharâmya Nyakasane oku ntondo yâge ntagatîfu y'e Yeruzalemu.

Jesaja/Isaiah 27

1 בְּיוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה בְּחֶרְבוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְדֹּלָה וְהַחֲזָקָה עַל לִוְיָתָן נָחֵשׁ בָּרוּחַ וְעַל לִוְיָתָן נָחֵשׁ עַקְלָתוֹן וְהָרָג אֶת־הַתִּנְיָן אֲשֶׁר בַּיָּם: ס
2 בְּיוֹם הַהוּא בְּרַם חֶמֶד עֲנוּלָה: 3 אֲנִי יְהוָה נִצְרָה לְרַגְעִים אֲשַׁקֶּנָּה פֶּן יִפְקֹד עָלֶיהָ לַיְלָה וַיּוֹם אֲצַרְנָה: 4 חֲמָה אֵין לִי מִי־תִנְיָן שְׁמִיר שֵׁית בְּמַלְחָמָה אֲפַשְׁעָה בָּהּ אֲצִיתְנָה יַחַד: 5 אֲוַי־יִחַזֵּק בְּמַעוּזִי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה־לִּי: 6 הַבָּאִים יִשְׂרָשׁ יַעֲקֹב וַיֵּצֵא וַפָּרַח יִשְׂרָאֵל וּמָלְאוּ פְּנֵי־תֵבֶל תְּנוּבָה: ס
7 הַכְּמִכָּת מִבְּהוּ הַכֶּהוּ אֶסְכְּהֶרֶג הָרָגִיו הָרָג: 8 בְּסַסְטָאָה בְּשִׁלְחָה תִּרְיֶבְנָה הָגָה בְּרוּחוֹ הַקָּשָׁה בְּיוֹם קָדִים: 9 לָכֵן בְּזֹאת יִכָּפֵר עוֹן־יַעֲקֹב וְזֶה כָּל־פְּרִי הַסֵּר חֲטָאוֹ בְּשׁוּמוֹ כָּל־אֲבִי מִזִּבְחַ כְּאֲבִי־גֵר מִנְפָצוֹת

^a27.2 Olukoma lw'emizâbîbu minunu ye Israheli, cikwône Israheli odesirwe ahâla, ali Israheli mweme-zi; arhali Israheli w'omugoma badesire omu cigabi ca 4, 1-7.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhûlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

לֹא־יִקְמוּ אֲשֶׁרִים וְחַמְנִים: ¹⁰כִּי עֵיר בְּצוּרָה בְּדָד נֹה מְשֻׁלַּח וְנִעְזָב כַּמְדָּבָר שֵׁם יִרְעָה עֵגֶל וְשֵׁם יִרְבֵּץ וְכֻלָּה
 סְעִפָּיהָ: ¹¹בִּיבֶשׁ קִצִּירָה תִּשְׁבְּרָנָה נָשִׁים בָּאוֹת מֵאִירוֹת אוֹתָהּ כִּי לֹא עִם־בִּינוֹת הִוא עַל־כֵּן לֹא־יִרְחֻמְנוּ עֲשֵׂהוּ
 וַיֵּצְאוּ לֹא יִחַנְנוּ: ס
¹²וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִחַבֵּט יְהוָה מִשְׁבֵּלֶת הַנָּהָר עַד־נַחַל מִצְרַיִם וְאַתֶּם תִּלְקְטוּ לְאֶחָד אֶחָד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ס
¹³וְהָיָה | בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וְבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִשְׁתַּחֲוּ לַיהוָה
 בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם:

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Obuhanya bwarhibukira Samâriya

¹ Buhanya oku cimanè c'obucibone c'abalalwe b'omu Samâriya n'oku bwâso buyumûsire bw'irenge alimbira, enyanya ly'akabanda kayêra bwenêne, mwe mukaz'iyôrha mulalusire! ² Ala oku arhumirwe na Nyakasane omulume w'entwâli. Ali nka muhûsi gwa lubula, nka mulaba gwâja gwahongola ebintu byôshi, nka nkuba ya cihônzi yajâ yahulula; âlika okuboko, âbindulire byôshi oku idaho. ³ Câlabarhwa n'amagulu ciryâ cimanè abalalwe b'omu Efrayimu balimbira! ⁴ Na bulya bwâso buyumûsire bw'irenge alimbira, enyanya y'akabanda kayêra bwenêne, kwo bwâbâ nk'irehe ly'omutini liyezire embere ecanda cibè: olilangîre, analidôrholâ, alimiranguse. ⁵ Olwôla lusiku, Nyakasane Nyamuzinda w'emirhwe, yêne ashuba cimanè c'irenge n'ishungwè ly'obulimbi ly'amâhunga gasigîre g'olubaga lwâge; ⁶ ye wâbwîriza abatwi b'emmanja obushinganyanya, anabè burhwâli bwa balya bahagalikira ababisha aha muhango gw'ecishagala.

Abalêbi b'obunywesi

⁷ Abâla nabo badwîrhe baderhaguza erhi idivayi lirhuma, badwîrhe bajâ badungadunga erhi mamvu makali garhuma: abadâhwa n'abalêbi bakola baderhaguza erhi marnvu rnakali garhuma, badwîrhe bazâbalikanya erhi idivayi lirhuma, badwîrhe bajâ badungadunga erhi mamvu makali garhuma, badwîrhe bahahabuka omu malêbi gâbo n'okunegemba nka batwa emmanja. ⁸ Neci, ebîbo byâbo byôshi biyunjwîre bishaliza byahûsa; ntâ hantu hacîre! ⁹ «Ndi alonz'iyigîriza obumanye? Ndi alonz'ihugûlira obulêbi? Ka bâna bacyûs'inenêsa amonka, balya bacirhenga oku mabêre ga bannina? ¹⁰ Mpu: Irhegeko oku irhegeko, irhegeko oku irhegeko; ihano oku ihano, ihano oku ihano; hitya hala, hitya hafîra!» ¹¹ Neci, omu nderho ziri nka za mwâna wadada n'omu lulimi lw'ihanga mwo yêhe akola akaganiza olu lubaga. ¹² Ali erhi ababwîzire, erhi: «Obuluhûkiro obu; leki oluhire aluhûke! Ahantu h'obuholo aha!» Ci bôhe barhalonzagya okuyumva. ¹³ Lero Nyakasane akola ababwîra aka kanwa, erhi: «Irhegeko oku irhegeko, irhegeko oku irhegeko; ihano oku ihano, ihano oku ihano; hitya ahâla, hitya hafîra», lyo bajâ bazuzurhira banahenganuka, bavunike, bagwe omu murhego banagwârhe.

Abahanûzi babî

¹⁴ Co cirhumire, muyumve akanwa ka Nyakasane, mwe bagalalambi murhambula olûla lubaga lw'e Yeruzalemu. ¹⁵ Munakaderha, mpu: «Rhwajizire eciragâne rhwe n'olufu, rhwanywîre ecihango rhwe n'okuzimu. Obuhanya bwazûka, burharhujire kurhi, bulya obunywesi bwo rhwajizire lwâkiro lwîrhu, n'obulyâlyâ bwo rhwajizire mwêgemero gwîrhu». ¹⁶ Co cirhumire, ntyâla kwo adesire Nyakasane Nyamuzinda: «Ala oku mpizire omu Siyoni enshangabuye, ibuye-kaboko-ka-nyumpa, lya citwîro cidârhi, ibuye-ciriba; ngasi ocîlikubagire arhankahuligana. ¹⁷ Obwimâna bwo najira mulengo gwâni, n'obushinganyanya bwo bwâbâ lugero lwâni. Ci olubula lwahyajira olwâkiro lwinyu lw'obunywesi n'amîshi gâyunjuliza omwêgemero gwinyu. ¹⁸ Eciragâne cinyu mwe n'olufu cavunwa, n'ecihango cinyu mwe n'okuzimu cirhâsêre. Amango obuhanya bwazûka, bwammuvungunyula. ¹⁹ Ngasi kugera, bwanammugwârha, bulyâla bwâkazigera ngasi sêzi, ngasi mûshi na ngasi budufu, na bwôba bone bwayumvisa obulêbi. ²⁰ Neci, encingo yâbâ nyôfi mpu omuntu acilambulirekwo, n'obushiro bwâbâ bunyi mpu omuntu acîbwikebo. ²¹ Bulyala, nka kulya ajiraga oku ntongo ya Perasimi, Nyakasane ashigalika; nka kulya ajiraga omu lubanda lwa Gabaoni, akunira hano akol'ajira omukolo gwâge, omukolo gwâge g'okurhangâza, hano akol'ayûkiriza omulimo gwâge, omulimo gwâge

^{b28.10} Abadâhwa babî n'abalêbi h'obunywesi bashekera Izaya n'okukaziderha mpu ngasi bamuyumvirhiza bôshi banali bâna barhò bonebone; mpu ciru anakolesc enderho ziri nka mwâna wayiga okudâda. Yeshayahu abayêresire, erhi: «Ciru ninyu Nyamuzinda amuyigîriza omu lulimi lw'ihânga (kwo kuderha omu lulimi lw'abasirika b'e Asûru).

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

gurhankahash'iyumvîkana. ²² Leromulekâge okukagalalamba, Iyo enkoba zinyu zilekisêra nakuyumvîrhe omu kanwa ka Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe: okuherêrekera kw'ecihugo cōshi mîra kwâlaliragwa.

Omugani gw'omuhinzi

²³ Murhege okurhwîri, muyumve izù lyâni; muhwekêre, muyumve akanwa kani. ²⁴ Ka lusiku lwôshi omuhinzi ahinya mpu Iyo arhwêra, atwe emikororonzi ornu ishwa lyâge analiberemwo amalongo? ²⁵ Erhi aba amagalagaza obudaka, k'arharhwêra enkôle, amîre obulo, akulikize engano n'amahemba, eyindi ngano nzibu emuhûlo gw'ishwa lyâge? ²⁶ Nyamuzinda wâge wamuhâga obwo bulenga, ye wanamuyigîrizagya. ²⁷ Barhahubûla enkolè n'engâlè, n'emizizi ya bomboro barhayigeza oku bulo; ci karhi bakubirhamwo enkôle, na karhi bakubirhamwo obulo. ²⁸ Nka bahûla engano, barhayivungunyula; banayigezekwo emizizi y'engâlè n'ebiterusi, ci barhayituntuma. ²⁹ Okwo nakwo eri nshôkano ya Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe, ye muhanûzi w'okurhangâza, ye na mulenga orhajira lugero.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhōlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹הוּי עֲטָרַת גִּאוֹת שְׂכָרִי אֶפְרַיִם וְצִיץ נֶבֶל צְבִי תִפְאֶרְתּוֹ אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ גִּיא־שְׁמָנִים הַלּוּמִי יִיזֶן׃ ²הִנֵּה חֶזֶק וְאִמָּץ
 לְאֹדְנִי כְזֶרֶם בָּרֶד שְׁעָר קָטָב כְּזֶרֶם מִים כְּבִירִים שְׁטָפִים הִנִּיחַ לָאָרֶץ בֵּיד׃ ³בְּרִגְלִים תִּרְמָסֶנָּה עֲטָרַת גִּאוֹת
 שְׂכָרִי אֶפְרַיִם׃ ⁴וְהִיתָה צִיצֵת נֶבֶל צְבִי תִפְאֶרְתּוֹ אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ גִּיא שְׁמָנִים כְּכֹוֹרָה בְּטָרֶם קִיץ אֲשֶׁר יִרְאֶה
 הָרָאָה אוֹתָהּ בְּעוֹדָה בְּכַפּוֹ יִבְלַעְנָה׃ ס
⁵בְּיֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה צְבָאוֹת לְעֲטָרַת צְבִי וְלַצִּפִּירַת תִּפְאֶרֶה לְשָׂאֵר עַמּוֹ׃ ⁶וּלְרוּחַ מִשְׁפָּט לְיוֹשֵׁב עַל־הַמִּשְׁפָּט
 וְלִגְבוּרָה מִשִּׁיבֵי מַלְחָמָה שְׁעָרָה׃ ס
⁷וְגַם־אַלֶּה בֵּין שָׁגוֹ וּבִשְׂכָר תֵּעָו כִּהֵן וְנָבִיא שָׁגוֹ בִּשְׂכָר נִבְלָעוּ מִן־הַיִּזִּין תֵּעָו מִן־הַשְּׂכָר שָׁגוֹ בְּרָאָה פָּקוּ
 פְּלִילִיָּה׃ ⁸כִּי בַל־שְׁלַחְנוֹת מָלְאוּ קִיא צֶאֱהָ בְּלִי מָקוֹם׃ ס
⁹אֶת־מִלִּי יוֹרֶה דַּעַה וְאֶת־מִי יֵבִין שְׁמוּעָה גְּמוּלִי מַחְלֵב עֲתִיקִי מִשְׁדִּים׃ ¹⁰כִּי צוֹ לְצוֹ צוֹ לְצוֹ קוֹ לְקוֹ קוֹ לְקוֹ זַעִיר
 שֵׁם זַעִיר שֵׁם׃ ¹¹כִּי בִלְעָנִי שָׁפָה וּבִלְשׁוֹן אַחֲרֵת יְדַבֵּר אֶל־הָעָם הַזֶּה׃ ¹²אֲשֶׁר אָמַר אֲלֵיהֶם זֹאת הַמְּנוּחָה
 הִנִּיחוּ לַעֲלֹף וְזֹאת הַמְּרַגְעָה וְלֹא אָבּוּא שְׁמוּעָה׃ ¹³וְהִלָּה לָהֶם דְּבַר־יְהוָה צוֹ לְצוֹ צוֹ לְצוֹ קוֹ לְקוֹ קוֹ לְקוֹ זַעִיר שֵׁם
 זַעִיר שֵׁם לְמַעַן יִלְכּוּ וְכִשְׁלוּ אַחֹר וְנִשְׁכָּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכְּדוּ׃ פ
¹⁴לָכֵן שָׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה אֲנֹשִׁי לָצוֹן מִשְׁלִי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם׃ ¹⁵כִּי אִמְרָתֶם כִּרְתֵּנוּ בְּרִית אֶת־מִוֹת
 וְעַם־שְׂאוֹל עָשִׂינוּ חֻזָּה שֵׁיט שׁוֹטֵף כִּי־עָבַל לֹא יְבוֹאֵנוּ כִּי שָׁמְנוּ כֹּזֵב מַחְסֵנוּ וּבִשְׂכָר נִסְתַּרְנוּ׃ ס
¹⁶לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הִנְנִי יֹסֵד בְּצִיּוֹן אֶבֶן אֶבֶן בְּחֹן פִּגְמָה יִקְרָת מוֹסֵד מוֹסֵד הַמֶּאֱמִין לֹא יִחִישׁ׃ ¹⁷וְשִׁמְתִּי
 מִשְׁפָּט לָקוֹ וְצִדְקָה לְמִשְׁקֻלַּת וְיַעַה בָּרֶד מַחְסֶה כֹּזֵב וְסִתֵּר מִים יִשְׁטֹפוּ׃ ¹⁸וְכִפַּר בְּרִיתְכֶם אֶת־מִוֹת וּחְזוֹתְכֶם
 אֶת־שְׂאוֹל לֹא תִקּוֹם שׁוֹט שׁוֹטֵף כִּי יַעֲבֹר וְהִיָּיתֶם לוֹ לְמֶרְמָס׃ ¹⁹מִדֵּי עֲבָרוּ יִקַּח אֶתְכֶם כִּי־בִבְקָר בִּבְקָר יַעֲבֹר
 בְּיֹם וּבְלֵילָה וְהָיָה רַק־זִוְעָה הִבִּין שְׁמוּעָה׃ ²⁰כִּי־קָצַר הַמָּצֵעַ מִהַשְׁתַּרְעַ וְהַמִּסְכָּה צָרָה כִּהַתְכַּנֵּס׃ ²¹כִּי
 כִּהַר־פָּרָצִים יִקּוֹם יְהוָה כְּעָמֶק בְּגִבְעוֹן יִרְגֹּז לַעֲשׂוֹת מַעֲשָׂהוּ זֶר מַעֲשָׂהוּ וְלַעֲבֹד עֲבָדָתוֹ נִכְרִיָּה עֲבָדָתוֹ׃ ²²וְעִתָּהּ
 אֶל־תִּתְּלוּצְצוּ פִּן־יַחֲזִקוּ מוֹסְרֵיכֶם כִּי־כָלָה וְנִחְרָצָה שְׁמַעְתִּי מֵאֵת אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת עַל־כָּל־הָאָרֶץ׃ ²³הַאֲזִינוּ
 וְשָׁמְעוּ קוֹלִי הַקְשִׁיבוּ וְשָׁמְעוּ אִמְרָתִי׃ ²⁴הִכָּל הַיּוֹם יַחֲרַשׁ הַחֶרֶשׁ לְיוֹרֵעַ יִפְתַּח וְיִשְׁדָּד אֲדַמְתּוּ׃ ²⁵הֲלוֹא אִם־שׁוּהָ
 פְּנִיָּה וְהַפִּיץ קֶצֶח וּכְמֹן יִזְרַק וְשֵׁם חֲטָה שׁוֹרָה וְשַׁעֲרָה נִסְמָן וְכִסְמַת גְּבֻלָּתוֹ׃ ²⁶וְיִסְרוּ לְמִשְׁפָּט אֱלֹהֵיו יוֹרְנוּ׃ ²⁷כִּי
 לֹא בַּחֲרוּץ יוֹדֵשׁ קֶצֶח וְאוֹפֵן עֲגָלָה עַל־כְּמֹן יוֹסֵב כִּי בַמַּטָּה יַחֲבֹט קֶצֶח וּכְמֹן בַּשֹּׁבֵט׃ ²⁸לָחֶם יוֹדֵק כִּי לֹא לִנְצַח
 אֲדוֹשׁ יְדוּשְׁנוּ וְהֵמָּם גִּלְגָּל עֲגָלָתוֹ וּפְרָשָׁיו לֹא־יִדְקָנוּ׃ ²⁹גַּם־זֹאת מַעַם יְהוָה צְבָאוֹת יַצֵּאֶה הַפְּלִיא עֲצָה הַגְּדִיל
 תוֹשִׁיָּה׃ ס

29

Obulêbi buyêrekîre Yeruzalemu

¹Buhanya kuli Ariyeli, Ariyeli, lula lugo Daudi ali ahanziremwo! Muyûshûle omwâka oku gundi mwâka, ensiku nkulu ziyûse zakulikirana, ²najira Ariyeli buligo: âhinduka ndûlù na mirenge, ânabe Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

omu masù gâni nka luhêro bayôkeraho enterekêro. ³ Nkolaga natwa icumhi omu marhambi gâwe mwoshi, nka kula Daudi ajiraga, nkugorhe nnankufukire enjira y'okuhûna oburhabâle. ⁴ Wafunyâla weshi, izù lyâwe lyakarhenga omu idaho, lyâkâyumvikana omu budaka nka bihunzi. Nk'izù lya mwômoka, izù lyâwe lyakarhenga omu kuzimu. lyâkâyumvikana omu budaka nk'izù ly'odwîrhe wahwehwerheza. ⁵ Engabo z'abashombanyi bâwe kwo zâyîsh'ibâ hitulo hishengeshere, n'engabo y'ababisha bâwe nka nnundo y'ebyâsi yayehûlwa n'empûsi. Oku irindo liguma, oku caligumiza, ⁶ Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe akurhandûla omu mikumgulo, omu misisi, omu cihôgêro, omu mpûsi ya kalemêra, omu mulaba n'omu ngulumira y'omuliro yâja yasingônola byôshi. ⁷ Nka bilôrho, bila omuntu abona budufu, kwo omwandu gw'amashanja gôshi gakag'irhêra Ariyeli gwâbê, na balya bôshi bakâg'imulwîsa n'okumugorha n'okumuhindibuza. ⁸ Kwo byâbê nka kula omuntu oshalisire alôrha adwîrhe alya, ci erhi asinsimuka, ayumve enda eri bwâmwe; nîsi erhi nka kula omuntu ogwêrhwe n'enyôrha alôrha adwîrhe anywa, ci erhi asinsimuka, ayumve abengire anayumûsire omumiro. Ntyo kwo gwâbâ ogwôla mwandu gw'amashanja gadwîrhe galwîsa entondo ya Siyoni. ⁹ Murhangâle munarhemuke, mubê mihûrha munabule okukâbona; mubê balalwe, ci arhali ba mamvu, mujê mwandandabagana, ci arhali kubâ mwanywîre, ¹⁰ bulya Nyakasane anammuhiziremwo omûka gw'obudandaguzi; anammuhizire olubwîbwî omu masù -mwe balêbi-, anammufunika irhwe -mwe banyakubona ebifulike-. ¹¹ Ngasi bulêbi byammubêrre nka binwa bya lwandiko luzirike. Erhi bankaluhereza omuntu oyîsh'isoma, bamubwîre, mpu: «Somaga», anashuza, erhi: «Ntakahasha, bulya olwandiko luli luzirike». ¹² Lero banalushumbiriza omuntu orhish'isoma, bamubwîre, mpu: «Somaga»; ci anashuza, erhi: «Ntish'isoma». ¹³ Nyakasane amaderha, erhi: «Kulya kubâ olula lubaga ludwîrhe lwanyêgêra omu nderho zône n'okunkuza n'akanwa kône, nobwo omurhima gwâbo guli kulî nâni, na kulya kubâ obukenge bankenga libâ irhegeko na nyigîrizo zirhenga emw'abantu, ¹⁴ nkolaga nashub'ikasomeza olu lubaga n'ebirhangâzo byâni, na ntyo butulutumbe oburhimanya bw'abarhimanya, bunahirigirhe obukengêre bw'ab'obukengêre bunji.

Obushinganyanya bwahima

¹⁵ Buhanya bwâbo abacîbundika mpu bafulike Nyakasane emihigo yâbo, abajirira ebijiro byâbo omu mwizimya, baderhe, mpu: «Ndi odwîrhe warhubona? Ndi orhumanyire?» ¹⁶ Kurhi okwo mwaderha butuli! Ka omubumbi ankâgererwa oku ibumba? Ka akalugu kankabwîra omubinji wako, erhi: «Arhali ye wambijaga»? Nîsi erhi enyungu ebwîre omubumbi wayo, erhi: «Ntâco ayishi»? ^c ¹⁷ Kali kasanzi kasungunu konene kacisigire Libano âhinduke ishwa lya milehe, n'ishwa ly'emilehe bamanye mpu gukola muzirhu! ¹⁸ Mw'olwôla lusiku, ebihuli byayumva ebinwa biri omu citabu, n'amasû g'emihûrha, hano gaba gâmarhenga omu lubwîbwî n'omu mwizimya, gâbona. ¹⁹ Abagalugalu bakaz'ibona amasîma ngasi mangomuli Nyakasane, nabo abakenyi omu bantu bakaz'icîshingira Omutagatîfu w'Israheli. ²⁰ Bulya harhâcibê mwâmi kalibuza, abagalalambi bahirigirha, na ngasi bôshi balingûza amabî baherêrekerâ: ²¹ bo balya bashobeka abandi omu nderho zâbo, balya barhegera omutwî w'emmanja aha muhango, n'abalanza okuheza omwêru-kwêru. ²² Co cirhumire, kwo adesire ntayâla Nyakasane Nyamuzinda w'enyumpa ya Yakôbo, olya wacungulaga Abrahamu: «Kurheng'ene Yakôbo arhakacirhâ omurhima, n'omu busû bwâge ntâ nshonyi zacimubê, ²³ bulya hano abona abâna bâge, gwomukolo gw'amaboko gâni, akuza izîno lyâni, akuza Omutagatîfu wa Yakôbo, arhînya Nyamuzinda w'Israheli. ²⁴ Ab'omurhima gw'obuhanjisi, bâyiga oburhimanya, nabo baburhunduli bâyiga obumanye».

Jesaja/Isaiah 29

^c29.16 Olu lwiganyo lwalikolêsisibwa bwenêne n'abalêli omu kulonza okuderha oku omuntu, Nyamuzinda ayegemera na kandi oku okuvunika kw'omuntu kubâ kulemhu nka kulaenyungu erhimang'ibereka.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lya rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹הוּי אַרְיָאֵל אַרְיָאֵל קְרִית חֲנָה דָּוִד סִפּוֹ שָׁנָה עַל־שָׁנָה חֲגִים יִנְקֹפוּ: ²וְהַצִּיקוּתִי לְאַרְיָאֵל וְהִיתָה תִּאֲנִיָּה וְאֲנִיָּה וְהִיתָה לִּי כְּאַרְיָאֵל: ³וְחֲנִיָּתִי כְּדוֹר עֲלִיד וְצִרְתִּי עֲלִיד מִצֵּב וְהַקִּימִתִּי עֲלִיד מִצֵּרֶת: ⁴וְשִׁפְלָתָּ מֵאַרְץ תְּדַבְּרִי וּמַעֲפֵר תִּשָּׁח אֶמְרָתָךְ וְהִיָּה כְּאֹב מֵאַרְץ קוֹלֵךְ וּמַעֲפֵר אֶמְרָתָךְ תִּצְפָּצֵף: ⁵וְהִיָּה כְּאֹב דֶּק הַמֶּזֶן וְזִיד וּכְמֶזְ עֵבֶר הַמֶּזֶן עֲרִיצִים וְהִיָּה לִפְתַּע פְּתָאִם: ⁶מַעַם יִהְיֶה צְבָאוֹת תִּפְקֹד בְּרַעַם וּבְרַעַשׁ וְקוֹל גְּדוֹל סוּפָה וְסַעְרָה וְלֵהֵב אֵשׁ אוֹכְלָה: ⁷וְהִיָּה בְּחִלּוֹם חֲזוֹן לִילָה הַמֶּזֶן כְּלִהְיוֹתִים הַצְבָּאִים עַל־אַרְיָאֵל וְכַל־צִבְיָהּ וּמִצְדָּתָהּ וְהַמְצִיקִים לָהּ: ⁸וְהִיָּה כְּאִשֶּׁר יִחַלֵּם הָרָעֵב וְהִנֵּה אוֹכֵל וְהַקִּיץ וְרִיקָה נִפְשׁוֹ וְכִאֲשֶׁר יִחַלֵּם הַצֶּמָא וְהִנֵּה שֹׁתֶה וְהַקִּיץ וְהִנֵּה עֹף וְנִפְשׁוֹ שׁוֹקֵקָה בֵּן יִהְיֶה הַמֶּזֶן כְּלִהְיוֹתִים הַצְבָּאִים עַל־הָרָעִי: ⁹וְהִתְמַהֲמָהּ וְתִמָּהּ וְהִשְׁתַּעֲשַׁע וְשָׁעוּ שָׁכְרוּ וְלֹא־יָזִין נָעוּ וְלֹא שָׁכְרוּ: ¹⁰כִּי־נִסְדָּךְ עָלֵיכֶם יִהְיֶה רֵוַח תִּרְדָּמָה וְיַעֲצֹם אֶת־עֵינֵיכֶם אֶת־הַנְּבִיאִים וְאֶת־רָאשֵׁיכֶם הַחֲזִים כִּסָּה: ¹¹וְתִהְיֶה לָכֶם חֲזוֹת הַכֹּל כְּדַבְּרֵי הַסֵּפֶר הַחֲתוּם אֲשֶׁר־יִתֵּן אֹתוֹ אֶל־יְיָדְעֵי הַסֵּפֶר לֹא־מֵר קְרָא נֶאֱזָה וְאִמֵּר לֹא אוֹכֵל כִּי חֲתוּם הוּא: ¹²וְנִתֵּן הַסֵּפֶר עַל־אֲשֶׁר לֹא־יָדַע סֵפֶר לֹא־מֵר קְרָא נֶאֱזָה וְאִמֵּר לֹא יָדַעְתִּי סֵפֶר: ¹³וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יֵעַן כִּי נִגְשׁ הָעַם הַזֶּה בְּפִי וּבִשְׁפָתַי כְּבָדוֹנִי וְלִבִּי רָחַק מִמֶּנִּי וְתִהְיֶה יִרְאָתָם אֹתִי מִצּוֹת אֲנָשִׁים מִלְּמַדָּה: ¹⁴לָכֵן הִנְנִי יוֹסֵף לְהַפְלִיא אֶת־הָעַם־הַזֶּה הַפְּלֹא וְהַפְּלֹא וְאֶבְדָּה חֻכְמָתָם וְכִמְיוּ וּבִינָתָם נִבְנִי תִסְתַּתֵּר: ¹⁵וְהִיָּה הַמַּעֲמִיקִים מִיִּהְיֶה לִסְתֵּר עֲצָה וְהִיָּה בְּמַחְשׁוֹ מַעֲשֵׂיהֶם וַיֹּאמְרוּ מִי רֹאנֵנוּ וּמִי יוֹדַעְנֵנוּ: ¹⁶הַפְּכֶכֶם אִם־כֹּחַמֵּר הֵיזָר יִחְשָׁב כִּי־יֹאמֶר מַעֲשֵׂה לַעֲשֹׂהוּ לֹא עֲשֵׂנִי וְצָר אִמֵּר לִי־צָרוֹ לֹא הֵבִין: ¹⁷הַלֹּא־עוֹד מַעֲט מְזֹעַר וְשֵׁב לְבָנוֹן לְכַרְמֵל וְהַכְרַמֵּל לִיעָר יִחְשָׁב: ¹⁸וְשָׁמְעוּ בְיוֹם־הַהוּא הַחֲרָשִׁים דְּבַר־יִסְסָר וּמִאֲפֵל וּמִחֹשֶׁד עֵינֵי עוֹרִים תִּרְאִינָה: ¹⁹וְיִסְפּוּ עֲנָנִים בִּיהְיֶה שְׂמָחָה וְאֶבְיוֹנֵי אֲדָם בְּקִדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל יִגִּילוּ: ²⁰כִּי־אֶפְסָ עָרִיץ וְכֹלָה לֶץ וְנִכְרָתוּ כָּל־שֹׁקְדֵי אָוֶן: ²¹מִחֲטִיאֵי אָדָם בְּדָבָר וּלְמוֹכִיחַ בְּשַׁעַר יִקְשֹׁן וַיִּטּוּ בְתֵּהוּ צָדִיק: ²²לָכֵן כֹּה־אִמֵּר יִהְיֶה אֶל־בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת־אֲבֹרָהֶם לֹא־עָתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עָתָה פָּגְיוֹ יִחֲוֶרֶוּ: ²³כִּי בְרָאתוֹ יִלְדֵי מַעֲשֵׂה יָדִי בְּקִרְבּוֹ יִקְדִּישׁוּ שְׁמִי וְהַקְדִּישׁוּ אֶת־קִדּוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲרִיצוּ: ²⁴וְיִדְעוּ תַעֲזִירוֹחַ בִּינָה וְרוֹגְגִים יִלְמְדוּ־לָקַח:

30

Okunywâna na Mîsiri kuli kurhamira busha

¹Buhanya bwâbo abâna bagomi! Nyakasane okudesire. Banakarhoôa emihigo erhali yâni n'okujira ebiragâne ntababwîraga, na ntyo balundike obubî oku bundi. ²Badwîrhe barhôla enjira y'okujâ e Mîsiri barhanandôsizi, mpu balongeze oburhabâle emwa Faraoni banalongeze olwâkiro omu cihôho ca Mîsiri, ³Ci oburhabâle bwa Faraoni burhabâlêrhere ezirhali nshonyi, n'olwâkiro omu cihôho ca Mîsiri lwababumba ntemu. ⁴Neci, abaluzi bâge bali e Sowâni, n'abajâ-bugo bâge bahika cingana e Hanesi. ⁵Bôshi bôshi badwîrhe barhebwa n'olubaga lurhankabakwânana cici; olurhankabalerhera burhabâle nîsi erhi bunguke, ci nshonyi zône zône n'entemu. ⁶Obulêbi buyêrekîre ensimba z'e Nêgebu. Omu cihugo c'amalibuko n'amaganya, omu cihugo cilûmbamwo entale nkazi n'endume, omu cihugo c'empiri n'enkuba-joka yâja yâbalala nka kanyunyi, b'âbo badwîrhe obuhirhi bwâbo oku ndogo-mi, n'ebirugu by'engulo ndârhi oku ngamiya, babihêkera olubaga lurhâbakwânane cici: ⁷oburhabâle

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

bw'Abanya-Mîsiri buli bwa burhebanyi bunali bwa busha. Co cirhumire nyîrika eco cihugo elya «Rahabu ntahuligana»!

Endagâno

⁸ Ci lero ogendage, oj'iyandika ako kanwa embere zâbo oku hipaho, okasiribe omu citabu, lyo buyîsh'ibâ buhamîrizi bw'ensiku n'amango omu nsiku zayîsha. ⁹ Bulya luli lubaga lugoma, bali bâna balyâlya, bâna barhalonza okuyumva amarhegeko ga Nyakasane. ¹⁰ Banakaz'ibwîra abalêbi, mpu: «Murhalêbaga!» na banyakubona ebifulike, mpu: «Murharhufulûliraga eby'okuli, murhubwîre ebya okurhusimîsa, mubone eby'oburhebanyi!» ¹¹ Murhenge omu njira, muyegûke omu mulimbwa, munarhenzeho Omutagatîfu w'Israheli! ¹² Co cirhumire, ntyâla kwo adesire Omutagatîfu w'Israheli: «Ebwa kubâ mwagayaguzize akâla kanwa, mwacîkubagira obunywesi n'obulyâlya mwanabuyêgemera, ¹³ eco câha cikola câmmuhindukira nka bubere buberese omu lukûta lulîrî; lunayôrhe nka kurhunda lwamarhunda, lero obone oku kuhongoka lwamahongoka oku caligumiza. ¹⁴ Olwo lukûta kwo lwâbâ buvunguvungu nka kula akabindi k'omubumbi kavungunyuka buzira owâkafâ lukogo, obone barhankacirhòlamwo ehijo hy'okudahulirakwo omuliro ecîko, nîsi erhi okulegerakwo amîshi omu cidêka». ¹⁵ Bulya ntyâla kwo adesire Nyakasane Nyamuzinda, Omutagatîfu w'Israheli: «Omu kugaluka emunda ndi n'omu kuyôrha murhulwire mwo mwarhenga obucire bwinyu; omu kudêkerera n'omu kundangalira mwo mwarhenza oburhwâli bwinyu», ci murhalonzagya! ¹⁶ Ci mwêhe, mpu: «Nanga! Rhwashona oku biterusi, rhuciyâkire!» Neci, kuyâka mwanayâka! Kandi, mpu: «Rhwashona oku ngâlê mbidu!» Ci abammuminisire babâ bahidu kummulusha! ¹⁷ Ecihumbi c'abantu câminikwa na muntu muguma; bantu barhanu bammulibisa, kuhika abâbe basigîre muli mwe bayôrhe nka nturûro ngwîke ah'irhwerhwe ly'entondo, nka cimanyîso ciri oku hirhondo.

Olukogo lwa Nyakasane

¹⁸ Ci Nyakasane adwîrhe alinga amango amubabalira; co cirhumire amayîmuka mpu ammayêreke olukogo lwâge, bulya Nyakasane aba Nyamuzinda mushinganyanya; iragi lyâbo ngasi bôshi bamulangâlira! ¹⁹ Neci, wâni lubaga lwa Siyoni lubâ omu Yeruzalemu, orhakacirhoza mulenge bundi. Mango okabanda endûlû, âkufâ lukogo, mango âkayumva izû lyâwe, akushuza. ²⁰ Omu ntânya, Nyakasane ammuha omugati, n'omu malibuko, ammuha amîshi. Omuyigîriza wâwe arhakacîfulika bundi, n'amasû gâwe gakola gakabona Omuyigîriza wâwe. ²¹ Amarhwîri gâwe gânayumve baderha omu nyuma zâwe, mpu: «Eyi yo njira, muyishimbe, abè ebwa kulyo erhi ebwa kumoshô!» ²² Mwâkaz'ilola nk'izinga enshushano zinyu zâtulagwa n'amarhale n'ensalamu zinyu nshige masholo. Okabikabulira kulî nk'izinga, obibwîre, erhi: «Rhengi!» ²³ Akuniêkeza enkuba oku mburho wânarhwere omu idaho; ebiryo byânarhenge omu budaka byaluga binanune; mw'olwo lusiku, amasû gâwe ganayabukire omu kahasi kagali. ²⁴ Enkafu n'endogomi zihinga idaho, zâkalya akahasi kalimw'omuloba, kabêrûle bwinjâ n'akasale n'olwîbo. ²⁵ Oku ngasi ntongo ndîrî na ngasi karhondo kayînamusire, kwâbâ emigezi n'enyîshi, olusiku lw'okumalirwa kw'omwandu gw'abantu, amango enkingi zâhongoka. ²⁶ Obulângale bw'omwêzi bwahinduka nka bulângale bw'izûba, n'obulângale bw'izûba buyushuke kali nda, nka bulângale bwa nsiku nda, olusiku Nyakasane anarhube ebihulu by'olubaga lwâge anayumye enzigo z'ebibande byâlwo.

Okuherêrekerwa kw'Asîriya

²⁷ Ala oku izîno lya Nyakasane ly'eryo lyarhenga erhali hôfi; ayîsha ankuza n'oburhê bunji burhankalindwa. Akanwa kâge kayunjwîre bukali, n'olulimi lwâge lwayisha lwalaza nka ngulumira ya muliro. ²⁸ Omûka gwâge gugwêrhe omuhûsi guli nka gwa nshalalo ya lwîshi yankahika omuntu omu igosi. Ayîshir'iyerûla amashanja n'olwîbo lw'okubamalîra n'okubahira akacîkirizo k'okubahabula omu mishaya. ²⁹ Mwarhondêra okuyimba, nka kula banajira obudufu bw'olusiku lukulu; mwayumva amasîma emurhima, nka kula bangenda baziha orhurhêra amango bajâ oku ntongo ya Nyakasane, Lwâla lw'Israheli. ³⁰ Nyakasane âyumvisa izû lyâge ly'irenge, anayêrekane obuzirho bw'okuboko

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

kwâge, omu bukunizi bunene n'omu ngulumira y'omuliro, omu milazo, omu nkuba y'ecihûsi n'ey'olubula. ³¹ Asîriya ageramwo ornisisi hano ayumva izû lya Nyakasane, ol'imushûrha n'akarhi kâge. ³² Ngasi muhûsi gwa karhi Nyakasane amurhimba gwakulikirwa n'engoma, ennanga. Amulwîsa anadwîrhe azunguza okuboko. ³³ Neci, ennundo y'enshâli eri nteganye kurhenga mîra; erheganyizîbwe mwârni naye. Omu mwîna muliri na mugali, enshâli mwandu z'okutwâna omuliro ziri nnunde. Omûka gwa Nyakasane, nka nshalalo ya cibiriti, gwahirakwo omuliro.

Jesaja/Isaiah 30

¹ הוּי בְּנִים סוֹרְרִים נֹאֲם־יְהוָה לַעֲשׂוֹת עֲצָה וְלֹא מַנִּי וְלִנְסֹךְ מִסֶּכָּה וְלֹא רוּחִי לִמְעַן סִפּוֹת חֲטָאת עַל־חֲטָאת: ² הַהֲלֹכִים לָרֶדֶת מִצְרַיִם וְפִי לֹא שְׁאֵלוּ לַעֲזֹז בְּמַעֲזֹז פְּרָעָה וְלַחֲסוֹת בְּצֹל מִצְרַיִם: ³ וְהָיָה לָכֶם מַעֲזֹז פְּרָעָה לְבִשְׁתׁ וְהַחֲסוֹת בְּצֹל־מִצְרַיִם לְכַלְמָה: ⁴ בִּי־הֵיוּ בָצְעַן שָׂרֵיו וּמַלְאָכָיו חָגַס יָגִיעוּ: ⁵ כָּל הַבָּאִישׁ עַל־עַם לֹא־יִזְעִילוּ לָמוּ לֹא לַעֲזֹז וְלֹא לְהוֹעִיל כִּי לְבִשְׁתׁ וְגַם־לְחַרְפָּה: ס

⁶ מִשָּׂא בַהֲמוֹת גָּב בְּאַרְץ צָרָה וְצוֹקָה לְבִיא וְלִישׁ מֵהֶם אִפְעָה וְשָׂרָף מַעֲזוֹף יִשְׂאוּ עַל־כֶּתֶף עִירִים חִילָהֶם וְעַל־דִּבְשֵׁת גְּמִלִים אוֹצְרֹתָם עַל־עַם לֹא יִזְעִילוּ: ⁷ וּמִצְרַיִם הֶבֶל וְרִיק יַעֲזֹרוּ לָכֵן קִרְאתִי לְזֹאת רַהֲב הֶם שָׁבַת: ⁸ עֲתָה בּוֹא כְתִבָּה עַל־לִוּחַ אַתֶּם וְעַל־סֹפֶר חֻקָּה וְתִהְיֶה לְיוֹם אַחֲרוֹן לַעֲד עַד־עוֹלָם: ⁹ כִּי עַם מְרִי הוּא בְּנִים כְּחֹשִׁים בָּנִים לֹא־אָבּוּ שְׂמוֹעַ תּוֹרַת יְהוָה: ¹⁰ אֲשֶׁר אָמְרוּ לְרֹאשִׁים לֹא תִרְאוּ וְלַחֲזִים לֹא תִחֲזוּ־לָנוּ נִכְחוֹת דִּבְרוּ־לָנוּ חֲלָקוֹת חֲזוּ מִהַתְלֹות: ¹¹ סוּרוּ מִנִּי־דָרֶךְ הַטּוּ מִנִּי־אַרְחַּח הַשְׁבִּיתוּ מִפְּנֵינוּ אֶת־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: ס

¹² לָכֵן כֹּה אָמַר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל יֵעַן מֵאַסְכֶּם בַּדְּבַר הַזֶּה וּתִבְטְחוּ בַעֲשֶׂק וְנִלְּזוּ וּתִשְׁעֲנוּ עָלָיו: ¹³ לָכֵן יִהְיֶה לָכֶם הָעֶזְרִי הַזֶּה כַּפָּרֶץ נָפֶל נִבְעָה בַחֹמָה נִשְׁגָּבָה אֲשֶׁר־פִּתְאֹם לִפְתָּע יִבּוֹא שִׁבְרָה: ¹⁴ וְשִׁבְרָה כְּשֶׁבֶר גָּבֹל יוֹצְרִים כָּתוּת לֹא יִחַמֵּל וְלֹא־יִמָּצֵא בִּמְכַתָּתוֹ חֶרֶשׁ לַחֲתוּת אֵשׁ מִיָּקוֹד וְלַחֲשׁוֹף מִיָּם מִגֶּבֶא: פ

¹⁵ כִּי כֹה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹבָה וְנִחַת תִּנְשָׁעוּן בְּהִשְׁקֹט וּבִבְטָחָה תִּהְיֶה גְבוּרַתְכֶם וְלֹא אֲבִיתֶם: ¹⁶ וְתֹאמְרוּ לֹא־כִי עַל־סוֹס נָנוּס עַל־כֵּן תִּנּוֹסוּן וְעַל־כֵּן נִרְכָּב עַל־כֵּן יִקְלוּ רַדְפֵיכֶם: ¹⁷ אֲלֹף אֶחָד מִפְּנֵי גַעֲרַת אֶחָד מִפְּנֵי גַעֲרַת חֲמִשָּׁה תִּגָּסוּ עַד אִם־נִוְתַרְתֶּם כְּתֹרֶן עַל־רֹאשׁ הָהָר וְכִנָּס עַל־הַגִּבְעָה: ¹⁸ וְלָכֵן יִחַפֶּה יְהוָה לַחֲנֹנְכֶם וְלָכֵן יָרוּם לְרַחֲמֶכֶם כִּי־אֱלֹהֵי מִשְׁפָּט יְהוָה אֲשֶׁר־כָּל־חוֹכֵי לוֹ: ס

¹⁹ כִּי־עַם בְּצִיּוֹן יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם בָּכוּ לֹא־תִבָּכֶה חֲנוּן יִחְגֹּד לְקוֹל זַעֲקוֹ כְּשִׁמְעָתוֹ עֲנָה: ²⁰ וְנָתַן לָכֶם אֲדֹנָי לֶחֶם צָר וּמִים לַחֵץ וְלֹא־יִכְבַּח עוֹד מוֹרִיד וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת־מוֹרִיד: ²¹ וְאִזְנֶיךָ תִּשְׁמַעְנָה דְּבַר מֵאֲחִירֶיךָ לֵאמֹר זֶה הִדְרֶךְ לָכֵן בּוֹ כִּי תִאֲמִינוּ וְכִי תִשְׁמְאִילוּ: ²² וְטִמַּאתֶם אֶת־צִפּוּי פְּסִילֵי כִסְפְּךָ וְאֶת־אִפְדֵּת מִסַּכַּת זֹהָבְךָ תִּזְרַם כְּמוֹ דָּוָה צֵא תֹאמַר לוֹ: ²³ וְנָתַן מִטֶּר זֶרַעְךָ אֲשֶׁר־תִּזְרַע אֶת־הָאֲדָמָה וְלֶחֶם תִּבּוֹאֵת הָאֲדָמָה וְהָיָה דָּשֵׁן וְשִׁמְן יִרְעָה מִקִּנְיָד בַּיּוֹם הַהוּא כָּר נִרְחַב: ²⁴ וְהָאֲלָפִים וְהָעֵרִים עֲבָדֵי הָאֲדָמָה בְּלִיל חֲמִיץ יֵאָכְלוּ אֲשֶׁר־זָרָה בְּרַחַת וּבְמִזְרָה: ²⁵ וְהָיָה | עַל־כָּל־הָר גִּבָּה וְעַל כָּל־גִּבְעָה נִשְׂאָה פְּלָגִים יִבְלִי־מַיִם בַּיּוֹם הַרְג רֹב בְּנָפֶל מִגְדָּלִים: ²⁶ וְהָיָה אוֹר־הַלְבֵּנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֶתִים כְּאוֹר שְׁבַע־עֶת הַיָּמִים בַּיּוֹם חֲבֹשׁ יְהוָה אֶת־שֶׁבֶר עֲמוֹ וּמִחֵץ מִכָּתוּ יִרְפָּא: ס

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

27 הנה שם־יהוה בא ממרחק בער אפו וכבד משאה שפתיו מלאו זעם ולשונו באש אכלת: 28 ורוחו כנחל שוטף עד־צוואר יחצה להנפה גוים בנפת שוא ורסן מתעה על לחיי עמים: 29 השיר יהיה לכם כליל התקדש־חג ושמחת לבב כהולך בתליל לבוא בהר־יהוה אל־צור ישראל: 30 והשמיע יהוה את־הוד קולו ונחת זרועו יראה בזעף אף ולהב אש אוכלה נפץ וזרם ואבן ברד: 31 כי־מקול יהוה יחת אשור בשבט יפה: 32 והיה כל מעבר מטה מוסדה אשר יניח יהוה עליו בתפים ובכנרות ובמלחמות תנופה נלחם־בה: 33 כי־ערוך מאתמול תפתה גס־הוא למלך הוכן העמיק הרחב מדרתה אש ועצים הרבה נשמת יהוה כנחל גפרית בערה בה: ס

31

Abanya-Mísiri bali bantu kwône

¹ Buhanya bwâbo abayandagalir'e Mísiri mpu bagend'ilongezayo obu-rhabâle. Bacîkubagira ebiterusi byâbo, balangâlira engâlê zâbo mpu kwe-nge ziri nyinyi, n'abashona oku biterusi mpu kwenge bali bazibu, ci barhagalamira emunda Omutagatifu w'Israheli ali, barhanadôsa Nyakasane. ² Nobwo naye aba murhimanya: anahash'ilêrha obuhanya, arhanashuba omu kanwa kâge! Azûka, âhagalike ogwomurhwe gw'abantu babî n'oburhabâle bwa banyankola-maligo. ³ Omunya-Mísiri ali muntu kwône, ci arhali Nyamuzinda; ebiterusi byâge biri bya bûnya-mubiri, ci birhali bya bunya-mûka. Hano Nyakasane aba nk'alambûla okuboko, omurhabâzi adungubeja, na nyakurhabâlwa âhenganuke: bombi na bombi bâherêrekerâ. Nyakasane ye muciza wa Yeruzalemu ⁴ Neci, ntyâla kwo Nyakasane ambwîzire: «Nka kula entale erhi omwâna w'entale elumba mpu efungire omunyama gwâyo, ciru bangere banji bankayîshagamukira, erhayôboha izû lyâbo erhanayâka akahababo kâbo, ntyo kwo Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe anayandagalire oku ntondo ya Siyoni, oku hirhondo hyâge, al'ikozakwo entambala. ⁵ Nka kula ebinyunyi bilambûla ebyûbi byâbyo, ntyo kwo Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe afungira Yeruzalemu; âmufungira ânamucize, âmubabalira anamulikuze. ⁶ Galuki emwa olya mwâli mugomire, bene Israheli! ⁷ Neci, muli olwo lusiku, ngasi muguma âkabulira enshushano zâge z'amarhale n'ensanamu zâge z'amasholo, ezi mwatulaga n'amaboko ginyu manya-byâha. ⁸ Asîriya ayîrhwa n'engôrho, ci erhali ya muntu; agera omu bôji bw'engôrho, ci arhali ya muntu; Asîriya âkûla idârhi abona eyo ngôrho, n'abâna bâge b'emisole bâgwârhwâ mpira. ⁹ Ecôbâ cârhuma alekêrera olwâla lwâge, n'abarhambo b'abasirika bâge, omu kutwîka omurhima, barhiba ecimanyîso câbo. Akola kali ka Nyakasane, ojira omuliro gwâge aha Siyoni, n'ecibêye câge aha Yeruzalemu.

Jesaja/Isaiah 31

1 הוי הירדים מצרים לעזרה על־סוסים ישענו ויבטחו על־רכב כי רב ועל פֿרשים כִּי־עצמו מאד ולא שעו על־קדוש ישראל ואת־יהוה לא דרשו: 2 וגם־הוא חכם ויבא רע ואת־דבריו לא הסיר וקם על־בית מרעים ועל־עזרת פֿעלי און: 3 ומצרים אדם ולא־אל וסוסיהם בשר ולא־רוח ויהוה יטה ידו וכשל עוזו ונפל עזר ויחדו כלם יכליון: ס

4 כי כה אמר־יהוה | אלי כאשר יהגה האריה והכפיר על־טרפו אשר יקרא עליו מלא רעים מקולם לא יחת ומהמונם לא יענה כן ירד יהוה צבאות לצבא על־הר־ציון ועל־גבעתה: 5 כצפרים עפות כן יגן יהוה צבאות על־ירושלם גנוז והציל פֿסח והמליט: 6 שובו לאשר העמיקו סרה בני ישראל: 7 כי ביום ההוא ימאסון איש

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

אֱלִילִי כִסְפוֹ וְאֱלִילִי זָהָבוֹ אֲשֶׁר עָשׂוּ לָכֶם יְדִיכֶם חֲטָא׃⁸ וְנִפְלְ אֲשׁוּר בַּחֶרֶב לֹא־אִישׁ וְחֶרֶב לֹא־אָדָם תֹּאכְלֶנּוּ
וְגַם לֹא מִפְּנֵי־חֶרֶב וּבַחֲוָרָיו לָמָס יִהְיוּ׃⁹ וְסִלְעוֹ מִמִּגְדָּר יַעֲבֹר וְחֶתּוֹ מִנָּס שָׂרָיו נֶאֱמַר־יִהְיֶה אֲשֶׁר־אוֹר לֹא בָצִיֹן
וְתִגְדָּר לֹא בִירוּשָׁלַם׃ ס

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

Mwâmi mushinganyanya

¹ Ala oku hayisha omwâmi mushinganyanya n'abaluzi barhambula nk'oku binashingânîne. ² Ngasi muguma abè nka kacikirizo ka mpûsi na lwâkiro bayâkiraho enkuba y'ecihûsi, bâba nka nyîshi omu budaka buyumûsire, nka cihôho ca lwâla lunenene omu cihugo c'idûrhu likali. ³ Amasû ga banyakubona garhakacihûrha, n'amarhwîri g'abumvirhizi gakola gakayumva bwinjâ. ⁴ Abarhacija emurhima bakola bakacîrhegereza, n'olulimi lw'engagamizi lwâkaderha bwinjâ. ⁵ Omugalugalu arhakaderhwa mpu ye muluzi, nîsi endyâlya mpu ye muhanyi.

Omugalugalu n'omuntu nkana

⁶ Bulya omugalugalu bigalugalu aderha, n'omurhima gwâge bubî gukengêra: anakajira nka nyankola-maligo n'okujacira Nyakasane, anakaleka omushalye afa n'ishali n'okuyîma ogwêrhwe n'enyôrha ecinyôbwa. ⁷ Endyâlya yôhe, ebijiro byâyo biba bibi: enakahiga emigâbo y'okuherêrekeza abanyinyi omu kuhamîriza eby'obunywesi, ciru abakenyi bakabâbahashire okuyêrekana oku bo bayâzize. ⁸ Ci omuntu nkana, migâbo nkana ahiga, arhanajira ebirhali bijiro nkana.

Oku bakazi bolo

⁹ Mwe bakazi balera-ngolo, yîmuki, muyumve izû lyâni! Mwe binyere birhashîbirira bici, murhege okurhwîri, muyumve akanwa kâni! ¹⁰ Enyuma lya mwâka muguma na nsiku nsungunu, mwâgeramwo omusisi, wânî balera-ngolo, bulya harhacibe kuhumbûla emizâbîbu nîsi erhi okusarûla emyâka. ¹¹ Mujugume, wânî balera-ngolo, mudirhimane. mwe murhashibirira bici! Muhogole emyambalo yinyu, muyôrhe busha, mushwekere sunzu ecibunu. ¹² Mucikomombe ecifuba, mulakire amashwa ginyu minjinjâ n'emizâbîbu yinyu yakazag'iyâna bwenêne. ¹³ Mulakire obudaka bw'olubaga lwânî, omudwîrhe mwamera emishûgi n'amarhadu, mulakire ciru n'enyumpa zôshi z'amasîma n'olula lugo lw'enshagali lwôshi. ¹⁴ Bulya enyumpa y'ebwâmi yalekêrerwa, ecishagala cakag'idudûsa cashuba bigûkâ, olugo lwa Ofeli n'enkingi yalwo y'ebulabi byahinduka bumba bwa nsimba oku nsiku n'amango, bicibêre ishûbûkiro ly'endogomi na lwabuko lw'amasô.

Omurhûla yo mburho y'obushinganyanya

¹⁵ Ci buzinda rhwâbulagirwakwo omûka gw'enyanya. Obwo irûngu lyanahinduka ishwa lya milehe, n'ishwa ly'emilehe bamanye mpu gukola muzirhu! ¹⁶ Obucîranuzi bwayîsh'iyîma omw'irûngu n'obushinganyanya bwayûbaka omu ishwa ly'emilehe. ¹⁷ Emburho y'obushinganyanya gwâbâ murhûla, n'obushinganyanya bwâlêrha obuholo n'akahwenyenye ensiku n'amango. ¹⁸ Olubaga lwânî lwayûbaka ahantu h'omurhûla, omu nyumpa zirimwo akahwenyenye, n'omu ndâro zirimwo obuholo, ¹⁹ ciru enkuba y'olubula yankakundula omuzirhu, erhi olugo luhongoke. ²⁰ Iragi linyu mwe mwâkamîra emburho ngasi hôshi hali amîshi n'okukâleka enkafu n'endogomi zinyu zayâbuka nk'oku zilonzize!

Jesaja/Isaiah 32

הוּ לְצֶדֶק יִמְלֹךְ מִלְּךְ וְלִשְׁרִים לְמִשְׁפָּט יִשְׂרוּ: ² וְהָיָה אִישׁ כְּמַחְבֵּא רוּחַ וְסֵתֶר זָרִים כְּפִלְגֵי-מִים בְּצִיּוֹן כְּצֶלֶל סֵלַע-כֶּבֶד בְּאֶרֶץ עֵינָה: ³ וְלֹא תִשְׁעִינָה עֵינֵי רָאִים וְאֲזִיגִי שְׁמַעִים תִּקְשְׁבֶנָּה: ⁴ וְלִבָּב נִמְהָרִים יִבִּין לְדַעַת וּלְשׁוֹן עֲלֻגִים תִּמְהָר לְדַבֵּר צְחוּת: ⁵ לֹא-יִקְרָא עוֹד לְנָבֵל נְדִיב וּלְכִילִי לֹא יֵאמָר שׁוֹעַ: ⁶ כִּי נָבֵל נִבְלָה יִדְבֵּר וְלִבּוֹ

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

יַעֲשֶׂה אֲנִי לַעֲשׂוֹת חֹנֶף וּלְדַבֵּר אֶל־יְהוָה תוֹעָה לְהַרְיֵק נֶפֶשׁ רָעַב וּמִשְׁקָה צָמָא יַחֲסִיר: ⁷וְכָלִי בְּלִי רָעִים הוּא זְמוּת יַעַן לְחַבֵּל עֲנוּיִם בְּאִמְרֵי־שֹׁקֶר וּבְדַבַּר אֲבִיוֹן מִשְׁפָּט: ⁸וְנָדִיב נְדִיבוֹת יַעַן וְהוּא עַל־נְדִיבוֹת יָקוֹם: פ ⁹נָשִׁים שְׂאֲנָנוֹת קָמְנָה שְׂמַעְנָה קוֹלִי בְּנוֹת בְּטָחוֹת הָאֲזָנָה אִמְרָתִי: ¹⁰יָמִים עַל־שָׁנָה תִּרְגְּזָנָה בְּטָחוֹת בִּי בָלָה בְּצִיר אֶסֶף בְּלִי יָבוֹא: ¹¹חֲרָדוּ שְׂאֲנָנוֹת רִגְזָה בְּטָחוֹת פְּשָׁטָה וְעָרָה וַחֲגוּרָה עַל־חֲלָצִים: ¹²עַל־שָׂדִים סִפְּדִים עַל־שְׂדֵי־חֵמֶד עַל־גִּפְּזֵי פְרִיָּה: ¹³עַל אֲדָמָת עַמִּי קוֹץ שְׂמִיר תַּעֲלֶה בִּי עַל־כָּל־בְּתִי מְשׁוֹשׁ קָרְיָה עֲלִיזָה: ¹⁴כִּי־אַרְמוֹן גִּטְשׁ הַמֶּזֶן עֵיר עֲזָב עָפַל וּבָחַן הָיָה בְּעַד מַעְרוֹת עַד־עוֹלָם מְשׁוֹשׁ פְּרָאִים מַרְעָה עֲדָרִים: ¹⁵עַד־יַעֲרָה עֲלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם וְהָיָה מִדְּבַר לְפָרְמֶל וּפְרָמֶל לִיעֵר יַחֲשֹׁב: ¹⁶וְשָׁכַן בַּמִּדְבָּר מִשְׁפָּט וַצִּדְקָה בְּכִרְמֶל תִּשָּׁב: ¹⁷וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצִּדְקָה שָׁלוֹם וְעִבְדַּת הַצִּדְקָה הַשְׁקֵט וּבִטָּח עַד־עוֹלָם: ¹⁸וַיֵּשֶׁב עַמִּי בְּנוֹה שָׁלוֹם וּבְמִשְׁכָּנֹת מִבְּטָחִים וּבְמִנוּחֹת שְׂאֲנָנוֹת: ¹⁹וּבָרַד בְּרִדַּת הָיָה וּבִשְׁפִלָּה תִשְׁפֹּל הָעֵיר: ²⁰אֲשִׁרְיָם זִרְעִי עַל־כָּל־מָיִם מִשְׁלַחִי רִגְלֵי־הַשּׁוֹר וְהַחֲמֹר: ס

33

Obuyôkoke bwa Yeruzalemu

¹ Buhanya bwâwe, we kashâba orhashâbirwa, we mulenzi orhalenganywa! Amango wâbà wamayus'ishâba, nâwe washâbwa, amango wâbà wamayus'ilenganya, nâwe wâlenganyibwa! ² Yâgirwa Nyakasane, orhufe lukogo, rhucîkwibagire! Okazibà kuboko kwirhu ngasi sêzi na bucire bwirhu omu mango g'amalibuko. ³ Zikayumva babanda akakù, embaga zinakûle idârhi; erhi wankanayîmuka ntya, amashanja ganashandabane. ⁴ Ebi wanyagaga kwo babigûkà nka kula baguka amahanzi; kwo bacîhunika kuli byo nka hitù hya nzige. ⁵ Nyakasane alengerîre, bulya endâro yâge yo eba emalunga; ayunjuza Siyoni obucîranuzi n'obushinganyanya. ⁶ Ye nyamwegemerwa w'ensiku z'obuzîne bwâwe. Obugale bwankaciza, bwo burhimanya n'obumanye; okurhînya Nyakasane, bwo buhirhi bwâwe. ⁷ Ala oku abantu b'e Ariyeli badwîrhe babandira orhuhababo omu njira; abajà-bugo b'omurhûla bayîsha balaka banalakûla. ⁸ Omu mirimbwa murhaciymbwa ndi, ntâye ocidwîrhe wagera omu njira. Bavunyire eciragâne, bagayaguza abahamirizi, barhacikenga ndi. ⁹ Ecihugo ciri omu mishîbo, cidwîrhe cafananda; Libano enshonyi zàmubumbire, ayumûsire Saroni kwo akola acibêra nk'irûngu; Bashani na Karmeli barhacimerakwo hyâsi. ¹⁰ «Lero nkolaga nayimanga, Nyakasane okudesire, nkolaga nayîmuka, nkolaga nalengerera. ¹¹ Mwabire izîmi ly'akahasi, mwaburha ebijangala; omûka gwâni gwammusingônola nka muliro. ¹² Amashanja gâsingônoka, gashube nka luvu lwa nshwagara; nka mishûgi mirhemagule, bâkwebwa omu muliro, egulumire. ¹³ Mwe muli kulî, muyumve ebi najizire, ninyu mwe muli hôfi, mumanye oburhwâli bwâni!» ¹⁴ Omu Siyoni, abanya-byâha bamârhungwa n'obwôba; banyankola-maligo bamageramwo omusisi, mpu: «Ndi mulirhwe wankahash'ibêra mw'eco cibeye cayâka ensiku n'amango?» ¹⁵ Omuntu oshimba enjira y'obushinganyanya, anaderhe ebishingânîne, -oshologorhwa n'eb'y'obunyazi anashuba okuboko kwâge alek'iyungukira oku bandi; -ofuka amarhwîri gâge alek'iyumva, ebinwa by'obwîsi, azibe n'amasû gâge alekâbona ebibî, ¹⁶ oyo ye wâbere ahalengerîre, enyâla nzibuzibu zibe lwâkiro lwâge, akâbona eci alya, akâbona n'eci anywa.

Okuyagalukira e Yeruzalemu

¹⁷ Amasû gâwe gakâsinza mwâmi omu bwinjà bwâge, gakâbona ecihugo cigaligali. ¹⁸ Wakâcij'emurhima, ocîdôse n'ecôbà, erhi: «Ngahi ali olya wakâg'ija aganja? Ngahi ali olya wakâg'ija agera obuzirho? Ngahi ali olya wakâg'ija alola engerero z'abasirika?» ¹⁹ Ntâ mango wânacibone olwo lubaga lurhakenga ndi, lubaga luderha olulimi lurhayumvikana, lubaga lujira iderha ly'ihanga

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

lirhankamanywa. ²⁰ Sinza Siyoni, lugo lw'ensiku nkulu zirhu! Amasù gâwe gâbona Yeruzalemu, ndâro erhabâmwô kadugundu, cihando cirhashegûka, cirhakûlwamwo mitungo cirhakatwikamwo rnugozi ciru n'eliguma. ²¹ Bulya aholâ ho Nyakasane arhuyêreka irenge lyâge, aholâ ho hahulula enyîshi n'emigezi migaligali. Harhakagera nkuge zivugamwa n'engasi, harhakanayîkirwa n'amârho manênênê. ²² Neci, Nyakasane ye mucîranuzi wîrhu, ye na murhegesi wîrhu. Nyakasane ye mwâmi wîrhu, ye na mucunguzi wîrhu. ²³ Emigozi yâwe mîra yashumûkaga, erhacisêza omutungo gw'enkuge; erhanacimanika ecimanyîso. Okubundi banarhondêra okugabâna omunyagomunji-munji; ciru n'abakunagizi nabo bahagula. ²⁴ Ntâ mulungu waciderhe, erhi: «Ndi mulwâla». Olubaga lw'omu Yeruzalemu lwakûlirwa obubî bwâlwo.

Jesaja/Isaiah 33

¹ הוּי שׁוֹדֵד וְאַתָּה לֹא שׁוֹדֵד וּבּוֹגֵד וְלֹא-בִגְדוּ בּוֹ כִּהְתִּמַּךְ שׁוֹדֵד כְּנִלְתָּךְ לִבְגָד יִבְגְּדוּ-בְךָ: ס
² יְהוָה חֲנֻנוּ לְךָ קִוִּינוּ הָיָה זִרְעָם לִבְקָרִים אִף-יִשׁוּעַתָּנוּ בַּעַת צָרָה: ³ מִקּוֹל הַמֶּזֶן נִדְדוּ עַמִּים מִרֹמְמַתָּךְ נִפְצוּ גוֹיִם: ⁴ וְאַסְף שְׁלֵלָכֶם אֲסָף הַחֲסִיל כַּמֶּשֶׁק גְּבִים שׁוֹקֵק בּוֹ: ⁵ נִשְׁגַּב יְהוָה כִּי שָׁב מִרוֹם מְלֵא מְלֵא צִיּוֹן מִשְׁפָּט וְצִדְקָה: ⁶ וְהָיָה אֲמוֹנֵת עֲתִיד חֶסֶן יְשׁוּעַת חֲכֻמַּת וְדַעַת יִרְאַת יְהוָה הִיא אוֹצְרוֹ: ס
⁷ הִן אֲרָאֲלֶם צָעֲקוּ חֲצָה מִלֵּאכֵי שָׁלוֹם מֵר יִבְכּוּן: ⁸ נִשְׁמָו מַסְלֹת שְׁבַת עֲבַר אֶרֶח הַפֶּר בְּרִית מָאָס עָרִים לֹא חֶשֶׁב אֲנוֹשׁ: ⁹ אֲבָל אֲמַלְלָה אֶרֶץ הַחֲפִיר לִבְנוֹן קָמַל הָיָה הַשְּׂרוֹן כְּעֶרְבָה וְנֶעַר בָּשָׂן וְכַרְמֶל: ¹⁰ עֲתָה אָקוּם יֹאמַר יְהוָה עֲתָה אֲרוֹמֶם עֲתָה אֲנִשָּׂא: ¹¹ תִּהְיוּ חֲשֵׁשׁ תִּלְדוּ קֶשׁ רֹחַכֶם אֵשׁ תֹּאכְלֶכֶם: ¹² וְהָיוּ עַמִּים מִשְׂרָפוֹת שִׂיד קוֹצִים כְּסוּחִים בָּאֵשׁ יִצְתּוּ: ס
¹³ שִׁמְעוּ רְחוּקִים אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְדַעוּ קְרוֹבִים גְּבֻרָתִי: ¹⁴ פָּתְחוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים אֲחֻזָּה רַעְדָה חֲנֻפִּים מִי | יְגוֹר לָנוּ אֵשׁ אוֹכְלָה מִי־יְגוֹר לָנוּ מוֹקְדֵי עוֹלָם: ¹⁵ הִלֵּךְ צִדְקוֹת וְדַבֵּר מִיִּשְׂרָאֵל מָאָס בִּבְצַע מַעֲשִׂקוֹת נֶעַר כְּפִיּוֹ מִתִּמְכָּר בְּשֹׁחַד אֶטֶם אֲנִי מִשְׁמַע דְּמִים וְעַצֵּם עֵינָיו מִרְאֹת בָּרַע: ¹⁶ הוּא מְרוֹמִים יִשְׁכֹּן מַצְדּוֹת סִלְעִים מִשְׁגָּבוֹ לַחֲמוֹ נִתָּן מִימָיו נְאֻמִּים: ¹⁷ מִלֵּךְ בִּפְיוֹ תַחֲזִינָה עֵינֶיךָ תִּרְאִינָה אֶרֶץ מִרְחָקִים: ¹⁸ לִבְךָ יִהְיֶה אִמָּה אִיָּה סִפְרָ אִיָּה שִׁקְלָ אִיָּה סִפְרָ אֶת-הַמְּגִדָּלִים: ¹⁹ אֶת-עַם נֹעֵז לֹא תִרְאֶה עִם עַמְּקֵי שָׁפָה מִשְׁמוֹעַ נִלְעַג לְשׁוֹן אֵין בִּינָה: ²⁰ חֲזָה צִיּוֹן קִרְיָת מוֹעֲדָנוּ עֵינֶיךָ תִּרְאִינָה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׁאֵנָן אֶהֱל בִּלְיִצְעָן בִּלְיִסַּע יִתְדֹתָיו לְנִצָּח וְכֹל-חֲבָלָיו בִּלְיִנְתָּקוֹ: ²¹ כִּי אִם-שָׁם אֲדִיר יְהוָה לָנוּ מְקוֹם-נִהְרִים יֹאֲרִים רַחֲבֵי יָדַיִם בִּלְתִּלְדָּ בּוֹ אֲנִי-שִׁטִּי וְצִי אֲדִיר לֹא יַעֲבֹרְנוּ: ²² כִּי יְהוָה שִׁפְטָנוּ יְהוָה מַחֲקֵנוּ יְהוָה מִלִּכְנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ: ²³ נִשְׁשׂוּ חֲבָלֶיךָ בִּלְיִחְזָקוֹ כּוֹ-תִרְנָם בִּלְפָּרְשׁוֹ יֵס אֵז חֶלֶק עַד-שָׁלַל מִרְבָּה פְּסָחִים בָּזוּ בּוֹ: ²⁴ וּבִלְיִיאָמֶר שָׁכֵן חֲלִיתִי הָעַם הַיֵּשֵׁב בָּהּ נִשָּׂא עוֹן:

34

Edomu atwîrwa olubanja

¹ Mwe mashanja, yegeri, muyumve; mwe mbaga, murhege amarhwîri! Igulu liyumve haguma na ngasi libiâamwo byôshi, amahanga na ngasi bagabâmwo bôshi! ² Bulya Nyakasane akunirîre amashanja gôshi, engabo z'abalwî zâbo zôshi azikalihîre. Ahizire okubamalîra bôshi n'okubalongôlana ebwa ibâgiro. ³ Abânigwa muli bo bâkabulirwa oku mpinga, akabayo kâkarhenga omu mirhumba yâbo, n'entondo zakâhulula mukò gwâbo. ⁴ Engabo y'abalwî b'emalunga yôshi yajonga, amalunga gazingwa

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

nka kula bazinga ecitabu, n'engabo yâgo yahungumuka nka kula ebyâsi by'omuzâbîbu bihungumuka, nka kula ebyâsi by'omulehe bihungumuka. ⁵ Neci, engôrho yâni yamajâmwo orukara emalunga: yamahonera kuli bene-Edomu, lulya luhaga natwîraga okuherêrekerwa, Iyo nduhana. ⁶ Engôrho ya Nyakasane ekola eyunjulirîne mukò, ekola nshige mashushi n'omukò gw'abâna-buzi n'ogw'ebihebe, n'amashushi g'ensiko z'engandabuzi. Bulya Nyakasane adwîrhe arherekêrwa enterekêro e Bosra, badwîrhe bamubâgira omu cihugo ca Edomu. ⁷ Embogo nazo zahenanguka haguma n'orhunina n'empanzi; ecihugo câbo cayunjulirana mukò, n'obudaka buyîgurhe mashushi. ⁸ Neci, lusiku lwa Nyakasane lw'okucihôla, guli mwâka gwa kutwîra abashombanyi ba Siyoni olubanja. ⁹ Enyîshi zâge zâhinduka bulembo, obudaka bwâge bwâhinduka cibiriti, n'ecihugo câge cihinduke bulembo budwîrhe bwadurha muliro. ¹⁰ Oli mûshi, oli budufu, guruhâzima, n'omugî gwâgo gusôkera burhahusa emalunga. Kurhenga oku ihurha kujâ oku lindi, eco cihugo cafananda, cirhakacifa cagêzirwemwo n'omuntu. ¹¹ Ebihunira n'ebishekeshe byâyîmamwo, n'ebirifufu na bahungwe bakâyabukiramwo. Nyakasane âcilambûlirakwo omugozi g'okucijira bwâmwa n'oluge-ro lw'okucijira bwerûlê. ¹² Murhakac'iyimbwa baluzi b'okucîshoga omwâmi, n'abarhambo bâhirigirhamwo bôshi. ¹³ Omu nyumpa z'ebwâmi mwâmera amashaka g'emishûgi. n'omu ngerero z'abasirika mumere orhulunzi n'amakererhe. Cashuba bulumba bwa banyambwê n'ishubûkiro ly'amakozi. ¹⁴ Emisimbisimbi yakâbugânawmo banyamugunga, n'ebihebe bikâvakuzanya. Omwôla mwo rnuzimu -kazi Liliti agwîka icumbi lyâge, mwo aluhûkira. ¹⁵ Omwôla mwo enjoka zakâjira enyôgo zâzo, zirhere, na hano ziba zamalâlîra amaji gâzo omu cihôho, zigaberagule. Omwôla mwo n'enkongôro zishubûkira, zibugânane n'ezâbo. ¹⁶ Mulongereze omu citabu ca Nyakasane, musomemwo: Ntâyo ciru n'enguma ebulikine muli zo, ntâyo yayôboha mpu eyâbo erhahali, bulya kanwa kâge kâkurhegekaga, na mûka gwâge gwâzishubulizagya haguma. ¹⁷ Yêne ye wâyeshera ngasi muguma ecigole, na kuboko kwâge kwâzigereraga n'okuzigabîra ecihugo. Zacirya emyâka n'emyâka, bânacîberemwo kurhenga oku ihurha kujâ oku lindi».

Jesaja/Isaiah 34

1 קָרְבוּ גוֹיִם לְשֹׁמֵעַ וְלֹאֲמִים הַקְשִׁיבוּ תִשְׁמַע הָאָרֶץ וּמִלֵּאָה תִּבֵּל וְכָל־צָאֲצָאִיהָ: 2 כִּי קָצַף לַיהוָה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם וְחָמָה עַל־כָּל־צָבָאָם הַחֲרִימָם נִתְּנָם לַטֶּבַח: 3 וְחָלְלִיהֶם יִשְׁלְכוּ וּפְגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָאֵשׁ וְנִמְסוּ הָרִים מִדָּמָם: 4 וְנִמְקוּ כָל־צָבָא הַשָּׁמַיִם וְנָגְלוּ כִסְפֵּר הַשָּׁמַיִם וְכָל־צָבָאָם יִבּוֹל כְּנָבֶל עָלָה מִגֶּפֶן וּכְנַבְלַת מִתְאֲנָה: 5 כִּי־רוּחַהּ בְּשָׁמַיִם חֲרָבִי הִנֵּה עַל־אֲדָוִים תִּרְדַּ וְעַל־עַם חֲרָמִי לְמִשְׁפָּט: 6 חֲרָב לַיהוָה מִלֵּאָה דָם הַדְּשָׁנָה מִחֶלֶב מִדָּם כְּרִים וְעֵתוּדִים מִחֶלֶב כְּלִיֹּת אֵילִים כִּי יָבַח לַיהוָה בְּבִצְרָה וְטִבַּח גָּדוֹל בְּאֶרֶץ אֲדָוִים: 7 וַיִּרְדּוּ רִאשֵׁי עַמִּים וּפָרִים עַם־אֲבִירִים וְרוּחָהּ אֲרָצָם מִדָּם וְעַפְרָם מִחֶלֶב יִדְשָׁן: 8 כִּי יוֹם נָקָם לַיהוָה שְׁנַת שְׁלוֹמִים לָרִיב צִיּוֹן: 9 וְנִהְפְּכוּ נְחִלֶיהָ לְזָפַת וְעַפְרָהּ לְגִפְרִית וְהִיתָה אֲרָצָהּ לְזָפַת בַּעֲרָה: 10 לֵילֶיהָ יִזְמַם לֹא תִכְבֶּה לְעוֹלָם יַעֲלֶה עֲשָׂנָה מִדּוֹר לְדוֹר תִּחַרֵּב לְנֶצַח נִצְחִים אֵין עֹבֵר בָּהּ: 11 וַיִּרְשׁוּהָ קִאֵת וּקְפֹד וַיִּנְשׂוּף וְעָרָב יִשְׁכְּנוּ־בָהּ וְנִטָּה עָלֶיהָ קוֹרֶתָהּ וְאֲבִי־בָהּ: 12 חֲרִיָּהּ וְאִין־שָׁם מְלוּכָה יִקְרָאוּ וְכָל־שָׂרֶיהָ יִהְיוּ אָפָס: 13 וְעָלְתָה אֶרְמְנֶיהָ סִירִים קְמוֹשׁ וְחוּחַ בְּמִבְצָרֶיהָ וְהִיתָה נוֹה תַנִּים חֲצִיר לִבְנוֹת יַעֲנָה: 14 וּפִגְשׁוּ צִיִּים אֶת־אֲשֵׁי וְשָׁעִיר עַל־רַעְיָהּ יִקְרָא אֶדְשָׁם הַרְגִיעָה לִילִית וּמִצָּאָהּ לָהּ מְנוּחַ: 15 שָׁמָּה קִנְיָה קְפוּז וְתִמְלֹט וּבִקְעָה וְדִגְרָה בַצֵּלָה אֶדְשָׁם נִקְבְּצוּ דִּיּוֹת אֲשֶׁה רְעוּתָהּ: 16 דִּרְשׁוּ מֵעַל־סֶפֶר יְהוָה וּקְרָאוּ אֶחָת מֵהֶנָּה לֹא נַעֲדָרָה אֲשֶׁה רְעוּתָהּ לֹא

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

פִּקְדוֹ כִּי־פִי הוּא צִוָּה וְרוּחוֹ הוּא קִבְּצָן: 17 וְהוּא־הִפִּיל לָהֶן גּוֹרָל וַיִּדּוּ חִלְקָתָהּ לָהֶם בְּקוֹ עַד־עוֹלָם יִירָשׁוּהָ לְדוֹר

וְדוֹר יִשְׁכְּנוּ־בָּהּ: ס

35

Masiha ayîsh'icungula Israheli

¹ Irungu n'ebihherabuga bishagaluke, obulambo bwâcishinga bunameremwo akahasi^d.
² Bwâmeramwo obwâso, busîme bunabande empundu. Bwahâbwa irenge Iya Libano n'obwinjà bwa Karmeli n'obwa Saroni. Bâbona irenge Iya Nyakasane n'obukuze bwa Nyamuzinda wîrhu. ³ Muzibubye amaboko garhîre enjinga, n'amadwi gadwîrhe gakomanya mugakomeze. ⁴ Mubwîre ab'emirhima erhozire, mpu: «Muzibuhe, murhayôbohaga! Nyamuzinda winyu oyu! Ayîshir'icîhola, adwîrhe obuhane bwa Nyamuzinda. Yêne ye oyîshir'immuciza». ⁵ Obwo amasû g'emihurha gahurhûka, n'amarhwîri g'ebihuli gâzibûke. ⁶ Okubundi abakunagizi bakaz'ihama nka kashafu n'olulimi lw'akaduma lubande akabûli. Amîshi gakâhulula omu irûngu n'enyîshi zifunûnuke omu bulamho. ⁷ Obudaka buyumûsire bwahinduka ciyanja, n'ecihugo c'enyôrha cishube nshoko ya mîshi. Ahâli hakola ishubûkiro Iya banyambwè hamera amasheke n'enfinjo. ⁸ Hâyîsh'ibâ omulimhwa gwakûz'iderhwa njira ntagatifu. Abarhacîri barhakayigeramwo, bulya Nyakasane yêne wayîsh'iyîgula eyo njira, n'orhudundaguzi rhurhakaderha mpu rhwâhabukiramwo. ⁹ Murhakabonekana ntale, na ntâ nsimba nkali yanalabarhemwo; nanga, erhakabonekanamwo, ci abacungule bo bakâyigeramwo. ¹⁰ Aba Nyakasane ayîsh'ibâ alikuzize bâgaluka, bahike omu Siyoni bayîsha baband'empundu banabarhwîre amasîma g'ensiku n'amango oku irhwe. Bâyunjula mwishingo n'amasîma; emirhânjo n'endûlû byâhirigirha.

Jesaja/Isaiah 35

1 יִשְׁשׁוּם מִדְּבַר וְצִיָּה וְתִגֵּל עֲרֵבָה וְתַפְרַח כְּחִבְצֵלַת: 2 פֶּרֶחַ תַּפְרָח וְתִגֵּל אֶף גִּילְתָּ וְרִנָּן כְּבֹד הַלְבָנוֹן נִתְּן־לָהּ
הַדֵּר הַכֶּרְמֶל וְהַשָּׁרוֹן הִמָּה יֵרָאוּ כְּבֹד־יְתוֹה הַדֵּר אֱלֹהֵינוּ: ס
3 חִזְקוּ יָדַיִם רַפּוֹת וּבְרָכִים כְּשִׁלּוֹת אִמְצוּ: 4 אִמְרוּ לְנַמְהֲרֵי־לֵב חִזְקוּ אֶל־תִּירָאוּ הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם נָקַם יְבוֹא גְמוֹל
אֱלֹהִים הוּא יְבוֹא וְיִשְׁעֵכֶם: 5 אִזּוּ תַּפְקַחְנָה עֵינֵי עוֹרִים וְאָזְנֵי חֲרָשִׁים תַּפְתַּחְנָה: 6 אִזּוּ יִדְלַג כְּאַיִל פֶּסֶחַ וְתָרוּ לְשׁוֹן
אֵלֶם כִּי־נִבְקְעוּ בַּמִּדְבָּר מִיָּם וּנְחָלִים בַּעֲרֵבָה: 7 וְהָיָה הַשָּׂרֵב לְאֵשׁ וְצִמְאֹן לְמִבְּעֵי מַיִם בְּנוֹה תִּנּוּס רִבְעָה חָצִיר
לְקִנָּה וְגִמָּא: 8 וְהָיָה־שֵׁם מִסְּלוֹל וְדָרֵךְ וְדָרֵךְ הַקֹּדֶשׁ יִקְרָא לָהּ לֹא־יַעֲבֹרְנוּ טָמֵא וְהוּא־לָמוּ הַלֵּךְ דֶּרֶךְ וְאִוִּילִים לֹא
יִתְּעוּ: 9 לֹא־יְהִיָּה שֵׁם אֶרֶץ וּפְרִיץ חֵיוֹת בְּלִי־עֲלֵנָה לֹא תִמְצָא שֵׁם וְהָלְכוּ גְאוּלִּים: 10 וּפְדִינִי יְהוָה יִשְׁבֹּן וּבָאוּ
צִיּוֹן בְּרָנָה וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל־רֹאשָׁם שִׁשְׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיִגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה: פ

^d35.1 Eci cigabi cirhuhugulire gurhi abalulize bayagaluka kurhenga e Babeli (bigabi 40-55).

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

Senakeribu arhêra Yeruzalemu

¹ Omu mwâka gwa kali ikumi na kani gw'obwâmi bwa Hizkiyahu^e, Senakeribu, mwâmi w'e Asîriya, ayîsh'ikoza ebishagala bizibu-zibu byôshi by'omu bwâmi bwa Yuda, anabigwârha. ² Kurhenga e Lakishi, oyôla mwâmi w'e Asîriya arhuma omurhambo w'omu lurhamba lwâge, ye n'engabo nyinji y'abalwî, emwa mwâmi Hizkiyahu e Yeruzalemu. Anacicumbika hôfi h'omugezi gw'eciyanja ciri enyanya, oku njira ejire omu ishwa lya Cimeshûla. ³ Omurhambo w'oku bwâmi, Eliyakimu, mwene Hilikiya, bôshi n'omwandisi Shebuna na Yowahi, mwene Asafi, mubîsi w'ebitabu, bamujâyo. ⁴ Omurhambo w'omu lurhamba ababwîra, erhi: «Mugend'ibwîra Hizkiyahu, mpu: Ntyâla kwo adesire omwâmi mukulu, mwâmi w'e Asîriya: Bulangâlire buci obula ocikubagire? ⁵ K'ocikebirwe mpu ebinwa byône byanaha omuntu ihano n'oburhwâli bw'okulwa amatumu? Ndigi ocikubagire ntyo obûla wacîshomya okungomcra? ⁶ Ala oku ocikubagire Mîsiri, lula lusheke lushenyusire lurhula n'okuyâgaza enfune za ngasi oluyegemeza. Kwo ali ntyo Faraoni, mwâmi w'e Mîsiri, kuli ngasi bôshi bacîmwikubagira. ⁷ Mmanyire neci oku mwanshuza, mpu: «Nyakasane Nyamuzinda wîrhu ye rhucîkubagire!» K'arhali ye olya Hizkiyahu ashâbiraga empêro n'enyûsho, erhi abwîra abantu b'omu lya Yuda n'ab'e Yeruzalemu, erhi: «Ahâla luhêrero ho mwâkaharâmya!» ⁸ Kwokwo, mushigânanage mwe na nnâhamwirhu, omwâmi w'e Asîriya: nakuhâ biterusi bihumbi bibiri, akaba wankabona abasirika bâkabishonakwo. ⁹ Kurhi wankahash'ihagalika woyu ciru omunyi w'omu barhambo ba nnâhamwirhu? Onadwîrhage wacîkubagira Mîsiri obwo mpu ye wakuhe engâlè n'abashona oku biterusi! ¹⁰ Ciru n'okundi, ka buzira buyêmère bwa Nyakasane nyîshir'ikoza eci cihugo nti nciherêrekeze? Nyakasane yêne wambwîraga, erhi: «Oj'ikoza eci cihugo n'okucîherêrekeza!» ¹¹ Eliyakimu, mwene Hilikiya, Shebuna na Yowahi banacibwîra omurhambo w'olurhamba, mpu: «Oderheze bambali bâwe omu maharamiya, bulya rhunagayumve, ci omanyè orharhuderhezagya omu mayahudi, olu lubaga luli uku lukûta lwankayumva». ¹² Ci olya nyamurhambo w'olurhamba anacishuza, erhi: «Ka wamanya mpu nnâhamwinyu nîsi erhi we nnawîrhu antumirekwo mpu nderhe ebyo binwa? K'arhali abâla bantu batamîre oku lukûta, badwîrhe bâlya amazi gâbo n'okunywa amashû gâbo haguma ninyu?» ¹³ Okubundi olya murhambo w'olurhamba anacyîmanga, ayakûza n'izû linene omu mayahudi, aderha, erhi: «Muyumve ebinwa bya mwâmi mukulu, ye mwâmi w'e Asîriya! ¹⁴ Ntyâla kwo mwâmi adesire: Mumanye mwarhebwa na Hizkiyahu, bulya ntâ buhashe agwêrhe bw'okummukûla omu marhabi! ¹⁵ Hizkiyahu arhammushumikaga okucîkubagira Nyakasane, mpu: «Kwo binali, Nyakasane arhuyôkola; eci cishagala cirhagwârhwè n'omwâmi w'e Asîriya!» ¹⁶ Murhayumvagya Hizkiyahu, bulya kwo adesire ntyâla omwâmi w'e Asîriya: «Mukome obwîra nâni, munacîlerhe mwene emunda ndi, lyo ngasi muguma muli mwe ahash'ilya oku muzâbîbu gwâge na lyo ngasi muguma muli mwe aha-sh'ilya oku mulehe gwâge, lyo ngasi muntu ahash'inywa oku mîshi g'omu iriba lyâge ¹⁷ kuhika nyîsh'immurhûla, mmuhêke omu cihugo nk'eci cinyu, cihugo ca ngano n'idivayi, cihugo ca mugati n'emizâbîbu. ¹⁸ Hizkiyahu arhammurhebaga, mpu: «Nyakasane arhuciza!» Ka banyamuzinda b'agandi mashanja bahashire okuciza ngasi muguma ecihugo câge n'okucîrhenza omu maboko gw'omwâmi w'e Asîriya? ¹⁹ Ngahi baligi balya banyamuzinda b'e Hamati n'ab'e Arpadi? Ngahi baligi balya banyamuzinda b'e Sefarayimi? Ka balîkûzize Samâriya omu maboko gâni? ²⁰ Muli abo banyamuzinda bôshi ba ebyôla bihugo, bahi bahashire okulîkûza ecihugo câbo omu maboko gâni, lyo Nyakasane alîkûza Yeruzalemu omu maboko gâni? ²¹ Bacîhulikira, barhashuzagya cici, bulya mwâmi ali arhegesire, erhi: «Murhamushuzagya cici». ²² Okuhandi, omurhambo w'oku bwâmi, Eliyakimu, mwene Hilikiya, bôshi n'omwandisi Shebuna na Yowahi, bashubira emunda Hizkiyahu ali

^e36.1 Ecigabi ca 36 kuhika ca 39, kuleka 38; 9-20, birhushambalire oku myanzi erya yonênè yabulaga bugendekera muli 2BÂM 18, 13-20. Ebigabi bya Yeshaya'hu biyêrekîne emizobôlo y'ebiri omu 2BÂM

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

1 וַיְהִי בְּאַרְבַּע עָשָׂר שָׁנָה לְמֶלֶךְ חֲזַקְיָהוּ עָלָה סַנְחֲרִיב מֶלֶךְ-אַשּׁוּר עַל כָּל-עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְּפָשׂם: 2 וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ-אַשּׁוּר אֶת-רַב-שָׁקָה מֶלְכִּישׁ יְרוּשָׁלַּיִם אֶל-הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ בְּחֵיל כְּבֹד וַיַּעֲמֵד בְּתַעֲלַל הַבְּרֵכָה הָעֲלִיּוֹנָה בַּמִּסְלַת שָׂדֶה כּוֹבֵס: 3 וַיֵּצֵא אֵלָיו אֱלִיקִים בֶּן-חֲלִיקָיָהוּ אֲשֶׁר עַל-הַבַּיִת וּשְׁבָנָא הַסֹּפֵר וַיֹּאחַז בֶּן-אַסָּף הַמִּזְכִּיר: 4 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם רַב-שָׁקָה אִמְרוּ-נָא אֶל-חֲזַקְיָהוּ כֹה-אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מֶה הַבְּטָחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בְּטַחַת: 5 אֲמַרְתִּי אֶדְבַר-שְׁפָתַיִם עֲצָה וּגְבוּרָה לְמַלְחָמָה עִתָּהּ עַל-מִי בְטַחַת כִּי מֵרַדְתָּ בִּי: 6 הִנֵּה בְטַחַת עַל-מִשְׁעַנְתִּי הַקִּנָּה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל-מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסְמָךְ אִישׁ עָלָיו וְבָא בְכַפּוֹ וּנְקָבָה בֶּן פְּרָעָה מֶלֶךְ-מִצְרַיִם לְכָל-הַבְּטָחִים עָלָיו: 7 וְכִי-תֹאמַר אֵלֵי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ בְטַחְנוּ הַלּוֹא-הוּא אֲשֶׁר הִסִּיר חֲזַקְיָהוּ אֶת-בָּמֹתָיו וְאֶת-מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לַיהוָה וּלְיְרוּשָׁלַם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲוּ: 8 וְעַתָּה הִתְעַרַב נָא אֶת-אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַשּׁוּר וְאִתָּנָה לָךְ אֲלֵפִים סוּסִים אִם-תּוֹכֵל לָתֵת לָךְ רַכָּבִים עֲלֵיהֶם: 9 וְאִיךָ תִּשָּׁב אֶת פְּגִי פֶתַח אֶתֶד עַבְדִּי אֲדֹנִי הַקִּטְגִּים וְתִבְטַח לָךְ עַל-מִצְרַיִם לְרַכֵּב וּלְפָרָשִׁים: 10 וְעַתָּה הַמְּבַלְעָדִי יְהוָה עָלִיתִי עַל-הָאָרֶץ הַזֹּאת לְהַשְׁחִיתָהּ יְהוָה אָמַר אֵלֵי עָלָה אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ: 11 וַיֹּאמֶר אֱלִיקִים וּשְׁבָנָא וַיֹּאחַז אֶל-רַב-שָׁקָה דִּבְרָנָא אֶל-עַבְדֵּיךָ אַרְמִית כִּי שְׁמַעִים אֲנַחְנוּ וְאֶל-תִּדְבַר אֲלֵינוּ יְהוּדִית בְּאֻזְנֵי הָעָם אֲשֶׁר עַל-הַחוֹמָה: 12 וַיֹּאמֶר רַב-שָׁקָה הֲאֵל אֲדֹנִיךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלַחְנִי אֲדֹנִי לְדַבֵּר אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲלָא עַל-הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל-הַחוֹמָה לְאָכֹל אֶת-חֲרָאֵיהֶם וּלְשִׁתּוֹת אֶת-שִׁינֵיהֶם עִמָּכֶם: 13 וַיַּעֲמֵד רַב-שָׁקָה וַיִּקְרָא בְּקוֹל-גָּדוֹל יְהוּדִית וַיֹּאמֶר שְׁמְעוּ אֶת-דְּבָרֵי הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר: 14 כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ אֱלִישָׁא לָכֶם חֲזַקְיָהוּ כִּי לֹא-יִוָּכַל לְהַצִּיל אֶתְכֶם: 15 וְאֶל-יִבְטַח אֶתְכֶם חֲזַקְיָהוּ אֶל-יְהוָה לֵאמֹר הֲצֵל יִצְלָנוּ יְהוָה לֹא תִנָּתֵן הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר: 16 אֶל-תִּשְׁמְעוּ אֶל-חֲזַקְיָהוּ ס
 כִּי כֹה אָמַר הַמֶּלֶךְ אַשּׁוּר עָשׂוּ-אֲתִי בְּרָכָה וַעֲזָאוּ אֵלַי וְאָכְלוּ אִישׁ-גִּפְנוֹ וְאִישׁ תִּאֲנָתוֹ וּשְׁתּוֹ אִישׁ מִי-בֹרוֹ: 17 עַד-בָּאִי וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם אֶל-אָרֶץ בְּאַרְצְכֶם אָרֶץ דְּגָן וְתִירוֹשׁ אָרֶץ לֶחֶם וְכֶרֶמִים: 18 פְּרִי־שִׁית אֶתְכֶם חֲזַקְיָהוּ לֵאמֹר יְהוָה יִצְלָנוּ הֲהַצִּילוּ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אִישׁ אֶת-אַרְצוֹ מִיַּד מֶלֶךְ אַשּׁוּר: 19 אֵיָּה אֱלֹהֵי חֲמַת וְאַרְפָּד אֵיָּה אֱלֹהֵי סַפְרָגִים וְכִי-הַצִּילוּ אֶת-שֹׁמְרוֹן מִיָּד: 20 מִי בְּכָל-אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר-הַצִּילוּ אֶת-אַרְצָם מִיָּד כִּי-יִצְלִיל יְהוָה אֶת-יְרוּשָׁלַם מִיָּד: 21 וַיַּחְרִישׁוּ וְלֹא-עָנּוּ אֹתוֹ דְּבַר כִּי-מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ הִיא לֵאמֹר לֹא תַעֲנֶהוּ: 22 וַיָּבֹא אֱלִיקִים בֶּן-חֲלִיקָיָהוּ אֲשֶׁר-עַל-הַבַּיִת וּשְׁבָנָא הַסֹּפֵר וַיֹּאחַז בֶּן-אַסָּף הַמִּזְכִּיר אֶל-חֲזַקְיָהוּ קְרוּעֵי בְגָדִים וַיִּגִּידוּ לוֹ אֶת דְּבָרֵי רַב-שָׁקָה: ס

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Hizkiyahu aj'idôsa omulêbi Yeshayahu

¹ Erhi mwâmi Hizkiyahu abiyumva, asharhula emyambalo^f yâge, ayambala sunzu, aja omu kâ-Nyamuzinda . ² Arhuma omurhambo w'oku bwâmi, Eliyakimu n'omwandisi Shebuna, bo n'abagula b'abadâhwa emw'omu-lêbi Yeshayahu, mwene Amotsi; bânacigenda bayambirhe sunzu. ³ Bânacimubwîra, mpu: «Kwo adesire ntyâla Hizkiyahu: Olu lusiku lwamâba lusiku lwa marhânya, lwa buhane n'enshonyi , bulya abâna bahika aha luhugurhu, ci abazîre babula emisî y'okubaburha. ⁴ Kwankabâ Nyakasane Nyamuzinda wâwe ayumva ebinwa by'omurhambo w'olurhamba orhumirwe na nnâhamwâbo, omwâmi w'e Asîriya, mpu ayish'ijacira Nyamuzinda ozîne! Kwankanaba amuhanira ebyo binwa Nyakasane Nyamuzinda wâwe anayumvîrhe! Mashi osengererage aga mahunga g'olubaga lwâge gacisigire!» ⁵ Erhi abambali ba mwâmi Hizkiyahu bamuhikaho. ⁶ Yeshayahu anacibabwîra, erhi: «Mugend'ibwêira nnâhamwinyu, erhi: Kwo adesire ntyâla Nyakasane: Orharhemukaga n'ebinwa oyumvîrhe, ebinwa abaganda b'omwâmi w'e Asîriya bandogorhiremwo. ⁷ Ala oku namamuhiramwo omuzimu wamuzimuha: o-mwanzi ayumva gwarhuma ashubira omu cihugo câge. Omu cihugo câge namuneshera, anigwa n'engôrho. Omurhambo w'olurhamba ajirhimâna mwâmi w'e Asîriya ⁸ Omurhambo w'olurhamba anacigaluka, agend'ibugâna omwâmi w'e Asîriya e Libna, erhi yo arhabâlire, kulya kubâ ali amayumva oku arhenzire e Lakishi. ⁹ Bulya Senakeribu ali ayumvîrhe ogu mwanzi guyêrekîre Tirhaka, mwâmi w'e Kushi, mpu: «Ye oyo omu njira, ayishir'okurhêra.

Senakeribu ashubirhumira Hizkiyahu abajà-bugo

Kwo na kushub'irhumira Hizkiyahu, abajà-bugo, erhi: ¹⁰ «Muj'ibwîra Hizkiyahu, mwâmi w'e Yudeya, mpu: Omanyè Nyamuzinda wâwe ocîkubagire akurheba, mpu: Yeruzalemu arhagwârhwâ n'omwâmi w'e Asîriya. ¹¹ Wayumvîrhe ebi abâmi b'e Asîriya bakolire ebihugo byôshi banabiherêrekeza, wanagal'imanya mpu wêhe wafuma! ¹² Ka banyamuzinda bâbo balîkûzize amashanja balarha baherêrekezagya e Gozani, e Harani, e Resefu, na bene-Edeni babâ e Telasari? ¹³ Ngahi akola aba omwâmi w'e Hamati, omwâmi w'e Arpadi, omwâmi w'ebishagala by'e Sefarayimi, e Hena n'e Yiva?» ¹⁴ Hizkiyahu anacirhola galya maruba omu maboko g'abajà-bugo. agasoma. Okubundi ayinamukiraomu kâ-Nyamuzinda , âgabungulira embere za Nyakasane. ¹⁵ Hizkiyahu ârhondêra ashenga Nyakasane, erhi: ¹⁶ «Nyakasane w'Emirhwe, Nyamuzinda w'Israheli, we bwârhalâ enyanya za Bakerubi, wêne we Nyamuzinda dolodolo w'amâmi g'igulu gôshi, we walemaga amalunga n'igulu. ¹⁷ Orhege okurhwîri, Yâgirwa Nyakasane, oyumve; ozibûle amasû. Yâgirwa Nyakasane, ocibonere! Oyumve ebinwa bya Senakeribu orhumire abayîsh'ijacira Nyamuzinda ozîne. ¹⁸ Neci, kwo binali, Yâgirwa Nyakasane, abâmi b'e Asîriya baherêrekîze amashanja gôshi n'ebihugo byâbo. ¹⁹ Badûlisire banyamuzinda bâbomuliro, bulya barhali banyamuzinda bw'okuli, ci mukolo gw'amahoko g'abantu, mirhi erhi mabaâe; na ntyo babavunyangula. ²⁰ Ci wêhe, Nyakasane Nyamuzinda wiîrhu, orhuyôkole omu maboko gâge, lyo amâmi g'igulu gôshi gamanya oku wêne we onaba Nyamuzinda, Yâgirwa Nyakasane!»

Obulêbi bwa Yeshayahu

²¹ Yeshayahu, mwene Amotsi, anacirhuma abagend'ibwîra Hizkiyahu, erhi: «Ntyâla kwo adesire Nyakasane, Nyamuzinda w'Israheli, wâsengeraga oku biyêrekîre Senakeribu, mwâmi w'e Asîriya. ²² Alaga akanwa Nyakasane adesire kuli ye: Amakugayaguza, amakushekerâ, omubikira, omwâna-nyere Siyoni; amakukengula omwâna-nyere Yeruzalemu! ²³ Ndi olya wajâciraga ? ndi olya

¹37.1 Erhi bayumva oburhê bunene bayumva n'ecifufu, Abayahudi bâsharhula myambalo yâbo kurhengerera omu igosi, kuhika oku mukaba; ciru nkaba bayambala na sunzu; n'okucîshiga oluvu.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

walôgorheraga, ndi olya walengerezagya izù n'okumumôlera amasù g'obucibone? Kali Mutagatifu w'Israheli? ²⁴ Wakolesize bambali bâwe mpu ojacire Nyakasane, ene oderha, mpu: «N'omwandu gw'engâlê zâni nasôkire oku ntondo, nahika cingana oku irhwerhwe Iya Libano. Natwîrekwo enduluma z'emirhi n'ensindani zâge nyinjinjà. Nahisire oku masongezo gâge mazindazinda, omu busâne bwâge bw'emirhi. ²⁵ Niene nahumbire amaliba, nananywa amîshi g'amashanja g'ihanga; n'olushando lw'amagulu gâni naganyize enyîshi z'omu Mîsiri zôshi». ²⁶ K'orhamanyiri oku kurhenga emyâka erhi byôshi kurheganya mbirheganya, n'oku kurhenga mîra erhi kuhiga mpiga eyo mihigo? Bunôla nkola nayiyunjuliza. Omukolo gwâwe kwali kuhindula ebishagala bizibuzibu bishube bigûkâ. ²⁷ Abantu bâmwô bayumva barhacigwêrhi misî, barhungwa n'obwôba n'enshonyi zababumba, bayôrha nka hyâsi hy'omu ishwa, nka kahasi k'omu bulambo, nka lubala lomezire oku nyumpa lubabuka n'empûsi y'ebushoshokero bw'izûba. ²⁸ Okayimanga erhi okatamala, okahuluka wagenda erhi okagaluka, mmanyire, ciru n'amango onkunirire. ²⁹ Kulya kubâ onkunirire na kulya kubâ obucibone bwâwe bwayumvikine omu marhwîri gâni, nkolaga nakuhira ehigondo hyâni omu izûlu n'omurhamba gwâni ekanwa, nkugalule omu njira wâyishagamwo.

Obuhane bwa Asîriya

³⁰ N'ecîra co cimanyîso wahâbwa: guno mwâka balya emburho zarhogaga, mwâka irhondo ezacîrnezagya zône, ci omwâka gwa kasharhu, mumîre munasârûle, murhwere emizâbîbu munalye oku mburho yayo. ³¹ Amâhunga g'omu nyumpa ya Yuda gasigala, gashub'imera emizi omu idaho ganayâne emburho enyanya. ³² Neci, omu Yeruzalemu mwârhenaga âbasigala n'oku ntondo ya Siyoni kwâyimanga abafulumusire olufu. Buzigire buyunjwîre bwâgalwa bwa Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe bwâkola ebyôla! ³³ Co cirhumire amaderha ntyâla Nyakasane oku biyêrekîre omwâmi w'e Asîriya: Arhalabarhemwo eci cishagala arhânalashemwo mwampi, arhanacigorhe n'engurhu. ³⁴ Omu nira âyishagamwo mwo anagaluka; ârhalabarhemwo eci cishagala. Kwo adesire ntyo Nyakasane! ³⁵ Nafungira eci cishagala nnaciyôkole, irenge lyâni lirhumire na mwambali wâni Daudi orhumire».

Senakeribu ahanwa anagandûla

³⁶ Okubundi Malahika wa Nyakasane anacipamuka, anigûza bantu bihumbi igana na gali munâni na birhanu omu icumbi ly'Abasîriya. Erhi buca sêzi, erhi bôshi bafîre ekola mirhumba! ³⁷ Senakeribu, mwene Asîriya, agandûla, ahubira e Ninive, abêrayo. ³⁸ Kwanacibâ lusiku luguma, erhi adwîrhe aharâmya omu nyumpa ya Nyamuzinda wâge Nisiroki, bagala bâge Adarameleki na Sarazêri bamufunda engôrho banaciyâkira omu cihugo ca Ararati. Omugala Asarahadoni ayîma ahâlî hâge.

Jesaja/Isaiah 37

וַיְהִי כַשְׁמֶלֶךְ הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּתְפָּס בְּשָׁק וַיָּבֹא בֵּית יְהוָה: ¹ וַיִּשְׁלַח אֶת־אֲלִיקִים אֲשֶׁר־עַל־הַבֵּית וְאֵת שַׁבְנָא הַסּוֹפֵר וְאֵת זַקְנֵי הַכֹּהֲנִים מִתְפָּסִים בְּשָׁקִים אֲלִישַׁעְיָהוּ בֶן־אֲמוּן הַנָּבִיא: ² וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר חֲזַקְיָהוּ יוֹם־צָרָה וְתוֹכַחַת וְנֹאצָה הַיּוֹם הַזֶּה כִּי בָאוּ בָנִים עַד־מִשְׁפָּר וְכַח אֵין לְלִדָּה: ³ אוֹלֵי יִשְׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵת דְּבָרֵי רַב־שָׁקָה אֲשֶׁר שָׁלַחוּ מֶלֶךְ־אַשּׁוּר | אֲדַנְיוֹ לְחַרֵּף אֱלֹהִים חַי וְהוֹכִיחַ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנִשְׁאֵת תְּפִלָּה בְּעַד הַשְּׂאֲרִית הַנִּמְצָאָה: ⁴ וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ אֲלִישַׁעְיָהוּ: ⁵ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־אֲדֹנֵיכֶם כֹּה | אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲרָם מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר גִּדְּפוּ נַעֲרֵי מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אוֹתִי: ⁶ הִנְנִי נֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוֹעָה וְשָׁב אֶל־אַרְצוֹ וְהַפִּלְתִּי בַּחֶרֶב בְּאַרְצוֹ: ⁷ וַיֵּשֶׁב רַב־שָׁקָה וַיִּמְצָא אֶת־מֶלֶךְ אַשּׁוּר נֹלָחַם עַל־לְבָנָה כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע מֶלְכִּישׁ: ⁸ וַיִּשְׁמַע עַל־תְּרַהֲקָה מֶלֶךְ־כוּשׁ לֵאמֹר יֵצֵא לְהִלָּחֵם אֶתְּךָ וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־חֲזַקְיָהוּ לֵאמֹר: ⁹ כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־חֲזַקְיָהוּ

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

מִלֶּךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה בּוֹטָח בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן יְרוּשָׁלַם בְּיַד מֶלֶךְ אֲשׁוּר׃¹¹ הִנֵּה אֲתָה שֹׁמֵעַתָּ אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי אֲשׁוּר לְכָל־הָאֲרָצוֹת לְהַחְרִימָם וְאַתָּה תִּנָּצֵל׃¹² הִהְצִילוּ אוֹתָם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁתִּיתוּ אֲבוֹתַי אֶת־גִּזְזוֹן וְאֶת־חֶרֶן וְרָצַף וּבְנֵי־עֵדֶן אֲשֶׁר בַּתְּלָשָׁר׃¹³ אִיהָ מֶלֶךְ־חֲמַת וּמֶלֶךְ אֲרָפָד וּמֶלֶךְ לַעִיר סַפְרֹיִם הִנֵּעַ וְעָוָה׃¹⁴ וַיִּלָּח חִזְקִיָּהוּ אֶת־הַסַּפְרִים מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאָהוּ וַיֵּעַל בֵּית יְהוָה וַיִּפְרָשׂהוּ חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה׃¹⁵ וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְהוָה לֵאמֹר׃¹⁶ יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרִבִּים אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עֹשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ׃¹⁷ הִטָּה יְהוָה אֶזְנוֹךָ וּשְׁמָע פִּקְחַי יְהוָה עֵינֶיךָ וּרְאֵה וּשְׁמָע אֶת כָּל־דְּבָרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר שָׁלַח לְחַרֵּף אֱלֹהִים חַיִּים׃¹⁸ אֲמַנְם יְהוָה הַחֲרִיבוּ מַלְכֵי אֲשׁוּר אֶת־כָּל־הָאֲרָצוֹת וְאֶת־אֲרָצָם׃¹⁹ וְנָתַן אֶת־אֱלֹהֵיהֶם בְּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם־מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם עֵץ וָאֲבֹן וַיֵּאבְדוּם׃²⁰ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוֹשִׁיעֵנו מִיַּד וּנְדַעוּ כָל־מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה יְהוָה לְבַדְּךָ׃²¹ וַיִּשְׁלַח יִשְׁעִיהוּ בֶן־אֲמוּץ אֶל־חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁל הַתְּפִלָּה אֲלֵי אֶל־סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אֲשׁוּר׃²² זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בְּזֶה לֵךְ לַעֲגָה לֵךְ בַּתּוֹלַת בַּת־צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ רֹאשׁ הַנִּיעָה בַּת יְרוּשָׁלַם׃²³ אֶת־מֵי חֲרִפָּה וְגִדְּפָה וְעַל־מֵי הַרְמִימוֹתָהּ קוֹל וּתְשֹׂא מְרוֹם עֵינֶיךָ אֶל־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃²⁴ בְּיַד עַבְדֶּיךָ חֲרִפָּה אֶדְנִי וְתֹאמַר בְּרַב רַכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי מְרוֹם הָרִים יִרְכָּתִי לְבָגְזוֹן וְאֶכְרַת קוֹמַת אֲרָזִיו מִבְּחַר בְּרָשָׁיו וְאֲבֹא מְרוֹם קִצּוֹ יַעַר כְּרַמְלוֹ׃²⁵ אֲנִי קָרַתִּי וּשְׁתִּיתִי מִיָּם וְאַחֲרַב בְּכַף־פַּעֲמֵי כָל יֹאכִי מִצּוֹר׃²⁶ הֲלוֹא־שֹׁמֵעַתָּ לְמַרְחֹק אוֹתָהּ עֹשִׂיתִי מִיָּמִי קֹדֶם וַיִּצְרַתִּיהָ עֲתָה הִבַּאתִּיהָ וְתִהְיֶה לְהַשְׁאוֹת גְּלִים נָצִים עָרִים בְּצָרוֹת׃²⁷ וַיִּשְׁבִּיהֶן קִצְרֵי־יָד חֲתוּ וּבָשׂוּ הָיוּ עֹשִׁיב שָׂדֶה וִירַק דָּשָׁא חֲצִיר גִּגֹּת וּשְׂדֵמָה לִפְנֵי קָמָה׃²⁸ וּשְׁבַתְךָ וְצִאתְךָ וּבֹאְךָ יִדְעֵתִי וְאַתָּה הַתְּרַגְּזָךְ אֲלֵי׃²⁹ יַעַן הַתְּרַגְּזָךְ אֲלֵי וּשְׁאֲנִנְךָ עָלָה בְּאֲזִנִּי וּשְׁמַתִּי חָחִי בְּאַפְּךָ וּמַתְגִּל בְּשִׁפְתֶיךָ וְהַשִּׁיבִתֶיךָ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר־בָּאתָ בָּהּ׃³⁰ וְזֶה־לְךָ הָאוֹת אֲכֹל הַשָּׁנָה סִפִּיחַ וּבִשְׁנָה הַשְּׁנִית שְׁחִים וּבִשְׁנָה הַשְּׁלִישִׁית זֶרְעוֹ וּקְצֵרוֹ וְנִטְעוֹ כְּרָמִים וְאֲכֹל פְּרִיָם׃³¹ וְיִסְפָּה פְּלִיטַת בֵּית־יְהוּדָה הַנִּשְׁאַרָה שְׂרָשׁ לְמַטָּה וְעֵשֶׂה פְּרִי לְמַעְלָה׃³² כִּי מִירוּשָׁלַם תֵּצֵא שְׂאֵרִית וּפְלִיטָה מִהָר צִיּוֹן קִנְיַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה־זֹאת׃ ס

³³ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֶל־מֶלֶךְ אֲשׁוּר לֹא יָבֹא אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא־יִקְדַּמָּנָה מִגֹּן וְלֹא־יִשְׁפֹּד עָלֶיהָ סִלְלָה׃³⁴ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר־בָּא בָּהּ יָשׁוּב וְאֶל־הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבֹא נְאֻם־יְהוָה׃³⁵ וְגִנּוֹתַי עַל־הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי׃ ס

³⁶ וַיָּצֵא אֶל מֶלֶךְ אֲשׁוּר וַיִּכַּח בְּמַחְנֶה אֲשׁוּר וּשְׁמָנִים וַחֲמִשָּׁה אֲלָף וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר וְהִנֵּה כָלִם פְּגָרִים מֵתִים׃³⁷ וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אֲשׁוּר וַיָּשָׁב בְּנִינָה׃³⁸ וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית אֶל־יְהוָה וַיִּשְׁלַח וַיִּשְׂרָאֲצֶר בְּנֵיו הַכֹּהֵן בַּחֲרֵב וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרֶץ אֲרָרַט וַיִּמְלֹךְ אֶסְר־חַדָּן בְּנוֹ תַחְתָּיו׃ ס

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

Okulwâla n'okufuma kwa Hizkiyahu

¹ Mw'ago mango, endwâla yanacigwârha Hizkiyahu, alonz'ifâ. Omulêbi Yeshayahu, mwene Amotsi, ayish'imubwîra, erhi: «Ntyâla kwo Nyakusane adesire: Rhegûla bwinjâ enyumpa yâwe, bulya okola wafâ, orhalame:» ² Hizkiyahu ahindamukira ebwa nyasi, ashenga Nyakasane. ³ Amubwîra, erhi: «Mâshi Nyakasane, kengêra oku embere zâwe nal'inyôsire mwemezi na wa murhima mwimâna, n'oku nakazâg'ijira ebinjâ omu masû gâwe». Okuhandi Hizkiyahu anacigwîra avugumula emirenge. ⁴ Lero akanwa ka Nyakasane kanacirhindakwo Yeshayahu, erhi: ⁵ «Genda, oj'ibwîra Hizkiyahu, mpu: Kwo adesire ntyâla Nyakasane, Nyamuzinda wa sho Daudi: Nâyumvîrhe omusengero gwâwe, nâbwîne n'emirenge yâwe. Ala oku nkola nayûshûla myâka ikumi n'irhanu oku nsiku z'akalamo kâwe. ⁶ Nakulikuûza, we n'ecishagala, omu mfune z'omwâmi w'e Asîriya. Nâfungira eci cishagala. ⁷ Alaga ecimanyîso Nyakasane akuhîre c'okukuyêreka oku Nyakasane ajira okwo adesire: ⁸ Nkola nashubiza ecizunguzungu nyuma mashonezo ikumi, izûba lyâli lyamayandagala oku nsa y'Ahazi. Izûba lyânacishûba mashonezo ikumi oku mashonezo lyâli lyamayandagala.

Hizkiyahu avug'omunkwa

- ⁹ Olwimbo lw'Hizkiyahu, mwâmi w'e Yuda, erhi alwâla anafuma endwâla yâge:
- ¹⁰ Nâkag'iderha, nti: Omu kagarhî k'ensiku z'akalamo kâni, nkolaga nagenda; emyâka ecinsigalire nkola nayigereza aha muhango gw'ekuzimu!
- ¹¹ Nâkag'iderha, nti: Ntakacibonakwo Nyakasane hanôla igulu ly'abazîne; ntakacisinzakwo oderhwa muntu muli aba bôshi babâ omu igulu!
- ¹² Ecirâlo câni bacinyazire, bâcikweba kuli nka cigala ca bangere; obuzîne bwâni nabuhunga nka kula omuhunzi ahunga omwenda, bantwîre nka kula batwa omulendwe oku muzingo. Kurhenga sêzi kuhika budufu mîra wammalîraga!
- ¹³ Kuhika sêzi erhi kuyâma ndwîrhe nayâma. Nka kula entale enajira, kwo (Nyakasane) adwîrhe akugurha orhuvuha rhwâni rhwôshi. Kurhenga sêzi kuhika budufu erhi mîra wammalîraga.
- ¹⁴ Ndwîrhe navigîra nka hiremberembe nîsi erhi muhangâli, ndwîrhe nagûkubira nka ngûkû. Amasû gampwêrîre emalunga mpenesire. Nkola ngombire, Yâgirwa Nyakasane, onfungire!
- ¹⁵ Ci kurhigi naderha na bici namubwîra? Yêne wakolaga ebyo byôshi. Nâheka omutula omu murhima gwâni emyâka yôshi y'obuzîne bwâni.
- ¹⁶ Aba Nyakasane ali eburhambi, bâbona akalamo; mûka gwâge gulanga ngasi kantu kalimwo obuzîne. Onfumye onanshuhizemwo omûka!
- ¹⁷ Ala oku amarhabi gâni gamahinduka murhûla! We walanzi obuzîne bwâni bulêk'irhogera omu nyênga, erhi ojugucira ebyâha byâni byôshi enyuma z'omugongo gwâwe.
- ¹⁸ Bulya âbali omu kuzimu barhakukuza, n'Emifû erhayimba irenge lyâwe. Abayandagalira omu nshinda barhacîkubagira oku obâ mudarhebana.
- ¹⁹ Ocizîne, ocirimwo omûka yeki wankahash'ikukuza, nk'okûla ndwîrhe najira ene. Ababusi bayish'iyigîriza abâna bâbo oku we mudarhebana.
- ²⁰ Yâgirwa warnanciza! Rhukolaga rhwakâmukuza n'omulya gw'olulanga ensiku zôshi z'obuzîne bwîrhu omu ndâro ya Nyakasane!
- ²¹ Yeshayahu anaciderha, erhi: «Balerhe obuntu bw'amalehe gw'omutini, baburhubire oku kafinjo: âfuma!»
- ²² Naye Hizkiyahu aderha. erhi: «Cimanyîso cici namanyirakwo oku nashub'ikarheremera omu ndâro ya Nyakasane?»

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

1 בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לְמוֹת וַיְבֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ בֶן-אֲמוּץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה-אָמַר יְהוָה צִוּ לְבֵיתְךָ כִּי
 מֵת אַתָּה וְלֹא תַחְיֶה: 2 וַיֹּסֶב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל-הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל-יְהוָה: 3 וַיֹּאמֶר אָנָּה יְהוָה זְכֹר-נָא אֶת אֲשֶׁר
 הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בְּאֵמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם וְהִטּוֹב בְּעֵינַיִךְ עֲשִׂיתִי וַיִּבֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָדוֹל: ס
 4 וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-יְשַׁעְיָהוּ לֵאמֹר: 5 הֲלוֹךְ וְאָמַרְתָּ אֶל-חִזְקִיָּהוּ כֹה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אָבִיךָ שְׁמַעְתִּי
 אֶת-תְּפִלָּתְךָ רְאִיתִי אֶת-דַּמְעָתְךָ הִנְנִי יוֹסֵף עַל-יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה: 6 וּמִכֹּפֶךָ מִלֶּךְ-אֲשׁוּר אֲצִילְךָ וְאֶת הָעִיר
 הַזֹּאת וְגִנּוֹתֶי עַל-הָעִיר הַזֹּאת: 7 וְזֶה-לֵךְ הָאֹת מֵאֵת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר: 8 הִנְנִי
 מְשִׁיב אֶת-עַצֵּל הַמַּעֲלֹת אֲשֶׁר יֵרְדֶה בַּמַּעֲלֹת אֲחֹזוּ בְּשֹׁמֶשׁ אַחֲרָנִית עֶשֶׂר מַעֲלֹת וְתִשָּׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר מַעֲלֹת
 בַּמַּעֲלֹת אֲשֶׁר יֵרְדֶה: ס
 9 מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ-יְהוּדָה בְּחֻלָּתוֹ וַיְחִי מִחֲלָיו: 10 אֲנִי אֲמַרְתִּי בְדַמִּי יָמִי אֲלַכָּה בְּשַׁעְרֵי שָׂאוֹל פִּקְדְתִּי יָתֵר
 שְׁנוֹתִי: 11 אֲמַרְתִּי לֹא-אֶרְאֶה יְהִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא-אֶבִּיט אָדָם עוֹד עַם-יוֹשְׁבֵי חָדָל: 12 דּוֹרֵי נָסַע וְנִגְלָה מִנִּי
 כְּאֵהָל רַעִי קִפְדְתִּי כְּאֶגֶג חַיִּי מִדֶּלָה יִבְצָעֵנִי מִיּוֹם עַד-לֵילָה תִשְׁלִימֵנִי: 13 שׁוֹנֵתִי עַד-בֶּקֶר כְּאִרִּי בֶן יִשְׁבָּר
 כָּל-עַצְמוֹתַי מִיּוֹם עַד-לֵילָה תִשְׁלִימֵנִי: 14 כְּסוֹס עָגוֹר בֶּן אֲצַפְצָף אֶהְיֶה כִּינֹה דָלוּ עֵינַי לְמָרוֹם אֲדֹנִי עֲשֶׂה-לִּי
 עֲרֻבְנִי: 15 מֶה-אֲדַבֵּר וְאֲמַר-לִי וְהוּא עֹשֶׂה אֲדַבֵּר כָּל-שְׁנוֹתַי עַל-מֶר נִפְשִׁי: 16 אֲדֹנִי עֲלֵיהֶם יַחֲיוּ וְלִכְלַבְהֶן חַיִּי
 רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי וְהַחְיֵנִי: 17 הִנֵּה לְשָׁלוֹם מֶר-לִי מֶר וְאַתָּה חֲשַׁקְתָּ נִפְשִׁי מִשְׁחַת בְּלִי כִּי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרַי גֹּדֶךְ
 כָּל-חַטָּאִי: 18 כִּי לֹא שָׂאוֹל תּוֹדֶךְ מוֹת יְהַלֵּךְ לֹא-יִשְׁכְּבוּ יוֹרְדֵי-בּוֹר אֶל-אֲמַתְךָ: 19 חֵי חֵי הוּא יוֹדֶךְ כְּמוֹנֵי הַיּוֹם
 אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל-אֲמַתְךָ: 20 יְהוָה לְהוֹשִׁיעֵנִי וְגִנּוֹתַי נִגְנְנָן כְּלִימֵי תִינּוֹ עַל-בֵּית יְהוָה: 21 וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ יִשְׂאוּ
 דְּבַלְתַּ תְּאֲנִים וַיִּמְרְחוּ עַל-הַשְּׁחִין וַיְחִי: 22 וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מָה אוֹת כִּי אֵעֱלֶה בֵּית יְהוָה: ס

39

Abajà-bugo b'e Babiloni

1 Mw'ago mango, Merodaki-Baladani, mwene Baladani, mwâmi w'e Babiloni, anacirhumira Hizkiyahu amaruba n'entûlo, bulya bali bamu-bwizire oku ali mulwâla n'oku akola afumire. 2 Hizkiyahu asîma anayêreka abajàbugo enyumpa y'embîko zâge, amarhale, amasholo, obukû n'amavurha g'engulo ndârhi; àbayêreka omu abikira emirasano yâge na ngasi byôshi byali omu mbîko zâge. Ntâ kantu Hizkiyahu arhabayêrekaga oku bwâmi bwâge n'omu cihugo câge côshi. 3 Okubundi omulêbi Yeshayahu anacija emwa mwâmi Hizkiyahu, amudôsa, erhi: «Kurhi abo bantu badesire na ngahi barhengaga?» Hizkiyahu anacishuza, erhi: «Barhengaga kuli omu cihugo c'ihanga e Babiloni». 4 Ashubiza, erhi: «Bici babwîne omu burhwâli bwâwe?» Hizkiyahu anacishuza, erhi: «Babwîne ngasi byôshi binabà omu burhwâli bwâni: ntâhyo hiba omu mbîko zâni ntabayêresire». 5 Okubundi Yeshayahu anacibwîra Hizkiyahu, erhi: «Yumva akanwa ka Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe: 6 Ensiku ziyiruka, ngasi byôshi biri omu burhwâli bwâwe, ngasi byôshi basho wâwe balunziremwo kuhika olusiku lw'ene, byahêkwa e Babiloni. Harhasigale kantu ciru n'akaguma, kwo Nyakasane adesire. 7 N'omu bâna bâte, balya oburha wêne, baguma bahêkwa, bagend'ijirwa bibwindi by'omu burhwâli bw'omwâmi w'e Babiloni». 8 Hizkiyahu ashuza Yeshayahu, erhi: «Kali kinja akola kanwa ka Nyakasane ombwizire!» Bulya akazâg'iderha omu murhima gwâge, erhi: «Kuziga oku ncibâmwo

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹בַּעַת הַהוּא שָׁלַח מַרְדּוֹךָיִם בְּלֹאדָן בֶּן־בְּלָאֲדָן מֶלֶךְ־בָּבֶל סִפְרִים וּמִנְחָה אֶל־חִזְקִיָּהוּ וַיִּשְׁמַע כִּי חָלָה
וַיִּחְזֹק: ²וַיִּשְׁמַח עָלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיִּרְאֵם אֶת־בֵּית נְכֻטָּה אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַבָּשָׂמִים וְאֵת | הַשֶּׁמֶן
הַטּוֹב וְאֵת כָּל־בֵּית כָּלָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאֶרְצוֹ לֹא־הָיָה דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־הָרָאם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ
וּבְכָל־מְשָׁלְתּוֹ: ³וַיָּבֹא יִשְׁעִיָּהוּ הַנְּבִיא אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה אָמְרוּ | הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאֵין יָבֹאוּ
אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ אֵלַי מִבָּבֶל: ⁴וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ בְּבֵיתְךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר
בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא־הָיָה דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־הָרְאִיתִים בְּאוֹצְרוֹתַי: ⁵וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה
צְבָאוֹת: ⁶הִנֵּה יָמַיִם בָּאִים וְנִשְׂאָ | כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתְךָ וְאֲשֶׁר אֲצִרְוֶה עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶל לֹא־יִוָּתֵר דָּבָר אֲמַר
יְהוָה: ⁷וּמִמֶּנִּיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקְחוּ וְהָיוּ סְרִיסִים בְּהִכָּל מֶלֶךְ בָּבֶל: ⁸וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יִשְׁעִיָּהוּ
טוֹב דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר כִּי יְהִי שְׁלוֹם וְאַמֶּת בְּיָמַי: פ

40

II. Nyamuzinda âyôkola olubaga lwâge

Olubaga lwamanyîsibwa oku lwâyokolwa

¹ Murhûlulize, murhûlelizc olubaga lwâni, kwo adesire Nyamuzinda winyu. ² Mubwîre Yeruzalemu akanwa kamujà omu murhima munabirikire oku obuja bwâge bwahwire, oku ecâha câge câbabalirwe, oku okuboko kwa Nyakasane kwâmuhananyire kabiri oku mabî gâge gôshi. ³ Izû lidwîrhe lyayakûza: «Omu irûngu murheganyize Nyakasane enjira! Omu bulambomuyumanyize Nyamuzinda wîrhu omulimbwa! ⁴ Ngasi lubanda luyunjuzibwe, ngasi ntondo na ngasi hirhondo bigalagazibwe, ngasi hakubire hakubûlwe, na ngasi rhubanda-rhubanda zibe njira nnongêdu! ⁵ Okubundi irenge lya Nyakasane lyâciyêrekana na ngasi muntu âlibona, bulya kanwa ka Nyakasane kakudesire». ⁶ Izû lidwîrhe lyaderha, erhi: «Ohamagaze!» nâni nti: «Bici nâhamagaza?» -«Ngasi muntu ali hyâsi n'irenge lyâge lyôshi kwo liri nka bwâso bw'omu ishwa. ⁷ Ehyâsi kuyuma hiyuma, obwâso kugokomba bugokomba omûka gwa Nyakasane gukabigerakwo. Neci, olubaga luli hyâsi! ⁸ Ehyâsi kuyuma hiyuma, obwâso kugokomba bugokomba, ci akanwa ka Nyamuzinda wîrhu kayôrha kahabâ ensiku n'amango». ⁹ Sôkera oku ntondo ndîrî, wâni mujà-bugo wa Siyoni; longêza izû, osêze, wâni mujà-bugo wa Yeruzalemu; longêza izû, orhayôbohaga, obwîre engo za Yuda, erhi: «Ali Nyamuzinda winyu! ¹⁰ Ali Nyakasane Nyamuzinda! Ayîshire n'obuhashe, n'okuboko kwâge kwayîma. Ayîshire n'engalo zâge omu nfune, n'oluhembo lwâge lumushokolire. ¹¹ Aka lungere, kuyâbula ayâbula obusò bwâge, aj'ashûbûza abâna-buzi n'okuboko kwâge, ababagalire oku cifuba câge, anayîshe ahuga bunyi bunyi ebibuzi byayonsa».

Obukulu bwa Nyamuzinda⁹

¹² Ndi okola ogerîre amîshi g'enyanja omu bula bw'enfune yâge, akanakora amakoro g'amalunga n'eminwe yâge? Ndi okola ogerîre akatulo kw'obudaka omu mulengo? Ndi okola odesire mpu agere obuzirho bw'entondo erhi obw'orhurhondo? ¹³ Ndi okola odesire mpu agere omûka gwa Nyakasane,

⁹40.12 Muli eyi milongo 12-26: Omulêbi akuzize obukulu, obushinganyanya n'obumanye bwa Nyamuzinda; n'obuhashe bwâge bunji bwenêne. Omulêbi alonzize okubwîra Abayahudi mpu bakolere Nyamubâho, baleke banyamuzinda b'obunywesi.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

erhi mpu abè muhanûzi w'okumuyigîriza? ¹⁴ Ndi akola adôsize ihano mpu amuyêreke kurhi ajira, anamuyigîrize enjira y'obushinganyanya, amubwîrize obumanye, anamuyêreke enjira y'obwîrhonzi? ¹⁵ Ala oku amashanja kwo gali nka ntônyi ya mîshi omu ndômo; kwo gali nka hitulo omu munzani! Ala oku ebirwa kwo biri nka hishano hityanguli ¹⁶ Libano arhankabona enshâli z'okutwâna omuliro, n'ensimba zâmwo zôshi zirhalinganîni enterekêro ekwânîne! ¹⁷ Amashanja gôshi kwo gali nka busha embere zâge, garhali kantu, garhali bici omu masû gâge. ¹⁸ Ndi mwankâgererakwo Nyamuzinda? Nshusho nci mwankamulinganyanyizâkwo? ¹⁹ Omubumbi abumba enshushano, omutuzi ayishige amasholo, ayitulire n'emigufi y'amarhale. ²⁰ Orhagwêrhi eby'arhûla nterekêro, anacîshoge omurhi gurrhankalundwa, aje alonza omubinji mulenga wankamubinjira enshushano erhadundagana. ²¹ Ka kuhaba mukuhabire? Ka murhasâg'ikuyumva? ka barhasâg'imuganîrirakwo kurhenga emurhondêro? Ka murhamanyiri ndi wasîmikaga igulu? ²² Atamîre oku ntebe yâge y'obwâmi enyanya ly'ecirêre c'igulu, n'abalibâmwo kwo bali nka nzige. Amalunga âgabungwîre nka mwambalo agalambûla nk'ihêma ly'okucumbikamwo. ²³ Abâmi ye bahindula busha, n'abacîranuzi b'en'igulu ye bafunyâza. ²⁴ Oku banacirhwerwa ntya, oku omulangasi gwâbo gwanacirhinda ntya omu budaka, anababûhirakwo omûka gwâge, bayûme, n'empûsi ya kadaga yanabayehukana nka hyâsi. ²⁵ Ndi wankangererakwo, olya rhuyumanîne? Kwo adôsize Omutagatifu. ²⁶ Yinamuliri amasû enyanya mucibonere: ndi wâjiraga ebyo biremwa? K'arhali olya okeresa omurhwe gwâbyo n'okuhamagala ngasi ciguma omu izîno lyâco? Embere z'obuhashe bwâge bunene n'oburhwâli bwâge, ntâco cankabula bwabâho. ²⁷ Cirhumaga ocija waderha, wâni Yakôbo, cirhumaga ocikebwa, wâni Israheli, mpu: «Enjira yâni eri nfulike embere za Nyakasane, olubanja lwâni lurhankamanyibwa na Nyamuzinda wâni?» ²⁸ Ka kuhaba okuhabire? K'orhasâg'ikuyumva? Nyakasane ye Nyamuzinda w'ensiku n'amango, ye walemaga igulu kuhika aha lihekera, ye ntaluha ye na ntagoyôla n'oburhimanya bwâge burhajira lugero. ²⁹ Ye oluhûla oluhire, Ye ozibuhya engonyi. ³⁰ Abâna banarhame n'okurhâ enjingo emisole enadungubeje. ³¹ Ci abacîkubagira Nyakasane, emisî yâbo kuyushûka eyushûka, banamerekwo ebyîbi nka nyunda, banakâlirha burharhama, banakâgenda burhagoyôla.

Jesaja/Isaiah 40

1 נַחֲמֹנו נַחֲמֹנו עַמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם: 2 דַּבְּרוּ עַל־לֵב יְרוּשָׁלַם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מְלֵאָה צָבָאָה כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לִקְחָה מִיַּד יְהוָה כַּפָּלִים בְּכָל־חַטֹּאתֶיהָ: 3 קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פָּנוּ דֶרֶךְ יְהוָה יִשְׁרוּ בַּעֲרֵבָה מִסְלָה לְאַלְהֵינוּ: 4 כִּלְיָא יִנְשָׂא וְכִלְהֶר וְגִבְעָה יִשְׁפֹּלוּ וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרָקְסִים לְבִקְעָה: 5 וְנִגְלָה כְבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל־בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר: 6 קוֹל אֹמֵר קָרָא וְאָמַר מָה אֶקְרָא כָל־הַבָּשָׂר חֲצִיר וְכִלְחֶסֶדוֹ כַּצֵּיץ הַשָּׂדֶה: 7 יֵבֶשׂ חֲצִיר נִבֵּל צִיץ כִּי רוּחַ יְהוָה נִשְׁבָּה בּוֹ אֶכֶן חֲצִיר הָעֵס: 8 יֵבֶשׂ חֲצִיר נִבֵּל צִיץ וְדִבַּר־אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם: 9 עַל־הַר־גִּבְעָה עַל־לֵךְ מִבְּשֶׁרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בִכְחַ קוֹלְךָ מִבְּשֶׁרֶת יְרוּשָׁלַם הָרִימִי אֶל־תִּירְאִי אֹמְרִי לְעַבְדִּי יְהוֹדָה הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם: 10 הִנֵּה אֲדֹנִי יְהוָה בַּחֲזֹק יָבוֹא וְזִרְעוֹ מְשָׁלָה לָּהּ הִנֵּה שָׂכְרוֹ אֹתוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו: 11 כִּרְעָה עֲדָרוֹ יִרְעָה בִּזְרָעוֹ יִקְבֹּץ טְלָאִים וּבְחִיקוֹ יִשְׂא עֲלֹת יִגְהַל: 12 מִי־מִדָּד בִּשְׁעָלוּ מִים וּשְׁמַיִם בִּזְרָת תִּכֹּן וְכֹל בִּשְׁלֹשׁ עֶפְרַי הָאָרֶץ וְשָׁקֵל בְּפָלֶס הָרִים וּגִבְעוֹת בְּמֵאזְנִים: 13 מִי־תִכֵּן אֶת־רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֵנּוּ: 14 אֶת־מִי נֹעֵץ וַיְבִינֵהוּ וַיִּלְמְדֵהוּ בְּאַרְחַ מִשְׁפָּט וַיִּלְמְדֵהוּ דַּעַת וְדֶרֶךְ תִּבְנוּת יוֹדִיעֵנּוּ: 15 הֵן גּוֹיִם כְּמֶר מִדְּלִי וּכְשֹׁחַק מֵאֲזִנִּים נַחֲשָׁבוּ הֵן אִיִּם כְּדָק יִטּוּל: 16 וּלְבָנָן אֵין דִּי בָעֵר וְחִיתָּו אֵין דִּי עוֹלָה: 17

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

17 כָּל־הַגּוֹיִם כָּאִין נִגְדּוּ מֵאַפָּס וְתָהוּ נִחְשְׁבוּ־לֹ: 18 וְאֶל־מִי תִדְמִיּוֹן אֵל וּמִה־דְמוּת תִּעְרְכוּ לֹ: 19 הַפֶּסֶל נִסְדָּ חָרַשׁ וְצִרְתָּ בַזָּהָב יִרְקַעְנָו וּרְתָקוֹת בֶּסֶף צוּרָף: 20 הַמִּסְכָּן תְּרוּמָה עֵץ לֹא־יִרְקַב יִבְחַר חָרֶשׁ חָכֵם יִבְקֹשׁ־לֹ לְהַכִּין פֶּסֶל לֹא יָמוּט: 21 הַלֹּא תִדְעוּ הַלֹּא תִשְׁמְעוּ הַלֹּא הִגֵּד מֶרֶאשׁ לָכֵם הַלֹּא הִבִּינְתֶּם מִסֻּדּוֹת הָאָרֶץ: 22 הַיֹּשֵׁב עַל־חוּג הָאָרֶץ וְיֹשְׁבֵיהָ כַּחֲגָבִים הַנוֹטָה כְּדֹל שָׁמַיִם וַיִּמְתַּחֶם כְּאַהֲל לְשָׁבֶת: 23 הַנּוֹתֵן רוּזִים לְאִין שְׁפִטִי אָרֶץ פְּתָהוּ עָשָׂה: 24 אֵף בַּל־נִטְעוּ אֵף בַּל־זָרְעוּ אֵף בַּל־שָׂרַשׁ בְּאָרֶץ גִּזְעָם וְגַם־נִשָּׂף בָּהֶם וַיִּבְשּׁוּ וַיִּסְעֲרָה בְּקֶשׁ תִּשְׁאָם: ס

25 וְאֶל־מִי תִדְמִיּוֹנִי וְאַשּׁוּהָ יֹאמֶר קְדוֹשׁ: 26 שְׂאוּ־מָרוֹם עֵינֵיכֶם וְרֹא מִי־בָרָא אֱלֹה הַמּוֹצִיא בְּמִסְפָּר צָבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקֹרָא מֶלֶךְ אוֹנִים וְאַמִּיץ פָּח אִישׁ לֹא נִעְדָּר: ס

27 לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וְתִדְבֹר יִשְׂרָאֵל נִסְתָּרָה דְּרַכִּי מִיְּהוָה וּמֵאַלְהֵי מִשְׁפָּטִי יַעֲבֹר: 28 הַלֹּא יִדְעַתָּ אִם־לֹא שָׁמַעְתָּ אֱלֹהֵי עוֹלָם | יְהוָה בּוֹרָא קְצוֹת הָאָרֶץ לֹא יִיעָף וְלֹא יִיגַע אִין חֶקֶר לְתִבְנוּתָהּ: 29 נָתַן לִיעָף כָּח וְלְאִין אוֹנִים עֲצָמָה יִרְבֶּה: 30 וַיַּעֲפּוּ נְעָרִים וַיִּגְעוּ וּבַחֲוָרִים כְּשׂוֹל יִכְשֻׁלוּ: 31 וְקוֹי יְהוָה יַחֲלִיפּוּ כָח יַעֲלוּ אֲבָר כַּנְּשָׂרִים יְרוּצוּ וְלֹא יִיָּגְעוּ יִלְכוּ וְלֹא יִיעֲפוּ: פ

41

Mwâmi Sirusi, ntumwa ya Nnâmahanga

¹ Mwe birhwa, muhwékêre, munyumvîrhize! Ninyu mwe mashanja, muzibuhe! Bacihebe eruhya, baderhe! Rhujisanye lubanja! ² Ndi wazûsagya omucîranuzi ebushoshokero bw'izûba, anamuhamagala mpu amushimbe? Arhegesire mpu amashanja gamurhumikire, anarhambule abâmi. Engôrho yâge enabahindule katulo n'omuherho gwâge gubajire nka hyâsi hyayehûlwa n'empûsi. ³ Abakulikîre buhena, amatwikanya buzira mbaka, amagera omu njira buzira okulabarha oku idaho. ⁴ Ndi wâkolaga n'okuyûkiriza okwôla kwôshi? Anali olya olondesa amaburha kurhenga aha murhondêro, niono Nyakasane, nie Murhanzi nie nayish'ibâ Muzinda omu bazinda. ⁵ Ebirhwa byâbwîne, byamarhungwa n'obwôba; amarhwêrhwê g'igulu gadwîrhe gagerawo omusisi. Byamaja byayegeera, byamahira njira. ⁶ Ngasi muntu adwîrhe agwâsa owâbo, anamubwîre, erhi: «Humura!» ⁷ Omubinji adwîrhe aha omutuzi w'amasholo omurhima, owagombeza ecûma n'enyundo adwîrhe aha owacitulira eluganda omurhima, abwîre owacishomeka oku cindi, erhi: «Ntyo!» Anacizibuhya n'embambo lyo cirhadundagana.

Israheli arhaciyôbohaga, Nyakasane ye mufungizi wâge

⁸ Ci woyo Israheli, murhumisi wâni, Yakôbo, mwîshogwa wâni, iburha ly'Abrahamu, mwîra wâni, ⁹ we nagwârha kurhenga ebuzinda bw'igulu, nakuhamagala kurhenga emu bihugo by'ihanga, nakubwîra, nti: «Oli murhumisi wâni, nacikwîshozire, ntakulikiriraga!» ¹⁰ Orhayôbohaga, bulya ndi haguma nâwe, orhabaga bihamba, bulya nie Nyamuzinda wâwe. Nakuzibuhize nanakurhabâla, nakugwâsa n'okulyo kw'obucîranuzi bwâni. ¹¹ Ala oku babumbwa n'enshonyi banaturutumbe balya bôshi bali bakuhihire. Bahungumuka banafanande balya bakaz'ikulonzâkwo akadali. ¹² Wâbalonza obabule balya bakâg'ikutulakwo entambala. Bâhungumuka banaherêkerekere balya bakaz'ikutulirakwo amatumu. ¹³ Bulya niono, Nyakasane Nyamuzinda wâwe, nkugwarhîre oku kuboko kulyo, nankubwizire, nti: «Orhayôbohaga, nie nakurhabâla!» ¹⁴ Orhayôbohaga, wâni muvunyu gwa Yakôbo, wâni munyole gw'Israheli! Nie nâkurhabâla, Nyakasane okudesire; còkola wâwe, ye Mutagatîfu w'Israheli. ¹⁵ Ala oku nkujizire nka ngâlê y'okuhûla (engano), ngâlê mpyâhya ya môji abiri: watuntuma entondo, ozivungunyule, n'orhurhondo orhujire nka hirere. ¹⁶ Wâyerûlarho, empûsi erhuyehûkane, ecihûsi carhushandabanya. Ci wêhe wacishingira Nyakasane, wakuzibwa n'Omutagatîfu w'Israheli.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhêlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹⁷ Abagalugalu n'abakenyi bajà balonza amîshi, ci ntago! Olulimi lwâho lwâyumûsire n'enyôrha. Niono, Nyakasane, nâbayumvîrhiza, niono, Nyamuzinda w'Israheli, ntabalikirire. ¹⁸ Najira enyîshi zihulule oku manga, n'orhubanda rhufunukemwo amaliba; irûngu nalihindula lishube ciyanja, n'obudaka buyumûsire bushube nshôko za mîshi. ¹⁹ Omu irûngu narhweramwo emirhi mirîmirî, ey'akasiya, ey'omugorhi n'ey'omuzêti. Omu bulambo nahiramwo ensindani haguma n'orhushingishingi n'emikalakala, ²⁰ Lyo bâbona banamanye, barhimanye banayumve oku kuboko kwa Nyakasane kwakolaga ebyo, oku Mutagatifu w'Israheli wabilemaga.

Nyakasane yêne Nyamuzinda

²¹ Lerhagi olubanja lwinyu, kwo Nyakasane adesire, bûlanagi, kwo Mwâmi wa Yakôbo adesire. ²² Bayegerage hano, barhumanyîse ebyâba. Ehyâgezire, babiderhe! Murhubwirebyo, nîrhu rhucije emurhima, rhubone erhi byayunjwîre! Nîsi erhi mubâge ebyayîsh'ibâ byomurhubwîra! ²³ Murhumanyîsagye ebyayîsh'ibâ, nîrhu rhumanye oku muli banyamuzinda! Ciru mubâge nka mwajira aminja erhi mabî, lyo rhucija emurhima rhunageremwo ecôbâ! ²⁴ Ci ala oku murhali ciru nka busha bwo bunyi, n'emikolo eri busha! Abacimwîshogaga, nabo banali ba kushologosa! ²⁵ Namuhamagire kurhenga ebulembe, ye oyu oyîshire; kurhenga ebushoshokero bw'izûba, namuyakûza omu izîno lyâge. Ayîsh'alabarha abarhegesi b'ebihugo nka bijondo, kula omubumbi ahinanga ibumba. ²⁶ Ndi wabîre abâla ogwo mwanzi kurhenga emurhondêro, mpu rhugumanye? erhi omu kurhenga ensiku za mîra, lyo rhuderha, nti: «Neci, kwo binali»? Nanga, ntâye wabîre abâla ogwo mwanzi; ntâye wagumanyîsise; ntâye wayumvîrhe ebinwa binyu! ²⁷ Omu Siyoni mwo namanyîsagya okwo burhangiriza, narhuma omujâ-bugo omu Yeruzalemu. ²⁸ Nanacilola, ci ntabonaga muntu ciru n'omuguma! Muli bo, ntâ muhanûzi ciru n'omuguma, oyu nankahash'idôsa anashuze! ²⁹ Ala oku bôshi bali busha, emikolo yâbo eri busha, enshushano zâbo ziri mûsi, ziri ntâco!

Jesaja/Isaiah 41

1 הַחֲרִישׁוּ אֵלַי אֲנִי וְלֹא־אֵיִם יַחֲלִיפוּ כַח יְגִשׁוּ אֶזְיָדְבָרוּ יַחֲדוּ לְמַשְׁפֵּט נִקְרָבָה׃ 2 מִי הָעִיר מִמְּזִיחַ צֶדֶק יִקְרָאֶהוּ לְרַגְלוֹ יִתֵּן לִפְנָיו גּוֹיִם וּמַלְכִּים יִרְדֹּךָ יִתֵּן בְּעַפְרָךְ חֲרָבֹו כֶּקֶשׁ נִדָּף קִשְׁתּוֹ׃ 3 יִרְדָּפֶם יַעֲבֹור שְׁלֹום אֲרַח בְּרַגְלֹו לֹא יָבוֹא׃ 4 מִי־פַעַל וְעָשָׂה קִרְא הַדְּרוֹת מֵרֹאשׁ אֲנִי יְהוָה רֹאשׁוֹן וְאֶת־אֲחֵרִים אֲנִי־הוּא׃ 5 רָאוּ אֲנִי וַיִּירָאוּ קִצּוֹת הָאָרֶץ יַחֲרְדוּ קִרְבוּ וַיֵּאֲתִינוּ׃ 6 אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ יַעֲזֹרוּ וְלֹא־חֵיו יֹאמֶר חֵזֶק׃ 7 וַיִּחַזַּק חֲרָשׁ אֶת־צִרְיָו מִחֲלִיק פְּטִישׁ אֶת־הוֹלֶם פָּעַם אָמַר לְדָבָל טוֹב הוּא וַיִּחַזְקֶהוּ בְּמַסְמְרִים לֹא יִמוּט׃ 8 וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בַּחֲרִיתִּי זָרַע אֲבָרְהָם אֲהַבִּי׃ 9 אֲשֶׁר הִחַזְקִיתִּי מִקִּצּוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִלְיָה קִרְאתִיךָ וְאָמַר לֹךְ עַבְדִּי־אָתָּה בַּחֲרִיתִּיךָ וְלֹא מֵאֲסִיתִיךָ׃ 10 אֶל־תִּירָא כִּי עַמְּךָ־אֲנִי אֶל־תִּשְׁתַּע כִּי־אֲנִי אֱלֹהֶיךָ אֲמַצְיָתִיךָ אֶף־עֲזָרְתִּיךָ אֶף־תִּמְכָּתִיךָ בִּימִין צִדְקִי׃ 11 הֵן יִבְשׁוּ וַיִּכְלְמוּ כָל הַנְּחָרִים בְּךָ יְהִיו כָּאֵין וַיֵּאבְדוּ אֲנָשֵׁי רִיבֶךָ׃ 12 תִּבְקָשׁם וְלֹא תִמְצָא־ם אֲנָשֵׁי מִצְרַתִּי יְהִיו כָּאֵין וּכְאִפְסֵם אֲנָשֵׁי מִלְחֻמָּתֶךָ׃ 13 כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִחֲזִיק יְמִינֶךָ הָאָמַר לֹךְ אֶל־תִּירָא אֲנִי עֲזָרְתִּיךָ׃ 14 אֶל־תִּירָאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב מִתִּי יִשְׂרָאֵל אֲנִי עֲזָרְתִּיךָ נֹאס־יְהוָה וְגֹאֲלֶךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ 15 הִנֵּה שְׂמִתִּיךָ לְמוֹרֶגַח חֲרוֹץ חָדָשׁ בַּעַל פִּיפְיוֹת תְּדוֹשׁ הָרִים וְתִדָּק וּגְבֻעוֹת כְּמֶזְק תִּשִּׁים׃ 16 תִּזְרַם וְרוּחַ תִּשְׁאָם וְסַעְרָה תִּפְּיץ אוֹתָם וְאַתָּה תִּגְלֵל בִּיהוָה בְּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל׃ פ

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

17 הַעֲנִיִּים וְהָאֲבִיּוֹנִים מִבְּקָשִׁים מִיָּם וְאֵין לְשׁוֹנָם בַּצִּמָּא נִשְׁתָּה אָנִי יְהוָה אֲנִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא אֶעֱזָבָם: 18 אֶפְתָּח עַל־שְׁפִיִּים נְהִירוֹת וּבִתְרוֹךְ בְּקָעוֹת מַעֲיָנוֹת אֲשֵׁים מִדְּבַר לְאֻגִּם־מִיָּם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצֵאֵי מִיָּם: 19 אֲתֹן בַּמִּדְבָּר אֲרֹז שְׁטֵה וְהִדָּס וְעֵץ שָׁמֶן אֲשֵׁים בְּעֶרְבָה בְּרוֹשׁ תִּדְהַר וּתֹאשׁוּר יַחֲדוּ: 20 לִמְעַן יֵרָאוּ וַיֵּדְעוּ וַיִּשְׁימוּ וַיִּשְׁכְּלוּ יַחֲדוּ כִּי יְד־יְהוָה עֲשֵׂתָה זֹאת וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּרָאָה: פ

21 קָרְבוּ רִיבְכֶם יֹאמֶר יְהוָה הִגִּישׁוּ עֲצֻמוֹתֵיכֶם יֹאמֶר מֶלֶךְ יַעֲקֹב: 22 יִגִּישׁוּ וַיִּגִּדּוּ לָנוּ אֵת אֲשֶׁר תִּקְרִינָה הָרֵאשִׁנוֹת | מָה הִנֵּה הִגִּידוּ וְנִשְׁמָה לִבָּנוּ וְנִדְעָה אַחֲרֵיתָן אוֹ הַבָּאוֹת הַשְּׂמִיעָנוּ: 23 הִגִּידוּ הָאֲתִינוֹת לְאַחֲזֹר וְנִדְעָה כִּי אֱלֹהִים אַתֶּם אֶף־תִּיטִּיבוּ וְתִרְעוּ וְנִשְׁתַּעֲה וְנִרְאָ יַחֲדוּ: 24 הִז־אַתֶּם מֵאֵין וּפְעַלְכֶם מֵאֲפַע תּוֹעֲבָה יִבְחַר בְּכֶם: 25 הֵעִירוֹתִי מִצִּפּוֹן וַיֹּאֲת מִמִּזְרַח־שֶׁשֶׁם יִקְרָא בְּשֵׁמִי וַיָּבֹא סַגִּיִם כְּמוֹ־חֶמֶר וַיִּצָּר יִרְמִס־טִיט: 26 מִי־הִגִּיד מֵרֹאשׁ וְנִדְעָה וּמִלְפָּנִים וְנֹאמֶר צִדִּיק אֶף אֵין־מִגִּיד אֶף אֵין מִשְׁמִיעַ אֶף אֵין־שֹׁמֵעַ אֲמַרְיֶכֶם: 27 רֹאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הֵנָּה וְלִירוּשָׁלַם מִבְּשָׁר אֲתֹן: 28 וְאֶרָא וְאֵין אִישׁ וּמֵאֲלָה וְאֵין יוֹעֵץ וְאֲשָׁאֲלָם וַיִּשְׁיבוּ דְבַר: 29 הֵן כָּלָם אֲנִי אֶפֶס מַעֲשֵׂיהֶם רוּחַ וְתָהוּ נִסְכֵּיהֶם: פ

42

Olwimbo lurhanzi lw'Omurhumisi ^h

¹ Oyu ye murhumisi wâni ngwarhîre oku kuboko, ye mwîshogwa wâni omurhima gwâni gucîshingira. Namuhiziremwo omûka gwâni; ye wamanyîsa amashanja obucîrannzi. ² Arhakabanda kahababo, arhakanaja ahamagaza, izû lyâge lîrhakayumvikana oku irango. ³ Arhakahumanula olusheke luvunisire, arhakanazimya ecirere cidwîrhe catumbûka. Amanyîsa obucîranuzi omu kushimba okunali. ⁴ Arharhame arhanagonyahale, kuhika ayimanze obushinganyanya omu igulu. Ebirhwa bidwîrhe byalinga enyigîrizo zâge. ⁵ Kwo adesire ntyôla Nyamuzinda, Yâgirwa Nyakasane, owalemaga amalunga anagabungûla, owazibuhya igulu n'ebiburhwâmwo, owahâga abantu balibâmwo obuzîne anahâ abaligerâmwo omûka: ⁶ «Nie Nyamuzinda nakuhamagalaga omu bushinganyanya, nâkugwârîra oku kuboko, nâkubumba nanakuyimanza nti nkujire ndagâno y'olubaga na bumoleke bw'amashanja, ⁷ Lyo ozibûla amasû g'emihûrha, orhenze abashwêke omu mpamikwa n'abali omu ndunduli y'omwizimya obashwekûle. ⁸ Nie Nyakasane, elyo lyo izîno lyâni! Irengye lyâni ntankalihâ wundi, n'obukuze bunkwânîne ntankabulekera enshushano! ⁹ Ebirhanzi mîra byabâga, nankola nammumanyîsa ebihyâhya. Mmubwîzirebyo embere birhangire okubâ.

Olwimbo lwa Buhimane

¹⁰ Yimbiri Nyakasane olwimbo luhyâhya, kuhika emunda igulu lihekera, muyimbe irengye lyâge mwe muyikira enyanja n'ebiremwa byâmwo byôshi, mwe birhwa n'ababiyûbakakwo bôshi. ¹¹ Irungu n'ebishagala byâmwo bibande akahababo; engo za Kedari zicîshinge; abayûbaka omu Lwâla babande empundu, bahubulirize oku marhwerhwe g'entondo! ¹² Bahe Nyakasane obukuze, Bayimbe irengye lyâge omu birhwa byôshi! ¹³ Nyakasane akomekire nka ntwâli, ayîsh'arûkûza nka mulwî wa ntambala, ayîsh'abanda akahababo k'okukoza ebirha, ababisha bâge abakolera akal'ibala. ¹⁴ Narhanzir'ihulika kurhenga mango garhali manyi, nacîhumbira, navumbika gwahalâla. Lero nkolaga nayâma nka muzire waling'iburha, ndi nk'oli obuhuba, nnandwîrhe nayahagira. ¹⁵ Namalîra entondo n'orhubanda, nnanyumyekwo ngasi hyâsi hibishi, Enyîshi nâzihinduka budaka bûmu, n'enziba nziyumye. ¹⁶ Nâgeza emihûrha omu njira erhishi, nâyilongolana emu mikaâba erhasâg'igerwamwo

^h42.1 emilongo 1- 4: Ezi nderho ziyêrekîre Mwâmi Yezu, Masiha.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

bundi. Embere zâbo, omwizimya nâguhindula bulangashane, n'enjira z'orhubanda-rhubanda nzijire nnongêdu. Eyo mihigo nâiyunjuza, ntabule bwayiyûkiriza. ¹⁷ Bakola bajà bacitunda cinyumanyuma banagwêrhwe n'enshonyi balya bacikubagira enshushano, balya bakabwîra ensanamu z'ecûma, mpu: «Mwe banyamuzinda bîrhu!»

Bene-Israheli, bihuli na mihûrha

¹⁸ Mwe bihuli, muyumve! Mwe mihûrha, mukonole amasû, mulole! ¹⁹ Ndi oli muhûrha, kuleka omurhumisi wânî? Ndi oli cihuli nk'omujà-bugo ntumire? Ndi oli muhûrha ak'olya nàcungulaga na ndi oli cihuli ak'omurhumisi wa Nyakasane? ²⁰ Wâbwîne binji, ci orhatwâga ihuzihuzi; wârhezire amarhwîri, ci orhayumvagya akantu. ²¹ Omu bwimâna bwâge, Nyakasane alonzize okuyêrekana obwinjà n'irenge ly'irhegeko lyâge. ²² Ci luli lubaga lwanyazirwe akibo n'akabale! Bôshi bali bashwêkere omu nkunda, bayîgalîrwe omu mpamikwa, banyazirwe, na ntâye wâfafungire, bâkolerwa akal'ibala, na ntâye wâdesire, erhi: «Galula!» ²³ Ndi muli mwe wârhegir'ebyôla okurhiwiri? Ndi wât'ihuzihuzi anayumve kurhenga ene? ²⁴ Ndi wâzigaga Yakôbo anyagwa n'Israheli âhagulwa? K'arhali Nyakasane rhwâgomeraga? Barhalonzagya okushimba enjira zâge, barhanayumvagya irhegeko lyâge. ²⁵ Anacidubulirakwo Israheli oburhê bw'obukunizi bwâge n'akadugundu k'ebîrha. Obwo bukunizi bwamuyôhakwo engulumira y'omuliro, ci arhayumvagya, bwamudûlika muliro, ci arhashibiriraga!

Jesaja/Isaiah 42

1 הֵן עֲבָדִי אֶתְמַדְּבוּ בְּחִירֵי רָצְתָה נַפְשִׁי נִתְּתִי רוּחִי עָלָיו מִשְׁפָּט לְגוֹיִם יוֹצִיא: 2 לֹא יִצְעַק וְלֹא יִשָּׂא וְלֹא יִשְׁמָעַ
בְּחוּץ קוֹלוֹ: 3 קִנְיָה רָצוֹן לֹא יִשְׁבֹּר וּפְשָׁתָה כְּהָה לֹא יִכְבֶּנָה לְאַמֶּת יוֹצִיא מִשְׁפָּט: 4 לֹא יִכְהֶה וְלֹא יִרְוץ
עַד־יֵשִׁים בְּאַרְץ מִשְׁפָּט וּלְתוֹרָתוֹ אֵיִם יִיחִילוּ: פ
5 כֹּה־אֶמַר הָאֵל | יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם רָקַע הָאָרֶץ וַצִּאֲצִיאָהּ נָתַן נִשְׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ לַהֲלָכִים
בָּהּ: 6 אֲנִי יְהוָה קְרֹאתִיךָ בְּצִדֶּק וְאַחֲזֶק בִּידֶּךָ וְאַצְרֶךָ וְאַתְּנֶנָּה לְבְרִית עִם לְאוּר גּוֹיִם: 7 לִפְקֹחַ עֵינַיִם עוֹרוֹת
לְהוֹצִיא מִמֶּסְגֶּר אֶסִּיר מִבֵּית כְּלָא יִשְׁבִּי חֹשֶׁךְ: 8 אֲנִי יְהוָה הֵוא שְׁמִי וְכַבֹּדִי לֹא־אֶחָר לֹא־אֶתֵּן וְתִהְיֶה
לְפָסִילִים: 9 הֲרֹאשֹׁנוֹת הִנֵּה־בָאוּ וְחִדְשׁוֹת אֲנִי מְגִיד בְּטָרִם תִּצְמַחְנָה אֲשֶׁמִּיעַ אֶתְכֶּם: פ
10 שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חֹדֶשׁ תִּהְלֹתוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ יוֹרְדֵי הַיָּם וּמֵלֵאוּ אֵיִם וְיִשְׁבִּיָּהֶם: 11 יִשְׂאוּ מִדְּבָר וְעָרְיוּ חֲצָרִים
תִּשָּׁב קֶדֶר יִרְנֹו יִשְׁבִּי סֹלֶעַ מְרֹאשׁ הָרִים יִצְחוּ: 12 יִשְׁמְעוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְתִהְלֹתוֹ בְּאֵיִם יִגִּדוּ: 13 יְהוָה כְּגִבּוֹר יֵצֵא
כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קִנְיָה יִרְעֵעַ אֶף־יִצְרִיחַ עַל־אֵיבָיו יִתְגַּבֵּר: ס
14 הַחֲשִׁיתִי מֵעוֹלָם אַחֲרִישׁ אֶתְאַפֵּק כִּי־וּלְדָה אֶפְטָה אֲשֶׁם וְאַשְׂאֵף יָחִיד: 15 אַחֲרִיב הָרִים וְגִבְעוֹת וְכָל־עֲשָׂבִים
אוֹבִישׁ וְשִׁמְתִי נְהֹרוֹת לְאֵיִם וְאַגְמִים אוֹבִישׁ: 16 וְהוֹלֵכְתִּי עוֹרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדְעוּ בְּנִתְיֹבוֹת לֹא־יָדְעוּ אֲדָרִיכֶם
אֲשִׁים מִחֹשֶׁךְ לִפְנֵיהֶם לְאוֹר וּמַעֲקָשִׁים לְמִישׁוֹר אֲלֶה הַדְּבָרִים עֲשִׂיתֶם וְלֹא עֲזֹבְתֶם: 17 נִסְגּוּ אַחֹר יִבְשׁוּ בִשֶׁת
הַבְּטָחִים בִּפְסָל הָאֱמָרִים לְמִסְכָּה אַתֶּם אֱלֹהֵינוּ: ס
18 הַחֲרָשִׁים שִׁמְעוּ וְהָעוֹרִים הִבִּיטוּ לְרֹאוֹת: 19 מִי עוֹר כִּי אִם־עֲבָדִי וְחָרַשׁ כְּמִלְאָכִי אֲשַׁלַּח מִי עוֹר כְּמִשְׁלֹם וְעוֹר
כְּעֶבֶד יְהוָה: 20 רְאִית רַבּוֹת וְלֹא תִשְׁמַר פְּקוּחַ אֲזָנִים וְלֹא יִשְׁמַע: 21 יְהוָה חֲפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה
וְיֹאדִיר: 22 וְהוּא עִם־בָּזוּז וְשֹׁסִי הַפֶּחַ בְּחוֹרִים כָּלֶם וּבִבְתִּי כָלֵאִים הַחֲבָאוּ הֵיוּ לְבוֹ וְאֵין מִצִּיל מִשְׁסָה וְאִין־אֶמַר

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

הַשֶּׁבֶ: מִי בָכֶם יֵאָזֵן זֹאת יִקְשֹׁב וַיִּשְׁמַע לְאַחֲרָיו: ²⁴ מִי־נִתֵּן לְמִשְׁוֹפָה יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל לְבָזוּיִם הֲלוֹא יְהוָה זֶה חֲטָאנוּ לוֹ וְלֹא־אָבֹו בְּדַרְכּוֹ הַלֹּדֶד וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ: ²⁵ וַיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו חֲמָה אָפֹו וַיַּעֲזֹז מִלְחָמָה וַתִּלְהַטְהָהּ מִסָּבִיב וְלֹא יָדַע וַתִּבְעַר־בּוֹ וְלֹא־יָשִׁים עַל־לֵב: פ

43

Israheli, murhonyi wa Nyakasane

¹ Lero bunôla ntyâla kwo adesire Nyakasane, owakulemaga, wâni Yakôbo, owakubumbaga, wâni Israheli¹: Orhayôbohaga, bulya nâkucungwîre, nâkuhamagîre omu izîno lyâwe: oli wâni. ² Erhi wankalambagira omu mîshi, ndi haguma nâwe, enyîshi zirhankakuzîsa. Erhi wankâgera omu muliro, orhankahya, engulumira yâgo erhankakuyôca. ³ Bulya nie Nyakasane, Nyamuzinda wâwe, nie Mutagatîfu w'Israheli, Mucunguzi wâwe. Nahanyire Mîsiri nti nkucungule, Kushi na Seba ahâli hâwe. ⁴ Kulya kubà orhali munyi omu masù gâni, oli wa citwîro cihamu, ntanahimwa kukurhonya, nahanyire abantu ahâli hâwe nanakuhingâna agandi mashanja. ⁵ Orhayôbohaga, bulya ndi haguma nâwe. Iburha lyâwe nâlirhenza Ebushoshokero, nâlîshûbûza kurhenga Ebuzikiro. ⁶ Nabwîra Emwênè, nti: «Lerha!» n'Emukondwè, nti: «Orhabahagali! Galula bagala bâni barhenge omu bihugo b'ihanga, na bali bâni barhenge emunda igulu lihekera, ⁷ ngasi balya bôshi bajira izîno lyâni, balya nalemeraga irenge lyâni, nâbabumba nanabajira!

Nyakasane yêne ye Nyamuzinda

⁸ Hulusa olu lubaga lw'emihûrha egwêrhe amasù, ebi bihuli bigwêrhe amarhwîri!» ⁹ Amashanja gashûbûzanye gôshi, n'ebihugo bibugânane! Ndi muli bo wâmanyîsize ebyôla anarhubwîra ebyâjiragwa kurhenga mîra? Balerhage abahamirizi bâbo bayêrekane oku bo bayâzize! Abâbayumva baderhe, mpu: «Neci, kwo binali ntyo!» ¹⁰ Mwe bahamirizi bâni, kwo adesire Nyakasane, mwe murhumisi wâni nacishogaga, nti lyo mumanyirira bwinjà, munyêmêre munayumve oku nie nyôrha mbâho: embere zâni ntà Nyamuzinda wâbumbirwe, n'enyuma zâni ntâye wânacibeho. ¹¹ Niono nie Nyakasane; kuleka nie, ntà mucunguzi! ¹² Niono nie nalêbaga nanalêrha obucire, nie nabumanyîsagya, ci arhali Nyamuzinda w'ihanga ekarhî kinyu. Mwoyomuli bahamirizi bâni, kwo adesire Nyakasane, nâni ndi Nyamuzinda, ¹³ oly'obâho ensiku n'amango. Ntâye wankantenza akantu omu nfune; oku nâjiraga, ndi wakacikuhindula?

Obulêbi buyêrekîre Babiloni

¹⁴ Ntyâla kwo adesire Nyakasane, mucunguzi winyu, Omutagatîfu w'Israheli: Mwe mwarhumire ntuma abantu e Babiloni, nâhamûla orhuhamikizo rhw'empamikwa zôshi, empûndu z'omwîshingo z' Abakaldeyi zâhinduka ndûlù. ¹⁵ Nie Nyakasane, Omutagatîfu winyu, Lulema w'Israheli, mwâmi winyu.

Birhangâzo by'olubungo luhyâhya

¹⁶ Ntyâla kwo adesire Nyakasane, owatwâga enjira omu nyanja n'omukâba omu mîshi makali bwenêne, ¹⁷ owarhumaga engâlè n'ebiterusi oku bîrha, omurhwe gw'abasirika haguma n'abalwî b'entwâlî; bahenanguka burhazûka, bazimangana nka ngoke, baherêrekera. ¹⁸ Murhacikengêraga ebyâlî mîra, murhacigerêrezagya ebyâgezire. ¹⁹ Ala oku nkola najira akantu kahyâhya, ciru na mîra karhangire okubà; ka murhac'ikabona? Neci, nâtw'enjira omw'irûngu, mpire n'enyîshi omu bulambo. ²⁰ Ensimba zânkuza, banyambwe n'enkôngoro, bulya nâhizire amîshi omw'irûngu, n'enyîshi omu bulambo, lyo nkanywêsa olubaga lwâni, omwîshogwa wâni. ²¹ Olwo lubaga niene nâjaga nashûbûza

^{143.1} Emilongo 1-13: Erhi ayûs'iyerekana obuzigire bwa Nyamuzinda oku lubaga lwâge lwîshogwa, omulêbi akengêzize kandi Abayahudi oku Nyamuzinda aba muguma. Bulya abalungu bâbo bakagiharâmya banyamuzinda banjibanji bw'obwîhambe, ago gâlî mashumi manji oku Bayahudi.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

Iwâkayâlîza irenge lyâni.

Israheli arhavugag'omunkwa

²² Ci orhanshengaga, wâni Yakôbo, orhacirhamagya mpu wanshîbirira, wâni Israheli. ²³ Orhantûlaga abâna-buzi bâwe mbâgwa, orhanankuzagya n'enterekêro zâwe. Ntakulibuzagya n'enshângi. ²⁴ Ntarhumaga waheza ebirugu byâwe omu kugula omugavu¹, orhananyigusagya n'amashushi g'enterekêro zâwe. Ci nie wâjizire mujà wâwe n'ebyâha byâwe, wanantamya n'amabî gâwe. ²⁵ Niono, niene nkola nazûza amabî gâwe, n'ebyâha byâwe ntacibiyibuka bundi. ²⁶ Onkengêze, rhujè lubanja rhwembi; orhang'iderha we murhanzi lyo oyâza! ²⁷ Sho wâwe murhanzi âjizire ecâha, n'abalagizi bâwe bangomîre. ²⁸ Lero nanacikolera abakulu b'akâ-Nyamuzinda kâni nka banyankola-maligo; nâlekêrera Yakôbo nti bamuherêrekeze n'Israheli nti bamujâcire.

Jesaja/Isaiah 43

1 וְעַתָּה כֹּה-אָמַר יְהוָה בְּרֹאֵךְ יַעֲקֹב וְיִצְרָךְ יִשְׂרָאֵל אֶל-תִּירָא כִּי גִאלְתִּיךָ קָרָאתִי בְשֵׁמִי לִי-אֶתָּה: ² כִּי-תַעֲבֹר בְּמִים אֶת-דָּאָגִי וּבְנִהְרוֹת לֹא יִשְׁטָפוּךָ כִּי-תֵלֵךְ בְּמוֹ-אֵשׁ לֹא תִכְוֶה וְלֹהֶבָה לֹא תִבְעַר-בָּךְ: ³ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ נִתְּתִי כְפָרֶךְ מִצָּרִים כּוֹשׁ וּסְבָא תַחֲתֶיךָ: ⁴ מֵאֲשֶׁר יִקְרָתְךָ בְּעֵינִי נִבְדַּדְתָּ וְאֲנִי אֶהְבֶּתִּיךָ וְאַתָּן אָדָם תַּחֲתֶיךָ וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ: ⁵ אֶל-תִּירָא כִּי אֶת-דָּאָגִי מִמְזִרָח אָבִיא זֶרְעֶךָ וּמִמַּעַרְב אֶקְבֹּץ-ךָ: ⁶ אָמַר לְצִפּוֹן תֵּנִי וּלְתִימָן אֶל-תִּכְלָאִי הִבֵּי־אִי בְנִי מִרְחֹק וּבְנוֹתִי מִקְצֵה הָאָרֶץ: ⁷ כָּל הַנִּקְרָא בְשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו יִצְרָתִיו אֶף-עֲשִׂיתִיו: ⁸ הוֹצִיא עַם-עוֹר וְעֵינַיִם יֵשׁ וְחֹרָשִׁים וְאֻזִּים לָמוֹ: ⁹ כָּל-הַגּוֹיִם נִקְבְּצוּ יַחְדָּו וַיֵּאָסְפוּ לְאֻמִּים מִי בָהֶם יֵצִיד זֹאת וְרֹאשֹׁנוֹת יִשְׁמִיעֶנּוּ יִתְּנוּ עֲדֵיהֶם וַיִּצְדְּקוּ וַיִּשְׁמְעוּ וַיֹּאמְרוּ אִמָּת: ¹⁰ אַתֶּם עַדִּל נְאֻם-יְהוָה וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בַּחֲרָתִי לְמַעַן תִּדְעוּ וְתֹאמְרֶנּוּ לִי וְתִבְיֵנוּ כִּי-אֲנִי הוּא לִפְנֵי לֹא-נִוצֵר אֵל וְאַחֲרִי לֹא יִהְיֶה: ¹¹ אֲנֹכִי אֲנֹכִי יְהוָה וְאֵין מִבְּלַעֲדִי מוֹשִׁיעַ: ¹² אֲנֹכִי הִגְדַּתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי וְאֵין בְּכֶם זֶר וְאַתֶּם עַדִּי נְאֻם-יְהוָה וְאֲנִי-אֵל: ¹³ גַּם-מִיּוֹם אֲנִי הוּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל אֶפְעֹל וּמִי יִשִּׁיבָנָה: ¹⁴ כֹּה-אָמַר יְהוָה גְּאֻלְכֶם קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְבִלָּה וְהוֹרַדְתִּי בְּרִיחִים כָּלֶם וְכַשְׂדִּים בְּאִנְיוֹת רִנָּתָם: ¹⁵ אֲנִי יְהוָה קְדוֹשְׁכֶם בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מִלִּכְכֶּם: ¹⁶ כֹּה אָמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמִים עֲזִים נְתִיבָה: ¹⁷ הַמוֹצִיא רֶכֶב-וְסוֹס תֵּיל וְעֻזּוֹ יַחְדָּו יִשְׁכְּבוּ בַלִּיקוֹמוֹ דַּעֲבוּ כַפְשֶׁתָה כָבוֹ: ¹⁸ אֶל-תִּזְכְּרוּ רֹאשֹׁנוֹת וּקְדַמְנִיּוֹת אֶל-תִּתְבַּנְּנוּ: ¹⁹ הִנְנִי עֹשֶׂה חֲדָשָׁה עִתָּה תִצְמַח הַלּוֹא תִדְעוּהָ אֶף אֲשֶׁם בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בִּישְׁמוֹן נִהְרוֹת: ²⁰ תִּכְבְּדֵנִי חֵית הַשָּׂדֶה תַּנִּים וּבְנוֹת יַעֲנֶה כִּי-נִתְּתִי בַמִּדְבָּר מִים נִהְרוֹת בִּישְׁמִי לְהַשְׁקוֹת עַמִּי בַחֲרִי: ²¹ עַם-זוֹ יִצְרָתִי לִי תִהְיֶה יִסְפְּרוּ: ²² וְלֹא-אֶתִּי קָרָאתָ יַעֲקֹב כִּי-יִגְעַתָּ בִּי יִשְׂרָאֵל: ²³ לֹא-הִבֵּיאתָ לִי שֶׁה עֲלֵתֶיךָ וּבִבְחִירָךְ לֹא כִבַּדְתָּנִי לֹא הִעֲבַדְתִּיךָ בְּמִנְחָה וְלֹא הוֹנַעְתִּיךָ בְּלִבּוֹנָה: ²⁴ לֹא-קִנִּיתָ לִּי בַכֶּסֶף קֶנֶה וְחֻלֵּב וּבִבְחִירָךְ לֹא הִרּוּתָנִי אֶךְ הִעֲבַדְתָּנִי בַחֲטָאוֹתֶיךָ הוֹנַעְתָּנִי בְּעוֹנֵתֶיךָ: ²⁵

¹43.24 Abapagani bakagikolêsa amasheke gagwêrhe obuhumule bwinjà amango bagashâniza banyamuzinda bâbo b'obwîhambe. Rhulole muli Eze 27, 19; Lwi 4, 14.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

25 אֲנִכִּי אֲנִכִּי הוּא מִחָה פִּשְׁעֶיךָ לְמַעַנִּי וְחִטָּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: 26 הַזִּכִּירָנִי נִשְׁפָּטָה יַחַד סֵפֶר אֶתָּה לְמַעַן תִּצְדָּק: 27 אֲבִיךָ הָרֹאשׁוֹן חָטָא וּמִלִּצִּיֶּיךָ פָּשְׁעוּ בִּי: 28 וְאַחֲלָל שְׂרִי קֹדֶשׁ וְאַתָּנָה לַחֲרֹם יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְגִדּוּפִים:

ס

44

Omugisho kuli Israheli

¹ Ci lero oyumvagye, wâni Yakôbo, murhumisi wâni, nâwe Israheli, mwîshogwa wâni! ² Kwo adesire ntyâla Nyakasane, wakulemaga, ye wakubumbaga kurhenga omu nda ya nyoko ye na murhabâzi wâwe: Orhayôbohaga, wâni murhumisi wâni Yakôbo, wâni Yeshuruni, mwîshogwa wâni! ³ Bulya nkola nabulagira amîshi oku cihugo cifîre n'ecûmwe, nnampuluze enyîshi omu budaka buyumûsire. Nabulagira omûka gwâni oku buko bwâwe, n'obwangâ bwâni oku iburha lyâwe. ⁴ Bâmera banakule nka byâsi by'omu mîshi, nka masheke g'oku burhambi bw'olwîshi. ⁵ Muguma anâderhe, erhi: «Ndi wa Nyakasanel» Owundi anâlonze okukâderhwa izîno Iya Yakôbo. Hajire n'owayandika omu mfune zâge, erhi: «Wa Nyakasane», ayîrikwe izîno ly'Israheli. Nyamuzinda ali muguma yêne ⁶ Kwo adesire ntyâla Nyakasane, mwâmi w'Israheli, muyokozi wâge, Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe: Nie murhanzi, nie na muzinda, ntâ wundi Nyamuzinda kuleka nie! ⁷ Ndi wankacinyigererakwo? Ajag'eruhya! aderhe anampugûlire nâni, arhondêreze ciguma ciguma ebyâbire kurhenga nsinga olubaga lwa mîra ga Kêra; arhubwîre n'ebyâciyisha! ⁸ Murhajugumaga, murhayôbohaga! Ka ntakubwîraga n'okukumanyîsakwo kurhenga mîra? Muli bahamirizi bâni; ka hali owundi Nyamuzinda kuleka nie? Nanga, ndi wundi Kabuye! Ntâye mmanyire ciru n'omuguma!

Banyamuzinda b'obwîhambe!

⁹ Abatula ensanamu, bôshi bali busha^k, n'emikolo y'obulenga bwâbo ntâ bukwânane bwâyo! Yo eri bahamirizi bâbo, ci bali bahamirizi barhabona barhanayîshi kantu; enshonyi zâbahumba. ¹⁰ Ndi obumba Nyamuzinda w'obwîhambe n'okutula enshushano arhanalangaliri bunguke? ¹¹ Ala oku abashimbulizi bâge bôshi enshonyi zababumba; ababinji nabo banali bantu nka bandi. Bashûbûzanye bôshi, bacihebe eruhya; barhungwe n'obwôba, n'enshonyi zibabumbè! ¹² Omutuzi anatulire embasha oku makala, ayikombeze n'enyundo. Ayitula n'emisî y'okuboko kwâge. alinde ashalike n'emisî emuhwere; n'akaba arha-nywiri mîshi, wanabona yeshi amahenanguka! ¹³ Naye omubinji w'emirhi anayanka omugozi, ajire enshushano n'akalamu, ayibinjûle n'enkololo yâge anayigezekwo olugero; ayihe iranga ly'omuntu, iranga linjinja ly'omuntu, mpu lyo ebêra omu nyumpa. ¹⁴ Anatwa emirhi mirî-mirî, acishoge omujimbu n'omuhumbahumba, ayireke ekule enazibuhe haguma n'eyindi mirhi y'emuzirhu. Kandi anarhwêra omuberebere, enkuba eyish'igumeza. ¹⁵ Ebyo byôshi omuntu abikolêsa nka nshâli za kutwâna omuliro: anarholakwo, akalûke; atwâne omuliro, aduge obuntu. Kandi anabinjamwo enshushano, ayifukamire. ¹⁶ Ecihimbi, anacidulike muliro, ayôkerekwo enyama, alye, ayigurhe. Okubu-ndi anarhondêra okukaluka, aderhe, erhi: «Awa! namakaluka, namayumva idûrhu!» ¹⁷ Ecihimbi cicisigire, anabinjamwo Nyamuzinda, ajire enshusho akâz'iharâmya; anayifukamira, ayishenge, aderhe, erhi: «Oncize, bulya we Nyamuzinda wâni!» ¹⁸ Barhishi barhanagerêreza, bulya olubwîbwî lubali ebusû lurhankaziga babona, olubali omu murhima lurhankaziga barhimanya! ¹⁹ Ntâye muli bo wankacij'emurhima, ntâye wankamanya anakengêre okucidôsa, erhi: «Kali cihî-mbî ciguma nacistwanyire muliro, nadugirakwo obuntu nanayôkerakwo eyi nyama ndwîrhe nalya, n'ecihimbi cisigire nkolaga narhenzamwo akantu k'okushologosa! Kali lushâli olu nafukamira!» ²⁰ Mulyi w'oluvû! Murhima muhûrha na muhera! Ntâko ankacihasha okucîciza n'okuderha, erhi: «Akâla kantu mfumbasire, ka

^k44.9 - 44. 9: Omulêbi ali arhonda abapagani, abayêresire oku bali bahwinja bala baharâmya ensa-namu bône babinjaga, zirhabâzizîne: eba misingala ya marhale, biba bihimbi bya mirhi byône- byône.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

burhali bunywesi?»

Omanyé wankayibagira

²¹ Okengêre ebyôla, Yakôbo, nâwe Israheli, bulya oli murhumisi wâni. Niene nakubumbaga, oli murhumisi wâni; Israheli, ntâ mango nakuyibagire! ²² Nazazize amabî gâwe nka lwikungu, n'ebiyâha byâwe nka citù. Shubira emunda ndi, bulya nie nakuyôkolaga. ²³ Muband'empundu, mwe malunga, bulya Nyakasane akozire akîrumè! Mukome kagasha, mwe nyenga z'ekuzimu! Mubande orhubûli, mwe ntondo, ninyu mwe mizirhu n'emirhi emmubâmwo! Bulya Nyakasane ayôkwire Yakôbo, ayêrekîne irenge lyâge omu Israheli.

Nyamuzinda ye Lulema

²⁴ Kwo adesire ntyâla Nyakasane. mucunguzi wâwe, owakubumbaga kurhenga omu nda ya nyoko: Niono, nie Nyakasane naleмага byôshi; nienene nabungûlaga amalunga, nanazibuhya igulu buzira kurhabâlwa na ndi. ²⁵ Nie ntulutumbya amalêbi g'abashonga, nie njira abalaguzi rhutumbaguzi; nie ngeza abarhimanya cinyumâ-nyumâ n'amenge gâbo ngahindule isirhe. ²⁶ Nie nyunjuza akanwa k'omurhumisi wâni nnanyûkirize emihigo y'abajâ-bugo bâni; nie mbwîra Yeruzalemu, nti: «Washub'iyunjula bantu», n'ebishagala bya Yuda, nti: «Mwashub'iyûbakwa, n'ebishabûkiza byâge nashub'ibiyimanza!» ²⁷ Nie mbwîra emihengere y'enyanja, nti: «Ganûki, nayumûsa enyîshi zinyu!» ²⁸ Nie mbwîra Sirûsi, nti: «Oli mungere wâni!» Ayûkiriza obulonza bwâni bwôshi, omu kubwîra Yeruzalemu, erhi: «Washub'iyûbakwa», n'akâ-Nyamuzinda, erhi: «Washub'iyimanzihwa!»

Jesaja/Isaiah 44

1 וַעֲתָה שָׁמַע יַעֲקֹב עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֶרְתִּי בּוֹ: 2 כֹּה־אָמַר יְהוָה עֹשֶׂה וְיִצְרֵךְ מִבְּטֶן יַעֲרֹךְ אֶל־תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָוֹן בְּחֶרְתִּי בּוֹ: 3 כִּי אֶצְק־מִים עַל־צִמָּא וְנִזְלִים עַל־יִבְשָׁה אֶצְק רֹוחִי עַל־זֶרְעֶךָ וּבִרְכָתִי עַל־צִאֲצָאֶיךָ: 4 וְצִמְחוּ בְּבֵין חֲצִיר כְּעֶרְבִים עַל־יְבֵל־יָמִים: 5 זֶה יֹאמֵר לַיהוָה אֲנִי זֶה יִקְרָא בְּשֵׁם־יַעֲקֹב זֶה יִכְתֹּב יָדוֹ לַיהוָה וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה: פ
6 כֹּה־אָמַר יְהוָה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רֹאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְלָעַדִּי אֵין אֱלֹהִים: 7 וּמִי־כִמּוֹנִי יִקְרָא וְיִגִּידָהּ וְיַעֲרֹכֶהָ לִי מִשׁוּמִי עַם־עוֹלָם וְאַתִּיחַת וְאֲשֶׁר תִּבְאֶנָּה יִגִּידוּ לָמוֹ: 8 אֶל־תִּפְחָדוּ וְאֶל־תִּרְהוּ הֲלֹא מֶאֱז הַשְׁמַעְתִּיד וְהַגִּדְתִּי וְאַתֶּם עַדִּי הִישׁ אֱלֹהֶי מִבְלָעַדִּי וְאֵין צוֹר בִּלְיַדְעָתִי: 9 וְצִרִי־פֶסֶל כָּלֶם תִּהְיוּ וְחִמּוּדֵיהֶם בִּלְי־עֵלִיו וְעִדֵּיהֶם הִמָּה בִּלְי־רְאוֹ וּבִלְי־דַעַו לָמַעַן יִבְשׁוּ: 10 מִי־יִצֹר אֵל וּפֶסֶל נִסְדָּ לְבִלְתִּי הוֹעִיל: 11 הֵן כָּל־חֲבֵרָיו יִבְשׁוּ וְחֲרָשִׁים הֵמָּה מֵאֲדָם יִתְקַבְּצוּ כָּלֶם יַעֲמָדוּ וּפְחָדוֹ יִפְחָדוּ יִבְשׁוּ יַחַד: 12 חֲרָשׁ בְּרֹזֶל מַעֲצָד וּפַעַל בַּפָּחַם וּבִמְקַבּוֹת יִצְרָהוּ וּיַפְעִלֻהוּ בְּזֹרַע כָּחוֹ גַּם־רַעַב וְאֵין פָּח לֹא־שִׁתָּה מִים וְיִיעַף: 13 חֲרָשׁ עֲצִים גִּטָּה קוֹ יִתְאַרְהוּ בְּשֶׁרֶד יַעֲשֶׂהוּ בְּמִקְצָעוֹת וּבִמְחוּגָה יִתְאַרְהוּ וְיַעֲשֶׂהוּ כְּתַבְנִית אִישׁ כְּתַפְאֶרֶת אָדָם לְשֶׁבֶת בֵּית: 14 לְכַרְתָּ־לּוֹ אֲרָזִים וְיִקַּח תִּרְזָה וְאֱלֹזִין וְיִאֲמִץ־לּוֹ בַּעֲצֵי־יַעַר נָטַע אֲרֵן וְגִשֵּׁם יִגְדֵּל: 15 וְהָיָה לְאָדָם לְבָעֵר וּיִקַּח מֵהֶם וְיַחֵם אֶף־יִשְׁקִי וְאִפֹּה לָחֶם אֶף־יַפְעֵל־אֵל וְיִשְׁתַּחֲוּ עֲשֶׂהוּ פֶסֶל וְיִסְגְּדוּ־לָמוֹ: 16 חֲצִיז שְׂרָף בְּמוֹ־אֵשׁ עַל־חֲצִיז בֶּשֶׂר יֹאכֵל יִצְלָה צָלִי וְיִשְׁבַּע אֶף־יַחֵם וְיֹאמַר הֲאֵח חֲמוּתִי רָאִיתִי אֹר: 17 וּשְׁאֲרִיתוֹ לֵאֵל עֲשֶׂה לְפִסְלוֹ יִסְגְּדוּ־לּוֹ וְיִשְׁתַּחֲוּ וְיִתְפַּלֵּל אֱלֹזִי וְיֹאמַר הַצִּילֵנִי כִּי אֵלִי אַתָּה: 18 לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְיִנוּ כִּי טַח מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מִהַשְׁכִּיל לְבַתָּם: 19 וְלֹא־יִשְׁעִיב אֶל־לְבָזוֹ וְלֹא דַעַת וְלֹא־תְבוּנָה לֵאמֹר חֲצִיז שְׂרַפְתִּי בְּמוֹ־אֵשׁ וְאֵף אֶפִּיתִי עַל־גִּחְלִיו לָחֶם אֶצְלָה בֶּשֶׂר וְאֶכֶל וְיִתְרוּ

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

לְתוֹעֲבָה אֶעֱשֶׂה לְבֹל עַץ אֶסְגֹּד: ²⁰רָעָה אֶפֶר לֵב הוֹתֵל הִטָּהוּ וְלֹא-יֵצִיל אֶת-נַפְשׁוֹ וְלֹא יֵאמָר הֲלוֹא שָׁקַר בִּימִינִי: ס

²¹וְכִרְ-אַלֶּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל כִּי עֲבָדִי-אַתָּה יִצְרָתִיךָ עֲבָד-לִי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל לֹא תִנְשָׁנִי: ²²מַחֲתִי כָעֵב פֶּשַׁעִיךָ וְכַעֲנָן חֲטָאוֹתֶיךָ שׁוֹבָה אֵלַי כִּי גֹאֲלֶתִיךָ: ²³רָנֹו שְׁמַיִם כִּי-עָשָׂה יְהוָה הֲרִיעֹו תַחֲתֵינֹו אֶרֶץ פָּצְחֹו הָרִים רָנָה יַעֲר וְכָל-עֵץ בּוֹ כִּי-גֹאֵל יְהוָה יַעֲקֹב וּבִישְׂרָאֵל יִתְפַּאֵר: פ

²⁴כֹּה-אָמַר יְהוָה גֹּאֲלֶךָ וְיִצְרָךָ מִבְּטֶן אֲנָכִי יְהוָה עָשָׂה כָּל נֹטָה שְׁמַיִם לְבִדִּי רָקַע הָאָרֶץ מִיָּאֲתִי: ²⁵מִפֶּל אֲתוֹת בְּדִים וְקֶסָמִים יְהוֹלֵל מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲזֹר וְדַעְתָּם יִשְׁכַּל: ²⁶מִקֵּים דָּבָר עֲבָדוֹ וַעֲצַת מְלָאכָיו יִשְׁלִים הָאָמַר לִירוּשָׁלַם תּוֹשֵׁב וְלַעֲרֵי יְהוּדָה תִּבְנֶינָה וְחִרְבוֹתֶיהָ אֶקְוִמָם: ²⁷הָאָמַר לְצוֹלָה תִּרְבִּי וְנִהְרָתִיךָ אוֹבִישׁ: ²⁸הָאָמַר לְכוֹרֶשׁ רָעִי וְכָל-חֲפָצֵי יִשְׁלָם וְלֹא-אָמַר לִירוּשָׁלַם תִּבְנֶה וְהִכָּל תִּסָּד: ס

45

Sirusi, mwîshogwa wa Nyakasane

¹ Ntyâla kwo Nyakasane abwîzire Sirusi, àshigaga amavurha g'obwâmi, erhi: «Namugwarhîre oku kuboko kulyo, nti agombye amashanja anayimûle abâmi; nti ayîgule emihango embere zâge, mpu na ntà lumvi lwacyîôrha luli luhamike. ² Niene nakushokolera nti enjira za rhubanda-rhubanda njè nazijira nnongêdu; enyumvi z'omulinga nazijonjoga n'orhuhamikizo rhw'ecûma ntuvungunyule. ³ Nakugabîra ngasi buhirhi bufulike na ngasi mbîko mbishe, lyo omanyà oku nie Nyakasane okuhamagire omu izîno lyâwe, Nyamuzinda w'Israheli. ⁴ Mwambali wâni Yakôbo n'omwîshogwa wâni Israheli bo barhumire nkuhamagala omu izîno lyâwe nnankuha obuhashe, n'obwo orhanyishi. ⁵ Nie Nyakasane, ntà wundi, kuleka nie, ntà wundi Nyamuzinda! Nakuyîmisire, n'obwo orhanyîshi, ⁶ lyo kurhenga ebushoshokero kuhika ebuzikiro bw'izûba, bamanya oku ntà wundi aha nyuma zâni: niono, nie Nyakasane, ntà wundi. ⁷ Nie njira obulangashane, nie nandema omwizimya, nie mpâna iragi ndêrhe n'obuhanya, niono, nie Nyakasane okola ebyo byôshi.

Omusengero

⁸ Mwe malunga, murhoze olumè kurhenga enyanya,
n'ebitu birhengemwo obushinganyanya;
idaho lifunuke, buyeremwo obucunguzi,
bunameremwo obushinganyanya caligumiza!
Nie Nyakasane nalemaga ebyo».

Oburhegesi bukulu bwa Nnâmahanga

⁹ Buhanya bwâge owakadalika n'owàmubumbaga, n'obwo hiri hijo omu rhundi rhujo rhw'ebidaka! K'ibumba lyankabwîra omubumbi walyo, erhi: «Bici ebyo wâjira? Omukolo gwâwe guruhagwêrhi kamalo!» ¹⁰ Buhanya bwâge owankabwîra îshe, erhi: «Cici eci wâbusire?» Nîsi erhi nnina, erhi: Cici eci câkurhenzire omu nda?» ¹¹ Ntyâla kwo adesire Nyakasane, Omutagatîfu w'Israheli na Lulema wâge: «Wabona, mwalonza okundôsa oku biyêrekîre abâna bâni, n'okuntegeka oku biyêrekîre omukolo gw'amaboko gâni! ¹² Nie nâjiraga igulu nanalema abantu balibâmwo nie nabungulaga amalunga n'amaboko gâni, nie nnantegeka emirhwe ebâmwo yôshi. ¹³ Nie nâmuzûsagya omu bushingayanya, nie nânakombêza amajira gâge gôshi. Ye washubiyûbaka olugo lwâni analike abalulize bâni bagaluke buzira kjuha encûngulâ erhi luhembo», kwo adesire Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ff/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

Amashanja g'abapagani gâyêmêra Nyamuzinda

¹⁴ Kwo adesire ntyâla Nyakasane: «Emburho y'omukolo gw'abanya Mîsiri, obunguke bw'oburhunzi bwa bene-Kushi, n'obw'abantu balî-balî b'e Seba bâkulerherabyo, bibè byâwe. Bakuyîsha nyuma bali bashwêke, bacîrhimbe aha magulu gâwe, bakukunge, mpu: «Mâshi emwâwe yône eba Nyamuzinda! Nanga, ntà wundi, ntà wundi Nyamuzinda!» ¹⁵ Kwo binali, we Nyamuzinda mufulike Nyamuzinda w'Israheli, Yâgirwa Còkola! ¹⁶ Babumbwa n'enshonyi banaturutumbe oku banali bôshi, bagendana ecihemu ebusû balya batula enshushano. ¹⁷ Israheli ayôkolwa na Nyakasane, ayôkolwa oku nsiku n'amango. Murhakacifa mwabwînenshonyi murhakanacifa mwaturutumbire. ¹⁸ Bulyala kwo adesire ntyâla Nyakasane, owalemaga amalunga, Nyamuzinda wabumbaga anajira igulu, ye wanaliyimanzagya. Arhalilemaga mpu liyôrhe bwerûlè, ci àlibumba mpu baliyûbakemo. Nie Nyakasane, ntà wundi! ¹⁹ Ntaderhaga bwifulikwe, omu hantu h'omu cihugo c'omwizimya, Ntabwîraga obuko bwa Yakôbo, nti: Munongeze aharhankabonekana bici!» Nie Nyakasane, nie nderha ebishingânîne, nie mmanyîsa eby'okuli!

Nyamuzinda, Lungwe w'igulu.

²⁰ Shûbûzanyi, muyîshe, muyegere eno, mwe mâhunga g'amashanja mwasigîre! Bali bahwinja abajà babarhula enshusho zâbo z'emirhi, abakashenga Nyamuzinda orhankaciza ndi. ²¹ Lerhagi olubanja lwinyu, muhirane, ciru munadôsanye Ndi wamanyîsize ebyôla kurhenga mîra, ndi wabifulwire kurhenga ago mango? K'arhali nie, Nyakasane? Ntà wundi Nyamuzinda kuleka nie! Nyamuzinda mushinganyanya na muciza, ntà wundi kuleka nie! ²² Muyêrekerage emunda ndi, lyo mucira mwe bihugo byôshi by'enigulu! Bulya nie Nyamuzinda, ntà wundi! ²³ Ncigashire ecihango câni, ekanwa kâni erhenga ebishingânîne, erhenga oluderho lurhankacishubirwâmwo: Ngasi idwî lyânfukamira na ngasi lulimi lwâcinyigashira endahiro, mpu: ²⁴ «Muli Nyakasane mwône mubà obushinganyanya n'emisî» Bayîsha emunda ali bayunjwîrenshonyi balya bôshi bali bamukunîrre. ²⁵ Muli Nyakasane mwo iburha lyôshi ly'Israheli lyakûla obuhime n'irenge.

Jesaja/Isaiah 45

1 כֹּה־אָמַר יְהוָה לְמַשִּׁיחוֹ לְכוֹרֶשׁ אֲשֶׁר־הִחְזַקְתִּי בִימִינוֹ לְרַד־לְפָנָיו גּוֹיִם וּמַתְּנִי מַלְכִּים אֲפֹתָח לִפְתָּח לְפָנָיו
דְּלֹתַיִם וְשַׁעֲרִים לֹא יִסְגְּרוּ: 2 אֲנִי לְפָנָיו אֵלֹהִים וְהַדּוֹרִים אֲוֹשֶׁר דְּלֹתוֹת נְחוֹשֶׁה אֲשַׁבֵּר וּבְרִיחֵי בְרוֹל
אֲגַדֵּעַ: 3 וְנִתְּתִי לָךְ אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ וּמִטְמֵנִי מִסְתָּרִים לְמַעַן תִּדְּעַ כִּי־אֲנִי יְהוָה הַקּוֹרֵא בְּשֵׁמִי אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל: 4 לְמַעַן עֲבָדִי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בְּחִירִי וְאֶקְרָא לָךְ בְּשֵׁמִי אֲכַנֶּךָ וְלֹא יִדְּעֻנִי: 5 אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד וְזוֹלָתִי
אֵין אֱלֹהִים אֲאֻרְךָ וְלֹא יִדְּעֻנִי: 6 לְמַעַן יִדְּעוּ מִמְּרוֹחַ־שְׁמִשׁ וּמִמַּעַרְבָּה כִּי־אֶפֶס בְּלַעֲדִי אֲנִי יְהוָה וְאֵין
עוֹד: 7 יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה כָּל־אֵלֶּה: 8
הַרְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁחַקִּים יִזְלוּ־צֶדֶק תִּפְתַּח־אָרֶץ וְיִפְרוּ־יֵשַׁע וְצִדְקָה תִּצְמַח וְיָחַד אֲנִי יְהוָה בְּרִאתִיו: 9
הוּא רֵב אֶת־נִצְרוֹ חָרֵשׁ אֶת־חַרְשֵׁי אֲדָמָה הֵיאֵמַר חֲמַר לִיצְרוֹ מִה־תַּעֲשֶׂה וּפַעֲלֶךָ אֵין־יָדַיִם לוֹ: 10
הוּא אֵמַר לְאֵב מִה־תּוֹלִיד וּלְאִשָּׁה מִה־תַּחֲלִילִין: 11 כֹּה־אָמַר יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְיִצְרוּ הָאֲתִיּוֹת שְׁאֵלוֹנִי עַל־בְּנֵי וְעַל־פֶּעַל יְדֵי תַּצּוֹנִי: 12 אֲנִכִּי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם
עָלֶיהָ בְּרִאתִי אֲנִי יְדִי נָטוּ שָׁמַיִם וְכָל־צִבְאָם צִוִּיתִי: 13 אֲנִכִּי הֵעִירְתִּהוּ בְּצֶדֶק וְכָל־דֶּרֶכָיו אִישֶׁר הוּא־יִבְנֶה עִירִי
וְגִלּוֹתִי יִשְׁלַח לֹא בְּמַחִיר וְלֹא בְּשָׁחַד אֵמַר יְהוָה צְבָאוֹת: פ

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹⁴ כֹּה | אָמַר יְהוָה יָגִיעַ מִצְרַיִם וּסְחַר-כּוֹשׁ וּסְבָאִים אֲנָשֵׁי מִדֶּה עֲלִיךָ יַעֲבֹרוּ וְלָךְ יִהְיוּ אַחֲרֶיךָ יִלְכוּ בְּזָקִים יַעֲבֹרוּ
וְאַלֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ אֲלֶיךָ יִתְפַּלְּלוּ אַךְ בָּךְ אֵל וְאִין עוֹד אֶפֶס אֱלֹהִים: ¹⁵ אֲכֹן אַתָּה אֵל מִסְתַּתֵּר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מוֹשִׁיעַ: ¹⁶ בּוֹשׁוּ וְגַם-נִכְלְמוּ כָלָם יַחֲדוֹ הִלְכוּ בְּכִלְמָה חֲרָשֵׁי צִירִים: ¹⁷ יִשְׂרָאֵל נוֹשָׁע בִּיהוָה תִּשׁוּעַת עוֹלָמִים
לֹא-תִבְשׁוּ וְלֹא-תִכְלְמוּ עַד-עוֹלָמִי עַד: פ

¹⁸ כִּי כֹה אָמַר-יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם הוּא הָאֱלֹהִים יֵצֵר הָאָרֶץ וְעָשָׂה הוּא כּוֹנֵנָהּ לֹא-תִהְיֶה בְּרָאָה לְשִׁבְתָּ יִצְרָה
אֲנִי יְהוָה וְאִין עוֹד: ¹⁹ לֹא בִסְתֵר דְּבִרְתִּי בְּמָקוֹם אָרֶץ חֹשֶׁךְ לֹא אֶמְרָתִי לְזָרַע יַעֲקֹב תִּהְיֶה בִקְשׁוֹנֵי אֲנִי יְהוָה דִּבֵּר
צֹדֵק מְגִיד מִיִּשְׂרָאֵל: ²⁰ הִקְבֵּצוּ וּבֹאוּ הִתְנַגְּשׁוּ יַחֲדוֹ פְּלִיטֵי הַגּוֹיִם לֹא יִדְעוּ הַנְּשָׂאִים אֶת-עֵץ פֶּסֶלִים וּמִתְפַּלְּלִים
אֶל-אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: ²¹ הִגִּידוּ וְהִגִּישׁוּ אֵף יוֹעֲצוּ יַחֲדוֹ מִי הַשְׁמִיעַ זֹאת מִקֶּדֶם מֵאֲזַי הִגִּידָה הָלֹוא אֲנִי יְהוָה וְאִין-עוֹד
אֱלֹהִים מִבְּלַעֲדִי אֶל-צִדִּיק וּמוֹשִׁיעַ אִין זולָתִי: ²² פְּנוּ-אֵלַי וְהוֹשָׁעוּ כָל-אֶפְסֵי-אָרֶץ כִּי אֲנִי-אֵל וְאִין עוֹד: ²³ כִּי
נִשְׁבַּעְתִּי יָצָא מִפִּי צִדְקָה דְּבַר וְלֹא יָשׁוּב כִּי-לִי תִכְרַע כָּל-בָּרָךְ תִּשְׁבַּע כָּל-לְשׁוֹן: ²⁴ אַךְ בִּיהוָה לִי אָמַר צִדְקוֹת
וְעַז עֲדִיו יִבּוֹא וַיִּבְשׁוּ כָל הַנְּחָרִים בּוֹ: ²⁵ בִּיהוָה יִצְדְּקוּ וַיִּתְהַלְּלוּ כָל-זָרַע יִשְׂרָאֵל:

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Okuherêrekera kwa banyamuzinda b'obwîhambi

¹ Bâli agondamire, Nebo¹ aherhemire: enshusho zâbo zahizirwe oku bihesi, oku mugongo gw'ensimba! Emizigo mwakazâgibarhula mwene, ekola yabarhulwa n'ensimba zikoyire!
² Baherhamire, bagondamire, bôshi caligumiza, ntâko bankahashiciza ebibabarhvirhe, nabo bône kululizibwa balulizibwe. ³ Yumvi nyumpa ya Yakôbo, na ninyu mweshi mucisigîre b'omu nyumpa y'Israheli, mwe nâbagaliraga okuburhwa kwinyu nanammuhêka kurhenga muciri omu nda. ⁴ Kuhika obushosi bwinyu, nayôrha ndi nie n'olya, kuhika mumere emvi kubagalira ncimmubagalira. Niene nâkolaga ebyo, niene nammushîbirira, niene nâmmugwâsa nammucize. ⁵ Ndi mwankangererakwo erhi ndi mwankaderha mpu rhuyumânîne rhweshi? Ndi mwankashushanya erhi ndi mwankaderha mpu rhulingânîne? ⁶ Haligi abacîhuma omu nshoho barhenzemwo amasholo, banagerere amarhale oku munzâni, bayumvanye n'omutuzi w'amasholo mpu abatulire Nyamuzinda, barhangire okufukama n'okuharâmya. ⁷ Banamubarhula aha lurhugo, bamuhêke, bagendimudêkerezâ halya anabêra, buzira kuhinya erhi okucidunda mpu ashegukire handi. Ciru bankayâma mpu bamusengere, arhankashuza; ntâye ankarhenza omu marhabi! ⁸ Mukayîbuka okwo, muzibuhe omurhima! Mucij'emurhima, ezi ndyâlya! ⁹ Kengêri ebyâbire kurhenga amango ga mîra, bulya nie Nyamuzinda, ntâ wundi. Nie Nyamuzinda, ntâ wundi oli akâni. ¹⁰ Kurhenga aha murhondêro, nnamanyîse okwayishibâ, n'ebirhasâgibâho, nnambe nabiderha mîra embcee bwenêne. Nnanderhe, nti: «Omuhigo gwâni gwayunjula, na ngasi oku nnonzize nakujira». ¹¹ Kurhenga ebushoshokero bw'izûba, nâhamagala enyunda, na kurhenga ecihugo c'ihanga, omuntu wâyukiriza emihigo yâni. Oku nâdesire kwo nnanjira, Oku mpiga kwo nnanyûkiriza. ¹² Muyumvagye, mwe b'emirhima mizibu, mwe muli n'obushinganyanya. ¹³ Nâshegeza obushinganyanya bwâni hôfi, burhali kulî, n'obucire bwâni burhalegame. Nâhira obucire bwâni omu Siyoni n'irenge lyâni omu Israheli.

Jesaja/Isaiah 46

¹ בָּרַע בֵּל קָרַס נָבו הָיוּ עֲצֵבֵיהֶם לַחַיָּה וְלִבְהֶמָּה וְשֹׂאֲתֵיכֶם עֲמוּסוֹת מִשָּׂא לַעֲיָפָה: ² קָרְסוּ כָרְעוּ יַחְדָּו לֹא יָכֻלוּ מִלֵּט מִשָּׂא וְנִפְשָׁם בְּשִׁבֵי הַלָּכָה: ס

³ שָׁמְעוּ אֵלַי בֵּית יַעֲקֹב וְכָל־שְׂאֲרֵית בֵּית יִשְׂרָאֵל הַעֲמִסִּים מִנִּי־בֶטֶן הַנְּשָׂאִים מִנִּי־רַחֲם: ⁴ וְעַד־זִקְנָה אֲנִי הוּא וְעַד־שִׁיבָה אֲנִי אֶסְבֵּל אֲנִי עֲשִׂיתִי וְאֲנִי אֶשָּׂא וְאֲנִי אֶסְבֵּל וְאֲמַלֵּט: ס
⁵ לִמִּי תִדְמוּנִי וְתִשְׁווּ וְתִמְשְׁלוּנִי וְנִדְמָה: ⁶ הַזֵּלִים זָהָב מְכִים וְכֶסֶף בִּקְנָה יִשְׁקֻלוּ יִשְׁכְּרוּ צוּרָה וַיַּעֲשֶׂהוּ אֵל יִסְגְּדוּ אֶף־יִשְׁתַּחֲווּ: ⁷ יִשְׁאַהֻּ עַל־כַּתְּף יִסְבְּלֶהוּ וַיִּנְחֲלוּ וַיִּנְחֲלוּ תַחְתָּיו וַיַּעֲמֵד מִמָּקוֹמוֹ לֹא יָמִישׁ אֶף־יִצְעֶק אֵלָיו וְלֹא יַעֲנֶה מִצָּרָתוֹ לֹא יוֹשִׁיעֵנו: ס
⁸ זָכְרוּ־זֹאת וְהִתְאַשְׁשׁוּ הָשִׁיבוּ פְּשָׁעִים עַל־לֵב: ⁹ וְזָכְרוּ רֵאשֻׁנוֹת מַעֲוָלָם כִּי אֲנֹכִי אֵל וְאֵין עוֹד אֱלֹהִים וְאֶפֶס כְּמוֹנִי: ¹⁰ מִגִּיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית וּמִקֶּדֶם אֲשֶׁר לֹא־נַעֲשׂוּ אִמֵּל עֲצָתִי תָלוּם וְכָל־חֲפָצִי אֶעֱשֶׂה: ¹¹ קִרְא מִמִּזְרַח עֵיט מִמִּזְרַח מִרְחָק אִישׁ עֲצָתוֹ אֶף־דִּבְרֹתָי אֶף־אֲבִיאָנָה יִצְרֹתִי אֶף־אֶעֱשֶׂנָּה: ס

¹46.1 46, 1: Bâli na Nebo bâli banyamuzinda b'obwîhamhe b'e Babeli, nshanga za bazimu Abanya-Babiloni bakazâg'iharâmya.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

12 שִׁמְעוּ אֵלַי אֲבִירֵי לֵב הָרְחוֹקִים מִצְדָּקָה: 13 קִרְבָּתִי צְדָקָתִי לֹא תִרְחַק וּתְשׁוּעָתִי לֹא תֵאָחֵר וְנִתְּנִי בְצִיּוֹן תְּשׁוּעָה לְיִשְׂרָאֵל תִּפְאָרְתִּי: ס

47

Obuhane bwa Babiloni

¹ Honoka, obwârhale omu katulo, wâni mubikira, munyere w'e Babiloni! Bwârhala oku idaho, buzira entebe yâwe y'obwâmi, we munyere w'Abanya-Kaldeya bulya ntà mango banacikuderhe mpu we mutûdu; mpu we na mwinjinja. ² Rhola nkagasi ibiri, oshwe enshâno; bwîkula obusù bwâwe, ofunye ebishumiro by'omwambalo gwâwe, obwikûle ebibero, oyikire enyîshi. ³ Obushugunu bwâwe bubonekane onayôrhe bwâmwe. Nkolaga nacihôla, harhajire owampagalika. ⁴ Còkola wîrhu ye Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe, ye Mutagatifu w'Israheli! ⁵ Tamala omu kahwenyenye, ocifulike omu mwizimya wâni munyere w'Ahanya-Kaldeya bulya barhakacifa bakuderha mwâmi-kazi w'amâmi. ⁶ Nali nkunire olubaga lwâni, naleka bahemula akashambala kâni, nakulikiraga. Wêhe orhabafaga lukogo, ciru n'abashosi wabavondamya n'omuzigo gwâwe! ⁷ Wakazidera, erhi: «Nayôrha mbà mwâmi-kazi ensiku n'amango» Ci orhacîjaga emurhima mpu okengêre ehyôla, orhatwâga ihuzihuzi oku byânayishe. ⁸ Yumvagya lero, wâni mwîa w'amasîma, we otamîre bwinjinjà orhulwîre, we odwîrhe wacîdôsa, erhi: «Niene, ntà wundi! Ntaganya kukana, ntaganya kuffisa abâna!» ⁹ Ago mahanya gali mahanya gâkurhindakwo gomhi oku caligumiza omu lusiku luguma: okufirwa n'abâna n'okukana byakurhibukira oku irindo liguma ciru wankacîkubagira obunji bw'amalozi gâwe n'obuhashe bw'amakurungu gâwe. ¹⁰ Wakâgiyegemera olugendo lwâwe lubî, wakâderha, erhi: «Ntâye odwîrhe wambona». Burhimanya bwâwe na bwenge bwâwe byo byakuhabwîre. Wakaziderha obwo omu murhima gwâwe, erhi: «Niene, ntà wundi!» ¹¹ Obuhanya bwakurhibukirakwo, ohabe kurhi wâburhanga: ibala lyâkurhogerakwo, ohabe kurhi waliyâka; nyamanja acîkwîhondakwo oku irindo liguma orhanamanyiri. ¹² Ocîhanganage oku makurungu n'oku malози gâwe warhindibukiraga kurhenga obusole bwâwe. Kwankanaba warhenzamwo obunguke, kwankanaba byarhuma bakurhînya! ¹³ Wakoziye n'omwandu gwabahanûzi bâwe! Bayishage bakulikuze balya bajà bagera emalunga, balya bakazilolêreza enyenyêzi balya bakazimanyîsa aha ngasi kubaluka kw'omwêzi ebyakuyishira! ¹⁴ Ala oku kwo bali nka bijangala: omuliro gwabasingônola, barhafume oyôla nyanduma w'engulumira! Garhâbe makala ga kukaluka, nîsi erhi muliro gwa kutamalwâkwo eburhambi! ¹⁵ Ntyôla kwo bâbà abashonga bâwe wakâgikoyera kurhenga obusole bwâwe. Bagenda myahu-myahu, ngasi muguma lwâge lunda, ntâye ciru n'omuguma wakulîkûza!

Jesaja/Isaiah 47

1 רְדִי | וְשָׁבִי עַל-עֶפְרַיִם בְּתוֹלַת בֵּית-בְּבִלְיָן שְׁבִי-לְאַרְצָא אֵין-כְּסָא בֵּית-כְּשָׁדִים כִּי לֹא תוֹסִיפִי יִקְרְאוּ-לָךְ רֶכֶּה וְעִנְיָהּ: 2 קָחִי רַחִים וְטַחֲנִי קֶמַח גִּלְיָ צִמְתָּךְ חֶשְׁפִי-שָׁבֵל גִּלְיָ-שׁוֹק עֲבָרֵי נְהָרוֹת: 3 תִּגְלֵ עֲרוֹתָךְ גַּם תִּרְאֶה חֲרָפְתָּךְ נֶקֶם אֶקָּח וְלֹא אֶפְגַּע אָדָם: ס
4 גִּלְיָנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: 5 שְׁבִי דוֹמָם וּבְאִי בְחָשׁ בֵּית-כְּשָׁדִים כִּי לֹא תוֹסִיפִי יִקְרְאוּ-לָךְ גְּבִירַת מַמְלָכוֹת: 6 קַצְפֹּתִי עַל-עַמִּי חַלְלֹתִי נִחְלָתִי וְאַתָּנָם בִּידָךְ לֹא-שָׁמַתְּ לָהֶם רַחֲמִים עַל-זִמּוֹן הַכְּבֹדָה עָלֶיךָ מֵאָדָם: 7 וְתֹאמְרִי לְעוֹלָם אֲהִיָּה גְבִירַת עַד לֹא-שָׁמַתְּ אֵלֶּה עַל-לִבְּךָ לֹא זָכַרְתְּ אַחֲרִיתָהּ: ס
8 וְעַתָּה שְׁמַעֲי-זֹאת עֲדִינָה הַיּוֹשֶׁבֶת לְבֶטֶח הָאֶמְרָה בְּלִבָּבָהּ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד לֹא אֲשַׁב אֶלְמָנָה וְלֹא אֲדַע שָׂכוֹל: 9 וְתִבְאֲנָה לָךְ שְׁתֵּי-אֵלֶּה רִגַע בְּיוֹם אֶחָד שָׂכוֹל וְאַלְמָן כְּתֻמָּם בָּאוּ עָלֶיךָ בְּרַב כְּשָׁפִיד בְּעֶצְמַת חֲבָרִיד:

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

מֵאָד: ¹⁰וּתְבַטְחִי בְּרַעְתְּךָ אֲמַרְתָּ אֵין רֹאגִי חֲכַמְתְּךָ וְדַעְתְּךָ הִיא שׁוֹבְבַתְךָ וְתֹאמְרִי בְּלִבְךָ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד: ¹¹וּבֹא עֲלֶיךָ רָעָה לֹא תִדְעִי שְׁחָרָה וְתִפְּלֵ עֲלֶיךָ הָזָה לֹא תִוְכְּלִי כִפְרָה וְתִבָּא עֲלֶיךָ פִתְאֻם שׁוֹאָה לֹא תִדְעִי: ¹²עַמְדִּי-נָא בַּחֲבֵרֶיךָ וּבִרְבֵּי כְשָׁפֶיךָ בְּאֲשֶׁר יִגְעַת מְנַעֲרֶיךָ אוֹלִי תִוְכְּלִי הִזְעִיל אוֹלִי תַעְרוֹצִי: ¹³נִלְאִית בִּרְבַּ עֲצָתְךָ יַעֲמִדוּ-נָא וְיוֹשִׁיעַךְ הִבְרִי שְׁמִים הַחַיִּים בְּכֹכְבִּים מוֹדִיעֵם לְחִדְשִׁים מֵאֲשֶׁר יָבֹאוּ עֲלֶיךָ: ¹⁴הִנֵּה הֵיוּ כִקֵּשׁ אֵשׁ שֶׁרָפְתָם לֹא-יִצְּלוּ אֶת-נַפְשָׁם מִיַּד לֵהָבָה אֵין-גִּחְלַת לַחֲמָם אוֹר לְשֶׁבֶת נִגְדּוּ: ¹⁵כֵּן הִיוּ-לְךָ אֲשֶׁר יִגְעַת סַחְרֶיךָ מְנַעֲרֶיךָ אֵישׁ לְעִבְרוֹ תֵּלֶוּ אֵין מוֹשִׁיעֶךָ: ס

48

Nyakasane, Còkola w'Israheli

¹ Yumvi, wâni nyumpa ya Yakôbo, mwe mulimbira izîno ly'Israheli, mwe mwarhengaga omu mîshi ga Yuda, mwe mukazilahira oku izîno lya Nyakasane munashenge Nyamuzinda w'Israheli ci arhali nk'oku kukwânîne kunashingânîne. ² Neci, balimbira izîno ly'ecishagala citagatîfu banayêmêra Nyamuzinda w'Israheli, oderhwa Nyakasane Nyamuzinda w'Emirhwe! ³ Ehirhanzi-rhanzi mîra nâhimanyîsagya, omu kanwa kâni byarhegaga, nanali erhi nammubwîzirebyo. Erhi ncibikola, byâbâ ho n'aho. ⁴ Bulya nyîshi oku obâ cigamba^m, - oku ecikanyi câwe kwo cizibuha nka cûma n' oku obusû bwâwe buli bwa mulinga, ⁵ Lero nabâ nakumanyîsâbyo, nabâ nakubwirabyo embere bibè, nti lyo irhondo orhaja waderha , erhi: «Nshanga yabijiraga, nshushano yâni na nsalamu yâni yabirhegekaga ». ⁶ Wayumvîrhe wanabona ebyôla byôshi; ka murhalonzizi okubihamiriza? Bunôla nkolaga nakumanyîsa ebintu bihyâhya byâli bifulike orhanali obiyîshi. ⁷ Bunôla lyo bicilemirwe, ci arhali kurhenga rnîra ; embere ly'olu lusiku lw'ene , ntâ mango waliyurnvîrhe, lyo olekiderha , erhi: «Kali nalimbiranyire!» ⁸ Ci orhalisâgibiyumva orhalisâgibimanya na ntâ mango warhezire okurhwîri, bulya nyôrha nyîshi oku obâ ndyâlya, n'oku izîno lyâwe we «Mugoma kurhenga omu nda ya nyoko»! ⁹ Izîno lyâni lyo lyarhumire ntangicîka obukunizi bwâni, irenge lyâni, lyo lyarhumire nkulembera, nti ntakumalîra. ¹⁰ Ala oku nakucêsize kula bacêkeza amarhale omu ciko, nakurhangulîre omu cibeye c' amalibuko . ¹¹ Niene ntâ wundi, niene narhumaga nkola ebyo bulya ntalembere okubona izîno lyâni lya gayaguzibwa. Ireng lyâni ntankaliha wundi!

Nyamuzinda acîshozire Sirusi

¹² Yumva wâni Yakôbo, wâni Israheli niene nahamagalaga! Nie ono, nie murhanzi , nie na muzinda. ¹³ Kuboko kwâni kwagwîkaga igulu, kulyo kwâni kwabungûlaga amalunga. nkaba nka nabihamagala , binayishe bulibirha. ¹⁴ Shûbûzanyi mweshi , muyumve! Ndi muli mwe wamanyîsize ebyôla? Omurhonyi wa Nyakasane âyunjuza emihigo yâge. Kuli Babiloni n'iburha ly'Abanya-Kaldeya. ¹⁵ Niene, neci niene nkudesire, niene nâmuhamagala, nânrhumiza nanarhuma abêrwa omu majira gâge.

Ebyali bibîkîrwe Israheli

¹⁶ Munyegere, muyumve ebîra: Kurhenga emurhondêro, ntâco naderhire omu bwifulikwe; Kurhenga birhangira okubâ erhi ho ndi. Bunôla Nyakasane Nyamubâho ye ontumire n'omûka gwâge. ¹⁷ Kwo adesire ntyâla Nyakasane, Còkola wâwe, Omutagatîfu w'Israheli: Nie Nyakasane Nyamuzinda wâwe, nie nkuyigîrize ebikuwânîne, nie nankushokolera omu njira ogeremwo. ¹⁸ Ociyumvagya amarhegeko gâni, singa omûhula gwâwe kwo guhulula nka lwîshi, n'obushinganyanya bwâwe nka

^m48.4 Ngasi mango abalêbi bakazigikalihira Abayahudi erhi kurhayumva kwâbo kurhumire, Israheli luli lubaga lwa cikanyi cirhagomha. Rhulole muli Lub 2, 9; Lush 9, 13; 2 BÂM 17, 14; Yer 7, 26.. lwacijizire muhûrha, lurhayumva: Iz 6, 9-10; 42, 19-20; 43, 8, erhi lulahira mpu lurhakakolera Nyamuzinda n'omu kuvuna amarhegeko, Yer 2, 20; 5, 5. Olubaga lw'Israheli lwâhanwa, lwârhindibuzibwa n'olubaga lw'ilianga, Lush 28, 48. Cikwône Nyakasane arhalikiriraga olubaga !wâge.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

mivumba y'omu nyanja. ¹⁹ iburha lyâwe singa kwo liri nka mushenyi, n'abâna b'omu nda yâwe nka mwandu gw'emogomogo! Singa izîno lyâwe lirhankazâzibwa emalanga gâni.

Abalulize bâgalulwa omu cihugo câbo

²⁰ Rhengi omu Babiloni, muyâke Abanya-Kaldeya! Mubande orhubuli rhw'omwîshingo, muyâlîze munamanyîse ogu mwanzi; mugulumîze kuhika emunda igulu lihekera muderhe mpu: Nyakasane ayôkwire Omurhumisi wâge Yakôbo!» ²¹ Barhagwârthagwa na nyôrha omu bihugo by'irûngu abahêkaga. Abashalaliza amîshi omu lwâla: Ahahanyula ibuye, n'amîshi gahulula. ²² Ntâ murhûla kuli banyankola-maligo, kwo Nyakasane adesire.

Jesaja/Isaiah 48

¹ שְׁמַעוּ-זֹאת בֵּית-יַעֲקֹב הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל וּמִמִּי יְהוּדָה יֵצְאוּ הַנִּשְׁבָּעִים | בְּשֵׁם יְהוָה וּבֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
² יִזְכְּרוּ לֹא בְּאֵמַת וְלֹא בְּצִדְקָה: ³ כִּי-מַעִיר הַקֹּדֶשׁ נִקְרָא וְעַל-אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נִסְמְכוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ: ס
⁴ הָרָאשֹׁנוֹת מֵאֵז הַגָּדְתִּי וּמִפִּי יֵצְאוּ וְאֲשַׁמִּיעַם פֶּתָאִם עֲשִׂיתִי וּתְבֹאֲנָה: ⁵ מִדַּעֲתִי כִּי קִשָּׁה אֶתָּה וְגִיד בְּרָזֶל עֲרָפָד
וּמִצָּחֶךָ נְחוּשָׁה: ⁶ וְאֶגִּיד לָךְ מֵאֵז בְּטֶרֶם תְּבֹא הַשְּׁמַעְתִּיךָ פֶּתִיאִמֶּלְךָ עֲצָבִי עָשָׂם וּפִסְלִי וְנִסְכֵּי צֹוֹם: ⁷ שְׁמַעְתָּ חֲזָה
כִּלָּה וְאַתָּם הָלֹוא תִּגִּדוּ הַשְּׁמַעְתִּיךָ חֲדָשׁוֹת מַעֲתָה וְנִצְרוֹת וְלֹא יִדַּעְתֶּם: ⁸ עֲתָה נִבְרָאוּ וְלֹא מֵאֵז וּלְפָנֶי-יּוֹם וְלֹא
שְׁמַעְתֶּם פֶּתִיאִמֶּלְךָ הִנֵּה יִדַּעְתִּין: ⁹ גַּם לֹא-שְׁמַעְתָּ גַּם לֹא יִדַּעְתָּ גַּם מֵאֵז לֹא-פֶתַחְהָ אֲזַנְךָ כִּי יִדַּעְתִּי בְּגֹוד תִּבְגֹּוד
וּפִשַׁע מִבֶּטֶן קָרָא לָךְ: ¹⁰ לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אֲפִי וְתִהְיֶה לְחֵטִּי אֲחֻטֶּם-לָךְ לְבִלְתִּי הַכְרִיתָךְ: ¹¹ הִנֵּה צִרְפְּתִיךָ וְלֹא בִכְסֵף
בְּחֶרֶתִיךָ בְּכֹור עֲנִי: ¹² לְמַעַן לְמַעַן אֶעֱשֶׂה כִּי אֵיךְ יִחַל וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא-אֶתָּן: ס
¹³ שְׁמַע אֱלִי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל מִקְרָאִי אֲנִי-הוּא אֲנִי רֹאשׁוֹן אֶף אֲנִי אַחֲרֹון: ¹⁴ אֶף-יְדִי יִסְדָּה אֶרֶץ וְיָמִינִי טִפְחָה
שָׁמַיִם קָרָא אֲנִי אֱלֹהִים יַעֲמֶדוּ יַחֲדוּ: ¹⁵ הַקְּבֹצוּ כָלכֶם וּשְׁמָעוּ מִי בְּהֵם הַגִּיד אֶת-אֱלֹהֵי יְהוָה אֲהַבּוּ יַעֲשֶׂה חֲפָצוֹ
בִּבְבֶּל וּזְרַעוּ כְּשָׂדִים: ¹⁶ אֲנִי אֲנִי דִבַּרְתִּי אֶף-קִרְאֹתִי הִבִּיאֹתִי וְהַצֵּלִיחַ דִּרְכּוֹ: ¹⁷ קָרְבּוּ אֱלִי שְׁמַעוּ-זֹאת לֹא
מִרָאשׁ בְּסֶתֶר דִּבַּרְתִּי מֵעַת הָיִיתָה שֵׁם אֲנִי וְעַתָּה אֲדַנִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי וְרוּחוֹ: פ
¹⁸ כֹּה-אָמַר יְהוָה גֹּאֲלֶךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִלְּמַדָּךְ לְהוֹעִיל מִדְּרִיכֶךָ בְּדֶרֶךְ תִּלְךָ: ¹⁹ לֹוא הַקְּשַׁבְתָּ
לְמִצְוֹתִי וְיָהִי כְנָהֵל שְׁלוֹמֶךָ וְצִדְקָתֶךָ כְּגִלִּי הֵימָּן: ²⁰ וְיָהִי כַחֲזוֹל זֶרְעֶךָ וְצִאֲצָאִי מֵעֵיד כְּמַעֲתִי לֹא-יִכְרַת וְלֹא-יִשְׁמַד
שְׁמוֹ מִלְּפָנֶי: ²¹ צָאוּ מִבְּבֶל בְּרָחוּ מִכְּשָׁדִים בְּקוֹל רִנָּה הַגִּידוּ הַשְּׁמִיעוּ זֹאת הוֹצִיאֹהָ עַד-קֶצֶה הָאָרֶץ אֲמַרוּ גֹּאֲלִי
יְהוָה עֲבַדוּ יַעֲקֹב: ²² וְלֹא צָמְאוּ בַּחֲרָבוֹת הוֹלִיכֶם מִיָּם מִצֹּר הַיָּל לָמוֹ וַיִּבְקַע-צֹוֹר וַיִּזְבּוּ מֵיָּם: ²³ אֵין שְׁלוֹם אָמַר
יְהוָה לְרֹשְׁעִים: ס

49

Olwimbo lwa kabirhi lw'Omurhumisi

¹ Mwe birhwa, munyumve, mwe mashanja g'ihanga, muyumvîrhize! Nyakasane âmpamagire kurhenga omu nda ya nyâma, kurhenga omu nda ya nyâma, aderha izîno lyâni. ² Akanwa kâni akajizire nka ngôrho nyôji, anfulisire omu cihôho c'okuhoko kwâge, anjizire mwampi mugôye ananfulika omu murhana gwâge. ³ Ambwîra, erhi: «Oli murhumisi wâni, Israheli, we nkolêsa oku kuyêrekana irenge lyâni». ⁴ Ci niehe nanaciderha, nti: «Busha nârhamire, husha nâkoyire buzira bunguke. Ci kwône olubanja lwâni omu maboko ga Nyakasane luli, n'oluhembo lwâni omu maboko ga

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Nyamuzinda luli. ⁵ Bunôla Nyakasane amaderha ye wambumbaga kurhenga omu nda ya nyâma mpu mbè murhumisi wâge, mpu mmugalulire Yakôbo nnâmushûbûlize Israheli. Neci, ecitwîro câni cirhali cinyi omu masû ga Nyakasane, na Nyamuzinda wâni ye misî yâni. ⁶ Aderha, erhi: «Kuli kunyi okukujira murhumisi wâni, nti ogend'iyimanza amashanja ga Yakôbo, onagend'igalula abâfumire olufu, muli bene-Israheli. Nkujizire kamole k'amashanja, Iyo olumîza obucunguzi bwâni kuhika ebuzinda bw'iguu!» ⁷ Kwo adesire ntyâla Nyakasane, Côkola na Mutagatifu w'Israheli, âkubwîra oyu bagayaguza, oshombwa n'abantu, Omujâ w'abarhegesi, erhi: «Hano abâmi babona, bâyimuka, nabo abaluzi bâfukama, mpu bayêreke Nyakasane obukenge bwâbo, ye mudahemuka, ye Mwimâna w'Israheli wakwishogaga.»

Okugaluka kw'abalulize

⁸ Kwo adesire ntyâla Nyakasane: Omu mango gakwânîne nakuyumvirhîze, om lusiku lw'obucire nakurhabîre. Nakubumbire nanakuyimanza nti nkujire ndagâno y'olubaga, Iyo oyinamula ecihugo, oyîme omu byâli byamasârûlwa, ⁹ onabwîre abashwêke, erhi: «huluki!» n'abali omu ndunduli y'omwizimya, erhi: «Ciyêrekani!» Bayabukira omu njira, banatwîre akahasi oku rhurhondo. ¹⁰ Barhakacigwârhwâ n'ishali barhakanacifa nyôrha; oli ehidurhu hy'empûsi, oli izûba, birhakacibajira kurhi; bulya âbafa lukogo ye wanabalongôlana, abahêke aha maliba g'amîshi. ¹¹ Entondo zâni zôshi nazihindula zishube milimbwa, n'enjira zâni zôshi zakombêzibwa. ¹² Bâbo barhenga ihanga, baguma emwênê n'ebuzikiro, abandi omu cihugo c'e Sinimi. ¹³ Muband'empundu, mwe malunga, ocîshinge, we, igulu, mubande orhubûli, mwe ntondo! Bulya Nyakasane ârhulirîze olubaga lwâge, n'abakenyi bâge âbafâ bwonjo. ¹⁴ Siyoni akâg'iderha, erhi: «Nyakasane andikirîre, Nnâhamwirhu anyibagire!» ¹⁵ K'omuzire anayibagire akabonjo adwîrhe ayonsa, k'omwâna w'omu nda yâge ankabula bwamufa lukogo? Ciru bankayibagira, niêhe ntakuyibagire!ⁿ ¹⁶ Ala oku nakuyandisire omu bula bw'enfune zâni, n'olugo lwâwe luyôrha luli embere zâni ngasi mango. ¹⁷ Abashub'ikuyûbaka bâbo bayishire bulibirha, abakushâbaga banakuhagula baciye gulira kuli nâwe. ¹⁸ Lolâ eburhambi bwâwe: bôshi bashûbûzînye, bayishire emunda oli. Mb'ofa obuzîne bwâni, Nyakasane okudesire, akaba orhacihundikiribo bôshi nka mwambalo gwa bulimbi, n'akaba orhabazongizi ecibunu nka mukaba, kula omunyere waheruka ajira. ¹⁹ neci, engo zâwe nshâbe, ebigûkâ byâwe, ecihugo câwe cirhacibâmwo nyumpa, bikola binyihire oku bantu bayûbakamwo, nabo balya bakag'ilonza okukuherêrekeza bâyâkira erhali hôfi. ²⁰ Abâna bâli bamakunyaga bashub'ikakuhwehwerheza, mpu: «Namâfundêra, obè nka wayegûka hitya, Iyo mubona nâni aha nabêra.» ²¹ Okuhandi ocidôse obwo, erhi: «Ndi wamburhiraga abâna? Ntâcigwêrhe bâna nanâli ngumba, nali ndulizîbwe nanâli nshombe-kazi; abâla ndigi wabaleraga? Nâli nsigire buhumba, abâla ngahigi bâli?» ²² Kwo adesire ntyâla Nyakasane Nyamuzinda: «Ala oku nayinamulira okuboko kwâni emunda amashanja gali, nayimanza ecirnanyîso câni omu mbaga: bâyisha babagalire bagala bâwe omu maboko, na bâli bâwe bayishe babaherhe emugongo. ²³ Abâmi bo bâbâ balezi bâwe, n'abaluzi-nyere babè balîsa bâwe. Bakufukamira, bahwêre oku idaho, bamîme akatulo k'amagulu gâwe. Ntyo wamanya oku nie Nyakasane, n'oku abacînyîkubagira ntâ mango bankabulabula.» ²⁴ K'entwâli bakayirhola omunyago gwâyo? K'omushwêkwa ankacîkûla omu maboko g'owamuhiraga omu mpamikwa? ²⁵ Kwo adesire ntyâla Nyakasane: «Neci, omushwêkwa w'entwâli amâkûlwa ornu maboko, na ciri-misî arhólwa omunyago gwâge. Niêhe nkola nalwîsa abanzi bâwe, abâna bâwe niene nabalîkûza. ²⁶ Abadwîrhe bakulibuza, nâbalîsa enyama z'emibiri yâbo, bâlaluka omukò gwâbo nka kula banalaluka amamvu manunu. Ngasi muntu amanya obwo oku nie Nyakasane, Mucunguzi wâwe, oku nie Ntwâli ya Yakôbo, Côkola wâwe.»

Jesaja/Isaiah 49

ⁿ49.15 Eyi milongo ibiri 14-15, Lolâ 40, 27; 54, 4-10; Hoz 11. 8-9.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹ שָׁמְעוּ אִימָם אֱלֹי וְהִקְשִׁיבוּ לְאָמִים מִרְחוֹק יְהוָה מִבֶּטֶן קִרְאָנִי מִמַּעַי אֲמִי הַזְכִּיר שְׁמִי: ² וַיֵּשֶׁם פֶּלִי בְּחֶרֶב חֲדָה בְּצֹל יָדוֹ הַחֲבִיאָנִי וַיְשִׁימֵנִי לְחֵץ בְּרוּר בְּאִשְׁפָּתוֹ הַסְתִּירָנִי: ³ וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי־אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּךְ אֶתְפָּאֵר: ⁴ וְאֲנִי אֶמְרָתִי לְרִיק יִגְעָתִי לְתֹהוּ וְהִבֵּל בְּתִי כְלִיתִי אֲכֹן מִשְׁפָּטִי אֶת־יְהוָה וּפְעֻלָּתִי אֶת־אֱלֹהֵי: ⁵ וְעַתָּה | אֲמַר יְהוָה יִצְרִי מִבֶּטֶן לְעֶבֶד לֹא לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֱלֹוֹ וַיִּשְׂרָאֵל לֹא יֹאסֹף וְאֶפְבֹּד בְּעֵינֵי יְהוָה וְאֱלֹהֵי הָיָה עֵזִי: ⁶ וַיֹּאמֶר נָקֹל מִהַיּוֹתָךְ לִי עֶבֶד לְהַקִּים אֶת־שִׁבְטִי יַעֲקֹב וּנְצִירִי יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב וּנְתִתִּידָ לְאֹזֶר גּוֹלָם לְהַיּוֹת יְשׁוּעָתִי עַד־קֶצֶה הָאָרֶץ: ס

⁷ כֹּה אִמְרֵי־יְהוָה גָּאֹל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁ לְבֹזֶה־נַּפֶּשׁ לְמַתְעֵב גּוֹל לְעֶבֶד מַשְׁלִים מְלָכִים יִרְאוּ וְקָמוּ שָׁרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַעַן יְהוָה אֲשֶׁר נֶאֱמָן קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּבְחַרְךָ: ⁸ כֹּה | אֲמַר יְהוָה בָּעַת רְצוֹן עֲנִיתִיד וּבִיּוֹם יְשׁוּעָה עֲזַרְתִּיד וְאֶצְרִיד וְאֶתְנַדָּ לְבִרְיַת עָם לְהַקִּים אֶרֶץ לְהַנְחִיל נַחֲלוֹת שְׁמֹמוֹת: ⁹ לְאֹמֶר לְאִסּוּרִים צֵאוּ לְאֲשֶׁר בַּחֲשָׁד הִגְלוּ עַל־דְּרָכֵים יָרְעוּ וּבְכָל־שָׁפִיִּים מִרְעִיתָם: ¹⁰ לֹא יִרְעִבוּ וְלֹא יִצְמָאוּ וְלֹא־יִיבֹם שָׂרֵב וְשֹׁמֵשׁ כִּי־מִרְחָמָם יִנְהַגְם וְעַל־מִבּוֹעֵי מַיִם יִנְהַלְם: ¹¹ וְשִׁמְתִי כְלִי־הָרִי לְדָרְךְ וּמִסְלָתִי יִרְמוֹן: ¹² הִנֵּה־אֵלֶּה מִרְחוֹק יָבֹאוּ וְהִנֵּה־אֵלֶּה מִצָּפוֹן וּמֵיָם וְאֵלֶּה מֵאֶרֶץ סִינַי: ¹³ רָגְנוּ שָׁמַיִם וְגִילִי אֶרֶץ יִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה כִּי־נָתַם יְהוָה עִמּוֹ וַעֲנִיו יִרְחָם: ס

¹⁴ וְתֹאמַר צִיּוֹן עֲזָבִנִי יְהוָה וְאֲדַנִּי שָׁכַחְנִי: ¹⁵ הִתְשַׁכַּח אֲשֶׁל עוֹלָה מִרְחָם בֶּן־בֶּטְנָה גִם־אֵלֶּה תִשְׁכַּחְנָה וְאֲנֹכִי לֹא אֲשַׁכַּח: ¹⁶ הֵן עַל־כַּפֵּי־חֻקְתִּיד חֻמַּתִּיד נִגְדִי תִמִּיד: ¹⁷ מִהָרֹו בְּנִיד מִהָרְסִיד וּמִחֻרְבִּיד מִמָּד יֵצְאוּ: ¹⁸ שְׂאִי־סִבִּיב עֵינִיד וּרְאִי כָלָם נִקְבְּצוּ בְּאוֹלָךְ חִי־אֲנִי נֹאִם־יְהוָה כִּי כָלָם כְּעַדִּי תִלְבָּשִׁי וְתִקְשְׁרִים כַּכֶּלֶה: ¹⁹ כִּי חֻרְבַּתִּיד וְשִׁמְמַתִּיד וְאֶרֶץ הִרְסַתִּיד כִּי עָתָה תִצְרִי מִיּוֹשֵׁב וְרַחֲקוּ מִבִּלְעִיד: ²⁰ עוֹד יֹאמְרוּ בְּאֲזִנִּיד בְּנֵי שְׂכָנִיד צֹר־לִי הַמָּקוֹם גִּשְׁה־לִּי וְאֲשַׁבֶּה: ²¹ וְאֶמְרָתָ בְּלִבְךָ מִי יִלְד־לִי אֶת־אֵלֶּה וְאֲנִי שְׂכוּלָה וְגִלְמוּדָה גְּלָה | וְסוּרָה וְאֵלֶּה מִי גִדֹל הֵן אֲנִי נִשְׁאָרְתִי לְבָדִי אֵלֶּה אֵיפָה הֵם: פ

²² כֹּה־אָמַר אֲדַנִּי יְהוָה הִנֵּה אֲשָׂא אֱל־גּוֹיִם יָדִי וְאֱל־עַמִּים אֲרִים נָסִי וְהִבִּיאוּ בְנִיד בְּחֶצֶן וּבְנִתִיד עַל־כֶּתֶף תִּנְשָׂאנָה: ²³ וְהָיוּ מְלָכִים אֲמִנִּיד וּשְׂרוּתֵיהֶם מִיִּנְקֻתִיד אֲפִים אֶרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ וְעַפְרָ רִגְלִיד יִלְחֲכוּ וַיִּדְעֵתָ כִּי־אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־יִבָּשׁוּ קַיִ: ס

²⁴ הִיקַח מִגְבּוֹר מִלְּקוֹחַ וְאִם־שָׁבִי צִדִּיק יִמְלֹט: ²⁵ כִּי־כֹה | אֲמַר יְהוָה גִּם־שָׁבִי גִבּוֹר יִקָּח וּמִלְּקוֹחַ עָרִיץ יִמְלֹט וְאֶת־יָרִיבֶךָ אֲנֹכִי אֲרִיב וְאֶת־בְּנִידֶךָ אֲנֹכִי אוֹשִׁיעַ: ²⁶ וְהִאֲכַלְתִּי אֶת־מוֹנִידֶךָ אֶת־בְּשָׂרָם וּכְעָסִים דָּמָם יִשְׁכְּרוּ וַיִּדְעוּ כִּלְבָּשָׁר כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֶךָ וְגֹאֲלֶךָ אֲבִיר יַעֲקֹב: ס

^o50.1 Ecerhe: Nyamuzinda arhal'ikiriraga Abayahudi; kunali nka kulya omukazi wahulusibwe n'ibà buzira cerhe c'okuvuna obuhya, anagaluka amango amacyũnjuza. Abayahudi nabo erhi bakaciyu-njuza bakagalukira Nnâmahanga, anabayankirira anabashibirire buhyâhya nka bâna bâge. Ecerhe c'okuvuna obuhya: Lolâ muli Mt 5, 31; 19, 7; Mrk 10. 4 ...

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

nyoko? Nîsi erhi emwa ndi nammuguzize bujâ nti lyo mumulyûla emyenda mmubâmwo? Mabî ginyu gârhumaga muguzibwa, bugoma bwinyu bwarhumaga nyoko ahulusibwa. ² Amango nayîshaga, carhumaga ntabugana ndi? Erhi mpamagala, carhumaga barhanyakûza? K'okuboko kwâni kuligi kofi bwenêne, na ntyo kwayabirwa okummufikûza, nîsi ka misî mbuzire y'okummuciza? Kali nkakaliha hitya, nnanganye enyanja, n'enyîshi nzihindule irîngu. Lero obwo amîshi ganacibulikana, efi zimubâ zânarhangira okubola, zife n'enyôrha. ³ Nie mbwîkîra amalunga n'omwîzimya nnangahundikire sunzu.

Olwimbo lwa kasharhu lw'Omurhumisi^P

⁴ Nyakasane Nyamuzinda ampîre olulimi lw'omushimbulizi, lyo mupasha okuyegemeza ngasi obengire. Ngasi sêzi anamparhule amarhwîri, lyo mupash'iyumvîrhiza nka mushimbûlizi. ⁵ Nyakasane Nyamuzinda anzibwîre amarhwîri, nâni ntahambiraga, ntanashubiraga nyuma, ⁶ Abanshurhaga nabarhezire ebirhugo, n'abangûgulaga obwânwa nabarhega amarhama. Ababakag'injacira n'abakag'intwîra ebusû ntaderhaga nti nabayâsa amalanga gâni. ⁷ Nyakasane Nyamuzinda ye burhabâle bwâni, co cirhuma ntabulabula; co cirhumire nzibuhya obusû bwâni nk'ibuye, nnamanyire oku ntâbonenshonyi. ⁸ Owampa olubanja ali hôfi; ye ndigi waciderha mpu ambûlanya? Rhujâge eruha rhwebi naye! Ye ndigi walonza okumpeka lubanja? Acihandage emalanga gâni! ⁹ Nyakasane Nyamuzinda ye burhabâle bwâni; ndigi wankaciderha mpu anyâza? Kali bôshi kwo bashâja nka bwikunje banalîbwe n'ebibungu! ¹⁰ Ndi muli mwe orhînya Nyakasane, anayumve izû ly'omurhumisi wâge, agende omu mwizimya buzira kubona obumoleke ciru n'obusungunu? Acikubagire izîno lya Nyakasane anacishwêkere kuli Nyamuzinda wâge! ¹¹ Ci mwe mweshi mudwîrhe mwayâsa omuliro, mwe mudwîrhe mwacibambiza n'emyampi y'engulumira, mujê omu ngulumira y'omuliro gwinyu, omu kagarhî k'emyampi mudwîrhe mwadukumbîsa! Kuboko kwâni kwammukolera ebyôla: amababale go gashuba ncingo yinyu!

Jesaja/Isaiah 50

1 בָּהּ | אָמַר יְהוָה אֵי זֶה סֵפֶר בְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהָ אֲוֹ מִי מְנוּשֵׁי אֲשֶׁר-מִכְרַתִּי אֶתְכֶם לֹא הָיוּ
בְּעוֹנֵיכֶם נִמְכַּרְתֶּם וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם: 2 מִדּוֹעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קִרְאָתִי וְאֵין עֹנֶה הַקְצֹר קִצְרָה יָדִי
מִפְּדוֹת וְאִם-אֵין-בִּי כֹחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגִיעַרְתִּי אֲחִירִיב יָם אֲשֵׁים נְהִירוֹת מְדַבֵּר תִּבְאֵשׁ דְּגַתָם מֵאֵין מִים וְתַמָּת
בְּצִמָּא: 3 אֲלִבִּישׁ שָׁמַיִם קִדְרוֹת וְשֶׁקֶט אֲשֵׁים כְּסוּתָם: ס
4 אֲדַגֵּי יְהוָה גָּתָן לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים לְדַעַת לְעוֹת אֶת-יִטְף דְּבַר יַעֲרִי | בִּבְקָר בִּבְקָר יַעֲרִי לִי אֲזֵן לְשִׁמְעַ
כְּלִמּוֹדִים: 5 אֲדַגֵּי יְהוָה פֶּתַח-לִי אֲזֵן וְאֶנְכִי לֹא מְרִיתִי אַחֲזֹר לֹא נְסוּגְתִי: 6 גּוֹי נָתַתִּי לְמַכִּים וּלְחַיִּי לְמַרְטִים פָּנִי
לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְלָמוֹת וְרָק: 7 וְאֲדַגֵּי יְהוָה יַעֲזֹר-לִי עַל-כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי עַל-כֵּן שָׁמַתִּי פָנִי כַחֲלָמִישׁ וְאֲדַע כִּי-לֹא
אֲבוֹשׁ: 8 קְרוֹב מִצְדִּיקִי מִי-יָרִיב אֶתִּי גַּעֲמָדָה יָחַד מִי-בַעַל מִשְׁפָּטִי יִגֹּשׁ אֵלָי: 9 הֵן אֲדַגֵּי יְהוָה יַעֲזֹר-לִי מִי-הוּא
יִרְשִׁיעֵנִי הֵן כָּלֵם כִּבְגָד יִבְלוּ עָשׂ יֹאכְלֵם: 10 מִי בָכֶם יֵרָא יְהוָה שִׁמְעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ אֲשֶׁר | הִלָּךְ חֲשָׁכִים וְאֵין נֹגֶה
לֹא יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְיִשְׁעוֹ בְּאַלְהֵיו: 11 הֵן כָּלֵם קִדְחִי אֲשׁ מֵאֲזִרִי זִיקוֹת לָכוּ | בְּאוֹר אֲשַׁכֶּם וּבְזִיקוֹת בְּעִרְתֶּם
מִיָּדִי הִיתָה-נִזְאֵת לָכֶם לְמַעַצְבָּה תִּשְׁכְּבוּ: פ

51

^P50.4 emilongo, 4-11: gali mafulûlo kuli Masiha, Nnawîrhu Yezu Kristo.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

Israheli acikubagira Nyakasane

¹ Muyumvîrhize, mwe mushimba obushinganyanya, mwe mulongereza Nyakasane. Lolêrezi ibuye mwarhengagamwo n'enyenga mwakulagwâmwo. ² Lolêrezi Abrahamu, sho winyu, na Sara wammuburhaga. Ali yêne erhi mmuhamagala, ci namugisha, najira ayôloloka. ³ Neci, Nyakasane ababalîre Siyoni, ababalîre ebîgûkà byâge byôshi. Irungu lyâge alijira aka Edeni, n'idaho lyûmu alihindula ishwa Iya Nyakasane. Bâbonamwo obushagaluke n'amasîma; bâkaz'ivugiramwo omunkwa n'okuzihiramwo ennanga.

Obushinganyanya bwa Nyamuzinda bwâgandaza

⁴ Onyumve bwinjâ, we lubaga lwâni, we ishanja lyâni, ontege okurhwîri. Bulya irhegeko likola lyarhenga emunda ndi, n'obushinganyanya bwâni bwaba kamole k'amashanja. ⁵ Obucîranuzi bwâni buli hôfi. obucire bwâni buyîruka n'amaboko gâni gakola gatwa emmanja z'amashanja. Ebirhwa byampebakwo obulangâlire bwâbo, na ntyo bicîkubagire okuboko kwâni. ⁶ Galamiri emalunga, mulole igulu bwandagala, bulya amalunga gâyishicîberamwo nka mugi, igulu lyâyôrha mirendwe nka mwambalo, n'abayûbaka muli Iyo, nabo bagukumuka nka nzi. Ci obucire bwâni bwayôrha buli ho ensiku n'amango, n'obushinganyanya bwâni burhakayôrha. ⁷ Munyumve bwinjâ, mwe muyishi obushinganyanya, wâni lubaga lubîkirira irhegeko lyâni emurhima. Murhayôbohaga ebijâci by'abantu, murharhemukaga ebwa kubâ bamammulogorhera. ⁸ Bulya kwo babâ nka mushangi gwalîrwe n'enshwa, na nka môya gamalîrwe n'ecibungu. Ci obushinganyanya bwâni bwâyârha bubâho ensiku n'amango, n'ohucire bwâni kurhenga iburha kuhika oku lindi.

Butulûko bwa Nyakasane

⁹ Zûka, zûka, cihundikire emisî yâwe, wâni kuboko kwa Nyakasane!

Zûka nka omu nsiku za mîra, nka omu myâka yageraga!

¹⁰ K'arhali w'olya watumirhaga Rahabu wanarhulungula Wankuba-joka?

K'arhali w'olya waganyagya enyanja n'amîshi g'ekuzimu?

K'arhali w'olya watwâga enjira emuhengere mpu Iyo balya wacungulaga bayîkira?

¹¹ Abalîkûzibagwa na Nyakasane bâyish'igaluka,

bâyish'ija omu Siyoni erhi banayisha babanda orhuhababo rhw'obu-shagaluke,

n'obusîme bw'ensiku n'amango bwamoleka amalanga gâbo;

obushagaluke n'omwîshingo byâbayunjula,

amalibuko n'endûlû byâhirigirha.

Nyamuzinda ye Murhûliriza

¹² Niene, niene nie ndwîrhe nammurhûliriza!

Oligi ndi wayôboha omuntu wânafe,

omuntu oburhwa n'owundi, oli nka hyâsi?

¹³ Wayibagire Nyakasane wakulemaga,

owabungulaga amalunga anasimika igulu;

wakayôrha wa juguma omulegerege gwôshi

erhi bukali bw'okakurhindibuza burhuma,

bulya ko ali nk'odwîrhe wacirheganya okukuherêrekeza.

Ci ngahigi buli obukunizi bw'olya odwîrhe akulibuza?

¹⁴ Omushwêkwa ali hôfi ashwêkulwe,

arhacîre omu mpamikwa, arhanacibule eci alya,

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹⁵ Nie ono nie Nyakasane, Nyamuzinda wâwe,
ovanganya enyanja n'empimbi z'amîshi gâyo.
Izîno lyâni, nie Nyakasane, Nyamuzinda w'Emirhwe,

¹⁶ Mpizire ebinwa byâni omu kanwa kâwe,
nnankubwikire n'ecihôho c'okuboko kwâni, omu kugwîka amalunga,
omu kusinga igulu n'omu kubwîra Siyoni, nti: «We lubaga lwâni!»

Yeruzalemu ayimanzibwa na Nyakasane

¹⁷ Zûka, zûka, yimanga, wâni Yeruzalemu,
we wanyweraga omu maboko ga Nyakasane akahe k'obukunizi bwâge,
we wanywaga wanashongôza akabêhè k'okudandabaganya!

¹⁸ Ciru ntà muguma wamuhabwîre muli balya bagala aburhaga,
ntâye ciru n'omuguma wamugwarhîre oku kuboko
muli balya bâna bôshi aleraga!

¹⁹ Alaga mahanya abiri gacihondire kuli we: ndi wakulakira?
Okuhagulwa n'okushabirhwa, ishali n'engôrho: ndi wakurhûliriza?

²⁰ Abâna bâwe babengîre, bakola balamlûkîre omu ngasi marhambi g'enjira zôshi,
bakola bali nka kula akashafu kagwârhwa omu murhego,

bamazigânwa n'obukunizi bwa Nyakasane,
n'omuhigo gwa Nyamuzindawâwe.

²¹ Co cirhumire, yumvagya okûla, oyu muhanya,
oyu mulalwe, ci arhali ndalwe ya mamvu!

²² Kwo adesire ntyâla, Nyakasane Nyamubâho,
Nyamuzinda wâwe, ofungira olubaga lwâge:
«Ala oku nkola narhenza akabêhè k'okudandabaganya omu nfune zâwe,
akabêhè k'obukunizi bwâni; orhakacikanywakwo bundi,

²³ Nakahira omu nfune z'abanzi bâwe, balya bakag'ikubwîra,
mpu: Gwishira oku idaho, rhukugerekwo!
Na ntyo wakaz'isherhamya omugongo gwâwe nka njira y'oku idaho,
nka mulimbwa bakaz'igeramwo».

Jesaja/Isaiah 51

שְׁמַעוּ אֵלַי רְדֹפִי צֶדֶק מִבְּקֹשִׁי יְהוָה הַבִּיטוּ אֶל-צוּר חֲצֵבֹתָם וְאֶל-מִקְבַּת בּוֹר נִקְרְתָם: 2 הַבִּיטוּ אֶל-אֲבֹתֵיכֶם וְאֶל-שָׂרָה תְּחוּלְלֶכֶם כִּי-אֶתֶד קְרָאתִיו וְאֶבְרַכְהוּ וְאֶרְבֶּהוּ: 3 כִּי-נָחֵם יְהוָה צִיּוֹן נָחֵם כָּל-חֲרִבְתֶּיהָ וַיִּשֶׁם מִדְּבָרָהּ כְּעֵדֶן וְעֶרְבָתָהּ כְּגִן-יְהוָה שְׁשׂוֹן וְשִׁמְחָה יִמְצָא בָּהּ תוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה: 4

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

4הַקְשִׁיבוּ אֵלַי עַמִּי וְלֹאֹמְיִי אֵלַי הֶאֱזִינוּ כִּי תוֹרָה מֵאֵתִי תֵצֵא וּמִשְׁפָּטִי לְאוֹר עַמִּים אֲרִגֶּיעַ: 5קְרֹב צִדְקִי יֵצֵא יִשְׁעִי וְזִרְעִי עַמִּים יִשְׁפְּטוּ אֵלַי אֵינִים יִקְווּ וְאֶל־זִרְעִי יִיחַלְווּ: 6שְׂאוּ לְשִׁמְיִם עֵינֵיכֶם וְהִבִּיטוּ אֶל־הָאָרֶץ מִתַּחַת כִּי־שָׁמַיִם כְּעָשָׁן נִמְלְחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֵּגְד תִּבְלֶה וְיִשְׁבִּיָּה כְּמוֹ־כֶן יָמוּתוּן וְיִשׁוּעָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וְצִדְקָתִי לֹא תִחַת: 7שְׁמְעוּ אֵלַי יְדַעִי צֶדֶק עִם תּוֹרָתִי בִלְבָבִם אֶל־תִּירְאוּ חֲרַפַּת אָנוּשׁ וּמִגְדַּפְתֶּם אֶל־תִּחַתּוּ: 8כִּי כַּבֵּגְד יֵאָכְלֶם עָשׂ וְכֶצֶמֶר יֵאָכְלֶם קֶסֶם וְצִדְקָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וְיִשׁוּעָתִי לְדוֹר דּוֹרִים: 9עוֹרֵי עוֹרֵי לִבְשִׁיעוּ זָרוּעַ יִהְיֶה עוֹרֵי כִימִי קָדָם דְּרוֹת עוֹלָמִים הֲלֹא אֶת־הִיא הַמַּחְצֶבֶת רֶהֱב מַחוֹלְלֶת תִּנָּן: 10הֲלֹא אֶת־הִיא הַמַּחְרַבֶּת יָם מִי תִהְיוּם רַבָּה הַשְׁמָה מִעַמֻּקֵּי־יָם דָּרָד לַעֲבֹר גְּאוּלִּים: 11וּפְדוּלֵי יְהוָה יִשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל־רֹאשָׁם שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיֹגוּן גָּסוּ יִגְוֹן וְאֲנַחָה: 12אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְנַחֲמֶכֶם מִי־אֵת וּתִירְאוּ מֵאָנוּשׁ יָמוּת וּמִבְּז־אָדָם חָצִיר יִנָּתֵן: 13וְתִשְׁכַּח יְהוָה עֲשׂוֹד נֹטָה שָׁמַיִם וְיִסַּד אָרֶץ וְתִפְחַד תִּמְיֵד כָּל־הַיּוֹם מִפְּנֵי חֲמַת הַמַּצִּיק כַּאֲשֶׁר כּוֹנֵן לַהֲשִׁיחַת וְאִיהָ חֲמַת הַמַּצִּיק: 14מִהָרָצָה לַהֲפֹתָח וְלֹא־יָמוּת לַשַּׁחַת וְלֹא יִחַסֵּר לַחֲמוֹ: 15וְאֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ רַגְעַ הַיּוֹם וַיִּהְיוּ גִלְיוֹ יְהוָה צְבָאוֹת שָׁמוּ: 16וְאֲשִׁים דְּבָרִי בְּפִיךָ וּבְצֶלֶךְ יָדִי כְּסִיתִיךָ לְנֹטַע שָׁמַיִם וְלִיסַד אָרֶץ וְלֹאֲמַר לְצִיּוֹן עַמִּי־אֶתָּה: 17הַתְּעוֹרְרִי הַתְּעוֹרְרִי קוֹמִי יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר שָׁתִית מִיַּד יְהוָה אֶת־כּוֹס חֲמָתוֹ אֶת־קִבְעַת כּוֹס הַתִּרְעֵלָה שָׁתִית מִצִּית: 18אִין־מִנְהֵל לָהּ מִכָּל־בָּנִים יִלְדָה וְאִין מַחְזִיק בִּידָה מִכָּל־בָּנִים גִּדְּלָה: 19שָׁתִים הִנֵּה קִרְאֲתִיךָ מִי גִנוּד לָךְ הַשֹּׁד וְהַשֹּׁבֵר וְהָרָעֵב וְהַחֲרֵב מִי אֲנַחֲמֶךָ: 20בְּנִיךָ עֲלָפוּ שָׁכְבוּ בְּרֹאשׁ כָּל־חֻצוֹת כְּתוּא מִכְּמַר הַמְּלָאִים חֲמַת־יְהוָה גִּעְרַת אֱלֹהֶיךָ: 21לֵכֶן שְׁמַעֲנָא זֹאת עֲנִיָּה וּשְׁכַרְתָּ וְלֹא מִיּוֹן: 22כֹּה־אֲמַר אֲדֹנֶיךָ יְהוָה וְאֱלֹהֶיךָ יִרְיֵב עַמּוֹ הִנֵּה לִקְחָתִי מִיָּד אֶת־כּוֹס הַתִּרְעֵלָה אֶת־קִבְעַת כּוֹס חֲמָתִי לֹא־תוֹסִיפִי לְשִׁתּוֹתָה עוֹד: 23וְשִׁמְתִּיךָ בִּיד־מוֹנֶיךָ אֲשֶׁר־אֲמָרוּ לְנַפְשְׁךָ שָׁחִי וְנַעֲבֹרָה וְתִשְׁיָמִי כְּאָרֶץ גִּוּד וְכַחוּץ לַעֲבָרִים: 24

Nyakasane anâcishublre e Siyoni

¹ Zûka, zûka, ocihundikire emisî yâwe, wâni Siyoni! Yambala emyambalo yâwe minjinjà, wâni Yeruzalemu, lugo lutagatifu! Bulya bantakembûlwa n'abantu bagalugalu barhakacija emwâwe. ² Ocigukumule akatulo, oyimuke we wâli muhêke bujâ, wâni Yeruzalemu! Ocishwekûle emigozi ekuli omu igosi, we wâli muhêke bujâ, wâni mwâli wa Siyoni! ³ Neci, kwo adesire ntyâla Nyakasane: «Busha mwâguzibagwa na kandi buzira kulyûla nsaranga mwaguluûlwal» ⁴ Bulyâla kwo adesire ntyâla Nyakasane Nyamubâho: Olubaga lwâni lwanaciyandagalira e Mîsiri omu mango ga mîra mpu luj'ibêrayo, kandi Asîriya alulibuza buzira igwârhiro. ⁵ Ci bunôla bici ncidwîrhe najira hanôla? Nyakasane okudesire, bulya olubaga lwâni lwâlulizîbwe buzira igwârhiro, abanzi bâge bàyisha babanda orhubababo, Nyakasane okudesire, na ngasi mango, omulegerege gwôshi, izîno lyâni badwîrhe baligayaguza. ⁶ Eco co cirhumire oluhaga lwâni lyâyish'imanya izîno lyâni; olwo lusiku bamanya oku niene nkudesire: «Nie ono!»

Omwanzi gw'akalembe

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

- ⁷ Neci wâni, gabà minjà amagulu g'omujà-bugo omu njira y'oku ntondo, omujà-bugo w'omurhûla odwîrhe emyanzi y'akalembe n'obucire, odwîrhe wabwîra Siyoni, erhi: «Nyamuzinda wâwe aylimire!»
- ⁸ Abalanzi bâwe badwîrhe bayâkûza bôshi haguma, banadwîrhe bahamagala n'izû linene, kulya kubà bamabona n'amasù gâbo oku Nyakasane ashubîre e Siyoni.
- ⁹ Mushagaluke, munacîshinge haguma, mishaka y'e Yeruzalemu, bulya Nyakasane amarhûliriza olubaga lwâge, amayôkola Yeruzalemu.
- ¹⁰ Nyakasane abwikwîre okuboko kwâge kutagatîfu embere z'amashanja gôshi, n'ebihugo byôshi by'ebuzinda bw'igulu byabwîne obucire bwa Nyamuzinda wîrhu.
- ¹¹ Gendi, gendi, rhengi hano, ntà higalugalu muhumagekwo. Huluki omwôla, muciyôbôle, mwe muhêka ebirugu bya Nyakasane!
- ¹² Murhagendaga n'empa, murhanabaga nk'abayâka, bulya Nyakasane ayish'alambagira embere zinyu, n'omurhwe gwinyu muzinda ali Nyamuzinda w'Israheli.

Olwimbo lwa kani lw'Omurhumisi

- ¹³ Ala oku Omurhumisi wâni
aba n'omugisho omu majira gâge,
ayushûka, akula anaj'irenge bwenêne.
- ¹⁴ Nka kulya banji barhemukaga erhi bamubona,
bulya obusù bwâge burhaciri nka bwa muntu
n'enshusho yâge erhaciri nka ya mwene-Adamu,
- ¹⁵ ntyôla kwo âyôbohya amashanja manji,
abâmi bâhûmbarhala embere zâge,
ebwa kubà bamabona ebi barhasag'ibwîrwa
bamanayumva ebi barhasag'iyumva baderha.

Jesaja/Isaiah 52

עורי עורי לבשי עיד ציון לבשי | בגדי תפארתך ירושלם עיר הקדש כי לא יוסיף יבא־בך עוד ערל
וטמא: התנערי מעפר קומי שבי ירושלם התפתחו מוסרי צוארך שביה בתציון: ס
כי־כה אמר יהוה חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו: כי כה אמל אדני יהוה מצרים ירד־עמי בראשנה לגור
שם ואשור באפס עשקו: ועתה מי־לי־פה גאס־יהוה כי־לקח עמי חנם משלו יהלילו גאס־יהוה ותמיד
כל־היום שמי מנאץ: לכן ידע עמי שמי לכן ביום ההוא כי־אני־הוא המדבר הנני: מה־נאו על־ההרים רגלי
מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון מלך אלהיך: קול צפיד נשאו קול יחדו ירגנו כי
עז בעין יראו בשוב יהוה ציון: פצחו רגנו יחדו חרבות ירושלם כי־נחם יהוה עמו גאל ירושלם: חשף יהוה
את־זרוע קדשו לעיני כל־הגוים וראו כל־אפסי־ארץ את ישועת אלהינו: ס
סורו סורו צאו משם טמא אל־תגעו צאו מתוכה הברו נשאי כלי יהוה: כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא
תלכו כי־הלך לפניכם יהוה ומאספכם אלהי ישראל: ס
הנה ישביל עבדי ירום ונשא וגבה מאד: באשר שממו עליך רבים כן־משחת מאיש מראהו ותארו מבני
אדם: כן יזה גוים רבים עליו יקפצו מלכים פיהם כי אשר לא־ספר להם ראו ואשר לא־שמעו התבוננו:

53

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

- ¹ Ndi wayemire oku rhwabwiragwa, n'okuboko kwa Nyakasane emwa ndi kwaciyêrekîne?
- ² Akula embere zâge nka mburho yamera, nka muzi gwashoshôka omu idaho lyûmu. Arhagwêrhe iranga nîsi erhi bwinjâ buci bwankarhumire rhwamumanyîrira, erhi nshusho yankarhumire rhwamusîma.
- ³ Agayaguzibwa ananenwa n'abantu; àli muntu wa malumwa, arhahusagya kubabala; àli ashushire olya abandi bacibwîkira obusù omu kumubona; àli agayaguzibwe, na ntyo nîrhu rhwamulola nka bikabulirwa^q.
- ⁴ N'obwo malumwa gîrhu al'icîhêsize anacibarhuza amalibuko gîrhu. Rhwehe rhwamulola nka muntu muhane, oshûsirwe na Nyamuzinda anarhôhibwa.
- ⁵ Ci yêhe atumirhwa erhi mabî gîrhu garhuma, avungunyulwa erhi bugoma bwîrhu burhuma. Ahanyirwe mpu lyo rhubona omurhûla, na bibande byâge byarhufumize.
- ⁶ Rhweshi rhwali rhushandabîne nka bibuzi bihezire, na Nyakasane amubarhuzize amabî gîrhu rhweshi.
- ⁷ Erhi alibuzibwa, yêhe acirhôhya, arhabumbûlaga kanwa; nka mwâna-buzi wajîbâgwa, nka cibuzi caguguma embere z'owacigûgula amôya, arhabumbûlaga kanwa.
- ⁸ Bamugwârha mpu bamubohe banamutwîre olubanja: ndi wamushibirîre? Bà mukuzire omu igulu ly'abazîne, bà mushûrha erhi bubî bw'olubaga lwâge burhuma.
- ⁹ Bahûrmba ecûsho câge ekarhî ka banyankola-maligo, n'enshinda yâge ekarhî k'abagale, n'obwo ntâ bubî ajizire, na ntâ bunywesi bwârhenzire omu kanwa kâge.
- ¹⁰ Nyakasane àlonzize okumuvungunyula n'amalibuko: akâhana obuzîne bwâge mpu bubè nterekêro y'okukûla ebyâha, âbâ n'iburha anayushûle ensiku z'obuzîne bwâge, n'obulonza bwa Nyakasane bwagendekera erhi ye rhuma.
- ¹¹ Hano âbâ àmarhangulwa, âbona obulangashane ânabêrwe. Omu bumanye bwâge, Omurhumisi wâni mwêru kwêru ayôkola ba-nji, âcîbarhuza amabî gâbo.
- ¹² Co cirhumire namugabîra omwandu gw'abantu, âgabâna omunyago bo na baciri-misî, bulya acihânyire kuhika okufâ anaganjirwa omu banyankola-maligo. Abarhwîre ebyâha by'omwandu gw'abantu, anasengerera abanya-byâha.

Jesaja/Isaiah 53

¹ מִי הָאֶמֶן לְשִׁמְעָתוֹ וְזָרַע יְהוָה עַל-מִי נִגְלָתָהּ: ² וַיַּעַל בְּיוֹזֶק לִפְנֵי וְכִשְׁרָשׁ מֵאֶרֶץ צִיָּה לֹא-תֵאָר לּוֹ וְלֹא הָדָר וְנִרְאָהּ וְלֹא-מִרְאָה וְנִחְמָדָהּ: ³ נִבְזָה וְחִדָּל אִישִׁים אִישׁ מִכָּאֲבוֹת וַיְדוּעַ חָלִי וּכְמִסְתָּר פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזָה וְלֹא חֲשַׁבְנָהּ: ⁴ אָכֵן חֲלִיָּנּוּ הוּא נָשָׂא וּמִכָּאֲבִינוּ סָבֵלָם וְאֶנְחֵנוּ חֲשַׁבְנָהּ נִגּוּעַ מִכָּה אֱלֹהִים וּמַעֲנָה: ⁵ וְהוּא מַחְלָל מִפְּשָׁעֵנוּ מִדָּכָא מַעֲוֹנֵתֵנוּ מוֹסֵר שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו וּבַחֲבֵרָתוֹ נִרְפָּא-לָנוּ: ⁶ בָּלָנוּ כַּצֶּאֱן תַעֲנִינוּ אִישׁ לְדֶרְכּוֹ פָּגִינוּ וַיְהוֶה הַפָּגִיעַ בּוֹ אֵת עֵזֶן כָּלָנוּ: ⁷ נִגְשׁ וְהוּא נִעְנָה וְלֹא יִפְתַּח-פִּיו בְּשֵׁה לְטִבַּח יוֹבֵל וּכְרִחֵל לִפְנֵי גִזְזִיָּה נֶאֱלָמָה וְלֹא יִפְתַּח פִּיו: ⁸ מַעֲצָר וּמִמְשָׁפֵט לֶקַח וְאֶת-דֹּרוֹ מִי יִשׁוּחַח כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפְּשַׁע עַמִּי נִגַּע לָמוֹ: ⁹ וַיִּתֵּן אֶת-רִשְׁעִים קִבְּרוֹ וְאֶת-עֲשִׂיר בְּמִתָּיו עַל לֹא-חַמֵּס עָשָׂה וְלֹא מִרְמָה בִּפְּיוֹ: ¹⁰ וַיְהִיָּה חֲפָץ דָּכְאוֹ הַחֲלִי אִם-תִּשִּׂים אֶשֶׁם נִפְשׁוֹ יִרְאֶה זָרַע יֶאֱרִיד יָמִים וְחֲפָץ יְהוָה בִּידּוֹ יַצְלַח: ¹¹ מַעֲמֵל נִפְשׁוֹ יִרְאֶה יִשְׁבָּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צָדִיק עַבְדֵי לַרְבִּים וְעוֹנֵתָם הוּא יִסְבֹּל: ¹² לָכֵן אַחֲלַק-לוֹ בְּרַבִּים וְאֶת-עֲצוּמִים יַחֲלַק שָׁלַל תַּחַת אֲשֶׁר הָעֵרָה לְמוֹת נִפְשׁוֹ וְאֶת-פְּשָׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֲטָא-רַבִּים נָשָׂא וְלִפְשָׁעִים יִפְגִּיעַ: ס

^q53.3 Lolà muli Lul 22, 6-7.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

Yeruzalemu muhyâhya

¹ Oband'empundu, we ngumba erhaburha; ohubulize, ocîshinge, we orharhulaga izîmi, bulya abâna b'omushombe-kazi bo bakola banji kulusha ab'ogwêrhe omulume, Nyakasane okudesire¹. ² Galihya ecihando câwe, shanjula ebisîka by'enyumpa yâwe, orhayûbakiraga bwôlo-kazi! Olihye emigozi, osêze n'emitungo, ³ bulya wayunjulirana ebwa kulyo n'ebwa kulembe; iburha lyâwe lyâhima amashanja linayûbake ebishagala byâli bikola bwerûlè. ⁴ Orhayôbohaga, bulya ntâko wankabulabula; orhabâga nshonyi, bulya ntâco cankakikuhemula. Neci, wâyibagira enshonyi zâli zikugwêrhe amango waciri musole, orhacikengêre n'ezakubumbaga erhi okana. ⁵ Bulya owakulemaga ye balo, izîno lyâge ye Nyakasane w'Emirhwe, n'Omucunguzi wâwe ye Mutagatifu w'Israheli, oderhwa Nyamuzinda w'igulu lyôshi. ⁶ Neci, nka mushombe-kazi oli omu ntanya, Nyakasane akuhamagire, erhi: «Ka omuhya w'obusole ankalekêrerwa?» Nyamuzinda wâwe okudesire. ⁷ Nâbâga nka nakuleka hisanzi hitya, ci nâshub'ikuyankirira n'olukogo lunji. ⁸ Omu bukunizi bwâni, nâkufulika obusû bwâni hisanzi hisungunu, ci nkola nâkufa bwonjo⁵ erhi buzigire bwâni bw'ensiku n'amango burhuma, kwo adesire Nyakasane, Mucunguzi wâwe. ⁹ Kwo nâberwa kulya byabâga omu nsiku za Nûhu, erhi ncîgasha nti amîshi ga Nûhu garhacifaga gamirîre igulu bundi: kwo nshubir'icîgasha nti ntakacikukûnirira bundi ntakanacikuhîgira amabî. ¹⁰ Neci, ciru entondo zakâcîyegûla n'orhurhondo rhundundagane, obuzigire bwâni ntâ mango bwankakulîkirira, n'endagâno yâni y'omurhûla ntâ mango yankadundagana, kwo adesire Nyakasane okuli lukogo. ¹¹ Ewâni, nyakubula-iragi, we wadundagwa n'empûsi wanabula ecarhûliriza, ala oku nadekereza amabuye omu bisika nnankuyûbakire oku mabuye g'enshangabuye! ¹² Enkingi zâwe nâzîjira zibe za mabuye ga masholo, n'enyumvi zâwe zibe za mabuye ga cilolero, n'omu ntambi zôshi wâyûbakwa n'amabuye g'engulo ndârhi. ¹³ Bagala bâwe bôshi babâ baganda ba Nyakasane, n'omurhûla gw'abâna bâwe gwaba murhûla munene. ¹⁴ Wasimikira oku bushinganyanya; na bulya orhaciri na mirhanyo, ntâco wankacîfufumuka; ntâ kuciba n'obwôba, bulya burhankacikuyegera. ¹⁵ Erhi hankajira okurhabâlire, ntali muli okwo ciru n'ehitya; n'owaderhe mpu akurhêra, ahenanguka. ¹⁶ Ala oku nie nalemaga omutuzi, nti akaz'ibuhereza amakala gadurha omuliro anakûlemwo omurasano akûlemwo eci alonzize. Kandi nie nalemaga kashanda, nti akaz'ishâba. ¹⁷ Ngasi murasano gwatulwe mpu bakurhêremwo, kufananda gwakaz'ifananda, na ngasi kalimi kânakujise lubanja, kuyâga wânakayâze. Ogwôla gwomulagi gw'abarhumisi ba Nyakasane, ecôla co cigabi mbashobôzize, kwo adesire Nyakasane.

Jesaja/Isaiah 54

רְנִי עִקְרָה לֹא יִלְדָּה פֶּצְחִי רְנָה וְצִהְלִי לֹא-חֲלָה כִּי-רָבִים בְּנֵי-שׁוֹמְמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אֲמַר יְהוָה: 2 הֲרַחֲבִי |
מְקוֹם אֶהְלֹךְ וִירֵעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַי וְטוֹ אֶל-תַּחֲשֹׁכִי הָאֵלֶיכִי מִיִּתְרִיד וִיתְדִתִּיד תִּזְקִי: 3 כִּי-יִמְּן וּשְׁמָאוֹל תִּפְרָצִי
וְזֶרַעַד גּוֹיִם יִרְשׁ וְעָרִים נִשְׁמֹות יוֹשִׁיבוּ: 4 אֶל-תִּירָאֵל כִּי-לֹא תִבּוֹשִׁי וְאֶל-תִּפְלָמִי כִי לֹא תַחֲפִירִי כִי בִשֶׁת עֲלוּמִיד
תִּשְׁכָּחִי וְחִרְפַּת אֲלִמְנוֹתַי לֹא תִזְכְּרִי-עוֹד: 5 כִּי בַעֲלִיד עֲשִׂיד יְהוָה צְבָאוֹת שָׁמוּ וְגֵאלֹךְ קִדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי
כָּל-הָאָרֶץ יִקְרָא: 6 כִּי-כֹאשָׁה עֲזוּבָה וְעֲצוּבַת רוּחַ קִרְאִיד יְהוָה וְאַשֶׁת נְעוּרִים כִּי תִמְאָס אֲמַר אֱלֹהֵיךְ: 7 בְּרָגַע

¹54.1 Yeruzalemu muhyâhya: Nkakula entumwa Paolo akudesire, olu lwiganyo luyêrekîre akâ-Nyamuzinda kâli e Yeruzalemu muhyâhya (Gl 4, 27).

⁵54.8 Nakufa bzonjo: Oku omulume azigira omwâna wâge, lwanabâ lwiganyo lw'obuzigire bwa Nyamuzinda oku lubaga lwâge (Hoz 1,6; 2, 1; Yer 31, 20; Iz 49, 14-16). • Obuzigire bwa Nyamuzinda rhwanabushushanya n'obuzigire omuntu ajira kuli mukâge. • Obuzigire bwa Nyamuzinda kubâ kufâ obwonjo. • Omu buzigire, Nyamuzinda akashobôza omuntu n'akamuhamagala, arhacigalula akanwa kâge.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

קטן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצֶךָ: ⁸ בְּשֹׁעַף קֶצֶף הַסִּתְרִיתִי פָנַי רָגַע מִמֶּךָּ וּבְחֶסֶד עֹלָם רַחֲמֶיךָ אָמַר גְּאֻלְךָ יְהוָה: ס

⁹ בִּיָּמַי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְר מִיַּנַּח עוֹד עַל־הָאָרֶץ בֶּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקֶּצֶף עַלֶיךָ וּמִגֶּעֶר־בָּךָ: ¹⁰ כִּי הִהָרִים יָמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תִּמוּטְנָה וְחֶסֶדִּי מֵאֲתָד לֹא־יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט אָמַר מִרְחֻמְךָ יְהוָה: ס

¹¹ עֲנִיָּה סַעְרָה לֹא נַחֲמָה הִנֵּה אֲנֹכִי מִרְבִּיץ בַּפּוֹד אֲבִנֶיךָ וְיִסְדִּיתִךָ בַּסִּפִּירִים: ¹² וְשִׁמְתִּי בְּדָכָד שְׁמִשְׁתִּיךָ וְשַׁעֲרֶיךָ לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל־גְּבוּלְךָ לְאַבְנֵי־חֶפֶץ: ¹³ וְכָל־בְּנֶיךָ לְמוֹדֵי יְהוָה וְרַב שְׁלוֹם בְּנֶיךָ: ¹⁴ בַּצִּדְקָה תִּכּוֹנְנִי רַחֲמֵי מַעֲשֶׂיךָ כִּי־לֹא תִירָאִי וּמִמַּחֲתָה כִּי לֹא־תִקְרַב אֵלֶיךָ: ¹⁵ הֵן גּוֹר יָגוּר אָפֶס מֵאוֹתֵי מִיָּגֵר אֲתָד עַלֶיךָ יְפֹול: ¹⁶ הֵן אֲנֹכִי בְּרֵאתִי חֲרֹשׁ נִפְחַ בָּאֵשׁ פָּחֶם וּמוֹצִיא כָּלִי לְמַעֲשָׂהוּ וְאַנְכִי בְּרֵאתִי מִשְׁחִית לְחַבֵּל: ¹⁷ כָּל־כְּלִי יוֹצֵר עַלֶיךָ לֹא יַעֲלֶה וְכָל־לְשׁוֹן תִּקּוּם־אֲתָד לְמַשְׁפָּט תִּרְשִׁיעֵנִי זֹאת נִחַלְתָּ עַבְדִּי יְהוָה וְצִדְקָתְךָ מֵאֲתִי נֹאֵם־יְהוָה: ס

55

Yishi mweshi mwe mugwêrhwe n'enyôrha

- ¹ Mweshi mwe mugwêrhwe n'enyôrha, muyishe ebwa mîshi;
ciru na ninyu mwe murhagwêrhi nsaranga, muyishe!
Mugule munanywe amamvu n'amarha buzira nsaranga na buzira kulyûla bici!
- ² Cirhuma muheza ensaranga oku gurhali mugati munarhindibukire ebirhayîgusa?
Munyumvîrhize lyo mukaz'irya ebinunu, munacîshinge omu kulya ebishushagîre.
- ³ Murhege okurhwîri munayishe emunda ndi; muyumvîrhize lyo mubona akalamo!
Nafundika endagâno y'ensiku n'amango¹ haguma ninyu,
yo mihigo erhakahigûlwa nalaganyagya Daudi.
- ⁴ Loli oku ye nayimanzize, nàmujira muhamîrizi w'amashanja,
muluzi w'okurhambula embaga.
- ⁵ Ala oku wahamagala ishanja orhayishi,
n'ishanja lîrhakuyishi lyakulibîrhira
erhi Nyakasane Nyamuzidna wâwe orhuma,
Mutagatîfu w'Israheli, ye wâkuhire irenge.
- ⁶ Mulongereze Nyakasane oku aciri aboneka,
mumushenge oku aciri hôfi.
- ⁷ Omubî aleke okwâge, na nyankola-maligo akabulire enkengêro zâge,
agaluke emwa Nyakasane, naye amubabalira,
agaluke emwa Nyamuzinda wîrhu,
bulya aba wa bwonjo bunji.
- ⁸ Bulya enkengêro zâni zirhali zo nkengêro zinyu,
n'enjira zâni zirhali zo njira zinyu, kwo adesire Nyakasane
- ⁹ Nka kula amalunga gali kulî enyanya ly'igulu,

¹55.3 Endagâno y'ensiku n'amango: yo ndagâno mpyâhya: Lolà muli Yer 31, 31.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

kwo enjira zâni ziri kulî n'enjira zinyu,
kwo n'enkengêro zâni ziri kulî enyanya ly'enkengêro zinyu.

¹⁰ Nka kula enkuba n'olubula birhoga emalunga birhanagalukayo birhanaj'ibombêza idaho n'okuliyêza n'okumezâmwo emburho, lihe omurhwezi emyâka n'oshalisire eci alya, ¹¹ ntyo kwo nalo luli oluderho lurhenga omu kanwa kâni: lurhankangalukira busha, ci lwanajira eci nalonzagya, lunayûkirize oku lwàrhumagwa. ¹² Neci, mwâgenda muyunjwîre bushagaluke munaje nwayêrekwa enjira y'omurhûla; entondo n'orhurhondo byâkaz'immukomera kagasha, n'emirhi yôshi y'erubala ekûbize. ¹³ Ahantu harhasag'imera mishûgi hakola hamera ensindani, n'ahantu hàmeraga olushusha hakola hamera omurhi gw'obukû. Lyâbâ irenge kuli Nyakasane na cimanyîso cirhazâzika ensiku n'amango.

Jesaja/Isaiah 55

1 הוֹי כָּל־צִמָּא לֵכוּ לַמַּיִם וְאַשֶּׁר אֵין־לֹ בְּסֹף לֵכוּ שִׁבְרוּ וְאַכְלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא־כֶסֶף וּבְלוֹא מַחִיר יֵין וְחֶלֶב: 2 לָמָּה תִשְׁקְלוּ־כֶסֶף בְּלוֹא־לֶחֶם וַיִּגְעַכְכֶּם בְּלוֹא לְשִׁבְעָה שְׁמֵעוּ שְׁמוֹעַ אֵלִי וְאַכְלוּ־טוֹב וְתִתְעַנְּגוּ בִּדְשׁוֹן נַפְשְׁכֶם: 3 הֲטוֹ אֲזַנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי שְׁמֵעוּ וְתַחֲי נַפְשְׁכֶם וְאַכְרֹתָהּ לָכֶם בְּרִית עוֹלָם חֲסִדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים: 4 הֵן עַד לְאוֹמִים נִתְּתִיו נָגִיד וּמִצּוֹה לְאֻמִּים: 5 הֵן גֹּי לֹא־תִדְעַע תִּקְרָא וְגֹי לֹא־יִדְעוּדָּא אֱלִידָּא יִרְצוּ לִמְעַן יִהְיֶה אֱלֹהֵידָּא וּלְקַדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֶאֶרְדָּ: ס

6 דְּרִשׁוּ יְהוָה בַּהֲמִצָּאֹ קְרָאֵהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב: 7 יַעֲזֹב רִשְׁעֵי דְרָכּוֹ וְאִישׁ אֶזְנֵי מִחֻשְׁבֹּתָיו וַיָּשֶׁב אֶל־יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ וְאַל־אֱלֹהֵינוּ כִּי־יִרְבֶּה לְסֻלּוֹחַ: 8 כִּי לֹא מִחֻשְׁבֹּתַי מִחֻשְׁבֹּתֵיכֶם וְלֹא דְרָכֵיכֶם דְּרָכֵי נְאֻם יְהוָה: 9 כִּי־גִבְהוֹ שָׁמַיִם מֵאֲרָץ כֵּן גִּבְהוֹ דְּרָכֵי מִדְּרָכֵיכֶם וּמִחֻשְׁבֹּתַי מִמִּחֻשְׁבֹּתֵיכֶם: 10 כִּי כַּאֲשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן־הַשָּׁמַיִם וְשִׁמָּה לֹא יָשׁוּב כִּי אִם־הִרְוָה אֶת־הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ וְגִתָּן זֶרַע לְזֶרַע וְלֶחֶם לְאֹכֵל: 11 כֵּן יִהְיֶה דְבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא־יָשׁוּב אֵלַי רִיקָם כִּי אִם־עָשָׂה אֶת־אֲשֶׁר חָפְצָתִי וְהִצְלִיחַ אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו: 12 כִּי־בִשְׁמִיחָה תִצְאוּ וּבִשְׁלוֹם תִּבְלֹזוּ הַהָרִים וְהַגְּבֻעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל־עֵצִי הַשֹּׁדֵה יִמְחֹאוּ־כָף: 13 תַּחַת הַנֶּעֱצוּן יַעֲלֶה בְרוֹשׁ תַּחַת הַסַּרְפָּד יַעֲלֶה הַדָּס וְהָיָה לִיהוָה לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת: ס

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

III. Israheli ayish'iyâgaluka Akâ-Nyamuzinda kaguma oku mashanja gôshi.

¹ Ntya kwo Nyakasane adesire: «Mushimbe amarhegekomunakaz'ijira okushingânîne, bulya obucunguzi bwâni buyiruka n'obushinganyanya bwâni bukola bwâciyêrekana.»² Iragi lyâge omuntu okajira ntyo na mwene-Adamu ocîshwêkera kuli ebyo, olanga olwa-sabato buzira kuluhemukira analange okuboko kwâge kulek'ijira amabî. ³ Mwene-ecigolo ocîshwêkirekwo Nyakasane, arhaderhaga, erhi: «Ntâco carhuma arhanyegûla omu lubaga lwâge!» N'enkone erhaderhaga, erhi: «Kali niehe ncîbêre murhi mumu!» ⁴ Bulyala ntyâla kwo Nyakasane adesire, erhi: «Enkone zilanga ensiku zâni za sabato, ezishimba obulonza bwâni zinacishwêkera oku ndagâno yâni, ⁵ nazihêra omu nyumpa yâni n'omu byôgo byâni irenge n'izîno bilushire abâna-rhabana n'abâna-nyere; naziha izîno ly'ensiku n'amango lirhakazâzika. ⁶ Nabo bene-ebigolo bacîshwêkerakwo Nyakasane, omu kumurhumikira n'omu kuzigira izîno Iya Nyakasane, mpu Iyo bahinduka bambali, na ngasi bôshi bâkaz'ilanga olwa-sabato buzira kuluhemukira banacishwêkere oku ndagâno yâni, ⁷ nâbahêka oku ntondo yâni ntagatifu nnâbasimikize omu nyumpa yâni y'okushenga^v. Embâgwa zâbo n'enterekêro zâbo zâyankirirwa bwinjâ aha luhêrero lwâni, bulya enyumpa yâni yakaz'idêrhwa nyumpa amashanja gôshi gakaâshengeramwo. ⁸ Kwo adesire ntyâla Nyakasane Nyamubûho, oshûbûza bene-Israheli bâli bashandabîne: «Nâshûbûliza abandi haguma na balya bâli bamashubûka.»

Abarhamho bagalugalu

⁹ Mweshi, mwe nsimba^w z'erubala, muyishe mufonfomere! Nwe nsimba z'emuzirhu, muyishe mweshi! ¹⁰ Abalâlîzi bâge babire mihûrha, bôshi bôshi barhishi cici; bôshi bôshi kwo bali nka rhubwa rhuduma rhurhankahash'imoka; rhunakaz'ilôrhera halya rhunagwîshîre, rhusîma okuhunira. ¹¹ Orhwo rhubwa rhugwêrhe omumiromuhubu rhurhanahûga, bo bangere barhankahash'iyumwa cici! Bôshi banakaz'ishimba ngasi muguma enjira yâge, ngasi muguma anakalonza obunguke bwâge: ¹² «Yishi, nkola nalêrha amamvu, rhunywe rhunalaluke; n'irhondo kwo na kuguma: gacisigîre manji!»

Jesaja/Isaiah 56

¹ בָּה אָמַר יְהוָה שְׁמִרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי־קָרָבָה יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהַגְלֹת: ² אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ יְעֹשֶׂה־זֹאת וּבֶן־אָדָם יַחְזִיק בָּה שְׁמֵר שֶׁבַת מַחְלָל וְשִׁמְר יָדוּ מַעֲשֵׂוֹת כָּל־רָע: ³ וְאֵל־יֵאמֶר בֶּן־הַנֶּכֶד הַנִּלְוָה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר הַבְּדֵל יַבְדִּילֵנִי יְהוָה מֵעַל עַמּוֹ וְאֵל־יֵאמֶר הַסֵּרִים הֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ: ⁴ כִּי־כֹה | אָמַר יְהוָה לְסֵרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת־שִׁבְתוֹתַי וּבְחָרוּ בְּאֲשֶׁר חָפְצָתִי וּמַחְזִיקִים בְּבְרִיתִי: ⁵ וְנָתַתִּי לָהֶם בְּרִיתִי וּבְחֻמֹּתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבְנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן־לָוּ אֲשֶׁר לֹא יִכְרֹת: ⁶ וּבְנֵי הַנֶּכֶד הַנִּלְוִים עַל־יְהוָה לְשָׁרְתוּ וְלֹא־הִבָּה אֶת־שֵׁם יְהוָה לְהִיזֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל־שִׁמְר שֶׁבַת מַחְלָל וּמַחְזִיקִים בְּבְרִיתִי: ⁷ וְהִבְיֹאוּ־תִים אֶל־הָר קִדְשִׁי וְשִׁמְחֻתִּים בְּבֵית תַּפְלֹתִי עוֹלְתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל־מִזְבְּחִי כִּי

^{56.1} Ezi nderho za Nyamuzinda ziyalizize obucunguzi bw'amashanja goshi.

^{56.7} Enyumpa y'okushenga: Rhulole muli Mt 21, 13.

^{56.9} Ezo nsimba, luli lwiganyo lw'abakulu n'abashombanyi b'Israheli. Abâli bakulire olubaga embere z'olubungo, barhâli bantu nkana.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

בֵּיתִי בֵּית־תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים: ⁸נֹאֵם אֲדֹנִי יְהוָה מִקֶּבֶץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֶקְבֹּץ עָלָיו לְנִקְבְּצָיו: ⁹כָּל חֵיתוֹ שָׂדֵי אֲתִיו לְאַכֹּל כָּל־חֵיתוֹ בַּיָּעַר: ס
¹⁰צֹא עוֹרִים בָּלֵם לֹא יֵדְעוּ בָלֵם כָּלָבִים אֲלֵמִים לֹא יוֹכְלוּ לִנְבֹּחַ הַיּוֹם שְׂכָבִים אֲהַבִּי לָנוּם: ¹¹וְהַפְּלָבִים עֲזִיזֵנָפֶשׁ לֹא יֵדְעוּ שְׂבֻעָה וְהִמָּה רַעִים לֹא יֵדְעוּ הַבֵּין כָּלֵם לְדֶרֶכָם פָּנּוּ אִישׁ לְבַצְעוֹ מִקְצָהּ: ¹²אֲתִיו אֶקְהַחֲיִין וְנִסְבְּאַה שֹׁכֵר וְהָיָה כְּזֶה יוֹם מָחָר גָּדוֹל יֵתֵר מְאֹד:

57

¹ Omushinganyanya amaherêrekera, na ntâye ciru n'omuguma omushîbirîre; abantu bajira aminja badwîrhe bahirigirha, n'okwôla kurhamanyikini! Neci, bubî budwîrhe bwarhuma omushinganyanya ahirigirha! ² Acîgendera n'omurhûla, na balya bakulikira enjira y'obushinganyanya baluhûkira omu ncingo zâbo.

Okucîlanga oku by'obukurungu

³ Ci mwêhe muyegere hano, aba bâna b'omukazi mukurungu, er'iburha lya citwamba n'ecishungu! ⁴ Ndi mudwîrhe mwashâsa? Ndi mudwîrhe mwafôkafôkera mwanalashira olulimi? Ka murhali bâna ba bugoma n'iburha lya bulyâlya? ⁵ Munakaz'ishumikana aha musinga n'aha ngasi murhi mubishi! Mudwîrhe mwagend'ibâgira abâna^x binyu omu rhubanda, omu nyâla z'amabuye! ⁶ Amabuye makombêze g'omu nshalalo z'amîshi go gakola gaba mwanya gwâwe, go ganakola cigabi ocîkubagira! Kuli go kwo okôla ojirira enterekêro z'embulaga kwo onakola ohânira ezindi ntûlo! Ka nakaziga kwa bene okwôla? ⁷ Oku ntongo nnene enalihûsire kwo wajir'itwa encingo yâwe! N'eyôla munda yo okaz'isôkera okwôla waj'irherekêra! ⁸ Enyuma ly'olumvi n'ely'omulirango wâjire wahirayo ecimanyîso caâwe. Kulî na nâni wârhondêra okukûla emyambalo, washona, washanjula encingo yâwe; wayumvanya mweshi na balya orhonyeza encingo, warhondêra okulolêreza. ⁹ Wajire emwa Mêleki erhi odwîrhe amavurha haguma n'omwandu gw'emvange y'obukû. Wâlikirayo entumwa erhi onaciri kulî, wâcinyihya kuhika wâhwera omu kuzimu. ¹⁰ Okujâ wagenda kwarhuma warhama, ci orhaderhaga, erhi: «Kurhamira busha kuno!» Wâyûshûla okucîhangana, buzira kuyabirwa. ¹¹ Ndi wakâg'irhînya, ndi wakâg'iyôboha, owarhumaga onteba onaleka okukaz'inyibuka n'okukaz'inshîbirira? Ka niehe ntacihulikiraga kurhenga mîra? Ci w'oyo orhantinya! ¹² Cikwâne nâyâliza obushinganyanya bwâwe n'emikolo yâwe, eyi orhakulagamwo bunguke buci. ¹³ Mango okayâma, bakulikuzagye abôla banyamuzinda b'obwîhambe banji-banji! Bôshi bayehûkanwe n'empûsi, bayehûlwê n'omuyaga! Ci ngasi yeshi onlongeza olwâkiro aha burhambi bwâni, ayîma omu cihugo anabêre oku ntongo yâni ntagatîfu.

Nyamubâho ayôkola olubaga lwâge

¹⁴ Bayish'ikaz'iderha, mpu «Mutwe, mutwe enjira, mukombêze omuli-mbwa! Murhenze ngasi cihanzo omu njira y'olubaga lwâni!» ¹⁵ Neci, kwo adesire ntyâla Ow'Enyanya emalunga, oyôrha abâho ensiku n'amango; izîno lyâge liri litagatîfu: «Nie mba enyanya omu ndâro ntagatîfu; ci mbêra haguma n'omuntu ocîyunjuzize n'ow'omurhima mwirhohye, lyo mupira obuzîne omu myûka y'abirhohye, lyo nnampira obuzîne omu mirhima y'abacîyunjuzize. ¹⁶ Bulya ntalonza nkaz'iyôrha najâ kadali, erhi okukaz'iyôrha nkunire ngasi mango, singa embere zâni omûka n'obuzîne naleмага byanafananda. ¹⁷ Obubî bwâge bwarhumire nakunira, nâmushûrha erhi nnandwîrhe nafulika obusû bwâni, nâkunira bwenêne; ci yêhe aciberera omu buhalanjisi bwâge, âkaz'ishimba oku omurhima gwâge gunamubwizire. ¹⁸ Nâbwîne enjira zâge, ci nâmufumya, nâmulongolana nnâmuyunjuze burhulirize, ye

^x57.5 Hali amango erhi abâna babâzirwe amango g'obugashânize bw'ecipagani; kwâlî kuga-shâniza banyamuzinda b'obunywesi na b'obwîhambi, bazimu n'enshanga abapagani bacîkumbabo. Rhulole muli Lub 18, 21.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

n'abâge bali omu mishîbo. ¹⁹ Nâbaha okukaz'iderha omu kanwa kâbo, mpu: «Buholo! buholo oku bali kuli n'oku bali hôfi, kwo adesire Nyakasane! Neci, nâbafumya!» ²⁰ Ci abantu babî kwo bali nka nyanja yamatulûla erhankanacîhasha oku-rhulûla; emihûsi y'emilaba yâge yanakaz'iyisha ekumbirikinye omushenyi n'ebijondo. ²¹ Ntâ murhûla oku bantu babî, kwo adesire Nyamuzinda wâni!

Jesaja/Isaiah 57

¹הַצִּדִּיק אָבָד וְאֵין אִישׁ שֶׁם עַל־לֵב וְאֲנָשֵׁי־חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מִבֵּין כִּי־מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצִּדִּיק: ²יָבוֹא שְׁלוֹם יִנּוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם הַלֵּךְ נִכְחוּ: ³וְאַתֶּם קִרְבּוֹ־הֵנָּה בְּנֵי עֲנָנָה זָרַע מִנְאֶף וְתוֹנָה: ⁴עַל־מִלִּי תִתְעַנֶּנּוּ עַל־מִי תִרְחִיבוּ פֶּה תִּאָּרִיכוּ לְשׁוֹן הָלֹא־אַתֶּם יְלִדֵי־פֶשַׁע זָרַע שָׁקֶר: ⁵הַנִּחָמִים בְּאֵלִים תַּחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן שִׁחֲטִי הַיְלָדִים בְּנִחָלִים תַּחַת סַעֲפֵי הַסְּלֵעִים: ⁶בְּחִלְקֵי־נַחַל חִלְקֶךָ הֵם הֵם גּוֹרְלֶךָ גַּם־לָהֶם שַׁכְּתָה נֶסֶךְ הַעֲלִית מִנְחָה הָעַל אֵלֶּה אֲנִי: ⁷עַל־הַר־גְּבוּהָ וְנִשְׂא שְׁמָתָ מִשְׁכַּבְּךָ גַּם־שָׁם עָלִית לִזְבַּח זָבַח: ⁸אַחֲרֵי הַדִּלְתָּ וְהִמְזוּזָה שְׁמָתָ זָכְרוֹנְךָ כִּי מֵאֲתִי גְלִית וְתַעֲלִי הַרְחֲבֵת מִשְׁכְּבְּךָ וְתִכְרַת־לְךָ מִהֵם אֶהְבֵּת מִשְׁכְּבִּי יָד חֲזִית: ⁹וְתִשְׁרִי לְמַלְךְ בִּשְׁמֹן וְתִרְבִּי רִקְחִיד וְתִשְׁלַחִי צִרְיֶךָ עַד־מֶרְחָק וְתִשְׁפִּילִי עַד־שְׂאוֹל: ¹⁰בָּרֶב דְּרָכְךָ יִנְעֹתָ לֹא אִמְרָתָּ נֹאֵשׁ חֵית יָדְךָ מִצֵּאת עַל־כֵּן לֹא חֲלִית: ¹¹וְאַת־מִי דָּאֲגָתָ וְתִירָאִי כִּי תִכְזָּבִי וְאוֹתִי לֹא זָכַרְתָּ לֹא־שְׁמָתָ עַל־לִבְךָ הֲלֹא אֲנִי מִחֲשָׁה וּמַעֲלָם וְאוֹתִי לֹא תִירָאִי: ¹²אֲנִי אֲגִיד צִדְקָתְךָ וְאַת־מַעֲשֵׂיךָ וְלֹא יוֹעִילוּךָ: ¹³בְּזַעֲקֶךָ יִצְלַךְ קְבוּצָיֶךָ וְאַת־כָּלֶם יִשְׁאֲרוּחַ יִקְחֵהֶבֶל וְהַחוּסָה בִּי יִנְחַל־אֶרֶץ וְיִירֶשׁ הַר־קֹדֶשִׁי: ¹⁴וְאִמֵּר סְלוּ־סְלוּ פְּנוּ־דֶרֶךְ הָרִימוּ מִכְשׁוֹל מִדֶּרֶךְ עַמִּי: ס

¹⁵כִּי כֹה אָמַר יְהוָה וְנִשְׂא שְׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכֵּן וְאַת־דָּכָא וּשְׁפִלְיוֹת לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וְלִהְיוֹת לֵב נִדְכָּאִים: ¹⁶כִּי לֹא לְעוֹלָם אָרִיב וְלֹא לְנֶצַח אֶקְצוֹף כִּי־רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוֹף וּנְשָׁמוֹת אֲנִי עֹשִׂיתִי: ¹⁷בָּעוֹן בָּעָזָה קִצְפֹּתִי וְאַפְּהוּ הַסֵּתֶר וְאַקְצָף וְיִלְךְ שׁוֹבֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ: ¹⁸דִּרְכֵּי רְאִיתִי וְאַרְפָּאָהוּ וְאַנְחָהוּ וְאַשְׁלֵם נַחֲמִים לוֹ וְלֹא־בְלִי: ¹⁹בּוֹרָא גּוֹב שְׁפָתַי שְׁלוֹם | שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרֹב אָמַר יְהוָה וְרָפְאֵתוּ: ²⁰וְהִרְשָׁעִים כִּים נִגְרַשׁ כִּי הִשְׁקֹט לֹא יוֹכֵל וַיִּגְרְשׁוּ מִיָּמָיו רָפֶשׁ וְטִיט: ²¹אֵין שְׁלוֹם אָמַר אֱלֹהֵי לְרִשָּׁעִים: ס

58

Okucîshalisa kusimîsa Nyakasane

¹Oyakûze n'izû linene burhahusa, oshekêzeze nka mushekera, obwîre olubaga lwâni ebyâha byâlwo, n'enyumpa ya Yakôbo amabî gâyo.^y ²Nie bakaz'ilonza ngasi lusiku, banacifinje okumanya enjira zâni, nk'ishanja lishimba obushinganyanya lirhanasâg'ilekerera Nyamuzinda walyo. Banakaz'indôsa oku biyêrekîre amarhegeko gashingânîne, banacifinje okuyegera Nyamuzinda. ³«Cici cankarhuma rhwacîshalisa akaba orhakubwini? cici cankarhuma rhwacîbabaza akaba orhakumanyiri?» Ewe, kali omu lusiku lwinyu lw'okucîshalisa, munabe binyu binyu byomukola mugugumirizekwo n'okurhindibuza abarhumisi binyu bôshi! ⁴Neci, omu mirongwe n'omu ntamba]a mwomugereza okucîshalisa kwinyu, munakaz'ishurhana ebifundo bikali. Murhacihîra mukacicîshalisa nk'olw'ene mukalonza izû linyu liyumvikane enyanya! ⁵Ka kwo kucîshalisa nnonza okwôla! Ka luligi

^y58.1 Obuyêmêre nkana: burhanzi kali kantu k'omu murhima, ci arhali kubonekana embuga konene. (Lolâ muli Am 5, 21).

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

lusiku omuntu ankaderha mpu acishalisizemwo olwôla? Okulegerera okubire igosi nk'ishasha, okucibwika sunzu n'okucishiga oluvù: ka okwôla kwo odesirage kucishalisa, kulyâla kwankasimisa Nyakasane? ⁶ Okucishalisa nnonza ka kurhali kw'okûla: okushwêkûla enkoba z'obubî, Okutwa obudagulè okulîka abali omu mpamikwa n'okutwa ngasi budagulè? ⁷ Kali kuli kukâgabâna ebiryo byâwe n'oshalisire, okukâhandisa abakenyi barhajira nyumpa, okukâyambika ab'obwîne barhambirhi buzira okuyâka owinyu muntu? ⁸ Ntyo wânalangashana nka buce bwa sêzi, ebibande byâwe byanafuma dubaduba, obushinganyanya bwâwe bwanakaz'ikushokolera, n'irenge Iya Nyakasane Iyanakaz'ikukulikira. ⁹ Obwo wânayakûza na Nyakasane âkushuze, wânahamagala, naye âderhe, erhi: «Nie ono!» Erhi wankarhenza budagulè emwâwe, okaleka okukaz'ishunga omunwe n'okuderha ebinwa bibî; ¹⁰ erhi wâkahà omushalye akalyo wankasimîre olye, n'erhi wankayigûsa oli omu malibuko, akamole kâwe kânayâka omu mwizizi, n'omwizimya gwâwe gwânabà nka kasirahinga, ¹¹ Nyakasane ânakaz'ikushokolera ngasi mango ânakuyiguse omu irûngu; anakomeza amavuha gâwe, obè nk'ishwa lidômerirwe na nk'iriba lirahubamwo mîshi. ¹² Ebyâli bigûkâ byânashub'ihinduka mûbako, wânashub'iyimanza emyûbako kurhenga oku iburha kujà oku lindi; bâkuyirika elya Cûbaka ciyûbaka eyali ekola yalangala, elya Nyamuhambûla-njira zâli zikola zihambire, mpu Iyo babona aha bayûbaka.

Olwa Sabato

¹³ Erhi wankaleka okukaz'ilambagira olwa sabato n'okujira eby'oburhimbûzi bwâwe omu lusiku lwâni lutagatîfu, erhi wankayirika olwa-sabato «masîma» n'olusiku lutagatîfu Iwa Nyakasane «lukengwa», erhi wankalukenga, okaleka okukâgenda n'okukâjira eby'oburhunzi bwâwe n'okujà wadalika, ¹⁴ Obwo wanabona omwîshingo muli Nyakasane, nânakulengeza oku ngâlè omu nkuba-karhî y'ecihugo, nkushobôze akashambala ka sho Yakôbo, olye oyigurhe. Neci, kanwa ka Nyakasane kakudesire!

Jesaja/Isaiah 58

¹ קרא בגרון אל־תחשך פשוֹפֵר הָרֶם קוֹלְךָ וְהִגַּד לְעַמִּי פִשְׁעֵם וּלְבֵית יַעֲקֹב חַטֹּאתָם: ² וְאוֹתֵי יוֹם יוֹם יִדְרֹשׁוּ וְדַעַת דְּרָכֵי יַחֲפֹצֹן כְּגוֹי אֲשֶׁר־צָדְקָה עָשָׂה וּמִשְׁפָּט אֱלֹהֵיוּ לֹא עָזַב יִשְׁאַלְוּנִי מִשְׁפָּטֵי־יָצֵדֵךְ קִרְבַּת אֱלֹהִים יַחֲפֹצֹן: ³ לָמָּה צָמְנוּ וְלֹא רָאִיתָ עֵינֵינוּ נִפְשָׁנוּ וְלֹא תִדַּע הֵן בְּיוֹם צָמְכֶם תִּמְצְאוּ־חֹפֶץ וְכָל־עֲצָבֵיכֶם תִּנְגְּשׁוּ: ⁴ הֵן לָרִיב וּמִצָּה תִצְמוּ וּלְהִכּוֹת בְּאֶגְרֹף רָשַׁע לֹא־תִצְמוּ כִּיּוֹם לְהִשְׁמִיעַ בְּמָרוֹם קוֹלְכֶם: ⁵ הִכְזֶּה יִהְיֶה צוֹם אֲבַחְרֶהוּ יוֹם עֲנוּת אָדָם נִפְשׁוֹ הִלְכָּף כְּאִגְמֹן רָאשׁוֹ וְשָׁק וְאָפֶל יַצִּיעַ הִלְזָה תִקְרָא־צוֹם וְיוֹם רָצוֹן לִיהוָה: ⁶ הֲלוֹא זֶה צוֹם אֲבַחְרֶהוּ פִתַּח חֲרָצִבוֹת רָשַׁע הֲתָר אֲגִדּוֹת מוֹטָה וְשִׁלַּח רְצוּצִים חֲפָשִׁים וְכָל־מוֹטָה תִּנְתַּקוּ: ⁷ הֲלוֹא פָרַס לָרֶעִב לַחֲמֹד וְעֵינַיִם מְרוּדִים תִּבְיֵא בֵּית כִּי־תִרְאֶה עָרֶם וְכִסְיֹתוֹ וּמִבְשָׂרָהּ לֹא תִתְעַלֵּם: ⁸ אֲזִי יִבְקַע כִּשְׁחַר אוֹרָהּ וְאִרְכֶּתֶךָ מִהֲרָה תִצְמַח וְהָלַךְ לִפְנֵיךָ צִדְקָה כְּבוֹד יִהְיֶה יֶאֱסֹף: ⁹ אֲזִי תִקְרָא וִיהוָה יַעֲנֶה תִשְׁוַע וַיֹּאמֶר הִנְנִי אֲסִתֶּסֶר מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שְׁלַח אֲצַבֵּעַ וְדַבֵּר־אֲנִי: ¹⁰ וְתִפַּק לָרֶעִב נִפְשׁוֹ וְנִפְשׁ נִעְנָה תִשְׁבִּיעַ וְזָרַח בְּחֹשֶׁךְ אוֹרָהּ וְאִפְלֹתֶךָ כִּצְהָרִים: ¹¹ וְנִחַךְ יִהְיֶה תִמִּיד וְהִשְׁבִּיעַ בְּצִחְצֻחוֹת נִפְשָׁהּ וְעֲצַמֹתֶיהָ יַחֲלִיץ וְהִיִּיתָ כְּגֹן רֹחַ וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא־יִכְבְּזוּ מִיָּמָיו: ¹² וּבָנוּ מִמֶּךָ חֲרָבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי דוֹר־דּוֹר תִּקּוּמָם וְקָרָא לָךְ גִּדְר פָּרִץ מִשְׁבָּב נְתִיבוֹת לִשְׁבָת: ¹³ אֲסִתְשִׁיב מִשְׁבַּת רְגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בְּיוֹם קִדְשִׁי וְקִרְאָתָ לִשְׁבָת עֲנֵג לִקְדוֹשׁ יִהְיֶה מְכַבֵּד וּכְבֹּדֶתוֹ מַעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְצֹא חֲפָצֶךָ וְדַבֵּר דְּבַר: ¹⁴ אֲזִי תִתְעַנֵּג עַל־יְהוָה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל־בָּמוֹתֵי אֲרָץ וְהִאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִיד כִּי פִי יִהְיֶה דְבָר: ס

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Okucîyunjuza kwo kulêrha obucunguzi

¹ Nanga! Okuboko kwa Nyakasane kurhali kofi kwa kubaciza, n'okurhwîri kwâge kurhaba na buzibu bwa kuyumva! ² Ci mabî ginyu go garhuma murhaba hôfi na Nyamuzinda winyu, n'ebyâha binyu byo bimmufulika obusû bwâge, mubule kumuyumva. ³ Bulya amaboko ginyu gâhemusire omu kubulaga omukò, n'eminwe yinyu yâhemusire n'amabî. Orhunwa rhwinyu rhunakaz'iderha eby'obunywesi, n'olulimi lwinyu ludwîrhe lwahwehwerheza eby'obulyâlya. ⁴ Ntâye ciru n'omuguma wankaderha mpu aheka aha kagombe oluba-nja kushingânîne, ntâye obûlana omu kuderha eby'okuli; banakâyegegema ebyâzo birhali byo n'okuderha eby'obunywesi, banahige obuhanya, baburhe obubî. ⁵ Banakaz'iberaguza amaji ga cibugusha, baluke n'enyôgo za nyalwirhangulira. Ngasi yeshi olyakwo amaji gâbo, anafê; n'owâgalabarha, ganarhengamwo empiri. ⁶ Enyûzi zâbo zirhankarhengamwo mwambalo, barhankanacibwîka ehy'omu bushanja bwâbo. Obushanja bwâbo buli bushanja bwa mabî gonene, na bijiro bibî byône bibaba omu nfune. ⁷ Amagulu gâbo kugend'ijira amabî galibirhira, barhanahimwa okubiduha nka bagend'ibulaga omukò gw'omweêru-kwêru. Enkengêro zâbo ziri za mabî gône; okushanda n'okunyaga byône bibî omu njira zâbo! ⁸ Enjira y'omurhûla barhayiyishi, n'obushinganyanya burhabâ omu majira gâbo. Enjira zâbo banazijire za binzongonzongo; ngasi ozigeramwo arhabona murhûla. ⁹ Okwo kwo kwarhumire obucîranuzi bwacîyegûla nîrhu n'obushinganyanya burharhuhikayo. Rhwakâg'ilingûza obulangashane, lero gwâbire mwizimya go guyi-sha! Rhwakâg'ilongereza omulengezi, lero omu ndûnduli y'omwizizi mwo rhudwîrhe rhwalambagira! ¹⁰ Rhudwîrhe rhwatunduzi nka mihûrha yajâ yamâmârha oku cizimbêro; rhwaja rhwamâmârha nka bantu barhajira masû! Rhunajê rhwadungubeja omu kasirahinga nka bantu bajâ bafûfûrha cajingwe; kwo rhuli nka mifû n'obwo rhurhalwâla! ¹¹ Rhunajê rhwalumba nka ngoromora, rhurhahwa kulugûrha nka ngûkû. Rhunalingêze oku rhwatwîrwa olubanja, rhukubule! rhunalingûze obucunguzi, ci bucîyegûle kuli nîrhu! ¹² Okwôla ebwa kubâ obugoma bwîrhu bwâlûzire embere zâwe, n'ebyâha bîrhu byône byarhushombanyîsize. Neci, ebyâha bîrhu birhuli emalanga, n'amabî gîrhu rhurhagababiri. ¹³ Rhwalenganyize, rhwagomire Nyakasane, rhwayêrekîze Nyamuzinda wîrhu omugongo. Rhwagwîra okukaderha eby'okushâba n'eby'obugoma, okukâhiga n'okukâlalira eby'obunywesi omu murhima. ¹⁴ Ntyo rhwakwêba obucîranuzi enyuma, n'obushinganyanya rhwabuyimanza erhali hôfi. Okuli kurhaciderhwa aha kagombe, n'obushinganyanya bwo hahe: burhacihayêreka! ¹⁵ Okuli kwâhirigisire, n'owaderha mpu yêhe arhajira kubî erhi kwo na kucînyagîsa! Nyakasane âbwîne okwôla naye, anashologorhwa n'okwôla kubula obucîranuzi. ¹⁶ Abwîne oku ntâ muntu ciru n'omuguma, asômerwa n'okubona oku ntâye wadesire mpu ahanze abâbo. Lero okuboko kwâge kwâmugwâsa, n'obushinganyanya bwâge yâbâ yo nsimiko yâge. ¹⁷ Acihundikira obushinganyanya nka mpenzi, n'obucire yâbâ yo nsirha y'omu irhwe lyâge. Ayambala emyambalo y'olwihôlo nka cirondo, âcîhundikira n'olûji nka cishûli. ¹⁸ Ahembera ngasi muntu ebi âkozire: obukunizi oku bashombanyi bâge n'obuhane oku banzi bâge; ebirhwa abirheganyize olwihôlo. ¹⁹ Kurhenga ebuzikiro bw'izûba barhînya izîno lya Nyakasane, n'irenge lyâge kurhenga ebuzûk'izûba, bulya kwo ayisha nka lwîshi luhumbarhaze lwayisha lwatundugurhwa n'omûka gwa Nyakasane. ²⁰ Omuciza wa Siyoni amayisha, al'iciza balya bene Yakôbo baleka obugoma bwâbo, Nyakasane okudesire. ²¹ Oku bwâni, Nyakasane okudesire, alaga endagâno yâni rhweshi nabo: Omûka gwâni gukulimwo n'ebinwa byâni nâhiraga omu kanwa kâwe, birharhenge omu kanwa kâwe, n'omu kanwa k'abâna bâwe, nîsi erhi omu kanwa k'iburha lyâwe, Nyakasane okudesire, bunôla na kuhika emyâka n'emyâka.

Jesaja/Isaiah 59

הֲלֵן לֹא־קָצְרָה יַד־יְהוָה מְהוֹשִׁיעַ וְלֹא־כָבְדָּה אֶזְנוֹ מִשְׁמֹעַ: 2 בִּי אִם־עֲוֹנוֹתֶיכֶם הֵינִי מִבְּדִלִים בֵּינֵכֶם לְבֵין אֱלֹהִיכֶם 1
וְחֲטָאוֹתֶיכֶם הִסְתִּירוּ פָנִים מִכֶּם מִשְׁמֹעַ: 3 בִּי כַפֵּיכֶם נִגְאַלּוּ בָדָם וְאַצְבָּעוֹתֶיכֶם בַּעֲוֹן שְׁפָתוֹתֶיכֶם דְּבָרוֹ שֶׁקָּר

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

לְשׁוֹנְכֶם עוֹלָה תִּהְיֶה: ⁴אִי־קָרָא בְצֶדֶק וְאִין נִשְׁפָּט בְּאִמּוּנָה בְטוֹחַ עַל־תְּהוֹ וּדְבַר־שׁוּא הָרוּ עָמַל וְהוֹלִיד אֹזֶן: ⁵בִּיעֵי צַפְעוֹנִי בִקְעוּ וְקוֹרֵי עֶבְרִישׁ יֶאֱרָגוּ הָאֵכָל מִבִּיצִיָּהֶם יָמוּת וְהַזוֹרָה תִּבְקַע אַפְּתָה: ⁶קוֹרִיָּהֶם לֹא־יִהְיוּ לְבָגָד וְלֹא יִתְכַסּוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם מַעֲשֵׂיהֶם אֲנִין וּפְעַל חֲמָס בְּכַפִּיהֶם: ⁷רַגְלֵיהֶם לָרַע יֵצְאוּ וַיִּמְהָרוּ לִשְׂפָף דָּם נָקִי מִחֻשְׁבוֹתֵיהֶם מִחֻשְׁבוֹת אֲנִין שָׂד וְשֹׁבֵר בְּמַסְלוֹתָם: ⁸דֶּרֶךְ שָׁלוֹם לֹא יִדְעוּ וְאִין מִשְׁפָּט בְּמַעֲגֻלוֹתָם נִתְיבּוֹתֵיהֶם עֲקָשׁוּ לָהֶם כָּל דֶּרֶךְ בָּהּ לֹא יָדַע שָׁלוֹם: ⁹עַל־כֵּן רָחַק מִשְׁפָּט מִמֶּנּוּ וְלֹא תִשְׁיַגּוּ צְדָקָה נִקְוָה לְאוֹר וְהַנֶּהֱחֹשֶׁךְ לְנִגְהוֹת בְּאִפְלוֹת נִהְלָךְ: ¹⁰נִגְשָׁשָׁה כְּעוֹרִים קִיר וּכְאִין עֵינַיִם נִגְשָׁשָׁה כְּשִׁלְנוּ בַּצְהָרִים כְּנִשְׁף בְּאִשְׁמִינִים כְּמַתִּים: ¹¹נִהְמָה כְּדָבִים כְּלָנוּ וּכְיוֹנִים הִגָּה נִהְגָּה נִקְוָה לְמִשְׁפָּט וְאִין לִישׁוּעָה רָחֶקָה מִמֶּנּוּ: ¹²כִּי־רָבוּ פִשְׁעֵינוּ נִגְדָּד וְחַטָּאוֹתֵינוּ עָנְתָה בָּנוּ כִּי־פִשְׁעֵינוּ אֲתָנוּ וְעוֹנֵתֵינוּ יִדְעֻנוּם: ¹³פֶּשַׁע וּכְחַשׁ בִּיהוָה וְנִסּוּג מֵאַחֵר אֵלֵהֵינוּ דְּבַר־עֶשֶׂק וְסָרָה הָרוּ וְהָגוּ מִלֵּב דְּבַר־יִשְׁקָר: ¹⁴וְהִסַּג אַחֲזוֹר מִשְׁפָּט וּצְדָקָה מִרְחוֹק תַּעֲמֹד כִּי־כִשְׁלָה בְּרָחוֹב אֲמָת וּנְכַחָה לֹא־תוֹכֵל לְבֹא: ¹⁵וְתִי הָאֲמָת נַעֲדָרַת וְסָר מִרַע מִשְׁתוֹלֵל וַיֵּרָא יְהוָה וַיֵּרַע בְּעֵינָיו כִּי־אִין מִשְׁפָּט: ¹⁶וַיֵּרָא כִּי־אִין אִישׁ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה כִּי אִין מִפְּגִיעַ וְתוֹשֵׁעַ לוֹ זָרְעוֹ וּצְדָקָתוֹ הִיא סִמְכָתָהּ: ¹⁷וַיִּלְבֹּשׁ צְדָקָה כְּשֶׁרִין וְכֹבַע יִשׁוּעָה בְּרָאשׁוֹ וַיִּלְבֹּשׁ בִּגְדֵי נָקִים תִּלְבָּשֶׁת וַיַּעַט כְּמַעִיל קִנְיָה: ¹⁸כַּעַל גְּמָלוֹת כַּעַל יִשְׁלָם חֲמָה לְצִרְיוֹ גְּמוֹל לְאֵיבָיו לְאֵיִים גְּמוֹל יִשְׁלָם: ¹⁹וַיֵּירָאוּ מִמַּעַרְב אֶת־שֵׁם יְהוָה וּמִמְזִרַח־שָׁמַשׁ אֶת־כְּבוֹדוֹ כִּי־יָבֹא כְנֶהֱלַךְ צָר רֹחַ יְהוָה נִסְסָה בּוֹ: ²⁰וַיָּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבְי פֶּשַׁע בִּיעָקֵב נָאֵם יְהוָה: ²¹וְאֵי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּם אָמַר יְהוָה רֹחִי אֲשֶׁר עָלִיד וּדְבָרִי אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בְּפִיד לֹא־יִמּוּשׁוּ מִפִּיד וּמִפִּי זָרַע וּמִפִּי זָרַע אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: ס

60

Irengé Iya Yeruzalemu muhyâhya

¹ Zûka, oyunjule bumoleke! bulya obulangashane bwâwe bw'obwo buyishire, n'irengé Iya Nyakasane lyakumolekire. ² Neci, oku omwizimya guhundikîre igulu n'oku omwizizi gubwikîre amashanja, kuli we wêhe Nyakasane ayimanzire, n'irengé Iyâge Iyâjâ lyalangashana muli we. ³ Amashanja g'abantu gahira njira, gashimbûlîre obulangashane bwâwe, n'abâmi bashimbûlîra obumoleke bw'omucêracêra gwâwe. ⁴ Yinamula amasû eburhambi bwâwe, osinze: bôshi bashûbûzinye, bayishire emunda oli. Bagala bâwe barhenga kuli na bâli bâwe bayishire baherhwe emugongo. ⁵ Hano obona okwôla washagaluka, omurhima gwâwe gwarhwangûka, gushagaluke, bulya amagale g'omu nyanja galêrhwa emunda oli. ⁶ Amasô g'engamiya gakuzunguluka, kuguma n'orhunina rhw'engamiya z'e Madiyani n'ez'Efa. Abarhenga e Saba bôshi bayisha bakudwîrhîre amasholo n'ensha-ngi, banayishe bayimba irengé Iya Nyakasane. ⁷ Amasô g'e Kedari gôshi gashubûkira emwâwe; engandabuzi z'emwa Nebayoti we wâkaz'izikolêsa; zakasôkera ebwa luhêrero lwâni, zintûlwe. Neci, nakuza endâro y'irengé Iyâni! ⁸ Bo bahi bala bayisha bayêrera emalunga nka bitû, bajâ babalala nka ngûkû ziyêrekîre ebwa nyôgo zâbo? ⁹ Neci, nie ebirhwa bicîkubagîre: amârho g'e Tarsisi go marhangiriza, gâyisha gadîjrhe abâna bâwe barhenga kuli, bacîyikîre amarhale n'amasholo gâbo, mpu bajîkuza iziîo Iya Nyakasane Nyamuzinda wâwe, Omwimâna w'Israheli wâkujîsagya irengé. ¹⁰ Abantu b'ihanga bâshub'iyûbaka engo zâwe, n'abâmi bâbo bâkaz'ikurhumikira. Omu bukunizi bwâni nâkushusire, ci omu bwonjo bwâni nakubîre lukogo. ¹¹ Emihango yâwe ekola yakaz'iyôrha eri miyîgule, erhakayîgalwa n'ôli mûshi n'ôli budufu, Iyo

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

bâkaz'ikulerhera amahirhi g'amashanja gayîsha garhuzirwe n'abâmi. ¹² Bulya ishanja erhi obwâmi byâbule bwakurhumikira byahirigirha, n'amashanja gâgukumûke. ¹³ Irengi Iya Libano lyâja emunda oli, n'omurhi gw'ensindani, omukalakala n'omuberebere bakaz'iyisha bakudwirhireyo haguma, mpu eyinjihye endâro yâni ntagatifu, mpu nkuze halya ndekereza amagulu gâni. ¹⁴ Abâna ba balya bakazag'ikulibuza, bâkâyisha emunda oli bafukamire, bakacirhimba aha magulu gâwe ngasi bôshi bakazâg'ikugayaguza, bâkaz'ikuderha mpu we «lugo Iwa Nyakasane», mpu we «Siyoni w'Omwimâna w'Israheli». ¹⁵ Ahâli h'okubâ cijandagwa, mushombwa buzira owaderha mpu akugeraho, nkola nâkujira lukengwa lw'ensiku n'amango na nsiko ya busime kurhenga oku iburha kujâ oku lindi. ¹⁶ Wayish'iyonka amônka g'amashanja, wâyish'iyonka amabêre g'abâmi, onamanye oku niêne Nyakasane nie Mucunguzi wâwe, n'oku Omuyôkozi wâwe ye Ciri-misî Ntwâlî ya Yakôbo. ¹⁷ Ahâli h'omulinga, nakulerhera amasholo, ahâli h'eûuma, nakulerhera amarhale, ahâli h'enshâli, akulerhera omulinga, n'ahâli h'amabuye, nakulerhera ecûma. Abacîranuzi nâkuhâ gomurhûla, n'abarhambo bawe bwâba Bushinganyanya. ¹⁸ Barhakaciyumva akavulindi kaderhwa omu cihugo cawe, nîsi erhi buhaguzi erhi ishabâbê omu mbibi zawe, Ebizimbêro byawe wâbiyîrika erya «Bucire», n'emihango yawe erya «Bukuze». ¹⁹ Izûba arhali Iyo Iyacikaz'ikumolekera mûshi, arhanali mwêzi gwo gwacikaz'ikumolekera budufu: Nyakasane ye okola wâbâ bumoleke bwawe ensiku n'amango. na Nyamuzinda wawe ye okola wâbâ irenge lyawe. ²⁰ Izûba lyawe lîrhakacizika, n'omwêzi gwawe gurhakacihera, bulya Nyakasane ye okola wâbâ bumoleke bwawe bw'ensiku n'amango, n'ensiku z'emishîbo yawe lero zikola zâhwa. ²¹ Omu lubaga lwawe murhakacibonekana aharhali bashinganyanya, bayîma omu cihugo ensiku n'amango, yo mimera y'omu ishwa lyâni, gwo na mukolo gw'amaboko gâni, mpu Iyo bayêrekana irenge lyâni. ²² Owali munyi lero akola ajîbâ bihumbi n'owali munegeshe lero akola ajîbâ ishanja lizibuzibu. Nie ono, Nyakasane, hano amango gahika, okwôla nakujira oku irindo liguma.

Jesaja/Isaiah 60

1 קוּמִי אוֹרִי כִּי בָּא אוֹרֶךְ וּכְבוֹד יְהוָה עָלֶיךָ זֶרַח: 2 כִּי־הִנֵּה הוֹשֵׁךְ יִכְסֶה־אֶרֶץ וְעֶרְפֹּל לְאֻמִּים וְעָלֶיךָ זֶרַח יְהוָה וּכְבוֹדוֹ עָלֶיךָ יֵרָאֶה: 3 וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֶךְ וּמַלְכִּים לְנֹגַהּ זֶרַחךָ: 4 שְׂאִי־סִבִּיב עֵינֶיךָ וּרְאֵי כָּל־מְבַצְּרֵי בָּאוֹלֶךְ בְּנֵי־מֶרְחֹק יָבֹאוּ וּבְנֵיתֶיךָ עַל־צֵד תֵּאֱמָנָה: 5 אֲזַ תֵּרְאִי וְנִהְיֶתָּ וּפָתַח וּרְחֹב לְבָבְךָ כִּי־יִהְיֶה עָלֶיךָ הַמֶּזֶן וְסֵם תִּיל גוֹיִם יָבֹאוּ לָךְ: 6 שְׁפַעַת גְּמֻלִים תִּכְסֹּף בְּכָרִי מִדֵּין וְעִפָּה כָּל־מִשְׁבָּא יָבֹאוּ וְזֶהב וּלְבֹנָה יִשָּׂאוּ וְתַהֲלֹת יְהוָה יִבְשְׂרוּ: 7 כָּל־צֹאן קִדְרִי יִקְבְּצוּ לָךְ אֵילֵי נִבְיֹת יִשְׁרָתוֹנָךְ יַעֲלוּ עַל־רִצּוֹן מִזִּבְחֵי וּבֵית תִּפְאָרְתִּי אֶפְאֵר: 8 מִי־אַלֶּה כָּעֵב תַּעֲוִיפֶנָּה וּכְיוֹנִים אֶל־אַרְבַּתֵּיהֶם: 9 כִּי־לִי אֵיִם יִקְווּ וְאַנְיּוֹת תִּרְשִׁישׁ בְּרֹאשָׁנָה לְהָבִיא בְּנֵי־מֶרְחֹק כִּסְפָם וְזֶהָבָם אֲתָם לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְקָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֶאֶרְךָ: 10 וּבָנוּ בְּנֵי־נֹכַח חֲמֹתֶיךָ וּמַלְכֵיהֶם יִשְׁרָתוֹנָךְ כִּי בִקְצֵפִי הִכִּיתֶיךָ וּבְרִצּוֹנִי רַחֲמֹתֶיךָ: 11 וּפָתְחוּ שַׁעְרֶיךָ תָּמִיד יוֹמָם וּלְיָלָה לֹא יִסָּגְרוּ לְהָבִיא אֵלֶיךָ תִּיל גוֹיִם וּמַלְכֵיהֶם נְהוּגִים: 12 כִּי־הֵגוּי וְהַמְּמַלְכָּה אֲשֶׁר לֹא־עֲבָדוּךָ יֵאָבְדוּ וְהַגּוֹיִם חָרֵב יִחָרְבוּ: 13 כְּבוֹד הַלְבָּנוֹן אֵלֶיךָ יָבֹאוּ בְּרוֹשׁ תִּדְהָר וּתֵאשֹׁר יַחֲדוּ לְפֶאֶר מְקוֹם מְקֹדֶשִׁי וּמְקוֹם רִגְלִי אֲכַבֵּד: 14 וְהָלְכוּ אֵלֶיךָ שְׁחוֹחַ בְּנֵי מַעֲנִיךָ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ עַל־כַּפּוֹת רִגְלֶיךָ כָּל־מִנְאֲצֶיךָ וּקְרָאוּ לָךְ עֵיר יְהוָה צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: 15 תַּחַת הַיּוֹתֵד עֲזוּבָה וּשְׁנוּאָה וְאַיִן עוֹבֵר וּשְׁמִתֶּיךָ לְגֶאֱזוֹן עוֹלָם מְשׁוֹשׁ דֹּר וְדוֹר: 16 וַיִּנָּקֶת חֵלֶב גוֹיִם וְשֹׁד מַלְכִּים תִּינָקִי וַיִּדְעַתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֶךָ וְגֹאֲלֶךָ אֲבִיר יַעֲקֹב: 17 תַּחַת הַנְּחֹשֶׁת אֲבִיא זֶהָב וְתַחַת הַבְּרֹזֶל אֲבִיא כֶּסֶף וְתַחַת הָעֵצִים נְחֹשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים בְּרֹזֶל וּשְׁמִתִּי פְקֻדֹתַי שְׁלֹם וְנִגְשִׁיךָ צִדְקָה: 18 לֹא־יִשְׁמַע עוֹד חֲמָס בְּאַרְצֶךָ שֹׁד וּשְׁבָר בְּגִבּוֹלֶיךָ וּקְרָאתָ יְשׁוּעָה חֲמֹתֶיךָ וּשְׁעָרֶיךָ תִּהְיֶה: 19 לֹא־יִהְיֶה־לָּךְ עוֹד הַשְּׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם וּלְלֵילָה הַיָּרֵחַ לֹא־יֵאָרִי לָךְ וְהָיָה־לָּךְ

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

יְהוָה לְאֹר עוֹלָם וְאֵלֶּהֶם לְתַפְאֶרְתָּם: ²⁰ לֹא־יָבֹא עוֹד שְׁמִשָּׁן וִירֵחָן לֹא יֵאָסֵף כִּי יְהוָה יְהִי־לָךְ לְאֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוֹ יָמֵי אֲבֹלָךְ: ²¹ וְעַמְּךָ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעוֹ מַעֲשֵׂה יָדֶי לְהַתְפָּאֵר: ²² הִקְטַן יְהוָה לְאֹלָךְ וְהִצְטִיר לְגוֹי טָעוֹם אֲנִי יְהוָה בְּעֵתָה אֲחִישָׁנָה: ס

61

Omushîgwa wa Nyakasane amanyîsa emyanzi y'akalembe

¹ Omûka gwa Nyakasane Nyamubâho guli kuli nie, bulya Nyakasane anshîzire amavurha^z; antuma mpu ngend'iyigîriza abakenyi emyanzi y'akalembe, nfumye abababîre omu murhima, nyâlîze omwanzi gw'obuyôkozi emwa abali omu bujâ, nnambwîre abali omu mpamikwa oku balîkûzibwa; ² ndâlîke omwâka gw'obwonjo bwa Nyakasane n'olusiku lw'olwihôlo lwa Nyamuzinda wîrhu, ntûlîrize abali omu mishîbo bôshi; ³ ndêrhere abali aha Siyoni omwîshingo, mbayambise ecimanè ahâli h'oluvù, mbashîge amavurha g'obushagaluke ahâli h'omwambalo gw'emishîbo, mbayambise omwenda gw'olusiku lukulu ahâli h'omurhima gwârhanya. Bâyish'ikaderhwa mitudu y'obushinganyanya, ndimiro y'irenge lya Nyakasane. ⁴ Bâshub'iyûbaka ebyali bikola bigûkâ, bashub'iyimanza enyumpa za bashakulûza bâbo zâlî erhi zâho-ngosire; bâshub'iyûbaka engo zâlî erhi zashabûsire n'enyumpa z'abantu b'amaburhwa ga mîra. ⁵ Ebigolo byâyish'ikâyâbula amasô ginyu, abantu barhenga ihanga bo babâ bahinzi binyu na bakolozî b'enkoma zinyu. ⁶ Ci mwêhe mwaderhwa badâhwa ba Nyakasane, mwayîrikwa erya barhumisi ba Nyamuzinda wîrhu. Mwâkaz'ikalya oku buhirhi bw'amashanja, n'irenge lyâbo mwe mwâlîyimamwo. ⁷ Ahâli h'enshonyi , mwâhabwa bigabi bibirhi, n'ahâli h'ebijâci, nabo bakola baband'empundu. Okwo kwârhumâ bâyûshûlîrwa kabirhi ogwâbo mwanya omu cihu-go câbo, na ntyo babone amasîma g'ensiku n'amango. ⁸ Neci, nie ono Nyakasane, bushinganyanya ntonya, ci ntakwîrîrwa obushambo n'obulyâlya. Nkola nâbahâ empyûlo y'okunali, nnanjire rhweshi nabo endagâno y'ensiku n'amango. ⁹ Iburha lyâbo lyâj'irenge omu gandi mashanja, n'obûko bwâbo bwayôloloka omu zindi mbaga; ngasi bôshi banâbabone bayish'ikaderha oku liri ishanja ligishwa lya Nyakasane.

Okuvug'omunkwa

¹⁰ Ndwîrhe nacishinga muli Nyakasane,
omurhima gwâni gwamarhwangûka muli Nyamuzinda wâni,
bulya anyambisize emyenda y'obucire,
ampundikira ecishûli c'obushinganyanya,
nka kula omuhya-mulume ayambala ishungwè,
na nka kula omuhya ajagalira emyambalo yâge.

¹¹ Neci, kulya idaho lifunûkamwo emburho
na kulya ishwa limeramwo emburho,
kwo Nyakasane Nyamubâho amêza obushinganyanya
n'obukuze embere z'amashanja.

Jesaja/Isaiah 61

^z61.1 : Lolâ muli Luk 4. 18-19.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

1 רוח אֲדֹנָי יְהוֹה עָלַי יֵעַן מִשַׁח יְהוֹה אֹתִי לְבַשָּׁר עֲנֻיִם שְׁלַחְנִי לַחֲבֹשׁ לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב לִקְרֹא לְשִׁבּוּיִם דְּדוֹר
 וְלִאֲסוּרִים פֶּקֶח־קוֹחַ: 2 לִקְרֹא שְׁנֵת־רָצוֹן לַיהוֹה וַיּוֹם נָקָם לֵאלֹהֵינוּ לְנַחֵם כָּל־אֲבֹלִים: 3 לָשׁוּם | לִאֲבֹלֵי צִיּוֹן לְתַתֹּ
 לָהֶם פֶּאֶר תַּחַת אֲפֶר שָׁמֶן שִׁשׁוֹן תַּחַת אֲבָל מַעֲטָה תִּהְיֶה תַּחַת רוּחַ כְּהָה וְקִרְאָה לָהֶם אֵילֵי הַצֹּדֵק מִטַּע יְהוֹה
 לְהַתְּפָאֵר: 4 וּבָנֹו חֲרָבוֹת עוֹלָם שְׁמֹמֹת רֹאשֵׁינִם יְקוֹמְמוּ וְחִדְשׁוּ עָרֵי חֹרֵב שְׁמֹמֹת דָּוָר וְדוֹר: 5 וְעָמְדוּ זָרִים
 וְרָעוּ צֹאנֵכֶם וּבְנֵי נֶזֶר אֲכָרֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם: 6 וְאַתֶּם כְּהֵנִי יְהוֹה תִּקְרְאוּ מִשְׁרָתִי אֱלֹהֵינוּ יֹאמְרוּ לָכֶם חֵיל גּוֹיִם
 תֹּאכְלוּ וּבִכְבוֹדֶם תִּתִּימְרוּ: 7 תַּחַת בְּשִׁתְּכֶם מִשְׁנֶה וּכְלָמָה יִרְנֹו חֲלָקֶם לָכֵן בְּאַרְצֶם מִשְׁנֶה יִיָּשׁוּ שְׁמַחַת עוֹלָם
 תִּהְיֶה לָהֶם: 8 כִּי אֲנִי יְהוֹה אֶהֱבֶה מִשְׁפָּט שֵׁנָה גֹזֵל בְּעוֹלָה וְנִתְּתִי פְעֻלָּתֶם בְּאַמֶּת וּבְרִית עוֹלָם אֲכַרֹּת
 לָהֶם: 9 וְנוֹדַע בְּגוֹיִם זִרְעָם וְצִאצְאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים כָּל־רֵאִיָּהֶם יִכְיֹוֹם כִּי הֵם זֶרַע בְּרֵךְ יְהוֹה: ס
 10 שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהוֹה תִּגְלֵן נִפְשִׁי בְּאַלְהֵי כִי הַלְבִּישְׁנִי בְּגָדֵי־יִשְׁעַ מַעֲלֵ צִדְקָה יַעֲטֵנִי כַּחַתוֹ יִכְתֹּן פֶּאֶר וּכְפֹלָה
 תַּעֲבֶדָה כְּלִיָּה: 11 כִּי כְּאֶרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ וּכְגִנָּה זִרְעֶיהָ תַּצְמִיחַ בָּן | אֲדֹנָי יְהוֹה יַצְמִיחַ צִדְקָה וְתִהְיֶה נִגְדָה
 כָּל־הַגּוֹיִם:

62

Irengé Iya Yeruzalemu

1 Ntahulike erhi Siyoni orhuma, ntadêkerere erhi Yeruzalemu orhuma, kuhika obushinganyanya
 bwâge bubonekane n'obwâlagale, n'obucire bwâge bumoleke nka kamole. 2 Amashanja gabona
 obushinganyanya bwâwe, n'abâmi bôshi babona irengé lyâwe. Bakuyîrika izîno lihyâhya akanwa ka
 Nyakasane kamanyîsa. 3 Wâbâ cimanè calangashana omu nfuné za Nyakasane, ishungwè ly'obwâmi
 omu bula bw'enfuné za Nyamuzinda wâwe. 4 Barhakacikuderha mpu we «Cijandagwa!» n'ecihugo
 câwe cirhakaciderhwa mpu «Bigûkà!» Ci wakâderhwa «Nshagi yâni», n'ecihugo «Muhya», ebwa kubâ
 Nyakasane akurhonya, n'ecihugo câwe câbona owâciyanka. 5 Nka kulyâla omulamba anayanka
 omunyere, kwo n'owâkuyûbaka akuyanka nâwe; na nka kulya omuhya-mulume anashagaluka
 omuhya orhumire, kwo na Nyamuzinda wâwe âshagaluka we orhumire. 6 Oku nkûta zâwe,
 Yeruzalemu, nâhizirekwo abalâfizi; ôli mûshi ôli budufu, ntà mango bankabulika. Ewe! mwe
 mukaz'iyîbuka Nyakasane, murhagohekaga! 7 Murhamulekaga aluhûka, kuhika ashub'iyûbaka
 Yeruzalemu, kuhika ashub'imujira irengé ly'igulu. 8 Nyakasane acîgashire okulyo kwâge n'okuboko
 kwâge kugala-byôshi, erhi: «Ntakaciziga nti emburho yâwe elibwe n'abashombanyi bâwe; n'abantu
 b'ihanga barhakac'igorhomera amamvu waluhiraga. 9 Ci ngasi abanâsârûle emburho, bo
 banayiryekwo banakuze Nyakasane, na ngasi abanâtwé emijôco, bo banâyinyekwo amamvu omu
 bululi bw'endâro yâni ntagatîfu». 10 Mugere, mugere omu mihango, murheganyize olubaga lwâni
 enjira; mukombeze, mukombeze omulimbwa, murhenzemwo amabuye; mumanike ecimanyîso
 c'okushûbûza olubaga! 11 Ala oku Nyakasane amabirikira kuhika ebuzinda bw'igulu, erhi: «Mubwîre
 mwâli wa Siyoni, mpu: 'Omucunguzi wâwe oyo oyiruka, ayîshire n'oluhembo lwâge, n'empyûlo yâge
 emushokolire'. 12 Bâkaz'idérhwa 'Lubaga lutagatîfu', 'Abacungulagwa na Nyakasane'; nâwe wêne
 bâkâkuderha 'Owakâg'ilongerizibwa', 'Lugo lukombêre'.

Jesaja/Isaiah 62

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian
 Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

¹לִמְעַן צִיּוֹן לֹא אֲחֻשָּׁה וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַם לֹא אֲשַׁקוּט עַד־יֵצֵא כְּנָגָה צִדְקָה וַיִּשְׁוּעַתָּה בְּלִפְדֵּי יַבְעָר: ²וְרָאוּ גוֹיִם צִדְקָךְ וְכָל־מַלְכִים כְּבוֹדְךָ וְקָרָא לְךָ שֵׁם חָדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה יִקְבְּנוּ: ³וְהָיִיתׁ עֲטֹרַת תְּפָאֶרֶת בִּיד־יְהוָה וַצִּנּוֹף מְלוֹכָה בְּכֹף־אַלְהֵיךָ: ⁴לֹא־יֵאמֶר לְךָ עוֹד עֲזוּבָה וּלְאַרְצֶךָ לֹא־יֵאמֶר עוֹד שְׁמָמָה כִּי לְךָ יִקְרָא חֲפְצִי־בָּהּ וּלְאַרְצֶךָ בְּעוֹלָה כִּי־חֲפֵץ יְהוָה בְּךָ וְאַרְצֶךָ תִּבְעַל: ⁵כִּי־יִבְעַל בְּחוּר בְּתוֹלָה יִבְעֻלוּךָ בְּגִיד וּמִשְׁוֹשׁ חֲתָן עַל־כִּלָּה יֵשִׁישׁ עָלֶיךָ אֱלֹהֵיךָ: ⁶עַל־חֻמְתֶּיךָ יְרוּשָׁלַם הִפְקֹדְתִּי שְׁמָרִים כְּלִי־זֶם וְכָל־הַלִּילָה תִּמִּיד לֹא יִחְשׂוּ הַמְּזֻכְרִים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לָכֵם: ⁷וְאַל־תִּתְּנוּ דָּמִי לוֹ עַד־יִכּוֹלֶן וְעַד־יִשְׁעִים אֶת־יְרוּשָׁלַם תִּהְלֶה בְּאַרְצָךְ: ⁸נִשְׁבַּע יְהוָה בְּיָמִינוֹ וּבְזִרְעוֹ עַזּוֹ אִם־אֵתָן אֶת־דָּגְלְךָ עוֹד מֵאֲכָל לֹא־יִבֹּךְ וְאִם־יִשְׁתּוֹ בְּגִי־נֶכֶד תִּירוּשָׁךְ אֲשֶׁר יִגְעַת בּוֹ: ⁹כִּי מֵאֲסָפִיו יֵאכְלֶהוּ וְהָלְלוּ אֶת־יְהוָה וּמִקְבָּצָיו יִשְׁתַּהוּ בַּחֲצֹרֹת קִדְשֵׁי: ס

¹⁰עֲבְרוּ עֲבְרוּ בְּשַׁעְרִים פָּנּוּ דֶּרֶךְ הָעַם סָלוּ סָלוּ הַמְּסָלָה סִקְלוּ מֵאֲבֹן הָרִימוּ גֵם עַל־הַעַמִּים: ¹¹הִנֵּה יְהוָה הַשְׁמִיעַ אֶל־קִצֵּה הָאָרֶץ אִמְרוּ לְבַת־צִיּוֹן הִנֵּה יִשְׁעֶךָ בָּא הִנֵּה שְׁכַרְל אֶתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לִפְנֵינוּ: ¹²וְקִרְאוּ לָהֶם עַם־הַקֹּדֶשׁ גְּאוּלֵּי יְהוָה וְלֶךְ יִקְרָא דְרוּשָׁה עִיר לֹא נִעְזְבָה: ס

63

Obuhane bwa Edomu

¹Ye ndi oyôla warhenga e Edomu, arhenga e Basra anayambîrhe emyenda yayisha yalaza? Ali mwinjâ omu myambalo yâge, anayisha akananda n'emisî yâge yôshi: «Niêne^a nie nderha n'obushinganyanya, nie ntwali omu kuciza». ²Cirhumire omwambalo gwâwe gulikwo akaduku, cirhumire oyambîrhe nka mukanzi? ³«Aha mukenzi niêne niêne nâliho nâkanda, na ntâye omu lubaga wântabire. Obwo omu burhe bwâni nanacibakanda, nabalabarha omu bukunizi bwâni; omukò gwâbo gwampamira oku mishangi, na ntyo nazinza emyambalo yâni. ⁴Neci, omu murhima gwâni muli olusiku lw'olwihôlo, n'omwâka gw'obucunguzi bwâni gwamâhika. ⁵Nâlozire eyi n'eyi: ntâ murhabâzi! Nâzânwa: ntabonaga burhabâle! Lero okuboko kwâni kwântabâla n'obukunizi bwâni bwânzibuhya. ⁶Omu burhe bwâni nâlabarha embaga, omu bukunizi bwâni nâbavungunyula, omukò gwâbo nâgubulagira oku idaho.»

Nyamubâho ye Muciza

⁷Nkola nâkuza engalo za Nyakasane n'irenge Iya Nyamubâho, ngasi kantu Nyakasane arhujirire kwôshi, n'aminja gâge garhajira lugero ajirire enyumpa y'Israheli, Arhuyêresire obwonjo bwâge erhi arhubabalira n'erhi arhushobôza omwandu gw'engalo zâge. ⁸Anaciderha, erhi: «Neci, bâmaba lubaga lwâni, bâna bâni barhankannenganya»; ânacibaciza. ⁹Omu malibuko gâbo gôshi, arhali ntumwa nîsi erhi malahika, ci yêne wâyishir'ibacungula. Omu buzigire n'omu lukogo lwâge, yêne wâbayôkwire; âbabarhula, âbahêka yêne omu nsiku za mîra zôshi zôshi. ¹⁰Ci bôhe bamugomera banakuniza Omûka gwâge mwimâna. Lero ânacihinduka mushombanyi wâbo, yêne abatulakwo enta-mbala. ¹¹Obwo bâkengêra ensiku za mîra, amango g'omurhumisi wâge Mûsa. Ngahi âjirage olya wabayôkolaga omu nyanja, olya lungere w'obusô bwâge? Ngahi aligi olya wâbahiragamwo Omûka gwâge mwimâna? ¹²Ye olya wajag'alusa okulyo kwa Mûsa n'okuboko kwâge kw'irenge, olya wâgabanyagya amîshi ember zâbo, mpu Iyo izîno lyâge likuzibwa ensiku n'amango. ¹³Ye olya wâbagezagya emuhengere nka citerusi cagera omu irûngu, barhanâhuliganaga, ¹⁴ci baciyôrhera nka

^a63.1 63, 1: Ezo nderho eri nshambalo ya Nyamuzinda bône omulêbi. Edomu luli lwiganyo lw'aba-shombanyi bôshi ba Nyamuzinda.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

bishwêkwa byâyandagalira omu lubanda. Omûka gwa Nyakasane gwabahêka ah'iluhûkiro. Ntyo kwo walongoline olubaga lwâwe, mpu lyo izîno lyâwe lij'irenge. ¹⁵ Sinza kurheng'emalunga, ocîbonere kurheng'ebwa ndâro yâwe ntagatîfu n'ey'iranga. Ngahigi olûji lwâwe n'oburhwâli bwâwe byâjire? K'okuboko kwâwe n'obwonjo bwâwe kuli nie byâhwire? ¹⁶ Neci, we larha! Bulyala Abrahamu arharhuyishi, naye Israheli arhankacirhumanya. W'oyo, Nyakasane, we larha, we Muciza wîrhu kurhenga ensiku n'amango, lyo izîno lyâwe. ¹⁷ Cici cirhumirage, Yâgirwa Nyakasane, oleka rhwahabukira kulî, rhwarhenga omu njira zâwe, n'okundaguzza emirhima yîrhu ebule kukurhînya? Galuka erhi buzigire bw'abarhumisi bâwe burhuma n'obw'amashanja gw'omwîmo gwâwe. ¹⁸ Gali manyi amango olubaga lwâwe lutagatîfu lwayîmiremwo ako kashambala; abashombanyi bîrhu bahumânyize endâro yâwe ntagatîfu. ¹⁹ Kurhenga mîra rhurhaciyoŕha nka lubaga orhegeka, olurhacijira izîno lyâwe. Acibâga wankabera amalunga, okayandagala! Entondo zânageramwo omusisi embere zâwe!

Jesaja/Isaiah 63

¹ מִי־זֶה | בָּא מֵאֲדָוִם חֲמוֹץ בְּגָדִים מִבְּצֻרָה זֶה הַדּוֹר בְּלִבוֹשׁוֹ צֹעָה בָּרֶב כַּחוֹ אֲנִי מְדַבֵּר בְּצִדְקָה רַב לְהוֹשִׁיעַ: ² מְדוּעַ אָדָם לְלִבוֹשׁוֹ וּבְגָדָיו כְּדֶרֶךְ בָּגֶת: ³ פֹּרְחָה | דִּרְכָתִי לְבָדִי וּמַעֲמִים אֵין־אִישׁ אֹתִי וְאֶדְרָכֶם בְּאֶפִי וְאֶרְמָסֶם בְּחֲמָתִי וְזֶי נֶצַחֶם עַל־בְּגָדִי וְכָל־מַלְבוּשֵׁי אֶנְאֻלָּתִי: ⁴ כִּי יוֹם נֶקֶם בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלִי בָּאָה: ⁵ וְאֶבִיט וְאֵין עוֹר וְאֶשְׁתַּוְּמֶם וְאֵין סוֹמֵךְ וְתוֹשֵׁעַ לִי זֹרְעִי וְחֲמָתִי הִיא סִמְכָתִנִי: ⁶ וְאֶבּוֹס עַמִּים בְּאֶפִי וְאֶשְׁכַּרֶם בְּחֲמָתִי וְאוֹרִיד לְאָרֶץ נֶצַחֶם: ס

⁷ חֲסִדֵי יְהוָה | אֲזַכִּיר תְּהִלָּת יְהוָה כֹּעַל כָּל אֲשֶׁר־גָּמְלָנוּ יְהוָה וְרַב־טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־גָּמְלָם כְּרַחֲמֵי וּכְרַב חֲסִדָּיו: ⁸ וַיֹּאמֶר אֶדְ־עַמִּי הֵמָּה בָּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ: ⁹ בְּכָל־צָרָתָם | לֹא צָר וּמְלָאךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעֵם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֲמֻלָּתוֹ הוּא גָּאֻלָּם וַיִּנְטָלֶם וַיִּנְשָׂאֶם כָּל־יְמֵי עוֹלָם: ¹⁰ וְהֵמָּה מָרוּ וַעֲצָבוּ אֶת־רוּחַ קְדָשׁוֹ וַיַּהֲפֹךְ לָהֶם לְאוֹיֵב הוּא גִלְחַם־בָּם: ¹¹ וַיִּזְכֹּר יְמֵי־עוֹלָם מִשָּׁה עָמָּה אֵינָה | הַמַּעֲלָם מִיָּם אֶת רֵעִי צֹאנֹו אֵינָה הָשָׁם בְּקִרְבּוֹ אֶת־רוּחַ קְדָשׁוֹ: ¹² מוֹלִיד לִימִן מִשָּׁה זֶרֹעַ תִּפְאָרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מִיָּם מַפְנִיָּהם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם: ¹³ מוֹלִיכֶם בְּתַהֲמוֹת כְּסוּס בְּמִדְבָּר לֹא יִכְשְׁלוּ: ¹⁴ כִּבְהֵמָה בִּבְקָעָה תֵרֵד רוּחַ יְהוָה תִּנְיָחֶנּוּ בֶן נִהְגָּת עִמָּךְ לַעֲשׂוֹת לָךְ שֵׁם תִּפְאָרְתּוֹ: ¹⁵ הִבֵּט מִשְׁלָמִים וְרָאָה מִזֵּבֶל קְדָשְׁךָ וְתִפְאָרְתְּךָ אֵינָה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרָתְךָ הֶמּוֹן מַעֲיָד וְרַחֲמִיד אֵלִי הַתִּאֲפָקוֹ: ¹⁶ כִּי־אֵתָּה אֲבִינוּ כִּי אֲבִרָהֶם לֹא יִדְעֻנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יִכִּירֵנוּ אֵתָּה יְהוָה אֲבִינוּ גְּאֻלָּנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ: ¹⁷ לָמָּה תִתַּעֲנוּ יְהוָה מִדְּרָכֶיךָ תִקְשִׁיחַ לִבְנוֹ מִירְאָתְךָ שׁוֹב לִמְעַן עֲבֹדֶיךָ שְׂבָטִי נִחְלָתְךָ: ¹⁸ לִמְצַעֲרֵי יִרְשׁוּ עַם־קְדָשְׁךָ צִרְיָנוּ בּוֹסְסוּ מִקְדָּשְׁךָ: ¹⁹ הֵינִינוּ מֵעוֹלָם לֹא־מִשְׁלָתָ בָּם לֹא־נִקְרָא שְׁמֶךָ עָלֵיהֶם לֹא־קִרְעַתָּ שְׂמִימִם יִרְדֹּת מִפְּנֵיךָ הָרִים נָזְלוּ:

64

¹ Nka kula omuliro gugulumiza enshâli, erhi nka kula gunabirundula obwâlîke, lyo omanyîsa izîno lyâwe emwa abashombanyi bâwe: amashanja gôshi gâjuguma embere zâwe.

² Erhi ojira ebirhangâzo by'ecifudukwe birhasâg'iboneka bundi, wâyandagala: entondo zâgeramwo omusisi embere zâwe.

³ Ntâ mango bal'isâg'iyumva, ntâ mango bal'isâg'ibwirwa, nt'isû lyal'isâgibona oku hali owundi Nyamuzinda aha nyuma zâwe, wankahash'irhabâla omuntu ocimwîkubagira.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

- ⁴ Onayankirire ngasi abasîma okulama omu bushinganyanya na balya bakengêra okushimba enjira zâwe. Neci, wâr hukunirire, bulya rhwâjizire ebyâha; ci omu kushimba enjira zâwe za kurhenga mîra, rhwâcira.
- ⁵ Rhweshi rhweshi rhukola rhucibêra nka bantu bahemusire, n'ebijiro bîrhu binjà nka mushangi guzinzire. Rhweshi rhuyumirîre nka bijangala, n'amabî gîrhu kuyehûkana garhuyehûkana nka mpûsi.
- ⁶ Ntâye ocidwîrhe ayakuza izîno lyâwe, ntâye ociderha mpu azûka acishwêkere kuli we, bulya wâr hufulisire obusû bwâwe, wânaziga amabî gîrhu garhuyehûkana.
- ⁷ Cikwône, Yâgirwa Nyakasane, we onali larha; rhw'ono rhuli ibumba, nâwe we mubumbi wîrhu; rhweshi rhuli bushanja bw'enfune zâwe.
- ⁸ Orhakuniraga okurhalusire, Nyakasane, orhacihîra okayîbuka obubî bwîrhu. Ala oku rhweshi rhuli lubaga lwâwe!
- ⁹ Engo zâwe ntagatîfu zikola zicibêra bwêrûlè, Siyoni akola acibêra irûngu, na Yeruzalemu akola acibêra bigûkà.
- ¹⁰ Enyumpa yîrhu ntagatîfu n'ey'irenge, mulya balarha bakazâg'ikukuziza, mîra yadulikagwa muliro, na ngasi buhirhi rhwâgwêrhe bwâherêrekire.
- ¹¹ Ka wabona okwôla kwôshi, onadekerere, Yâgirwa Nyakasane? Ka onakolaga wacîhulikira na ntyo orhubonêse enshonyi kurhalusire olugero?

Jesaja/Isaiah 64

1 בְּקֶדֶחַ אֵשׁ הַמָּסִים מִים תִּבְעֶה-אֵשׁ לְהוֹדִיעַ שְׁמִי לְצָרִיךְ מִפְּנֵיךְ גּוֹיִם יִרְגְּזוּ: 2 בַּעֲשׂוֹתְךָ נִוְרָאוֹת לֹא נִקְוָה יִרְדֹּת מִפְּנֵיךְ הָרִים נָזְלוּ: 3 וּמַעוֹלָם לֹא-שָׁמְעוּ לֹא הֶאֱזִינוּ עֵין לֹא-רָאָתָה אֱלֹהִים זִוְלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲבֶה-לָּו: 4 פָּגַעְתָּ אֶת-שֵׁשׁ וְעֵשֶׂה צֶדֶק בְּדֶרֶכֶיךָ יִזְכְּרוּךְ הוֹ-אֲתָה קִצְפָּת וְנִחַטָּא בָהֶם עוֹלָם וְנוֹשַׁע: 5 וְנָהִי כְּטָמָא כְּלָנוּ וּכְבִּגְד עֲדִים כְּלִ-צִדְקָתֵנוּ וְנִגְבַּל כְּעֵלָה כְּלָנוּ וְעוֹנְנוּ כְּרוּחַ יִשְׁאָנוּ: 6 וְאִי-קוֹרָא בְּשִׁמְךָ מִתְעוֹרֵר לְהַחֲזִיק בְּךָ כִּי-הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ מִלְּפָנֵינוּ וְתִמּוֹנְנוּ בִּיד-עוֹנְנוּ: 7 וְעַתָּה יְהוָה אֲבִינוּ אֲתָה אֲנַחְנוּ הַחֲמֵל וְאֲתָה יִצְרָנוּ וּמַעֲשֶׂה יָדְךָ כְּלָנוּ: 8 אֶל-תִּקְצֹף יְהוָה עַד-מָאֵד וְאֶל-לֵעַד תִּזְכֹּר עוֹן הֵן הִבְטַנָּא עִמָּךְ כְּלָנוּ: 9 עָרִי קִדְשְׁךָ הִיוּ מִדְּבַר צִיּוֹן מִדְּבַר הָיְתָה יְרוּשָׁלַם שְׁמָמָה: 10 בֵּית קִדְשֵׁנוּ וְתַפְאֲרָתֵנוּ אֲשֶׁר הִלְלוּךָ אֲבֹתֵינוּ הִיא לְשֹׁרֶפֶת אֵשׁ וְכִלְ-מַחֲמֵדֵינוּ הִיא לְחִרְבָּה: 11 הֵעַל-אֵלֶּה תִּתְאַפֵּק יְהוָה תַּחֲשֶׂה וְתַעֲנֵנוּ עַד-מָאֵד: ס

65

Obuhane bw'abaharâmya banyamuzinda bw'obwîhambe

- ¹ Nalembire okuyegerwa n'abarhakâg'indôsa, nayêmîre okushimanwa n'abarhakâg'innonza. Nanacibwîra ishanja lirhashenga izîno lyâni, nti: «Nie ono! Nie ono!»
- ² Ngasi lusiku nakuiambulira amaboko gâni cbwa lubaga lw'entumva, ebwa balya bakulikira enjira mbî omu kushimba amiru gâbo.
- ³ Luli lubaga lukaz'insholoshonza burhahusa: banakaz'irherekera omu mashwa n'okusingônolera obukû oku madofali.
- ⁴ Banayûbakac omu byusho n'okujâ bacifulika budufu; banakaz'ilya enyama y'engulube n'okuyunjuza embehe zâbo n'ebiryo bigalugalu.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhòlamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

- ⁵ Banakaz'iderha, mpu: «Ocîyêgûle, orhanyegeraga, bulya ndi mwimâna kukulusha!» Ebyola kwo biri nka mugî omu mazûlu gâni, nka muliro guyôrha gwadurha ngasi mango.
- ⁶ Ala oku biyandisirwe embere z'amasû gâni; ntahulike kuhika mpane nampane lwôshi lwôshi
- ⁷ amabî ginyu n'amabî ga basho, gôshi haguma, Nyakasane okudesire. Bakazag'igend'iyôkera obukû oku ntondo n'okundogorhera oku rhurhondo; ebijiro bya mîra nkolaga nabigerera oku lugero lukwânîne.
- ⁸ Ntyâla kwo Nyakasane adesire: Nka kula abamashimâna omurhobo omu cihadu c'omuzâbîbu, banaderhe mpu: «Omanyê orhacisherêzagya, bulya muli omugisho», ntyôla kwo najira erhi barhumisi bani barhuma, ndek'ishereza byôshi.
- ⁹ Olubaga lwa Yakôbo naluha iburha, na muli Yuda nakulamwo owayima omu ntondo zâni: abîshogwa bani bazihabwa n'abarhumisi bani baziberakwo.
- ¹⁰ Saroni âhiduka lwâbuko lwa bibuzi, n'olubanda lwa Akori lwâba cirâlo c'enkafu kuli olwôla lubaga lwâni lwakazâg'innongereza.
- ¹¹ Ci mw'oyo, mwe mwâlekereraga Nyakasane, mwe mwâyibagiraga entondo yâni ntagatîfu, mwe mwagwîkiraga Gadi oluhêro mwanakaz'ibumbira Meni akabêhè,
- ¹² ngôrho mmubîkîre. Mweshi mweshi mwânigirwa aha ibâgiro, bulya nâhamagazize murhanayâkuzagya, nâdesire murhanayûmvagya; ebi mbona bibi byo mwajizire, n'ebinsologorha byo mwêhe mwaciîshozire,
- ¹³ Co cirhumire aderha ntyâla Nyakasane Nyamubâho; Ala oku abarhumisi bâni bâbona eci balya oku mw'oyo mwahungumuka n'ishali! Ala oku abarhumisi bâni bâbona eci banywa oku mw'oyo mwafâ n'enyôrha! Ala oku abarhumisi bâni bahama n'omwîshingo oku mw'oyo enshonyi zammubumba!
- ¹⁴ Ala oku abarhumisi bâni bâkaz'ibanda empundu z'omwîshingo n'obusîme omu murhima oku mw'oyo mwâbanda endulu z'entanya omu murhima, na ntyomulake munatwike omurhima!
- ¹⁵ Mwâsiga izîno linyu liyôrhe ndahiro y' abîshogwa bâni, bâkaz' iderha, mpu: «Nyakasane Nyamubâho akakurhingamira!» Ci abarhumisi bâge âkabaderha omu lindi izîno.
- ¹⁶ Ngasi yeshi wânalonze omugisho omu cihugo, ânagishwe na Nyamuzinda w'okuli, na ngasi wânalonze okunywa akasheba omu cihugo, anacîgashe oku izîno lya Nyamuzinda w'okuli . Bulya amalibuko ga mîra gâyibagirwa, gafulikwe kuli n'amasû gâni.
- ¹⁷ Ala oku nkola nalema amalunga mahyâhya n'igulu lihyâhya^b; barhakacikengêra ebyâgezire, barhakacibiyîbuka bundi.
- ¹⁸ Ci mushagaluke munahame n'omwîshingo ensiku n'amango erhi ebi nâlema birhuma. Neci, nkola nahindula Yeruzalemu abè mwishingo , n'oluba ga lwâge bubè busime
- ¹⁹ Nacishingira Yeruzalemu nnashagaluke erhi lubaga lwâge lurhuma; murhakaciyumvikana ndûlû erhi cihôgêro .
- ²⁰ Murhakacibonekana hibonjo hyalama nsiku nsungunu , nîsi erhi mushosi orhâyunjuze ensiku zâge zôshi; bulya omusole oku myâka igana, n'orhahisiri oku myâka igana erhi ali muhehêrere.
- ²¹ Bâkaz'iyûbaka enyumpa banazibêre mwo, bâkaz'irhwêra olukoma lw'e mizâbîbu banalye amalehe gâyo.
- ²² Barhakaciyûbaka enyumpa mpu owundi muntu abè ye oyihandamwo, barhakacirhwêra mpu owundi muntu abè ye obirya; bulya ensiku z'olubaga lwâni zaluga nk'ez'omurhi, n'abîshogwa bâni bâkaz'ishajîsa ebyâlukagwa n'amaboko gâbo.
- ²³ Barhakacirhamira busha, barhanakaciburhira mishîbo; ci bwâba bûko bw'abagishwa ba Nyakasane, bo n'abâna bâbo.

^b65.17 Lolà Maf 21, 1; 2 Pt 3, 13.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lya rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

²⁴ Niene nâkaz'ibashuza embere bampamagale^c; bâkaz'ibâ barhaciyusa okuderha erhi mîra nabayumvîrhizagya.

²⁵ Ecihazi n'omwâna-buzi bakâkerera haguma; entale yakâkera akahasi nka nkafu; n'enjoka yôhe yakâlya omutulo. Ntâ bubî na ntâ buligo byacikolwe oku ntondo yâni ntagatifu yôshi, kwo Nyakasane adesire.

Jesaja/Isaiah 65

1 נִדְרַשְׁתִּי לֵלֹא שְׂאֵלוֹ גִּמְצָאֲתִי לֵלֹא בִקְשֵׁנִי אֲמַרְתִּי הֲנִי אֶל־גֹּי לֹא־קָרָא בְשִׁמִּי: 2 פְּרַשְׁתִּי יָדַי כַּל־הָיוֹם
 אֶל־עַם סוֹרֵר הַהֹלְכִים הַדֶּרֶךְ לֹא־טוֹב אַחֵר מִחֻשְׁבֹּתֵיהֶם: 3 הָעַם הַמְכַעֲסִים אוֹתִי עַל־פְּנֵי תִמְדִּי זִבְחִים בְּגִזּוֹת
 וּמִקְטָרִים עַל־הַלְבָּגִים: 4 הַיֹּשְׁבִים בְּקִבְרִים וּבִנְצוּרִים יִלְּנוּ הָאֹכְלִים בֶּשֶׂר הַחֲזִיר וּפְרֶק פְּגָלִים
 כְּלֵיהֶם: 5 הָאֹמְרִים קִרְבִּי אֵלַי אֶל־תִּגְש־בִּי כִּי קִדְשְׁתִּיךָ אֵלֶּה עֲשֵׂן בְּאַפִּי אֵשׁ יִקְדֹת כַּל־הָיוֹם: 6 הִנֵּה כְּתוּבָה
 לְפָנַי לֹא אֲחַשֶׁה כִּי אִם־שִׁלְמָתִי וְשִׁלְמָתִי עַל־חִיקָם: 7 עֲזוֹנְתִּיכֶם וְעֲזוֹנַת אֲבוֹתֵיכֶם יַחְדּוּ אִמְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר קִטְרוּ
 עַל־הָהָרִים וְעַל־הַגְּבָעוֹת חֲרָפוּנִי וּמִדְּתִי פָעַלְתֶּם רֹאשְׁנָה עַל־חִיקָם: 8
 8 כֹּה | אִמְרֵי יְהוָה כֹּה־אֲשֶׁר יִמְצָא הַתִּירוֹשׁ בְּאֶשְׁכּוֹל וְאִמְרֵי אֶל־תִּשְׁחִיתֶהוּ כִּי בִרְכָה בּוֹ כֹּה אֲעֲשֶׂה לְמַעַן עֲבָדִי
 לְבִלְתִּי הִשְׁחִית הַכֹּל: 9 וְהוֹצֵאתִי מִיַּעֲקֹב זֶרַע וּמִיְהוּדָה יוֹרֵשׁ הָרִי וִירְשׁוּהָ בְּחִירִי וְעֲבָדִי יִשְׁכְּנוּ־שָׁמָּה: 10 וְהָיָה
 הַשְּׂרֹז לְנוֹה־צֶאֱזָן וְעַמֻּם עֶכְזוֹר לְרִבֵּץ בְּקֶרֶךְ לְעַמִּי אֲשֶׁר דָּרְשׁוּנִי: 11 וְאַתֶּם עֲזֹבֵי יְהוָה הַשֹּׁכְחִים אֶת־הָרִקְדָּשִׁי
 הַעֲרִכִים לְגַד שְׁלֹחַן וְהַמְמַלְאִים לְמִנִּי מִמֶּסֶד: 12 וּמִנִּיתִי אֶתְכֶם לְחֶרֶב וְכָלְכֶם לְטֶבַח תִּכְרְעוּ יַעַן קִרְאתִי וְלֹא
 עָנִיתֶם דְּבַרְתִּי וְלֹא שָׁמַעְתֶּם וְתַעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינֵי וּבְאֶשֶׁר לֹא־חִפְצָתִי בְּחִרְתֶּם: 13
 13 לָכֵן כֹּה־אִמְרֵי | אֲדֹנֵי יְהוָה הִנֵּה עֲבָדִי | יֹאכְלוּ וְאַתֶּם תִּרְעָבוּ הִנֵּה עֲבָדִי יִשְׁתּוּ וְאַתֶּם תִּצְמָאוּ הִנֵּה עֲבָדִי
 יִשְׁמְחוּ וְאַתֶּם תִּבְשּׁוּ: 14 הִנֵּה עֲבָדִי יִרְנּוּ מְטוֹב לֵב וְאַתֶּם תִּצְעַקוּ מִכָּאֵב לֵב וּמִשָּׁבֶר רוּחַ תִּלְיִלוּ: 15 וְהִנֵּה אֲנִי
 שׁוֹמְרֵם לְשִׁבוּעָה לְבַחֲרִי וְהִמִּיתִיךָ אֲדֹנֵי יְהוָה וְלַעֲבָדָיו יִקְרָא שֵׁם אַחֵר: 16 אֲשֶׁר הִמַּתְבָּרֵךְ בְּאֶרֶץ יִתְבָּרֵךְ בְּאַלְהֵי
 אֱמֻן וְהִנְשַׁבֵּעַ בְּאֶרֶץ יִשְׁבַּע בְּאַלְהֵי אֱמֻן כִּי נִשְׁכָּחוּ הַצְּרוֹת הָרֹאשׁוֹנוֹת וְכִי נִסְתָּרוּ מֵעֵינַי: 17 כִּי־הֲנִי בּוֹרֵא שָׁמַיִם
 חֲדָשִׁים וְאֶרֶץ חֲדָשָׁה וְלֹא תִזְכְּרֶנָּה הָרֹאשׁוֹנוֹת וְלֹא תַעֲלִינָה עַל־לֵב: 18 כִּי־אִם־שִׁישׁוּ וְגִילּוֹ עֲדִיד־עַד אֲשֶׁר אֲנִי
 בּוֹרֵא כִּי הֲנִי בּוֹרֵא אֶת־יְרוּשָׁלַם גִּילָה וְעַמָּה מְשׁוֹשׁ: 19 וְגִלְתִּי בִירוּשָׁלַם וְשִׁשְׁתִּי בַעֲמִי וְלֹא־יִשְׁמַע בָּהּ עוֹד קוֹל
 בְּכִי וְקוֹל זַעֲקָה: 20 לֹא־יְהִיָּה מִשֵּׁם עוֹד עוֹל יָמִים וְזִמְזוֹן אֲשֶׁר לֹא־יִמְלֹא אֶת־יָמָיו כִּי הַנֶּזֶר בְּזִמְמָה שָׁנָה יָמוֹת
 וְהַחוּטָא בְּזִמְמָה שָׁנָה יִקְלַל: 21 וּבָנֵי בָתַיִם וְיִשְׁבּוּ וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאָכְלוּ פְּרִיָם: 22 לֹא יִבְנוּ וְאַחֵר יֵשֵׁב לֹא יִטְעוּ
 וְאַחֵר יֹאכֵל כִּי־כִימִי הָעַל יָמֵי עַמִּי וּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם יִבְלוּ בְּחִירִי: 23 לֹא יִיָּנְעוּ לְרִיק וְלֹא יִלְדוּ לְכֹהֵלָה כִּי זֶרַע
 בְּרוּכִי יְהוָה הֵמָּה וְצִאֲצָאֵיהֶם אֲתֶם: 24 וְהָיָה טָרֶם־יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֲעֲנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמֵּעַ: 25 זָאֵב
 וְטֹלָה יִרְעוּ כַּאֲחֵד וְאַרְיֵה כַּבָּקָר יֹאכְלֶתְבּוּ וְנַחֲשׁ עֶפְרַיִם לֶחֱמוֹ לֹא־יִרְעוּ וְלֹא־יִשְׁחִיתוּ בְּכֹל־הָרִקְדָּשִׁי אִמְרֵי יְהוָה:

ס

66

^c65.24 65, Rhulole ecigabi ca 11, 7. 9.

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

Okuharâmya kushingânîne

- ¹ Ntyâla kwo Nyakasane adesire: Empingu yo ntebe yâni y'obwâmi, n'igulu co citumbi mpirakwo amagulu. Nyumpa nci mwankanyûbakira na ngahi hankabâ buluhûkiro bwâni?
- ² Ebyôla byôshi maboko gâni gabijiraga, biri byâni ebyôla byôshi, Nyakasane okudesire. Alaga oyu ndolakwo: omukenyi n'omunyinyi, ogeramwo omusisi omu kuyumva oluderho lwâni.
- ³ Banarherekêre enkafu bagal'igend'iyîrha omuntu! banarherekêre omwâna-buzi banagal'igend'iniola akabwa igosi! Banarhule enterekêro, ci ya mwamba gwa ngulube! Banasirîze enshangi, ci erhi banaharâmya banyamuzinda b'obwîhambe!^d Bôhe bâcishozire enjira zâbo, n'emirhima yâbo omu bibîbibi mwo elongeza amasîma!
- ⁴ Nâni nkola nacîshoga ebiri bibi kuli bo, nabahondakwo obuhanya badwîrhe barhînya, bulya nahamagire, na ntâye wayakûzize, nadesire, na ntâye wayumvîrhe; bajizire ebiri bibi omu masû gâni, n'ebingayisa byo bacishozire.

Obushagaluke omu Yeruzalemu

- ⁵ Yumvagi akanwa ka Nyakasane, mw'oyo mwe murhînya akanwa kaâge! Balya bene winyu bammushôshôba banammulibirhakwo izîno lyâni lirhuma, badesire, mpu: «Nyakasane ayêrekanage irenge lyâge, lyo nîrhu rhubona obusîme bwinyu!» Cikwône bo enshonyi zabumba!
- ⁶ Akashakanyo kali omu lugo, akahâye kali ebwa kâ-Nyamuzinda : izû lya Nyakasane elyo, al'ihâ abashombanyi bâge oluhembo lubakwânîne.
- ⁷ Embere arhangire okufumba, erhi mîra aburhaga; embere arhangire okuyumva emikero, âheba omwâna-rhabana.
- ⁸ Ndi okola oyumvîrhe kwa bene okwôla, ndi okola obwîne kwa bene okwôla? Ka ecihugo cankaburhirwa oku lusiku luguma? Ka ishanja lyankaburhwa caligumiza? Oku anacirhangira okufumba, Siyoni amaburha abâna bâge.
- ⁹ Ewe! ka nankayigula enda y'omuzire buzira kumubusamwo omwâna? Nyakasane okudesire. N'akaba nie mburhîsa, ka nankaderha nti nkola nafunika enda? Nyamuzinda wâwe okudesire.
- ¹⁰ Cishingi mweshi na Yeruzalemu, shagaluki erhi ye orhuma, mweshi mwe mumuzigira! Yunjuli busîme haguma naye, mweshi mwe mwâli omu mishîbo haguma naye!
- ¹¹ Iyo muhash'iyonka munayigurhe amonka gâge g'oburhulirize, lyo munûnugurha munacîshingire ibêre lyâge ly'irenge.
- ¹² Bulyala ntyâla kwo Nyakasane adesire, erhi: Ala oku namuyêrekeza omurhûla nka kula olwîshi luhulula, namuyêrekeza irenge ly'amashanja nka mugezi guyunjulîre. Mwayonkesibwa, muhêkwe emugongomunajûhirizibwe oku madwî.
- ¹³ Nka kula omuzire arhûliriza omwâna wâge, kwo nâni nammurhûliriza, murhimûkwe e Yeruzalemu.
- ¹⁴ Mwabona okwôla, omurhima gwinyu guyunjule mwishingo; amavuha ginyu, nka kula olubala luyâsa, kwo nago gayâsa. Okuboko kwa Nyakasane kwamanyîsibwa omu barhumisi bâge, n'obukunizi bwâge omu bashombanyi bâge.
- ¹⁵ Neci, Nyakasane oyo oyishire omu ngulumira y'omuliro, n'engâle zâge ziri nka mpûsi ya cihûsi, mpu lyo ayîsh'iyumvisa obukali bw'obukunizi bwâge, n'emihigo yâge omu ndimi z'omuliro.
- ¹⁶ Neci, ornu muliro atwîra ngasi muntu olubanja, erhi anafumbasire engôrho yâge anayiyêrekîze ngasi muntu: abanigûsibwa na Nyakasane bali banji!
- ¹⁷ Balya bacicêsa n'okucîshukira omu mashwa, mpu bashimbe olya ogalimwo ekagarhî, ngasi balya banalya enyama y'engulube, ebiryo bigalugalu n'amalindye, abôla bôshi

^d66.3 Ebyo byo bijiro by'ecipagani byalihanizibwe n'irhegeko,

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, lyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).

bâhungumukira haguma, Nyakasane okudesire^e.

Amashanja gôshi gashûbûzibwa

¹⁸ Nie ono manyire ebijiro byabo n'enkengêro zâbo. Nyishir'ishûbûza amashanja gôshi n'abantu ba ngasi lulimi, bayisha babone irenge lyâni. ¹⁹ Nâbahebakwo ecimanyîso, na balya bafulumukaga olufû muli bo, nâbarhuma emw'amashanja: e Tarsisi, e Puti n'e Ludi -emwa balya bafôla omuherho-, nâbarhuma e Tubali, e Yavani n'omu birhwa bya kufi-kufi, birya birhasâg'iyumva naderhwa birhanâsag'ibona irenge lyâni; bâyîsh'imanyîsa irenge lyâni. ²⁰ Barhenza bene winyu bôshi ebw'amashanja gôshi, babalerhe nka nterekêro yarhulwa Nyakasane: bâyisha oku biterusi, oku ngâle, oku bitanda, oku ndogomi n'oku ngamiya, bajebwa ntondo yâni ntagatifu, e Yeruzalemu, kwo adesire Nyakasane; na bene Israheli bâyisha badwîrhe entûlo omu rhulugu rhwinjinja, bazihêke omu kâ-Nyamuzinda. ²¹ Ciru narhola muli bo ababâ badâhwa n'abaleviti, kwo adesire Nyakasane.

²² Neci, nk'oku amalunga mahyâhya n'igulu lihyâhya nâlema byâyôrha bibâho embere zâni, kwo adesire Nyakasane, ntyo kwo obûko bwinyu n'izîno linyu byâyôrha bibâho. ²³ Kurhenga oku mwêzi gwabaluka kuhika oku gundi gwabaluka, na kurhenga oku sabato kujâ oku wundi sabato, ngasi muntu ayîsh'ikaz'ifukama embere zâni, kwo adesire Nyakasane. ²⁴ Okubundi obwo banajâ bashimâna emirhumba y'abantu bangomeraga, bulya omuvunyu gwâbo guruhâfê n'omuliro gwâbo guruhazimê; bayôrhe bali côba oku bantu bôshi.

Jesaja/Isaiah 66

1 בָּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֶדֶם רַגְלִי אֵינָהּ בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵינָהּ מָקוֹם
מְנוּחָתִי: 2 וְאֵת כָּל-אֱלֹהֵי יָדֵי עֲשֻׁתָּהּ וַיְהִי כָל-אֱלֹהֵי נְאֻם-יְהוָה וְאֵלֶיָּהּ אָבִיט אֶל-עָנִי וְנִכְהָרוֹחַ וְחָרָד
עַל-דִּבְרֵי: 3 שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מִכַּה-אִישׁ זֹבֵחַ הַשֶּׁה עֶרְף כָּלֵב מַעֲלָה מִנְחָה דֶם-חֲזִיר מִזְכִּיר לִבָּנָה מִבְּרֶךְ אֹן
גִּם-הֵמָּה בָּחֲרוּ בְּדַרְכֵיהֶם וּבִשְׁקֻצֵיהֶם נִפְשָׁם חִפְצָה: 4 גִּם-אֲנִי אֲבָתֵר בְּתַעֲלֵלֵיהֶם וּמְגֹרֶתָם אָבִיא לָהֶם יַעַן
קָרָאתִי וְאֵין עֹנָה דְּבַרְתִּי וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינֵי וּבִאֲשֶׁר לֹא-חִפְצָתִי בָּחֲרוּ: ס
5 שָׁמְעוּ דְּבַר-יְהוָה הַחֲרָדִים אֶל-דִּבְרֹו אָמְרוּ אַחֲיֵכֶם שְׂנֵאִיכֶם מְנַדִּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה וְנִרְאָה
בְּשִׁמְחַתְכֶם וְהֵם יִבְשׁוּ: 6 קוֹל שְׂאוֹן מַעִיר קוֹל מֵהִיכָל קוֹל יְהוָה מִשְׁלֵם גְּמוּל לְאִיבֵיו: 7 בְּטָרֶם תַּחֲלִיל יִלְדָּה
בְּטָרֶם יָבֹוא תִּבֶּל לָהּ וְהַמְלִיטָה זָכָר: 8 מִי-שָׁמַע כְּזֹאת מִי רָאָה כְּאֵלֶּה הַיּוֹחַל אֶרֶץ בְּיוֹם אֶחָד אִם-יּוֹלֵד גּוֹי פֶּעַם
אֶחָת כִּי-חָלָה גִּם-יִלְדָּה צִיּוֹן אֶת-בְּנֵיהָ: 9 הֲאֵנִי אֲשַׁבֵּר וְלֹא אוֹלֵיד יֹאמַר יְהוָה אִם-אֲנִי הַמוֹלִיד וַעֲצַרְתִּי אָמַר
אֱלֹהִיד: ס
10 שָׁמְחוּ אֶת-יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּה כָּל-אֶהֱבִיָּה שִׁישׁוּ אֶתָּה מְשׁוֹשׁ כָּל-הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ: 11 לְמַעַן תִּינָקוּ וּשְׂבַעְתֶּם
מִשֹּׁד תִּנְחַמֶּיָּה לְמַעַן תִּמְצְאוּ וְהִתְעַנְּגֶתֶם מִזֵּיז כְּבוֹדָהּ: ס
12 כִּי-כֵּן | אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹטֶה-אֶלֶּיָּה כְּנֹהֵר שָׁלוֹם וְכִנְחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם וַיִּנְקֶתֶם עַל-צֹד תִּנְשְׂאוּ וְעַל-בְּרָכִים
תִּשְׁעֲשְׂעוּ: 13 כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמַר תִּנְחַמְנוּ בֵּן אֲנִכִּי אֲנַחֲמָכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַמוּ: 14 וּרְאִיתֶם וְשִׂשׁ לְבָבְכֶם
וַעֲצֻמוֹתֵיכֶם כִּדְשָׁא תִפְרַחְנָה וְנוֹדַעַה יִדְּיָהוּ אֶת-עַבְדָּיו וְזַעַם אֶת-אִיבֵיו: 15 כִּי-הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ יָבֹוא וְכִסּוּפָה

^e66.17 bijiro bya cipagani ebyo,

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero,

<https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi.

Septuagint LXX, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024).

Tanakh online, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024).

Ebibliya Ntagatifu, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992.

<https://mechon-mamre.org/ft/ft3101.htm> (23/05/2024).

מִרְכַּבְתִּיו לְהָשִׁיב בְּחִמָּה אֹפוֹ וְגִעְרָתוֹ בְּלִהְיֵי־אֵשׁ: ¹⁶כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבַחֲרָבוֹ אֶת־כָּל־בָּשָׂר וְרָבוּ חֲלָלִי
יְהוָה: ¹⁷הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְטַהֲרִים אֶל־הַגָּזוֹת אַחֵר אַחַד בְּתוֹךְ אֲכָלִי בָשָׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהַעֲכָבְרִי יַחְדּוֹ יִסְפוּ
נֶאֱסִי־יְהוָה: ¹⁸וְאֲנֹכִי מַעֲשִׂיהֶם וּמַחֲשַׁבְתֵּיהֶם בָּאָה לְקַבֵּץ אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהַלְשֹׁנֹת וּבָאוּ וְרָאוּ
אֶת־כְּבוֹדִי: ¹⁹וְשִׁמְתִּי בָהֶם אוֹת וְשִׁלַּחְתִּי מֵהֶם | פְּלִיטִים אֶל־הַגּוֹיִם תַּרְשִׁישׁ פּוֹל וְלוֹד מְשִׁכִּי קָשֶׁת תִּבְלֹ וַיִּגּוּ
הָאִיִּים הָרַחֲקִים אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ אֶת־שִׁמְעִי וְלֹא־רָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי וְהִגִּידוּ אֶת־כְּבוֹדִי בְּגוֹיִם: ²⁰וְהִבִּיאוּ
אֶת־כָּל־אַחֵיכֶם מְכַל־הַגּוֹיִם | מִנְחָה | לַיהוָה בְּסוּסִים וּבָרֶכֶב וּבַעֲבִים וּבַפָּרָדִים וּבַבְּרָכוֹת עַל הָר קִדְשִׁי
יְרוּשָׁלַם אָמַר יְהוָה כְּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּנְחָה בְּכָלִי טְהוֹר בֵּית יְהוָה: ²¹וְגַם־מֵהֶם אֶקַּח לְכַהֲנִים
לְלוֹיִם אָמַר יְהוָה: ²²כִּי כְּאֲשֶׁר הָשָׁמִים הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּדִים לִפְנֵי נֶאֱסִי־יְהוָה כֵּן
יַעֲמִד זִרְעֲכֶם וְשִׁמְכֶם: ²³וְהָיָה מִדִּי־חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ יָבוֹא כָל־בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי אָמַר
יְהוָה: ²⁴וַיֵּצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכָּבֶּה וְהָיוּ דְרָאוֹן
לְכָל־בָּשָׂר:

Idômero :

Biblia Hebraica Stuttgartensia, hg. v. Karl Elliger und Wilhelm Rudolph, fünfte, verbesserte Auflage, hg. v. Adrian Schenker, © 1977 und 1997 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart (mbwîne omu 23/04/2024). Idômero, <https://www.die-bibel.de/en/bible/BHS/GEN.1>, Iyo rhujire rhwarhólamwo amandiko g'amayahudi. *Septuagint LXX*, © Greek Orthodox Archdiocese of America (mbwîne omu 13/05/2024). *Tanakh online*, https://www.chabad.org/library/bible_cdo/aid/ (mbwîne omu 22/05/2024). *Ebibliya Ntagatifu*, © Verbum Bible, Kinshasa, 1992. <https://mechon-mamre.org/ff/ft3101.htm> (23/05/2024).